

Trilogie

Padesátá v modrém a zeleném

2. díl

Milenka
ze hřbitova italských zajatců

Praha 2003

*Češi mají asi už navěky
tu neskutečnou představu,
že pokud jde o armádu, existoval jen
Švejk, Černí baroni a Tankový prapor*

Kdybych tu scénu z našich přijímacích zkoušek k průzkumníkům měl věrohodně popsat, tak z teoreticky dvanácti možných lidských pohledů bych v jakémsi pomyslném scénáři musel zachytit skutečně významných osm, které bleskurychle proběhly mezi čtyřmi nějak na nich zainteresovanými osobami.

Bylo už jasné, že nás k této do jisté míry elitní vojenské branži přijmou, přezkoušení jsme s Radikem absolvovali ve všech disciplínách perfektně, a tak tedy po jednom výcvikovém roce v 1. pěchotním učilišti v Lipníku nad Bečvou, jak se ta vojenská škola přesně jmenovala, poputujeme do druhého ročníku v Ružomberoku.

Já jsem sice jako ženatý s malým dítětem tím svým jinak svobodným rozhodnutím moc nadšený nebyl, ale Radik si myslel, že tahle vojenská odbornost může být přinejmenším zajímavá a perspektivní. Než třeba minometáři nebo kulometáři, když už jsme všeobecný velitelský směr měli za sebou a čekala nás specializace. Navíc byl Radik přesvědčený, že jestli mě tady pouštěli za rodinou jednou za měsíc domů v sobotu v poledne, normálně se tomu říkalo opuštěák, ale u ženatých přípuštěák, v Ružomberoku mě prý určitě pustí za manželkou už v pátek večer. Ze Slovenska pak pojedou přes noc a v bydlišti poblíž Prahy budu ráno, tedy dřív, než z Lipníka.

I když jsem byl o rok starší, tak na Radika jsem dost dal, měl za sebou tři roky Vojenské školy Jana Žižky z Trocnova, kdežto já jsem přišel do učiliště bezprostředně po maturitě na civilním gymnáziu, tedy na jedenáctiletce.

Jenže v tu chvíli, kdy jsem takhle uvažoval o nejbližší budoucnosti, Radik ještě poslední zkušební disciplínu, asi pětimetrový šplh na laně bez přírazu, na jehož konci měl volnou rukou uhodit do horní konstrukce cvičebního náradí, což byla pro něho jako někdejšího vítěze závodů na překážkové dráze hračka, kdyby se ovšem v té osudové vteřině, kdy už napřahoval pravici k poslednímu úderu, na cestě ke sportovnímu stadiónu neobjevila Milena a vyzývavě se na něho neusmála.

Zatímco se zkušební komisař, jakýsi podplukovník, který ze sebe dělal supervojáka, dosud bezstarostně bavil se zástupcem velitele naší školy, protože měl o výběru třiceti kluků z přihlášených dvou stovek v podstatě jasno, teď se určitě už podvědomě nebo stereotypně podíval na Radika, který po tom Milenině pohledu ztuhnul jako myš před krajtou, pokud mu neztuhlo něco i jiného, a ten poslední pohyb jako kdyby už dovršit nedokázal nebo spíš nechtěl.

Tedy stručná rekapitulace: Radikův zaskočený pohled na blížící se Milenu, odměnou je mu Milenin svůdný úsměv, mé zděšení z Radikova pošetilého počínání a následné zjištění příčiny změny jeho chování, zlobná reakce zkušebního komisaře nad Radikovou provokací, kterého si ze vzteku při zhlédnutí atraktivní Mileny ve svém seznamu přijatých okamžitě škrtl, mé tiché konstatování při pohledu na toho supervojáka, že všechno je v prdeli, a nakonec Radikův omluvný pohled směrem ke mně.

Když zkušební komisař vyhlásil třicet jmen přijatých posluchačů, přihlásil jsem se, že jsem si zařazení k průzkumníkům rozmyslel, z čehož ten podplukovník málem zesinal, ale jako dosud se předvádějící profesionál se ovládl a beze slova mne škrtl, když mu došlo, že jsem tím dal najevo svou solidaritu s Radikem:

- Jenom nás okrádáte o drahocenný čas, vojáci! obrátil se ten rigorózní podplukovník k zástupci velitele školy nejen s vyčítavým pohledem, ale i s jistým pokynem v podtextu: - Soudruhu vojíne, obrátil se okamžitě zástupce velitele ke mně, - po rozchodu za mnou přijďte! nemohl jsem od něho čekat jinou reakci, nakonec budu mít kvůli Radikovi ještě průser a on z toho jako obvykle vyklouzne beztrně.

Když jsem se trochu uklidnil, došlo mi, že se Radik pravděpodobně krátce předtím s Milenou pohádal, rozešel nebo možná před ní i zbaběle zdrhal, dostal strach se po večerech a nocích scházet s manželkou jednoho z velitelů školních rot, která navíc byla o pět šest let starší než

Radik, měla již asi čtyř nebo pětiletého kluka, ale nad Radikem měla asi dál jistou moc, když stačil jeden její milostivý úsměv, aby ho potenciálně na další rok získala pro sebe.

O tomhle jejich vzájemném vztahu jsem toho jako Radikův o rok starší spolužák z civilního gymnázia na konci padesátých let dost věděl, dělal jsem mu jakousi zeď nebo ho vlastně hlídal, když se s Milenou scházeli na opuštěném a travou zarostlém hřbitově za učilištním stadiónem, kde byli pochováni italští zajatci z první světové války. Na místě kasáren byl totiž před téměř čtyřiceti lety vojenský lazaret a s mrtvými vojáky se jim asi nechtělo až na místní hřbitov na druhém konci města, tak je pohřbívali přímo v areálu.

Taky si dobře pamatuju ten den, ve kterém se Radik s Milenou seznámili, byli jsme totiž po skončení základního výcviku za odměnu na jakémsi výletě na Pradědu a v nákladní ereně s námi jelo i několik manželek důstojníků a občanských pracovníků s dětmi. Cestu na vrchol Pradědu nevybral organizátor výletu zrovna nejšťastněji, řekl bych dokonce, že se mu podařilo zvolit tu nejnáročnější trasu, jaká vůbec existovala, a tak se Radik jako prý obvykle rychle vžil do role samozvaného samaritána a ochránce, pomáhal Mileně a jejímu synovi dostat se nahoru, kluka většinou táhnul na zádech nebo na koni, navíc pomáhal i Mileně, věčně jsem ho viděl, jak jí podává ruku a přitahuje k sobě, mohl jsem ho sice trochu od té dost fyzicky náročné oběti osvobodit, ale raději jsem se do toho rodičího se vztahu nepletl, taky tím výletem neskončil, Radika neodradily ani vyčítavé pohledy Milenina syna, který jako by podvědomě tušil, že se děje něco nesprávného, dokonce jako by už vnímal i ohrožení.

Ani samotný Radik si zpočátku nevěděl sám se sebou rady, jestli má s Milenou pokračovat, protože kapitán Střelec, Milenin manžel, který jako kdyby chtěl být věrný svému jménu, trávil většinu času na střelbách na Libavé, navíc byl mezi vojáky pro svou profesionalitu a spravedlivý postoj k podřízeným oblíbený, což Radikovi působilo jisté morální problémy, ale Milenina atraktivita byla asi podstatně silnější než jakékoli étos, jak se jednou sám vyjádřil a přiznal.

Mě Milena zas tak nefascinovala, nemluvě o tom, že jsem miloval svou ženu, ačkoli bych tedy nemohl popřít, že Milena byla pěkná ženská, ale mně se moc na ženských nelíbily blond vlasy střižené do ofiny, které právě ona nosila, považoval jsem tuhle módu za trochu lascivní nebo dokonce ordinérní, a to se raději vyhnu tomu, co by se stalo, kdyby jejich láska na hřbitově italských zajatců rupla.

Naštěstí o téhle rodící se mezalianci nikdo nic kromě nejbližších Radikových přátel nevěděl, Milena bydlela s manželem a synem ve vile nad ošetřovnou, kde měl byt i sovětský poradce, jakýsi podplukovník Blochin, kterému tu všichni říkali Nefachčenko, dokud ho Pepík Rollo nepřejmenoval na Běloručku, což se kupodivu velmi rychle mezi frekventanty školy ujalo, když nám vysvětlil obsah toho půvabného ruského slova.

Výhodou pro Radika a jeho schůzky s Milenou bylo, že ošetřovna stála pár desítek metrů od stadiónu, za nímž byl zmíněný hřbitov, stačilo jen přejít cestu, na níž jsme obvykle mívali protichemickou přípravu, a projít kolem malé střelnice, kde se střílelo jen z pistolí, kterou tu měli v podstatě po většinu volného času doslova propachtovanou kapitán Střelec s podplukovníkem Blochinem se svými manželkami a pomáhali tak zbrojnímu náčelníkovi likvidovat stále rostoucí zásoby střeliva s blížícím se koncem životnosti.

U obou mužů a u paní Blochinové jako bývalé frontačky se dala ta posedlost střelením pochopit, u Mileny hůř.

Podplukovník Blochin nebyl ve srovnání s jeho ženou ničím zajímavý, snad jen tím, že jsme mu mohli vděčit za ten superefektivní systém výcviku a výchovy, jehož cílem bylo, aby se voják ani na chvíli nezastavil, tedy nemyslel podle něho na hlouposti, jeho ženu na druhé straně především charakterizovaly typicky slovanské prsy, které podle Rozinových, tedy Rosenzweigových, anatomických poznatků dorostly do aktuálního rozměru v souvislosti s jejím klimakteriem, rozhodně se prý s takovými nenarodila, ani je takové neměla v pubertě či v rané dospělosti.

Když nám Rozina výsledek svého poučeného pozorování sdělil, Pepík Čechura k tomu poznamenal: - Tady je vidět, jak byla ta příroda k Běloručkovi a vůbec ke všem mužskejm na druhou stranu krutá – zatímco ženský narostou ve čtyřiceti takový kozy, tak chlapovi se v tomhle věku nezvětší dlaně ani o milimetr! – Velký kozy, velký zklamání, neodpustil si konstatovat jeden z náhodně přítomných dalších ženatých frekventantů školy.

Radik si ovšem na můj vkus a hlavně po založení rodiny mou postupně osvojovanou míru obezřetnosti počínal někdy až hazardně, ani Milena si neodpouštěla provokace, pravidelně se totiž v co nejvyzývavějším oblečení, v němž asi chtěla alespoň částečně konkurovat přírodou vybavené paní Blochinové, promenovala před cvičícími jednotkami, kvůli Radikovi hlavně před tou naší, až se jeden z učitelů protichemické přípravy neudržel, když už se od nás dostatečně vzdálila za hranici ženské slyšitelnosti, aby na její adresu neřekl případnou poznámku: - Kdyby, chudinka, věděla, kolikrát jste ji v duchu každý z vás přeřízl!

Odměnou tomuto trochu frajerskému poručíkovi, který sotva skončil protichemické učiliště, aby nám hned své rozumy rozdával, byl pro něho až nečekaně bouřlivý a zároveň těžko identifikovatelný výbuch smíchu, který svou intenzitou dorazil až k Mileně, že se neovládla a ohlédla se, a když se četa uklidnila, Radik do toho málem už posvátného ticha řekl: - A proč v duchu?

Salva smíchu byla ještě silnější než ten první výbuch, dost kluků o jeho vztahu s Milenou vědělo, a tady došlo ke zvláštní situaci, protože ten poručík, jak dělal rád před námi ramena, se náhle začervenal, vztáhl tu Radikovu poznámku nejspíš na sebe a jak se zatím choval frajersky, tak najednou zjihnul, že málem před námi koktal: - Já s ní ale nikdy nic neměl! dušoval se jako před čestným důstojnickým soudem, o kterém jsme se právě učili v rádech, poručík měl ovšem smůlu, protože jsme se smáli dál, takže nevěděl, na čem vlastně je, jaké fámy v souvislosti s paní Střelcovou o něm v učilišti kolují, a těžko mohl očekávat, že mu někdo pravdivě vysvětlí, co se před ním zrovna událo.

Tak jsme tedy s Radikem kvůli Mileninu náhlému, ale nikoli pravděpodobně náhodnému zjevení oželeli, že nebudeme patřit k elitě pozemního vojska, ale zas dál zůstaneme u vševojskové velitelské přípravy, já jsem toho konečně zas tak nelitoval, s ničím takovým jsem po příchodu do vojenského učiliště ani nepočítal, bylo mi teď jasné, že na Radikovy rady nemusím a dokonce nesmím vždycky dát, ačkoliv bych byl zase nevděčný, kdybych svým jednáním popíral, jak mi na začátku školy a vojenského výcviku pomáhal se zorientovat, pro mě nebylo zrovna jednoduché si tak rychle zvyknout na nový způsob života, který on už měl zažitý, ačkoli ne doslova na ten v pěchotním učilišti, který se podle něho i ostatních žižkovců nedal se životem v Žižkově škole vůbec srovnávat.

V Žižkově škole, alespoň v té co byla v Moravské Třebové, se většina z nich, možná všichni, cítili podle jejich slov i celkových reakcí, že patří k jakési neformální a nemanifestované vojenské elitě, nejenže se tam o ně pečlivě starali, byla nad nimi rozestřena nějaká zvláštní ochranná síť, ale i občanští zaměstnanci je tak trochu považovali za vlastní kluky, zvláště třeba ženské v kuchyních, které jim přímo podstrojovaly, žižkovci tu byli svým způsobem hýčkáni, mezi nimi a veliteli a učiteli se vytvářel vstřícný vztah, a to snad i proto, že do vojenských škol byli někteří důstojníci *odkládáni* a v té době to často byli ti nejlepší, kteří už nevyhovovali novým personálním kritériím, takže tu došlo podle Radikova názoru ke zvláštnímu úkazu – kádrově přísně vybíraným žákům tu veleli a učili je na jedné straně pečlivě vybraní nejlepší kantoři a na druhé straně důstojníci s málo přijatelnou minulostí, ale zároveň s neopominutelným kreditem.

A teď tyhle hýčkané osmnácti a devatenáctileté vojenské maturanty vrhli proti jejich vůli do pěchotního učiliště, kam většina pro jiné vyhraněné zaměření nechtěla, mnozí ani dokonce nevěděli, že jeho absolvování je nejspíš nejlepší cestou k vojenské kariéře, což pro mnohé ještě nebylo z hlediska obsahu výcviku a výuky nejhorší, krutější byl způsob života tady, zatímco v Žižkově škole byli všichni zcela konkrétními žáky, mnozí velitelé a kantoři je

oslovovali křestními jmény, tady se ve velkovýrobě důstojníků pozemního vojska stali zcela anonymní masou vojáků cvičenou podle nových vojenských řádů sovětského stříhu, kde těžko mohli projevit svou osobnost, protože od rána do večera v poklusu i mezi vyučovacími hodinami se individualita těžko projeví, a tak nebylo nic podivného, když od samotného počátku byli jedinou neustále kritizovanou skupinou s vlastní subkulturou, která si podle velení učiliště osobuje bez zjevných důvodů zvláštní práva, takže my všichni ostatní, kteří jsme přišli z civilu, dál i kluci z vojenské základní služby nebo absolventi Škol důstojnického dorostu, kteří si na vojně za rok udělali jakousi zkrácenou maturitu, jsme se tak k naší i trochu radosti ocitli mimo centrum zvýšené kritické pozornosti.

Fascinující na pěchotním učilišti bylo, že tu skutečně využívali snad každou minutu, i když bych se neodvážil tvrdit, že z racionálního hlediska vždycky efektivně, myslím kvalitním obsahem výuky a výcviku, ale nikdy se tu nestalo, že by se cokoli, co na štábu naplánovali, nekonalo nebo okládalo, i při vojenském výuce by těžko někdo našel hluchá místa, prostě jsme jeli od rána do večera podle detailně naplánovaných osnov, kdy každá vyučovací a výcviková hodina začínala naprosto stereotypně: – Tématem dnešního zaměstnání je... Cílem je vás seznámit s... Téma je rozděleno do x učebních otázek... Přejdu k první učební otázce atd., jen stačilo doplnit příslušnou látku.

Někdy jsem měl proto pocit, se kterým bych se ovšem nikdy nikomu nesvěřil, že tu čas byl využíván tak, jako v Osvětimi zbytky lidských těl a jejich osobní propriety.

Navzdor tomu, co tvrdím, se právě žižkovcům jako jediným dařilo v pěchotním učilišti vytvářet specifickou substrukturu, v níž částečně realizovali své intelektuální a umělecké zájmy, takže jsem si zprvu myslel, že se do našeho družstva dostali převážně jen samí významní jedinci z celé Žižkovy školy, že se to prostě někomu podařilo ovlivnit rozhodování je sem soustředit, ale opak byl pravdou, prostě se tu ta parta sešla sice náhodou, ale nemohla být zas tak špatná už proto, že ve srovnání s ostatními byli žižkovci skutečně zároveň

intelektuální elitou, takže jsem neměl pocit, že bych mezi nimi něco ztrácel, zapadl do nějaké šedi a stával se postupně spolu s ostatními zeleným vojenským mozkiem, ale právě naopak.

- Jsem tě asi pěkně dožral, Rost'o, co? ještě jednou se mi po tom omluvném pohledu na provazu ve výši pěti metrů od země i slovně pokusil omluvit Radik po rozchodu zájemců o přechod k průzkumníkům. – Co se dá dělat, chtěl jsem mu jeho selhání ulehčit, - já jsem se přece do Ružomberoku tak nehnal jako ty! nechtěl jsem mu zároveň něco zůstat dlužen. – Takovej už je život, Rost'o! zvedl k té pro mě obsahově prázdné větě ramena. – Proč? přesto jsem Radikovi odporoval. - Já jsem si alespoň ověřil, co s chlapem dokáže udělat libido! zaryl jsem si trochu do něho. – Možná by tě tak Milena nevzrušila, kdybys třeba zrovna kmital na hrazdě nebo na bradlech. – To bych při tom jejím výhrůžným a zároveň všemožně slibujícím pohledu asi sletěl na zem! přiznal se Radik. – Když ale mluvíš o tom tělocvičném náradí, vzpomněl si najednou, - viděl jsem Milenu, jak cvičila v naší tělocvičně s paní Blochinovou na kruzích...

- Co na tom může být tak pozoruhodného? představil jsem si tu jeho grizetku, jak jí dost často nepřesně říkal, visící na kruzích, jedině pohled na poprsí paní Blochinové v tělocvičném úboru mohl být zajímavý. - Myslím, že Milena se nejvíc může vyjímat při prostných... řekl jsem svůj názor. – Ona totiž, Rost'o, měla Milena stehna zapasovaná v těch kruzích a hezky odtažené od sebe a pomalu se pohupovala a pohupovala... mluvil Radik stále pomaleji a k tomu navíc naznačil sepnutýma rukama pohyb jejího těla a nakonec ty ruce od sebe roztáhnul.

- To jsi fakt viděl na vlastní oči, nebo jen zapracovala tvoje obvyklá erotická fantazie bez hranic? moc jsem Radikovi v tomhle směru nevěřil. – Čestný pionýrský! olízl si Radik ukazováček a prostředník levé ruky a oba prsty zvedl k pomyslné přísaze. – Nějak se ti ta Milena postupně smrskla na pouhej sexuální objekt, nemohl jsem nekonstatovat. – Strašně mě ta hezule posledně naštvála... už se o Mileně přestával i vyjadřovat obdivně. – Vidíš, a na

poslední chvíli si tě znovu ochočila! ohrnul jsem spodní ret, jak to nenapodobitelně dokázala snad jen ona, abych tím dal najevo obdiv k jejímu působení na druhé pohlaví.

- Tohle jí ovšem musím přičíst k dobru! uznal Radik. – Abys ovšem skutečně jednou neskončil s prostřelenou lebeňou! varoval jsem ho podobně už nesčetněkrát. - Ty se ovšem jako můj spiklenec povezeš se mnou a zatímco já mám už svůj hrob vybraný, tebe budou muset převézt do rodného města, aby tam mohli uspořádat pohřeb slavného rodáka, připomněl jsem, jak se město s neuvěřitelnou pietou rozloučilo s jedním naším bývalým spolužákem, kterému se u výsadbářů neotevřel padák.

– Ty nechceš ležet na našem krásném hřbitově? hned jsem mu tu invektivu vrátil. – Ne, já jsem si vybral místo na hřbitově italských zajatců vedle kříže s nápisem Eduardo Ariosto 12. 4. 1898 – 7. 11. 1917. – Ten chudák zrovna umřel o říjnový revoluci! všiml jsem si. – Právě! souhlasil Radik. – Moc tu na tom světě tedy nepobyl! bylo mi ho fakt líto. – Stejně jako já ho nepřežiju, až mě kapitán Střelec rozstřílí! provokoval osud. – Máš dost morbidní myšlenky, Radiku! – Co jinýho mě čeká, když mě do toho znovu zatáhla, svaloval nespravedlivě vinu na Milenu. – A proč chceš ležet zrovna vedle toho Eduarda? zajímalo mě. - Proč asi, Rost'o? dával mi najevo, že mě to mohlo napadnout. – Já myslel proto, že má křestní jméno jako náš druhý prezident! vymýšlel jsem si. – To si skutečně něco takovýho můžeš myslet jen ty! rozesmál se – Tam ses s Milenou dostal o kus dál? věděl jsem, že děsivě riskuje, i když se s ní nikdy ještě nevyspal, jak alespoň tvrdil a já mu věřil, Milena byla až příliš opatrná, aby se opravdu pustila do nějakého vážnějšího dobrodružství, jen si podle mého názoru zkoušela, jestli a jak je ještě přitažlivá. - Ano, kam jsem se ještě zatím nikdy nedostal, i když ne tím, čím bych možná pomalu už chtěl, nemohl být v té chvíli asi přesnější.

Já jsem sice každou noc alespoň imaginárně usínal s vlastní ženou, kterou jsem miloval, ale kdybych měl být upřímný, musel bych přiznat, že by mi Milena nebyla úplně proti mysli, měla už přesně to ženské tělo, kterému se říká zralé, alespoň podle Roziny, jenom bych

Milenu donutil, aby si rozmyslela tu blond'atou ofinu, která z ní dělala trochu pizuli, dost se jsem proto i divil, že jí někdo neřekl, aby změnila účes, vypadala by poté opravdu perfektně.

- Já si myslím, Radiku, že ty ji ani tak nemiluješ, jako spíš neustále objektivně potřebuješ nějaký napětí. – Asi máš pravdu, kdybych zrovna neprožíval jakékoliv dobrodružství, tak bych musel rychle nějaké hledat nebo si ho vymyslet, neříkal to zrovna moc ironicky. – Ale dřív jsi takovej nebyl! vzpomněl jsem si, když jsem ho v primě poznal. – Jenže to mi bylo tenkrát jedenáct nebo dvanáct! – A změnilo tě co? – Pět nenaplněných lásek! teď sice řekl ironicky, ale mluvil pravdu.

- Co je vlastně naplněná láska? sice jsem se ho zeptal, i když jsem to sám už dobře věděl. – Tak to je otázka! Kromě té mé poslední bych už ty před nimi bral jako dětskou historii... – I Dášu? zeptal jsem se, tu jedinou jsem totiž znal. – Ta mi zůstane jako výčitka! – Já jsem z ní měl pocit, že v sobě nosí nějakou smůlu... – Že jsme se spolu rozešli? rozesmál se. – Já si myslím, že spíš měla štěstí! byl v tu chvíli Radik vzácně sebekritický, i když v každém kádrovém posudku měl právě naprosto opačné hodnocení že nesnáší kritiku. – Nejsem si tak úplně jistej! opravdu jsem si tohle myslel, co jsem mu říkal. – Stejně tak mám pocit, jestli nějak dál neodpovídáme za osud těch, které jsme opustili... přemýšlel jsem nahlas a spíš abstraktně.

– Tys někdy udělal taky takovou blbost jako já? – Ne, já měl štěstí, že jsem od první obecný a možná ještě před ní miloval Soňu. – To zní pomalu jako pohádka! – Jako kdybys ji neznal! – Tu pohádku, nebo Soňu? rozesmál se Radik. – Ne, tys mi kdysi vyprávěl o Pavle... – Kde tý je konec! Myslím si, že byla takovej studenej čumáček! – Možná by ses zmýlil! – Tys jí snad poznal nebo něco o ní víš? Pokud mi nechceš vyprávět další pohádku o tichých vodách, které melou břehy... – Na frigidku zas tak úplně nevypadala... Ale máš možná pravdu, přiznal jsem, - já jsem se nikdy nedozvěděl, že by s někým vážně chodila, pokud vůbec měla něco s nějakýma klukama... – A už jsme zase u ženských! – Myslím si, že bychom u nich byli i

v případě, kdybychom teď cestovali rychlíkem do Ružomberoku! – Vidiš, přišli jsme o příležitost líp Slovensko poznat! – Obávám se, abychom ho ještě nepoznali dýl než jeden rok! skutečně jsem se vážně obával, že bych tam jednou třeba po absolvování mohl sloužit. – A tobě by to vadilo? zeptal se Radik. – Mně ani tak ne... Ale Soňa potřebuje vystudovat vysokou školu! – No, jo, co má dělat, když jí někdo udělá ještě před maturitou dítě! rychle se Radik kryl, než bych něco zvedl a hodil po něm.

I když jsem vlastně neměl morální důvod se rozčilovat, měl pravdu, a to nevěděl, že to nebyla směla, ale vědomě jsem si ji ze strachu, že by mě mohla opustit, vlastně pojistil.

2

Když jsem po skončení šestinedělního základního výcviku jednotlivce a vojenské přísaze dostal poprvé na dva dny opuštěák, respektive už zmíněný přípuštěák, tedy povolení k opuštění ubytovacího prostoru, jak se tahle milost podle vojenských řádů přesně nazývala, stoprocentně jsem věděl, že celou cestu z Lipníka nad Bečvou do Prahy prospím jako příslovečný dudek, jenom jsem měl strach, abych neusnul i na cestě do našeho města, které bylo hodinu za Prahou, Soňa mi totiž slíbila, že bude na mne čekat na nádraží, věděl jsem, že jak si ve vlaku sednu, tak ztvrdnu jako štolverk, jak jsem byl unavený až dorasovaný, a to jsem byl na fyzickou námahu jako sportovec zvyklý, i na výkony, v nichž jsem musel jít na doraz, ale nikdy jsem nezažil, abych takhle musel prožít půldruhého měsíce, přesně čtyřicet dní, jako bylo těch Alibabových loupežníků, někdo dokonce spočítal, že to bylo málem tisíc hodin, kdy jsme toho navíc moc nenaspali, často nás buzerovali i v noci.

V tom hrozném fyzickém a psychickém vypětí jsem se absurdně mohl alespoň bavit tím, že totéž s námi museli absolvovat i žižkovci, kteří si mysleli, že už dávno mají za sebou nejen odvozy a vojenskou přísahu, ale i základní výcvik jednotlivce a dokonce družstva, mnozí se

vytahovali, že zvládli nejen jak metodiku prvorepublikového výcviku, tak i přípravy vládního vojska, ale i prvky západního výcviku komandos a už i výcvik sovětský, se kterým přicházeli od vojenských bojových jednotek čerství absolventi.

Ve skutečnosti, jak sám Radik uznal, jim velitelé jen organizovali jakési bojové hry a sem tam si zastříleli z pušek, aby měli pocit, že jsou ve vojenské škole, takže proti nám měli jen tu výhodu, že byli na tom lépe v pořadové přípravě, uměli zacházet s puškou a hlavně cvičit na tělovýchovném nářadí, ale do těla tu dostali stejně jako všichni ostatní.

Na lipnickém nádraží jsem alespoň měl příležitost poznat, kdo z kluků je ženatý, svobodní frekventanti učiliště povolení k opuštění ubytovacího prostoru nedostali, jen první vycházku, takže je holky, rodiče nebo příbuzní mohli navštívit, což byla pro většinou svobodné žižkovce další rána, počítali stoprocentně s tím, že je pustí domů, zvláště když už v červenci po 159 mírových jednáních skončila příměřím *korejská válka*, která je prý po celé tři roky nejvíce děsila a problematizovala jim život, takže její průběh pečlivě sledovali včetně toho asiatského přesného počínání podle čínského vzoru tisících vážných varování Američanům, aby nakonec v nastalém míru museli konstatovat, že se v podstatě nic nezměnilo, nikdo se jim ani nesnažil nutnost setrvat v kasárnách zdůvodnit, což bylo možno považovat za jediné novum.

Když jsme všichni našli do dvou zrovna se tu míjejících rychlíků, jedni za západ a druhí na východ, měl jsem jen strach, aby se mě někdo nechytil a nechtěl se po cestě se mnou vykecávat o škole a o vojně, naštěstí byli na tom stejně asi jako já a vojáci obecně, *voják čeká, blbne a fasuje*, ale také *leží nebo běží*, naleželi jsme se toho sice dost, ale ne na posteli, ale při výcviku na zemi a v palebném postavení při cvičných střelbách, takže jsme měli co dohánět, probudil jsem se jen jednou v České Třebové a pak až před Prahou, už asi ve mně pracovalo podvědomí, probouzel jsem se s pozvednutým klínem, takže jsem se rychle rozhlížel po spolucestujících, jestli tu pomstu nebo spíš milost přírody na mně nezpozorovali, zvláště dvě mladší ženy v kupé.

Soňa na mě skutečně trpělivě čekala, i když vlak měl zpoždění a bylo dost pozdě, kdyby tu nebyli nádražáci, málem stála na peronu sama, nikdy jsem si ji k sobě tak nepřítiskl jako po těch neskutečně dlouhých šesti nedělích, ona mě však překvapila první větou: - Z tebe strašně táhne naftalín!

Takhle jsem si tedy její přivítání zrovna nepředstavoval: - Já jsem ho stačil vnímat jen pár vteřin, když jsem tuhle uniformu dostal, pak už jsem měl jiný starosti! vzal jsem Soňu pod paží, abychom tu kvůli symptomatickému zápachu vojenských uniforem neztvrdli na nádraží. – Pokusím se z té uniformy ten pach nějak dostat! nesplňovala mé představy ani v následující větě, dál mě dorážela svou věcností, takže jsem se jen trpně zasmál. – Těžko se s tím asi dá něco dělat, dotkla se látky mé uniformy, - je to nejspíš ušitý z harasu! Měl jsem ze Soni pocit, jestli jsem se náhodou neocítnul u švadleny nebo krejčího. - Kdyby bylo víc času, tak to jediné dát do čistírny, doma se taková látka určitě vyprat nedá, to by dopadlo špatně! vedla si dál svůj monolog, a tak jsem přestal mít pocit novomanžele.

- Leda ten smrad nebo puch přebít nějakou voňavkou! volil jsem ve své stoupající nespokojenosti prerůstající v zatím ovládanou agresivitu ta nejexpresivnější slova. - Radik Vorel, na kterého si ještě určitě pamatuješ z gymnázia a z měšťanky, který tam je teď se mnou, mi vyprávěl, že v Žižkově škole chodil s nějakou dívkou, která zase nesnášela pitralon, a tak mu darovala luxusnější vodu po holení! Asi ten pitralon urážel její jemnocit! – Já jsem ale strašně ráda, že jsi přijel! konečně Soňa pochopila, že nezačala zrovna nejlíp.

– Co dělá Verunka? zeptal jsem se, s čím jsem chtěl původně začít. – Už se začala smát! řekla způsobem, jako kdyby to byla její zásluha, takže jsem tedy začal rozhodně líp než ona. – To se směje stále jen tak sama od sebe nebo už na nějaký vnější podnět? chtěl jsem dát Soně najevo, že jsem si přece jen o malých dětech a jejich prvních reakcích něco přečetl. – Už mě poznává! teď z ní opravdu dýchla matka. – Já ji tedy spíš rozpláču, co? asi jsem s tímhle neměl začít, i když se podobná odezva dítěte na neznámého člověka dala očekávat, jakkoli je

jeho otcem. – Copak ty za to můžeš? vzala mě Soňa zvláště na milost. – Ona si na tebe jednou zvykne! konejšila mě.

Bylo to na začátku roku dost nelehké rozhodování, když mi Soňa řekla, že je těhotná, měli jsme zrovna oba před maturitou, já jsem si tenkrát sice její těhotenství přál, ale nevěřil jsem, že se mi podaří přivést ji do jiného stavu, ve vztahu k Soně jsem se považoval za určitého smolaře a ona určitě nic takového neplánovala, takže jsem mohl snadno být v jejích očích lotr.

Se Soňou jsme se znali od dětství, což je určitá výhoda, ale zároveň handicap, stále jako kdybychom se sami přesvědčovali, jestli nežijeme jenom nějakým dětským ideálem nebo mýtem, že se tak dlouho známe, mysleli jsme na sebe už od obecné, dali si první pusy, prvně jsme se intimněji dotkli, i když občas se nám v dětství líbil někdo jiný, ale zase jsme se k sobě vraceli, možná bych si nepřál, aby Soňa otěhotněla, kdybych na ní někdy v septimě nebo na začátku oktávy nezpozoroval, nebo mi to jen tak připadalo, jisté ochladnutí vztahu ke mně, i když jsem si tu možnou změnu vztahu tenkrát možná jen opravdu vsugeroval, měl jsem nejspíš v sobě zabudovanou potřebu permanentní zamilovanosti, jako jsme se teď ve vojenském učilišti učili v dost bizarním předmětu Dějiny VKS/b/ o Trockého permanentní revoluci, kdežto Soňa byla přece jen v těchle vzájemných vztazích věcnější, jednou mi dokonce po nějakém konfliktu řekla:

- Co trojčíš, proboha, Rost'o, já už jsem přece smířená s tím, že si tě jednou vezmu! – Smířená? nemohl jsem nevybuchnout. – Jo, smířená! usmála se jako kdyby šlo jen o její ironickou poznámku. Možná mě tím záměrně udržovala v jistém napětí, aby si mě naopak udržela, musel jsem jí dávat najevo svou oddanost, a zároveň uznával, že emociálně a možná taky psychicky byla vyzrálejší než já.

- Co ses tak, Rost'o, najednou odmlčel? zeptala se Soňa po chvíli, když jsme šli už po mostě přes řeku vedoucí do naší čtvrti. – Přemýšlel jsem, jestli nelituješ, co se stalo... říkal jsem si, že nemá smysl přecházet skutečně existující problémy mezi námi. – Ty bláho! cítil jsem, jak

mi instinktivně stiskla ruku. – To jsem všechno stačila vybrečet, obrečet a dobrečet už před rokem... dozvěděl jsem přece jen zpětně její tehdejší pocity včetně i jejího slovesného novotvaru. - Teď jsem prostě maminka a jsem ráda... A těším se, až se budu s tebou milovat! znovu mi stiskla ruku, takže by mě těmi slovy i dotykem dokázala vzkřísit i z bezvědomí.

Vlastně mi nezbývalo nic jiného, než řešení, pro které jsem se rozhodl, stát se vojákem z povolání, se Soninou matkou bych se těžko delší dobu snášel a k mým rodičům by se Soňa určitě nepřestěhovala, i když proti nim nic určitě neměla, ale nemohla opustit matku, která nedávno ovdověla. Spoléhal jsem se tedy na možnost, že od vojáků dostanu brzy byt a budeme moci se Soňou alespoň dálkově vystudovat vysokou školu.

- Co jí říkáš? zeptala se Soňa, když jsme stáli nad Verunčinou postýlkou. - Je sladká, nevěděl jsem co říct, chvíli jsem se na Veroniku díval a poté jsem si vzpomněl, že mám pro ni dárek, co jiného jsem mohl vybrat i na co jiného jsem měl peníze než na chrástítko a bonboniéru pro Soňu i její matku, samozřejmě také moji matku a cigarety pro tátu, které jsem ušetřil z těch vyfasovaných, protože jsem zatím nekouřil. – Jsem ráda, že jsi nezapomněl na mou maminku, položila Soňa obě bonboniéry na noční stolek. – Něco se stalo? zavětril jsem. – Spíš setrvalé problémy... bylo zřejmé, že se její matka s naším manželstvím dosud nevyrovnala, ačkoli mě stejně jako Soňa znala od dětství.

Sonina matka se asi musela cítit uražená, když se o všem dozvěděla v situaci, která už se nedala zachránit, byla postavená před hotovou věc, nejdřív byla naštvaná víc na Soňu, že se s ní o ničem neporadila, v poslední době ale víc na mě, že jsem tím vším vlastně prokázal svou nevyzrálou a tím i neodpovědnou, možná si myslela, že její dcera by si zasloužila lepšího partnera, než jsem byl já, jakkoli o mně těžko mohla říct něco křivého, kromě pár vylomenin, které provázejí každého kluka, v gymnáziu jsem však patřil mezi nejlepší žáky, byl jsem v poslední třídě předsedou studentské samosprávy, takže jí mohlo jen zaskočit a vlastně i zaskočilo, že jsem šel na vojnu, nepovažovala to ani v novém režimu za příliš nóbl

profesi, naštěstí jí možná zatím nedošlo, že jsem se pro vojenské povolání rozhodl proto, abych na ní nebyl závislý, mohl s rodinou žít sám, ačkoli bych vždycky musel přiznat, že v prvním řadě mi šlo o to udržet si Soňu.

- Ty se na Verunku díváš, jako kdybys nevěřil, že je tvoje! všimla si Soňa, jak nemohu od vlastní dcery odtrhnout oči, stále jsem opravdu nevěřil, že je moje, ale ne snad proto, že by ji Soňa měla s někým jiným, něco takového jsem si absolutně nepřipouštěl, taková pochybnost byla nesmyslná, ale jak je vůbec možné, že mám dítě, zároveň jsem se taky ostýchal odejít od dětské postýlky, aby si Soňa nemyslela, že ji chci co nejrychleji docloumat do postele, což jsem tedy chtěl, ale snažil jsem se ovládnout, pomalu jsem si připadal jako Radik, který se prý s jeho někdejší láskou s Miladou dostal do situace, kdy raději nechtěl v jejich vzájemném vztahu rozhodovat absolutně o ničem, nechal veškerou intimní aktivitu na své partnerce, a tak jsem také raději rozhodování ten večer, vlastně už noc, nechal na Soně, což mě ovšem stálo nesmírné volní úsilí, pomalu se ze mě stane voluntarista, jak se sám označoval Radik, i když jsem zároveň věděl, že se svou programovou poddajností u své lásky nakonec stejně neuspěl, v té chvíli jsem se zároveň zarazil, proč se stále nějakým způsobem v duchu vyrovnávám s Radikem a jeho způsobem uvažování a jednání, ačkoli byl o rok mladší, nejspíš pravděpodobně proto, že k nikomu jsem zatím neměl v pěchotním učilišti blíž, ačkoli bych nemohl upřít, že byl v mých očích určitou osobností už tím, v jakém kruhu lidí se tam pohyboval, každý z nich rozhodně byl nějakou individualitou, vojna je zdaleka tak nepoznamenala, jak bych si myslel, ale možná jsem měl jednostrannější pohled, ocitl jsem se v ne tak úplně běžné skupině vojáků.

- Ty jsi fakt, Rost'ó, nenapravitelný! Já abych dokonce na Verunu žárlila! odtahovala mě Soňa od její postýlky. – Nebo si myslela, že o mě nestojíš! dosáhl jsem tedy toho, co jsem chtěl, ačkoli jsem si nemyslel, že by si Soňa něco takového namlouvala, zároveň jsem si však nebyl už tak úplně jistý, že by byla do milování obzvlášť žhavá, ale možná před mým

odchodem do Lipníka, kdy byla krátce po šestinedělí, se jí zrovna moc rychle se mnou do postele nechtělo, dokonce mohla mít podvědomý i faktický strach, že otěhotní znovu.

Ačkoli jsem spal celou cestu ve vlaku, ráno ne a ne se probat. – Ty jsi musel, Rost'ó, několik dní flámovat! kroutila nade mnou Soňa hlavou, když jsem se konečně probal. – Ani sis dokonce nevšiml, že jsem v noci byla dvakrát u holky! Ty bys těžko mohl hlídat děti! kroutila hlavou dál. – Už jsem ti trochu popsal, co jsem těch šest neděl prožíval, jestli chceš, já ti to vylíčím ještě důkladněji! navrhl jsem jí, ale odpovědí mi bylo již třetí odmítavé zakroucení hlavou, takže jsem se rozhodl nečekat a sáhl jsem si po ní sám.

Zatímco v noci mohla mít Soňa pocit nespokojenosti, ráno mi připadala pomalu jako jsme vypadali někdy my v učilišti po celodenním výcviku. – Tak tohle mi, kamaráde, dělat nebudeš! přitiskla se Soňa ke mně, když se přece jen trochu otřepala. – Nezkoušej to, Soňo, varuju tě! dělal jsem ramena.

Soňa rychle vyletěla z postele a zároveň tahala i mne: - Okamžitě ven! měla určitě dobrou náladu, a tak jsem měl radost, navíc se Verunka zrovna vedle nás probudila. – Zkus ji pochovat, jestli se z tebe zděsí jako já! už Soně zase narostl hřebínek.

Jenže Veronika byla v tak dobré pohodě, že sotva jsem ji vzal do rukou, okamžitě se na mě usmála. – Tak tohle, Verunko, ne! nahnula se Soňa nad dcerou. – Já tady celý dny čekám, až se na mě poprvé usměješ, a přijde nějaký cizí chlap a ty se můžeš uřechtát! nemohla mi Soňa udělat větší radost, protože navíc bylo zřejmé, jak byla ráda, že se na mě Veronika směje, měla prý opravdu strach, že ji budu děsit.

- Neměl bych ještě skočit mamince pro kytku? vzpomněl jsem si. – Zaprvé slyším, že už je vzhůru, takže by to bylo trapný, a za druhé si myslím, že bude ráda, když jí dáš tu bonboniéru, nesmíš ji zas tak kazit! Za to její dcera tolik nestojí! vyplázla na mě Soňa jazyk.

Co jsem si po těch šesti týdnech utrpení mohl lepšího přát?

- Mám si vzít civil nebo jít v uniformě? zeptal jsem se Soni, když jsme se po snídani chtěli projít kočárem po naší čtvrti. – Jak chceš ty, trochu ta otázka Soňu zaskočila, - ale pokud máš nějaký obavy, tak mě nevádí, že půjdeš v uniformě. Musím si na ni zvyknout, když už si zvyknu i na naftalín! rychle se klidila z mého okolí, než po něčem sáhnu, co bych po ní hodil.

– Ony tě ty legrácky přejdou, až mě třeba pošlou sloužit do Trebišova! teď jsem vážně zkoušel její reakci. – Nee! Tam určitě ne! Když už, tak nanejvýš do Bratislavy, Banské Bystrice nebo do Košic, překvapila mě svou rychlou odpovědí, bylo jasné, že o tom asi přemýšlela. – A co takhle Praha, miláčku? zkoušel jsem ji dál. – Že bys dokonce zařídil, aby dali nějakou posádku i do našeho města? bylo jasné, že zrovna nechce žít v nějakých iluzích.

– Človče, Soňo, začal jsem vážně, - já jsem opravdu netušil, že jsem si vzal ženskou i do špatného počasí, měl jsem skutečně dřív někdy dojem, že moje nastávající je mírně zhýčkaná nebo dokonce rozmazlená... Alespoň do doby, než zemřel její otec, jeho smrt na ni a na její matku přece jen hodně tvrdě dolehla.

– Pokud mi koupíš nové galošky, šusták nebo alespoň pěkný skládací deštník, tak určitě! – Jo, ještě žes o tom začala, vzpomněl jsem si, - už ti vojáci poslali nějaké peníze? – Představ si, že teprve včera, jako kdyby dostali strach, že zrovna jedeš domů, - ale k jejich chvále hned za dva měsíce, takže jsem teď bohatá mladá paní! – Ještě si dělej legraci, věděl jsem, že vojáci se zase tak nepředají a byl jsem připravený dát něco Soně i ze svého žoldu. – Budeš se divit, ale já jsem v životě nikdy tolik peněz najednou neměla! překvapila mě. – Kéž by ti to, Soňo, tak zůstalo! – Navíc mi tvoje matka přímo vnutila pět set korun, i když jsem je nechtěla, ale styděla jsem se ji urazit! – To je, Soňo, naprosto v pořádku, dostal jsem kdysi od strýce nějaké věci, který teď nepotřebuju, a tak jsem mámě napsal, aby je někomu střelila. – Nemáš zrovna nejmírumilovnější slovník! všimla si Soňa posledního slova, i když byl v komunikaci mezi námi naprosto běžný. – Jo, máme tam dokonce jednoho velitele roty, kterej se jmenuje kapitán Střelec, ale jsem raději zamlčel, že si s jeho manželkou Radik rozjel milostný

románek, protože by Soňu mohlo napadnout, když si něco dovolí jeden, může ho následovat i druhý.

Měl jsem radost, když se téměř každý druhý člověk u nás na procházce zastavil, ačkoli jsem hlavně u ženských nad kočárem s dítětem bytostně nesnášel to jejich věčné *Ťu tu tu, ňu ňu ňu!*

A hlavně nepřírozené šišlání. Ale když chválili, jak je Veronika krásná, tak jsem s nimi absolutně souhlasil. Ačkoli se někteří podívovali nad jejím křestním jménem, bylo dost nezvyklé, působilo dokonce trochu staromódně, ale nechtěl jsem jej Soně vymlouvat, chtěla zkrátka Veroniku, tak ji měla mít, kluk měl mít stejně také naprosto starobylé jméno Martin, ale co člověk může tušit o módnosti nebo zastaralosti křestních jmen, říkal jsem si v duchu. Veronika Hlaváčková nebo Martin Hlaváček nezněly nakonec zrovna špatně, i když na podpis byly trochu dlouhé.

Strkal jsem kočár, Soňa byla do mě zavěšená, a tak jsem měl skutečně dost velkolepý pocit, ačkoli se na mou uniformu většina lidí dívala překvapeně, někteří nejspíš proto, že jsem vyslyšel hlas doby, další s jistým podivem, ale co jsem mohl dělat, tak angažovaný jsem zase nebyl a nemyslel jsem si, že vojenské povolání souvisí bezprostředně s politikou, nemohl jsem jej samozřejmě vnímat jak každé jiné, ale přesto jsem si už na začátku uvědomil, že chci být především československý důstojník, ačkoliv chodit s tím na veřejnost by zrovna nyní nebylo dvakrát prozřetelné.

- Přijedeš domů na Vánoce? zeptala se mě najednou Soňa a přitiskla se ke mně stejně jako předcházející noci na mostě. Znáš ji tolik let, ale přesto mě najednou některé její reakce překvapují, možná jsem v odloučení na vojně začal mít o ni strach, jako už jednou, že o ni přijdu, někdo mě o ni připraví i dokonce s dítětem. – Posloucháš mě vůbec, Rost'o? nejen mě Soňa silněji stiskla, ale i zatřásla mou rukou. – Jistě... Co ses ptala? pokusil jsem se ji pozlobit. – Ty dobře víš, co jsem se tě ptala! prohlédla můj záměr. – Možná přijedu ještě

jednou mezi tím, spíš jsem teď spekuloval, - ale na vojně přece nevíš dne ani hodiny! – Ted' jsi promluvil jako Jan Sladký zvaný Kozina... Pamatuješ si ještě vůbec něco ze školy? – Máš snad takový pocit, že jsem se tam ocitl mezi samými blbci? měl jsem z její poněkud zvláštní a zároveň trochu nepřípadné otázky takový dojem. – Když jsi mi líčil, jak tam dostáváte do těla! pokusila se svou otázku zdůvodnit. – Abych ti řekl pravdu, tak mám pocit, že mezi kluky, se kterými jsem třeba v našem v družstvu, jsou mnozí o mnoho chytřejší než ti, kdo nám velí a kdo nás tam učí! uvědomil jsem si tu pravdu teprve v okamžiku, kdy jsem o tom se Soňou mluvil. – A to je dobře, nebo špatně? překvapovala mě Soňa dál svými otázkami. – Asi špatně pro nás, ale dobře pro budoucnost, zase mi došlo teprve v téhle chvíli, možná jen proto, že jsem se nemohl nad prvními týdny v učilišti zamyslet s určitým kritickým odstupem. Možná jsem ale těm, kdo nás především cvičili, mohl křivdit, měli prostě třeba jen na to, co jsme se měli naučit.

3

Z domova jsem se vracel s určitými rozpaky, jak asi jinak, když člověk přijede málem v noci a odjíždí druhý den k večeru, neví co dřív, komu se věnovat, dceři, manželce, tchyni, rodičům, prarodičům, sourozencům, kamarády a kamarádky jsem vyloučil předem, pokud jsme je náhodou nepotkali se Soňou, vzpomněl jsem si na vyprávění jednoho z prvorepublikových důstojníků, který tu ještě jako jeden z mála starších vojáků z povolání v pěchotním učilišti přežil, jak to kdysi vypadalo v předmnichovské armádě, i vojáci v základní službě, pokud nebyli určeni do stráže nebo dozorčí služby, vojančení v kasárnách v pět hodin odpoledně zabalili a do půlnoci měli volno, tedy pokud neměli kasárníka, jak ještě ten kapitán připomněl, my ho tedy máme stále, jít na vycházku je tady ve škole vlastně odměna, závisí na veliteli družstva a čtyři, jestli ji doporučí, než ji velitel roty podepíše,

velitelé družstev jsou z našich řad, s těmi jsou proto nejmenší potíže, i když se vyskytli jednotlivci, kteří dělají ramena, naštěstí to zatím pokud jde o opuštění ubytovacího prostoru, nikdo nezkouší na ženatých, to by asi v očích ostatních propadl.

Možná bych ale zase tak rozpačitý být nemusel, Soňa prostě bere ta dvě léta, kdy nebudeme spolu jako fakt, který se těžko dá změnit, pokud se chceme osamostatnit, na tchyni však vidím, že by tu mou dvouletku nejraději prodloužila do nekonečna jako za Marie Terezie, pokud bych byl upřímný, nejraději bych celou tu dobu strávil se Soňou v posteli, ale tchyně už byla nevrlá, když jsme se po návratu z oběda u mých rodičů na chvíli zamkli v pokoji, asi bych vybuchl, když zaklepala, kdyby se Soňa ke mně nepřitiskla a neotřásala se smíchem, než na matčino klepání zareagovala: - Počkej, mami, chvíli, Rost'a se převlíká do uniformy! Bylo vidět, že jí to myslí, protože jsem z oběda přišel v civilním obleku.

Příjemně jsem ale konstatoval, že těhotenství a porod se Soňou nic neudělaly, pořád je stejně pěkná, vrátila se jí i její váha za svobodna, jen prsa má o trochu větší, pořád ještě kojí, nedává na rady, aby toho včas nechala, jinak už taková ňadra nikdy mít nebude, jen prý přemýšlela, jestli si nemá nechat zkrátit vlasy, neovládl jsem se a dost neskutečně jsem na ni vyjel, že už by to nebyla nikdy ona, asi mě ale zkoušela, protože mě hned chlácholila, byla pravděpodobně ráda, že mě ten její nápad rozčílil, ženské si nejspíš potřebují neustále některé věci ověřovat, hlavně svou krásu a přitažlivost, kterou určitě neztratila, taky mě ani nenapadlo hledat si za ni v posádce nějakou náhradu, i když samozřejmě trpím, dlouhé měsíce, než už to nešlo, jsem si na dost pravidelné milování s ní zvykl, možná je absurdně štěstí, že jsme se v základním výcviku ani nezastavili, i když bych nechtěl tvrdit, že bych každodenně a nejen před usnutím po Soně netoužil.

Když jsem se vrátil do školy, propukla tu první hezká aférka, ve které nedominoval k mému jistému překvapení Radik Vorel, jak bych býval předpokládal, ale jeho kamarád Pepík Rollo, ta epizoda se mi jako stále ještě civilně myslícímu frekventantovi vojenského učiliště zdála

čímsi symptomatická, kluci z Radikova a Pepíkova ročníku se totiž dozvěděli, že jejich velitel roty major Šporka vážně onemocněl, a proto sestavili malou deputaci k náčelníkovi štábu školy, aby jim za finanční úhradu povolil na cestu do Moravské Třebové autobus.

Náčelník štábu jako kdyby prý jejich žádosti vůbec nerozuměl, ani ne snad tomu, že chtějí autobus, ten tady používal kdekdo a velitelství bylo rádo, že nestojí v garáži, řidiči tak mají příležitost se cvičit, toho podplukovníka ale nejvíc mátl, že žadatelé chtějí jet za svým bývalým velitelem a navíc si cestu hradit sami ze svého kapesného.

Když jednání dramaticky vrcholilo a podplukovník zjistil, že bývalí žižkovci, jak to od počátku prokazovali i v jiných záležitostech, budou neústupní, až neuvěřitelně naivně se zeptal: - Řekněte mi, proboha, to když já jednou v budoucnosti onemocním, to také za mnou budete chtít putovat přes půl republiky? trochu tu vzdálenost přehnal, asi těžko mohl Rollovi poskytnout lepší nahrávku: - Obávám se, soudruhu plukovníku, že po téhle zkušenosti s vámi nikoli! hned na to, jak taky jinak, se delegace z místnosti náčelníka štábu odporoučela.

- To se na to tedy vyseru! řekl jinak velmi slušný a kultivovaný Rollo, když za sebou zavřeli dveře, což na chodbě velitelství školy rozhodně říct neměl. – Co zas máte, hoši, za celosvětové problémy? zeptal se jich vždy všudypřítomný plukovník Sekerka, legenda nejen školy, ale i celé armády, jehož další vojenskou službou se musel osobně zabývat i samotný ministr národní obrany armádní generál Alexej Čepička, který plukovníkovi dal velkorysou nabídku - povýšení do první generálské hodnosti za předpokladu půjde-li do civilu.

Sekerka dal přednost další činné službě.

Plukovník Sekerka byl pravděpodobně nejsvráznější postavou Československé lidové armády padesátých let, vyprávělo se o něm neskutečné množství příhod, vojenskou službu začal za Rakouska-Uherska, už jako novopečený poručík vyrazil se svou četou do hospody, kde zrovna na taneční zábavě hrála cikánská kapela. – Zahrajte mi sólo! rozkázal poručík Sekerka po první rundě borovičky primášovi, když se mu v tanečním sále prý strašně zalíbila

jedna z přítomných dívek, protože ale kapele předem nezaplátil příslušný bakšiš, nevlepil jej na čelo primášovi, jak tu bylo zvykem, o nějakém sólu s krásnou holčinou se mu tak nanejvýš mohlo zdát, ale jak se ukázalo, předvídavější měli být spíš Cikáni, Sekerka totiž kývl na své maníky, ty sejmuli z uniforem opasky, vyhnali jimi snědé hudebníky před hospodu, donutili je vylézt na lípu na dvoře a odtud teprve museli to sólo pro Sekerku vyhrávat.

Originálně vykonával plukovník Sekerka i svou funkci zástupce velitele učiliště pro tyl, celý den se potuloval nejen po štábu, zařízeních školy, ale i v jednotkách, jeho pohyby byly naprosto nepředvídatelné, klidně vyrazil s jednotkou i do terénu, i k nám se při základním výcviku připojil, když jsme pochodovali poprvé na ostré střelby, dohnal nás v momentě, kdy jsme zrovna míjeli skupinu děvčat z místního zemědělského učiliště, které o přestávce při práci na poli státního statku zrovna odpočívaly u cesty, my jsme lačně pokukovali po nich, ony podobně po nás, což Sekerka neopomněl okomentovat poznámkou, která se brzo stala kultovní: - To koukáte, holky, co čuráků taky zahálí, co?

Při takovém stylu práce musel plukovník Sekerka ke splnění svých funkčních povinností pracovat jen v noci. Zajímavý byl i jeho vztah k tajným a přísně tajným spisům. Nikdy je nezamykal do trezoru, protože tam by je podle něho s největší pravděpodobností mohl někdo ukrást, a tak je raději v kanceláři dával pod koberec, odkud se mu prý za víc než čtyřicet let vojenské služby nikdy neztratily.

Radik Vorel ho jednou potkal na lipnickém nádraží, když odjížděl na jakousi služební cestu do Prahy, kdežto Sekerka jel na druhou stranu, do Hranic na Moravě, kde dlouhá léta bydlel a jak tak oba korzovali na peronu z jednoho konce na druhý, Radik hned při prvním střetnutí vysekl Sekerkovi pozdrav. Sekerka ale nic, jako by Radik byl vosk. Když se na konci obrátili a opět se potkali, Radik zasalutoval znovu, ale Sekerka zase nic, Radik byl pro něho vzduch, opětování pozdravu se nedočkal ani potřetí a tak počtvrté už nepozdravil. – Pojd'te sem, soudruhu svobodníku! zavolal na něj Sekerka a ještě k tomu přidal pohyb ukazováčku pravé

ruky. – Soudruhu plukovníku, svobodník Vorel! představil se Radik. – Jak to, že jste mě nepozdravil, soudruhu svobodníku? vytkl mu Sekerka. – Já jsem vás, soudruhu plukovníku, pozdravil třikrát a vy jste mi neodpověděl ani jednou! nedal se Radik zastrašit a navíc věděl, že Sekerka má rád nebojácné vojáky. – Jo? podíval se Sekerka Radikovi přímo do očí, postavil se před ním do pozoru a třikrát mu vysekl přímo vzorový pozdrav se slovy: - A teď jdi do prdele, vole! Radik mi vyprávěl, že byl šťastný, že zrovna přijel jeden z rychlíků, protože nevěděl, jak se zachovat, kdyby šel kolem Sekerky ještě jednou.

Plukovník Sekerka byl duší i tělem voják, jinak by se nenechal jako týlař vmanévrovat do tak idiotské funkce, jakou je velitel přehlídkového praporu, která s jeho vojenskou odborností naprosto nesouvisela, mohl se jí taky vzhledem ke svému věku lehce vyhnout, ale to by už nebyl on, proto ho i při výkonu této funkce čekaly odpovídající potíže, třeba při jednom nočním nácviku na letenské pláni byl velitel vojenské přehlídky generál Papoušek výkonem přehlídkových jednotek tak nespokojený, že když znovu napochodovaly na svá výchozí stanoviště, tak vztekle zavelel: - Velitelé přehlídkových praporů ke mně!

Od jednotek k přehlídkové tribuně bylo však pěkně daleko, a tak měl asi generál strach, že jeho vztek zatím vychladne, proto nepřijemně ostrým hlasem velitelům praporů zavelel znovu: - Poklusem! Všichni vysocí důstojníci se okamžitě rozběhli, kdežto jediný plukovník Sekerka si dal jen ruce v pěstích na prsa a stejně rychlým nebo vlastně pomalým krokem pochodoval dál a když jeho vzdálenost od ostatních byla už na první pohled zjevně viditelná, generál se na legendu armády rozeřval znovu: - Plukovník Sekerka, poklusem! Ten ovšem jako kdyby vůbec nikoho a nic neslyšel, týmž tempem kráčel poklidně dál. – Poklusem! už zcela rozzuřený generál řval potřetí jako pominutý. – Nebo s vámi setsakramentsky zatočím! nevadilo generálovi, že řve na plukovníka a zároveň ho slyší stovky Sekerkových momentálně podřízených žáků učiliště. Ani tahle hrozba však na Sekerku neplatila, došel k tribuně stejně jako k ní vyšel, takže ostatní velitelé přehlídkových praporů se už po něm ohlíželi, co se bude

dít a jak plukovník dopadne. – Jak to je možný, soudruhu plukovníku, že jste na mé tři dokonce urgentní rozkazy nereagoval? Vy jste snad na starý kolena ohluchl? sešel dokonce generál Papoušek z tribuny až k němu. – Soudruhu generále, znovu naprosto klidně odpověděl plukovník, - já jsem jen čekal na váš výkonný povel vklus!

- Tak co máte, hoši, za problémy? opakoval plukovník Sekerka na chodbě před kanceláří náčelníka štábu školy svou otázku delegaci vedenou Pepíkem Rollem, když nikomu nebylo zrovna příliš do řeči a tak jen Rollo se jako vedoucí zmátořil první a Sekerkovi problém vysvětlil. – Měl bych vás všechny nechat zavřít! zařval Sekerka, až hrozilo nebezpečí, že vyjde náčelník štábu na chodbu a bude malér ještě větší, že si stěžují hned někomu jinému, takže všechny kluky ta jeho hrozba zaskočila, že nikdo nebyl schopný odpovědět. – Víte starou bačkoru o náplni jednotlivých funkcí a pravomocí, zdvihl Sekerka dokonce varovně prst, - autobusy mám ve škole na starosti já! prohlásil, i když to nebyla pravda. – Dejte sem tu žádanku, já vám ji podepíšu! naznačil kategoricky prstem, aby ji navalili. - Budete mít, soudruhu plukovníku, průser! zasáhl Radik. - Já a průser? rozesmál se pobaveně plukovník. – Já jsem si tu práci s prostudováním pravomocí vedoucích funkcionářů učiliště dal, pokračoval Radik dál, - autobus může povolit skutečně jen náčelník štábu. – Kurva, ty seš nějakej vzdělanej, svobodníku! postavil se téměř dva metry vysoký Sekerka výhrůžně před Radika. Tebe by v každý armádě měli zastřelit pro výstrahu jako prvního! – Co je psáno, to je dáno! vzpomněl si Radik na incident, který se Sekerkou měl na nádraží a proč u něho uspěl. – Hele, tebe odněkud znám! sehnul se Sekerka k Radikovi. – Ano, soudruhu plukovníku, znáte mě z lipnického nádraží! přiznal Radik. – Ty jednou špatně skončíš! varoval Sekerka Radika znovu. - Dejte sem ten papír, já ve srovnání s vámi se už žádného průseru bát nemusím! kasal se. - A s náčelníkem štábu si to vyřídím. – Jenže jde o princip, soudruhu plukovníku! ozval se Pepík Rollo. – Jakýpak princip? Doufám, že ne vyšší! ukázal Sekerka kamsi nahoru, takže nebylo zřejmé, jestli myslí toho Nejvyššího na nebi nebo Drdovu povídku Vyšší princip. –

My bychom si, soudruhu plukovníku, dal si Rollo zvlášť záležet na perfektní výslovnosti, - neradi v životě zvykali kohokoli obcházet a to nota bene ve věcech, které by měly jít v každé slušné organizaci zařídit normálně! – To tedy před vámi smekám! skutečně Sekerka sejmul komicky z hlavy brigadýrku, jako by místo ní měl klobouk.

Bývalí žižkovci tak za svým bývalým velitelem odjeli společně vlakem.

Zádrhel kolem autobusu měl ovšem vážnější důsledky, než by se běžně dalo očekávat.

Kdybych ten podle mě drobný incident měl posuzovat nezávislýma očima, tak bych jen konstatoval, že není zrovna dvakrát slušné někomu nevyhovět, když s tím nakonec nejsou nějaké vážnější problémy, a u toho bych i pravděpodobně i skončil, nenaštvali se totiž jen žižkovci z roty majora Šporka, ale všichni absolventi Žižkových škol v učilišti to odmítnutí vzali jako flagrantní důkaz další nevstřícnosti velení učiliště a podle toho i reagovali svým chováním.

První vážnější konflikt měl Franta Goll s velitelem naší roty, který mu při jinak běžné činnosti klidně vytkl, že vzhledem k jeho intelektuálním předpokladům by mohl mít lepší výsledky, dokonce by prý lehce dosáhl výtečného hodnocení, možná by mohl být nejlepším frekventantem školy. Franta mu stejně klidně na jeho výtku odpověděl: - Súdruh kapitán, já som sa do pechotného učilišťa nepýtal!

Jinak v podstatě slušný kapitán Kalinčák z těch Gollových slov mírně řečeno ztuhl, dětství podle jeho častého vyprávění prý prožil v bídě a špíně v ratejně nějakého velkostatku, takže služba v armádě a dosažení důstojnické hodnosti pro něho znamenaly obrovský vzestup, ani proto nemohl chápat, že si někdo takové možnosti neváží, chce dělat něco jiného, takový přístup mu dělal psychické potíže, měl-li jako velitel roty v učilišti uspět, moc dobře věděl, že se s tím bude muset nějak vypořádat, některé lidi získat výhodami, jiné nezbyvalo než zlomit, ale těch nespokojenců bylo stále víc a víc, navíc měl sám problémy, že se neměl pomalu o koho opřít, velitelé čet, kteří tu jako poručíci zůstali po vlastním absolvování, za moc nestáli,

mnoho kluků jejich úroveň po mnoha stránkách převyšovali, takže by Kalinčák nejráději velitele čet udělal z nich, kdyby ovšem měli za sebou výcvik a výuku, kterou nás právě tito nepřilíš zdatní důstojníci měli naučit.

Po pár týdnech nás ovšem kapitán Kalinčák svým vyprávěním o životě v ratejně, které obohacoval i pikantními erotickými zážitky, jak se tam před zraky dětí dospělí bez rozpaků milovali, začal logicky unavovat, někteří se tomu dokonce už potajmu posmívali, čehož ovšem využil Radik, aby si získal kapitánovu přízeň, když proto při jedné další lekci o životě za kapitalismu se velitel roty zase opakoval a ozval se i otevřený smích, Radik se přihlásil, že on cosi podobného zažil také, a to ne snad, že by jeho rodiče pracovali v zemědělství, ale pět let prý seděl s podobným klukem v lavici, často od něj dostával blechy a vši, že od šesti do jedenácti let má fotografie, na kterých je vždycky kvůli tomu holohlavý.

Jestliže se dosud při Kalinčákově vyprávění smáli jen jednotlivci, při Radikově líčení se rozesmáli všichni, nemohlo je asociativně nenapadnout, že podobně musel Kalinčák jako kluk zavšivovat jiné žáky ve třídě. Ale rozhodující bylo, že Radik to od téhle chvíle měl u Kalinčáka nejen dobré, ale ten dokonce dal i na jeho nejrůznější přimluvy.

- Stálo vůbec za to vyvolat kvůli tomu málem vzpouru? zeptal jsem se Radika, když se vrátili z Moravské Třebové. - Kvůli čemu? pro změnu se zeptal najednou on mě. – Myslím jestli ten vztah ke svému bývalému veliteli roty nepřeháníte, nedovedl jsem si dost dobře představit, že bych se s některým z našich velitelů nebo učitelů až příliš identifikoval, i když některým bych jistě absolutorium klidně dal. – Budeš se divit, já jsem o tom taky přemýšlel... Možná jsem ale ke Šporkovi měl jiný vztah než ostatní, měl jsem k němu asi příliš blízko, chodil jsem do jeho rodiny, takže jsem ho poznal i z jiných stránek, byl podobný mému otci, podobně se i v některých situacích choval, vnímal jsem ho proto jako normálního člověka... Mě samotného ten trochu mýtus, který se okolo něho začínal rozvíjet a dál pokračuje, taky trochu překvapil, začal ze sebe Radik soukat, jako kdyby šlo o nastavovanou kaši. - Ale

zpětně některé věci začínám chápat... Třeba když jsme mu po maturitě na rozloučení koupili nádhernou a tedy pěkně drahou kulovnici... Předávali jsme mu ji na nástupišti, kluci tam hned postavili litrovou láhev vína, aby do ni střelil, a i když byl tedy vynikající střelec, jako každý fronták, který neprožil válku ve štábu nebo někde hluboko v týlu, podařilo se mu tu flašku zasáhnout až na třetí pokus, a to se ještě k ní musel přibližovat stále blíž a blíž, jak se mu dojetím třásly ruce, a když se mu ji konečně podařilo strefit, ozvalo se takové hurrrá, jaké jsme ze sebe nedostali ani na slavnostní vojenské přehlídce v Praze, spontánně jsme se z nástupového tvaru rozeběhli, abychom každý ukořistili alespoň střípek z té lahve na památku.

Ale pokud jde o tu samotnou návštěvu Moravské Třebové, pokračoval Radik dál, - tak jsme vlastně doputovali pomalu jako horda zběhlých vojáků jen pod jeho okno, on se v něm na krátkou chvíli objevil celý žlutý po těch orientálních nemocích z Afriky, my jsme mu zazpívali jeho oblíbenou píseň z rodného kraje *Za starú Breclavú*, narodil se totiž poblíž tohoto města v Ladané. A on zase celý vyčerpaný zmizel v přítmi pokoje.

To všechno bylo opravdu hezký, určitě bývalého velitele naše návštěva potěšila, horší bylo, jak prožít noc, nikde jsme nic neměli zamluveného, ani v naší bývalé škole, mysleli jsme si, že přespíme v autobusu, takže se každý musel o sebe postarat na vlastní pěst, za těmi slušnějšími kamarádkami bylo možné jít v noci už dost těžko, ztratily by pověst, takže jsem šel za jednou zdravotní sestrou, o které se to už tak říct nedalo, kdysi mě několikrát ošetřovala v nemocnici, bydlela v jedné uličce vedoucí přímo z náměstí, nikdy v životě jsem takový byt neviděl, asi šlo o jen improvizovaně přebudovaný bývalý obchod nebo tam tenkrát možná bylo důstojnické kasino, do jejího pokoje se vcházelo dveřmi přímo z ulice, byla ráda, že jsem za ní zašel, moc dobře totiž věděla, že jsem o ni moc nestál, měl jsem podle jejích výčitek jiné, lepší, ona byla trochu baculatější, v duchu jsem si ji taky překřtil na Baculku, ačkoli jsem si nikdy nedovolil ji tak oslovit, přitažlivá však na ní byla její kropenatě pihami posetá tvář,

takový pěkný zlatavý stříkanec, jinak na těle neměla ani poskvrnku, taky zadek měla pěkně vymodelovaný, zvlášť když si vzala kalhoty nebo přiléhavější sukni, mou návštěvu si vysvětlila jen tím, že se s ní chce milovat, což jsem nechtěl, toužil jsem jen s někým pár nočních hodin prokecat, alespoň pár minut se někde vyspat v křesle nebo na zemi, ona mě však velmi rychle vypoklonkovala, zůstala u své verze, protože mi řekla: - Víš, já bych se s tebou strašně ráda jednou vyspala, ale mám jednu zásadu, že v jednom dni nespím víc než s jedním chlapem a dneska už jsem s jedním byla, nedalo se tedy o ni říct, že by byla tou pravou vojenskou matrací, kterou voják v krajním případě nepohrdne, když je permanentně k dispozici...

- I když tam prý jedna taková byla, nějak to téma Radika zaujalo, - dělala ve školní kuchyni, mohlo jí být tak kolem třiceti, celkem byla pohledná ženská, štíhlá, s hezkým obličejem a na nějakou couru na první pohled rozhodně nevypadala, ale já jsem s ní nikdy pořádně nemluvil, jen snad u výdeje jídla, ale kolovalo o ní, jak mi i potvrdila matka jedny holky, se kterou jsem tam chodil, že zasvětlila život tomu, že zasvěcovala žižkovce, vojáky i jiné mladé místní kluky do tajů sexuálního života, do umění milovat, takhle přesně mi to paní Lavecká řekla, zasvětila život zasvěcování, jako kdyby si teď Radik v tom slovním spojení slastně liboval, - ale zároveň mi to sdělila s jistým despektem, chtěla se nejspíš od ní morálně distancovat, když s ní dělala na jednom pracovišti, ale hlavně asi proto, že jsem to zrovna táhl s její holkou, ale kdo za ní byl, myslím za tou povolnou dámou, ocitl se prý v moc dobrých rukou, byla prý až neskutečně trpělivá, uměla prý i vyléčit z domnělé impotence, jen prý měla až úzkostný strach z toho otěhotnět, každý musel mít prezervativ, měla jich doma dokonce zásobu, ale pomlouvali ji, že je dost škudlivá a použité prezervativy pere k opětovnému využití.

Byl jsem rád, že jsem tu narazil na Radika, v lecčems mi pomohl, vždycky je dobrý mít vedle sebe někoho blízkýho, kdo se vyzná a zároveň je s ním možné alespoň v pár minutách volného času pohovořit, svěřit se mu s vlastními problémy a poradit se, jak je řešit, on mi navíc poskytoval svým vztahem k Mileně možnost se mu alespoň něčím revanšovat a zároveň mi dal příležitost k jistému napětí a dobrodružství, což sebou ovšem jako vždy objektivně přináší i mnohé potíže.

Radikova Milena se mi teď na konci podzimu a v blížícím se začátku zimy, která tu přicházela dřív než u nás, líbila víc, než když jsem ji poprvé uviděl milostně rozdychtěnou při našem výletu na Praděd, asi to bylo proto, že teď nosila jakousi kožešinou čepici, pravděpodobně ji dostala darem od paní Blochinové, svým tvarem totiž připomínala Dálný Východ, bájnou Sibiř, ale hlavně se pod ní skryla i ta Milenina ofina, kterou jsem pomalu bytostně nesnášel, taky ji pod krátkým kabátkem, což bylo ovšem bylo v tomhle ročním období zvláštní, nějak víc vystupovala prsa, kam se ovšem hrabala na Soňu, zvláště nyní jako matku.

Přesto jsem měl pocit, že se Milena v tom začínajícím vztahu s mým nejbližším kamarádem nějak až neuvěřitelně vylízala, byla pohledná, samozřejmě láska cosi podobného dělá s každým, netušil jsem ale, že i nevěra, všiml jsem si, že Milena byla přitažlivá hlavně svými dost výraznými rty a ještě výraznějšíma modrýma očima, bylo příjemné ji pozorovat, když se k nám přibližovala, ještě totiž než k nám došla, tak se pro jistotu ohlédla, jestli ji někdo nesleduje, možná by se osvědčila jako průzkumnice nebo agent-chodec, kterých prý sem do republiky chodilo ze Západu stále víc, jak nás na politické informaci varovali, když už se ale Milena chystala Radika políbit, tak se neohlédla, myslel jsem si, že by si ty intimnosti měla s ním nechat na později, až budou spolu sami, asi v ní ale dřímala i bestie, která chtěla rajcovat zároveň i mě, i tak mi dávala až příliš zbytečně mnoho příležitostí k přemýšlení a hlavně ke spekulacím, když jsem tak pobíhal na běžecké dráze kolem hřiště, abych tak zakryl,

že tu dělám jednomu poštilému amantovi jakousi ochrannou zeď, abych zachytil nebezpečí a domluveným způsobem mu jej signalizoval, přemýšlel jsem hlavně o tom, co vede tak docela pěknou ženskou, která má navíc pěkného a všeobecně oblíbeného chlapa, aby mu zdrhala, a nepřišel jsem na nic jiného, pokud ten sklon k nevěře nemá v krvi, zakletý v genech, než na prostou příčinu, že se tu nudí, manžel je stále pryč, ona do práce nechodí, stará se jen o malého kluka, nanejvýš poklábosí s baculatou suprugou Běloručky, což ji asi taky dost brzo znudí, když zná ze školy sotva pár ruských slov, leda by se díky ní dál zdokonalovala, takže známost s mladým chytrým klukem jí určitě tenhle šedivý život zpestřila.

Jak jinak, nemohl jsem při tom kondičním poklusávání po oválu běžecké dráhy současně nemyslet na eventualitu, jestli se zrovna tak jako Milena nenudí po mém odchodu i Soňa, Veronika jí určitě dá dost práce, ale matka by ji patrně a možná dokonce ráda nahradila, kdyby takovou službu Soňa potřebovala, docela bych se nedivil, moc dobře vím, jaký má tchyně ke mně vztah, ta by nějaké odskoky nebo úlety Soně nejen tolerovala, zároveň je i kryla, zase si ale nedovedu představit, že by Soňa byla k něčemu taková ochotná a odhodlaná, určitě by se nerada sama vmanévrovala do situace, aby ji její vlastní matka měla v hrsti, ačkoli jejich vzájemné vztahy byly ty nejlepší, ale jak člověk může vidět do ženské, i když jsem Soňu znal od dětství, nemohu však jen tak lehce vyradýrovat z paměti, že mě chtěla několikrát setřást, začala si pubertácké a postpubertácké románky také s jinými kluky, a když jsem tohle domákl, nejraději bych ji byl vymizíkoval, ale ona se vždycky ke mně ne snad pokorně, ale oddaně vrátila, prostě byla mezi námi těžko překonatelná pouta, dokonce se mi i omluvila a zároveň pomluvila ty, se kterými to zkoušela, jestli nejsou jiní, tedy myslím lepší než já, už jenom ta představa, že se s někým třeba jen líbala, mě drásala, což bylo taky nejvíc, co bych ještě vydržel a nakonec musel vydržet, naštěstí si nejspíš s nikým nedovolila nic vážnějšího, brzo se dostala do jiného stavu, ani teď bych v něco závažnějšího nevěřil, když jsme na tu možnost jen tak v legraci při mé poslední návštěvě narazili, protože jsem na Radika

a Milenu musel stále myslet, Soňa mi tehdy docela vážně řekla, že by se při eventuální nevěře strašně styděla před Veronikou. – A přede mnou snad ne? okamžitě jsem se její přiznané psychické zábrany chytil. – A kdyby tys mi byl nevěrný, ty by ses snad styděl přede mnou? chtěla nejdřív slyšet mou odpověď. – Já jsem si přece nikdy nic s jinými nezačínal! měl jsem vždycky dobrý argument. – Nezačínal, ale zkoušel! vyšly kdysi před několika lety na světlo boží i moje drobný hříchy. – Jen však natruc, že sis něco začala ty! měl jsem i v tomhle případě spolehlivou výmluvu. - Ale jak ses vrátila, hned jsem s každou přestal! musela bez další polemiky uznat.

Ovšem až na jednu hříšnou výjimku, na kterou Soňa nikdy nepřišla a taky asi už nepřijde, leda bych se k ní v nějaké slabší zpovídací chvílce nebo naopak v nepřičetném vzteku přiznal, ta epizoda se nepříhodila natruc, ale zcela náhodně, když vztah mezi mnou a Soňou byl snad dosud vůbec nejhezčí, stala se dost daleko od našeho města a hodně daleko se v mých dosavadních intimních vztazích i dostala, dál než jsme se tenkrát odvážili se Soňou, k té příhodě došlo, když jsem byl s nějakým dlouho slibovaným dárkem od mé matky za jednou až pokušitelsky mladou tetou, a právě s ní, ačkoli tenhle zážitek si nechávám v sobě hodně hluboko, emocionálně nezapomenutelný i byl, dobrodružný, svůdný, lákavý, hrozil jakýsi nepatřičným, i když nepravým incestem, zastavili jsme se na samotném krajíčku a prostou příčinou naší zdrženlivosti byl strach, a u mě taky vědomí, že její manžel, tedy můj strýc, otcův nejmladší bratr byl sympat'ák, a já jsem si dost dobře nedovedl představit, jestli bych se ovládl, tedy zvládl situaci, kdybych se mu musel dívat do očí, už stačilo, že jsme se s mou vlastní tetou vedle sebe ocitli úplně nazí, což byl zážitek, na který jsem si se Soňou musel ještě hezkých pár měsíců počkat.

Na tenhle zamlčený příběh s mou tetou jsem si v souvislosti s Radikovou Milenou vzpomněl pravděpodobně právem, měly totiž obě něco společného, a to sklon ke koketování a zároveň i jistý dar tuhle ženskou zbraň používat tak rafinovaně, že člověku ta jejich koketérie připadala

jako výraz zamilovanosti, ne pouze výzva k nezávaznému flirtu, těžko taky mohla být něčím jiným, nevím, co by si totiž moje vlastní teta se mnou počala, stejně tak jestli by Milena byla schopná znovu podstoupit stejnou trýzeň, jakou musela prožít několik let u útvaru na Šumavě se svým mužem, ačkoli co člověk ví nejen o dívkách, ale i o dospělých ženách a jejich tužbách a hlavně láskách, co bezprostředně provedou, když se opravdu zamilují, myslel jsem si však, že ani Radik by nerad něco takového absolvoval s rozvedenou ženou a s cizím dítětem, na jedné straně ho Milena určitě lákala, ale na druhé se mu stejně tak i strachem svíral zadek, jaký by to byl za současných podmínek v učilišti malér, určitě by posloužil jako odstrašující příklad, aby velení mělo precedens proti podobným budoucím excesům, to už pomím fakt, že Radika jako slušného kluka určitě hryzalo svědomí, když si uvědomil, že svádí manželku člověka ze stejné branže, což se mu navíc i z jiných důvodů muselo jevit jako neetické.

Ať už ale etické souvislosti Radikova počínání byly zjevně pochybné, z určitého hlediska bych ho přece jen šanoval, byl jsem totiž u toho a viděl, jak po něm Milena při té dobrodružné a pro ně spanilé cestě na Praděd jela, na jedné straně jistě měla důvod být mu přinejmenším vděčná, jak se o ni a o jejího syna postaral, ale tak jí mohli pomoci bez zjevně postranních úmyslů i jiní, kdyby stejně jako já nevytušili, že se tu cosi zajímavého a možná až potenciálně obscénního začíná odehrávat, kdyby Milena tenkrát chtěla, tak tomu hned po návratu udělala jednoduchý a zároveň rázný konec, řekla o tom svému manželovi, jak ji Radik pomáhal, aby mu případně za přítomnosti dalších lidí formálně za pomoc poděkoval, a tím se na to chvilkové koketování zapomnělo, naštěstí se stejně brzo o té příhodě dál ani nemluvalo, Radikovi se podařilo pokračující vztah s Milenou utajit, nepřicházelo ani v úvahu, že by se spolu objevovali na veřejnosti, v tak malém městě jako byl Lipník se těžko dalo něco ututlat, brzo by se zvěst o vztahu jeho ženy s frekventantem školy ke kapitánovi Střelcovi dostala, někdo by se o tu pomluvu určitě postaral, pokud by vůbec měl Radik příležitost se s Milenou

někde mimo kasárna setkat, v neděli určitě od rodiny nemohla, jedině tedy ve všední den, což znamenalo, že by Radik musel někde přelézt plot, což tady v kasárnách pro jejich rozlehlost a nelehkou uhlídatelnost sice šlo, ale byl to dost velký průšvih, kdyby se to provalilo, scházet se v prostoru hřbitova italských zajatců bylo proto méně nebezpečné, sem se nikdo zas tak často nedral, tohle místo ze zjevných příčin odrazovalo, asi si s ním dobře nevěděli rady, nebo ještě pravděpodobněji nikomu nevadilo, bylo skutečně až na opačném konci kasáren, hned za plotem byla velmi frekventovaná železniční trať, takže o to místo neměl nikdo pro častý hluk i nebezpečí požáru od projíždějících lokomotiv zájem, tedy aktuálně mimo Radika a Mileny.

Kdysi sem podle pamětníků jezdili i pozůstalí z Itálie, ještě prý i po druhé světové válce, někteří si dokonce odvezli ostatky svých synů, manželů či otců i do vlasti, ale po únoru osmačtyřicátého pro takové návštěvy padla klec, a tak důstojnost hřbitova rok od roku upadala, hroby byly zarostlé trávou a už také kopřivami, některé kříže se nakláněly nebo i padly a tak postupně vzala za své také vojenská pravidelnost a strohost posledního odpočinku vojáků, z nichž většina byla v našich letech nebo jen o nemnoho starších, což mě tak i trochu děsilo, když jsem se tu několikrát prošel..

- Dík, Rost' o, a do příště ahoj! proběhla kolem mne Milena a nejspíš na znamení vzájemného spiklenectví se i lehce dotkla konečky prstů tepláků na mé ruce, aby dál pokračovala směrem k ošetřovně, kde bydlela.

Všiml jsem si, že schůzku od schůzky s Radikem se Milena kvůli tomu poděkování za prokázanou službu ke mně přibližovala stále víc a víc, nejdřív se loučila tak deset metrů ode mne, jen tak zaráčkovala a zasyčela mé křestní jméno a vychrlila dík, poté se vzdálenost krátila a krátila a teď se mě dokonce i letmo dotkla, takže nevím, jak asi bude pokračovat, jestli nakonec se k ní nepřiblížím víc než Radik, měl bych se mu s tím svěřit, ale asi nemělo smysl ho provokovat.

– Tak co, jak se vedlo? zeptal jsem se Radika, když se po chvíli i on vynořil ze tmy a stejného místa jako Milena. – Čím je větší zima, tím je agresivnější! málem jako by si teď stěžoval, což možná i vysvětlovalo, jak se před chvílí Milena se mnou důvěrněji loučila. – Asi ví, že se jí těžko budu v takové zimě pokoušet svlékat... zjevně se Radik vytahoval. – To už jste tak daleko? nemohl jsem se nezeptat. – Právě že vůbec ne... začal se hned se mnou telegraficky dělit o své nejnovější zkušenosti a zároveň i trochu popírat. - Už začíná mít dokonce výčitky svědomí... Ale hlavně má strach před paní Blochinovou... – Jo? mírně jsem se zděsil, protože ještě tohle by scházelo. – Ale z jiných důvodů, než si myslíš, snažil se Radik hned rozptýlit mé obavy. – Z jakých, prosím tě? – Aby jí nezáviděla! Podle jejího vyprávění prý taky není žádná světica... Milena dokonce vážně uvažovala, jestli by jí taky neměla někoho nabalit... – Blbneš, Radiku? děsil jsem se dál. - Myslela tebe! už určitě přeháněl. – Ty si ze mě děláš pořád legraci! byl jsem o tom přesvědčený, a proto jsem začal i fabulovat na tohle téma. - Ačkoli bych v životě těžko něco podobného ještě někdy zažil... Mít bojovnici z Velké vlastenecké války! Možná bych nakonec mohl skončit s nějakou předválečnou nebo dokonce zakládající členkou strany, myslím VKS/b/... – Ted' začínáš blbnout, Rost'o, pro změnu ty! praštil mě přesně na stejné místo jako před chvílí Milena a rozeběhli jsme se směrem k naší kasárenské budově.

V Radikovi jsem se občas přestával vyznávat, což mělo logicky vliv i na mé reakce a chování, vlastně už od počátku našeho nástupu do pěchotního učiliště mi připadal jiný, než jak jsem ho znal dřív z gymnázia a měšťanky nebo dál poznával při náhodných setkáních v posledních třech letech, kdy byl na prázdninách, ale tady v učilišti se orientoval dobře, řekl bych bez pochybnosti s přehledem, proto z prvních nesnází pomohl i mně, ale bylo patrné, že většinu žižkovců, jakkoli se podstatná část z nich s novou situací vyrovnala, proradnost velení armády, že se nemohli rozhodovat o výběru typu učiliště či akademie podle vlastní vůle, viditelně vykolejila, možná je vyšinul i odlišný způsob vojenského života a vnitřního řádu v

učilišti, určitě tohle všechno ovlivnilo i formu střetnutí Pepíka Rolla s náčelníkem štábu školy, u něho navíc byla v pozadí malá možnost nebo dokonce nemožnost tu rozvinout jakoukoli smysluplnější kulturní činnost, která podle jeho názoru je v Žižkově škole především stmelovala a formovala, vytvářela z nich kolektiv, tady nejen se nedalo hrát divadlo nebo založit pěvecký soubor, ale ani nacvičit nové pochodové písně, protože tady – jakkoli to může někomu pokud jde o vojenské prostředí připadat neuvěřitelné – se málokdy pochodovalo, protože se tu většinou od rána do večera klusalo, v protichemické přípravě dokonce v plynových maskách, v těch se postupně i spalo, což bylo při kvalitě filtrů hrozné, než přišli na perfektní figl natáhnout si předem masky na opačnou stranu hlavy a spát s ní obličejem ponořeným hluboko do polštáře.

- Je naprosto nesmyslný srovnávat nový holky nebo ženský s těmi předcházejícími! řekl jsem Radikovi, když najednou začal porovnávat Milenu s Dášou, Magdou, Zinou a hlavně s jakousi Miladou, což pravděpodobně byly jeho největší lásky, ačkoli jsem neměl příliš velký morální kredit mu cokoli vytýkat nebo rozmlouvat, měl možná v určitém směru víc zkušeností s druhým pohlavím než já. – Kouzlo je v různosti! už jsem si spíš vymýšlel, protože pokud byl někdo ve výběru partnerky přímo ukázkově jednostranný a konzervativní, tak určitě já, o nějaké rozmanitosti jsem tak nanejvýš mohl spekulovat nebo snít, ačkoli bych zase nemohl tvrdit, že by mi jiný typ druhého pohlaví někdy zas tak chyběl.

Jenže kromě Dáši, ke které Radik cítil výčitky, že se s ní nepříliš čestně rozešel, jediným jeho vážným a jak se zdálo málem osudovým problémem byla Milada, na Magdu měl nanejvýš vztek, že o něj moc nestála, měla jako každá holka a ženská v místě velké posádky dostatečně široký výběr partnerů, na což také doplatila, Zina spíš pro Radika představovala mírně exotičtější folklór, lákala ho svou jistou rozverností a hravostí, rozhodně se s ní nikdy nenudil, Milada v tohle směru byla podle Radikova vyprávění trochu sfinga, s jakousi nerozluštitelnou záhadou v pozadí, v její vlastní historii, také se rozešli za trochu podivných okolností, jak mi

to jednou detailně líčil, a on za několik měsíců od jejich rozchodu v sobě nenašel odvalu té skoro o dva roky starší dívce napsat, aby se přece jen dozvěděl pravdu a jestli by se jejich vztah nedal obnovit.

Milena teď možná pro Radika znamenala náhražku, jistý způsob jak na Miladu zapomenout. Což míra avanturismu jejich vztahu zcela zjevně splňovala, sám jednou už na začátku řekl, že proti lásce s Milenou byla Milada sladkou idylkou, ačkoli se mi to tak úplně nezdálo, mě samotného by cokoli nejasného v Sonině minulosti konsternovalo, už mě děsily její občasné nevinné lásky, které naštěstí nepřipomínala, spíš se provokativně občas zmiňovala o těch mých, a zvláště mi přitom dávala najevo, s kým chodily, přesněji podle ní se kterým klukem se tahaly přede mnou i poté, jako kdyby mi tím chtěla vsugerovat, že jsem si vybíral také spíš fluktuující nebo dokonce promiskuitní typy dívek, což bylo hodně daleko od pravdy.

- O čem se s tou Milenou můžete pořád bavit? zeptal jsem se Radika, když se v pohodě vrátil z další schůzky, které se mi zdály čím dál delší a o to víc jsem musel běhat a navíc v zimě i mrznout. – O čem se ty bavíš se Soňou? zeptal se mě Radik poněkud nepatřičně. – To přece, Radiku, nemůžeš takhle srovnávat! nakonec jsem se musel bránit. – Tak o čem se bavíte? trval na své otázce. – Třeba naposled hlavně o naší Verunce, jaké je kouzelné dítě! nemohl jsem odpovědět jinak. – Vidíš a ona mi dneska vyprávěla hlavně o svém synovi... Jaký je kouzelný kluk, pokoušel se mě asi parodovat. – Posledně, pokud vím, jste probírali manžela... – O tom jsme se taky znovu bavili, nemá prý stále na ni čas... – Jak jinak, těžko by potom zabíhala... bylo zřejmé, že jsem zrovna neměl nejlepší náladu. - Hele, Rost'o, pokud tě to zatěžuje, tak mi o tom s jistým předstihem řekni! nedělal Radik okolky a dával mi najevo, že si lehce najde náhradu. – Ne, já jsem jen žertoval, nechtěl jsem ho naštvat a pohádat se s ním. Doběhli jsme s Radikem k rotě, když se kluci zrovna připravovali na večerní prověrku, takže jsme se sotva stačili převléknout z tepláků do cvičného stejnokroje, což jsme sice považovali za totálně zbytečné, ale co se dalo dělat, rozkaz je rozkaz, poprvé co pamatuju, kontrolu

přítomnosti dělal jen staršina roty, který byl ale překvapivě přes náročnost této funkce z našich řad, nikdo z důstojníků tu nebyl, trochu se to tu tedy s kázní uvolňovalo, prý velitelé čet někde cosi oslavují, jak promptně zvěstovaly tamtamy, takže jsme se ukládali ke spánku lážoplážo, nemuseli jsme se obávat, že nás bude někdo buzerovat, když nebudeme přesně v jedenáct hodin v pelechu, kdy byla večerka, tedy dost pozdě, když byl budíček ráno v pět, mohli jsme spát vlastně jen necelých šest hodin, kluci na rajóny navíc vstávali o čtvrt hodiny dřív, místo toho jsme měli podle ruského vzoru dvě hodiny spánku po obědě, což byla neskutečná pitomost, buď člověk usnul a pak ho bolela hlava, nebo se snažil něco užitečného dělat, tedy většinou číst, což nebylo zakázáno, jen bylo nutné ležet povinně na lůžku, ale v tom případě byl zase nevyspalý, což jsme byli permanentně.

Jenže ten den po našem návratu ze hřbitova italských zajatců bohužel ještě neskončil, sotva jsme totiž zalehli a někteří už i usnuli, ozvaly se krutě nepříjemné a několikanásobně opakované výkřiky: - Bojový poplach! Bojový poplach! Bojový poplach! lítali po cimrách dozorčí roty se svým pomocníkem. – S malou polní! ještě upřesňovali, což bylo příznivé a příjemnější, nemuseli jsme balit v podstatě všechny své věci.

Zatímco tedy na večerní prověrce nebyl nikdo z našich důstojníků, teď tu byli najednou všichni a na první pohled bylo jasné, že se tou naší čerstvou rozespalostí a tím i u některých pochopitelnou zmateností bavili, ale příliš se k nám nepřibližovali, aby zas nám nebylo jasné, že mají upito a táhne z nich alkohol. Kontrolu přítomnosti a úplnosti výstroje taky pro jistotu nechali zas jen na staršinovi roty a zástupcích velitelů čet, jen poručík Zbořina před rozchodem těžko zvládatelným hlasem suše konstatoval, že jsme nastoupili o patnáct vteřin později, pokud ve své opilosti stačil sledovat ciferník svých hodinek, což ovšem přeloženo do vojenského jazyka znamenalo, že si třeba zítra můžeme bojový poplach opakovat znovu.

Sotva jsme však ulehli a ti, kdo byli zvyklí spát pomalu i za pochodu, už zase chrápali, byl překvapivě bojový poplach vyhlášen ještě možná ten den nebo krátce na začátku již dne

nového znovu, což se nikdy před tím nestalo, a tentokrát jsme pro změnu měli nastoupit s plnou polní. – Do prdele, to se na to tedy vyseru! řekl Pepík Čechura a oblékl si uniformu přímo na pyžamo.

Tentokrát jsme nastoupili v časovém limitu. – Máte štěstí, že jsou jen dva druhy poplachů, znovu vyhrožoval Zbořina. – Ještě bychom mohli nastoupit v trenýrkách a s vytěrákem! ozval se ze zadních řad našťvaný Čechura. – Kdo to řekl? okamžitě se Zbořina vztekale hnal k místu, odkud tu opovážlivou repliku slyšel, ale nikdo se pochopitelně nepřiznal, jen jsme proto mohli s velkou pravděpodobností očekávat další a ještě krutější sankce. – Moc stateční tedy zrovna nejste, pánové! nepřilíš taktně i takticky nám vytkl Zbořina. – A proč? ozval se pro změnu Fero Goll. – Nebudu zjišťovat ani toho dalšího zbabělce! dával Zbořina najevo svou morální převahu. – Proč nie, súdruh poručík, tuná čatár Goll! se ke Zbořilovu překvapení Fero klidně přiznal, Zbořina došel až k němu, podíval se mu do očí, ale kupodivu neřekl ani slovo, Goll asi svou vysokou neformální autoritou v rotě byl i na něho příliš silnou osobností, přesto došlo i na téměř Čechurovu variantu, potřetí jsme určitě už po půlnoci nastoupili jen v pyžamech.

Ráno jsme se po sotva čtyřech hodinách několikanásobně přerušovaného spánku už na rozcvičce pohybovali jako mátohy, že jsem remcal i já, a to hlavně proto, že z velitelů čet se tu ukázal jen ten náš, poručík Myšák, jinak celkem slušný důstojník, který však nejen ve srovnání s ostatními důstojníky roty, ale i před námi zjevně trpěl komplexem méněcennosti, mohl se totiž nanejvýš jednotce pochlubit tím, že dobře cvičil na náradí a ještě tak s námi byl schopný zvládnout pořadovou a střeleckou přípravu, na víc rozhodně neměl.

Co mě ale nejvíc překvapilo, Radik jako jeden z mála kluků ani jednou neremcal, zarytě mlčel, na první pohled mi připadal, že tohle buzerování bere konfúzně jako organickou součást vojenské služby, výchovu k vůli a k sebeovládání, všiml jsem si, že byl trochu štrejchnutý jakýmsi svérázným voluntarismem, měl i dokonce nějaké knížky o výchově vůle,

především od sovětských autorů, jeden z kamarádů jeho ročníku Žižkovy školy mu věnoval svou fotografii s citátem na zadní straně z Friedricha Nietzscheho: *Also sprach Zarathustra – to a vůle silných mužů je předpokladem k úspěchu!*

Jenže v Radikovi jsem se setsakramentsky mýlil, mlčel, protože nad něčím úporně přemýšlel, k něčemu vážnému se chystal a dočkali jsme se toho jako málem na zavolanou ještě ten den večer, tedy hned po těch třech bojových popláchích, kdy na večerní prověrku jako pravidelně alespoň jednou za týden přišel i náš velitel roty kapitán Kalinčák, a když se vypovídal o problémech roty a školy, přidal k tomu i cosi, co považoval za politickou výchovu, tedy příběhy z jeho nuzného dětství, nikdy se na konci svých extempore nezapomněl zeptat. – Má někdo nějaký dotaz? – Zezadu se vždycky tiše ozval Pepík Čechura se svým už málem sloganem: - Leda vojín Kotas má dotaz! protože nanejvýš se někdo zeptal na nějakou ptákovinu, aby před ostatními demonstroval svou důležitost a před velitelem roty svůj zájem, což přeloženo opět do češtiny znamenalo vlezdoprdelismus, jenže právě teď se k mému překvapení ozval Radik: - Já, soudruhu kapitáne, svobodník Vorel! – Co máte, soudruhu svobodníku? šel Kalinčák až k Radikovi, který stál v první řadě. – Chtěl jsem se vás, soudruhu kapitáne, zeptat, jestli v rotním plánu bojové a politické přípravy byly ze včerejška na dnešek tři druhy nočního nácviku bojového poplachu, já jsem je tam totiž neviděl, takže nevím, jestli jsem je náhodou při jeho studiu nepřehlédl nebo při přepisu omylem nevypadly či to mělo být utajené překvapení! umožňoval Radik tou diplomaticky formulovanou otázkou veliteli roty džentlmenský únik.

Kapitán Kalinčák zaregistroval, jak po tom Radikově dotazu v rotě zašumělo až možná zahučelo, a proto se dost zaskočeně podíval Radikovi přímo do očí: - Já vám nerozumím, soudruhu svobodníku! hned mu asi smysl Radikova dotazu opravdu nedocházel. – No jestli včera v noci měly být tři bojové poplachy, nebo ne! nemohl mu to Radik říct víc než po lopatě. – Jo, už vám rozumím, nebyl Kalinčák zrovna blbec a zároveň měl smysl pro fair play.

– Má ještě někdo nějaký dotaz? zeptal se kapitán už stereotypně, těžko by se po té Radikově otázce mohl ještě někdo na něco ptát, takže okamžitě přikázal staršinovi roty: - Dejte rozchod, soudruhu četaři!

- Ted' nás čeká peklo! řekl Rozina, když jsme se vrátili na naši světnici. – Máme snad mlčet? měl jiný názor Goll, který už se vzpouzel přímo při poplachu. – Jenže všechno ted' odnese me, velitelé družstev! obával se Pepík Rollo, který ze zcela neznámých důvodů dělal velitele družstva, ačkoli k tomu měl minimální předpoklady, nejspíš do těch funkcí jmenovali frekventanty naprosto náhodně, jak taky jinak, když je nikdo předem nemohl znát. – Rozlučte se s far niente! ještě dodal Rollo. – Aspoň bude nějaká sranda! zakončil nepříliš nadšeně diskusi Čechura.

5

Po divokých nočních bojových poplaších se situace zprvu stala dramatičtější, než kdo i z těch nejkatastrofičtěji uvažujících rotních vizionářů mohl přepokládat, velitel roty Kalinčák totiž za svévolné porušení rotního plánu politické a bojové přípravy a hlavně narušení jeho velitelských pravomocí napařil všem velitelům čt sedm dní domácího vězení, a to znamenalo, že museli celý týden od budičku do večerky být přítomni u roty, nikam se mimo kasárna nevzdalovat, což by asi ještě snesli a vydrželi, horší pro ně bylo, že budou muset přinejmenším rok čekat, než jim velitel roty nechá jejich trest jako odměnu za cosi přínosnějšího vymazat, v té době nemohli být ani povýšeni, což nejvíc dožralo právě poručíka Zbořinu, který už měl na povýšení do hodnosti nadporučíka vysloužená léta a nic mu v tom jiného zatím nebránilo, vykonával svou funkci velmi dobře, takže jsme mohli očekávat kruté sankce nebo minimálně nemilosrdně náročný vojenský výcvik.

Jenže ani na vojně není všechno tak horké, jak to zpočátku vypadá, rychle se k nám totiž doneslo, že velitel roty kromě trestu domácího vězení dal velitelům čet najevo, že si přeje, aby se starali především o své čety a vlastní podřízené, což nemuselo jenom znamenat, že je varuje před tím, aby se mstili i příslušníkům jiných čet, kapitán Kalinčák však pravděpodobně mnohem neliběji nesl, že někdo na funkci o stupeň nižší si dovoluje manipulovat s celou rotou, což považoval za flagrantní zásah do svých velitelských pravomocí, nemluvě o daleko vážnější věci, v té době a na vojně vlastně vůbec neměl nikdo zájem na tom, aby se v jeho jednotce dělo cokoli negativního, a co by zároveň hrozilo, že se dostane i někam výš, takže my jsme na tom byli relativně nejlépe, náš velitel čety poručík Myšák byl sice taky potrestán, ale před Radikem začal mít spíš respekt, než aby po něm šel a tím méně po nás ostatních.

Jedině poručík Zbořina Radikovi jeho bezprecedentní čin neodpustil, při první příležitosti, když nás náhodou společně potkal před Posádkovým domem armády, chytil Radika za rukáv a řekl mu: - Pojd' sem! táhl ho stranou. – My si snad tykáme? vytrhl se mu Radik. – Jsi pěkně hajzlík! měl asi Zbořina opravdu nepřičetný vztek, když přesto Radikovi tykal dál. – Já se nenechám hned tak od každýho buzerovat! už zjevně Radik svou vzpuru přeháněl a jak to vypadalo, začal se chovat vabank, když klidně od poručíka odešel, a ten jen zůstal s těžko zastíraným hněvem bezradně stát a zároveň sinal, protože si těžko mohl dovolit s frekventantem školy na veřejnosti nějaký provokativní výstup, s čímž Radik asi kalkuloval. - Co blbneš? vytkl jsem Radikovi jeho chování, když se ke mně po tom konfliktu vrátil. – Já se na něj, vola, vyseru! ovládaly Radika náhle emoce tak, že mluvil nahlas. - Máš snad strach, že se přátelíme a ten buzerant tě zrovna se mnou viděl? obrátil se ke mně a nemohl mé pocity asi vystihnout přesněji, opravdu bych se byl nerad dostal do centra pozornosti právě kvůli němu. – Nezapomeň, že mám rodinu! připomněl jsem mu svůj handicap. – Kvůli tomu se ale přece neposereš! držela se ho ta našťvanost jako bývalého skauta, který jen málokdy mluvil sprostě, tedy pěkně dlouho.

Myslel jsem si, že Radik po těchto extempore přece jen zařadí zpátečku, dostane rozum, než bude pozdě, ale dočkal jsem se pravého opaku, on jako kdyby se ocital v nějakém pomyslném zenitu, měl pocit falešného vítěze, chtěl totiž tuhle pseudoslávu dokonce dál využívat, a to hned při první besedě s velitelem roty, kdy se k němu objednal k osobnímu rozhovoru, což konsternovalo nejen nás, ale logicky i velitele čet, co ho zase napadlo, ani kapitán Kalinčák se zrovna netvářil nadšeně, když si ho hned po rozchodu pozval k sobě.

Jenže ta Radikova iniciativa měla naprosto jiný účel a racionální jádro, Rozina totiž už od nástupu do učiliště hledal nějaký prostor, kde by mohl sochat své sochy, tedy přesněji z hlíny vytvářet nějaké skulptury, které by potom odlil do sádry, a přesně v duchu, že pod svícem je největší tma, takovou místnost oba objevili hned vedle ložnice našeho družstva, dřív tam v době základního výcviku spávali velitelé čet, když měli službu, a jakmile jim tahle povinnost odpadla, tak tam měl staršina nějaký pobočný sklad intendantního materiálu, takže Rozinu s Radikem napadlo, že by se té špeluňky mohli nějakým pololegálním způsobem zmocnit, abychom se tam mohli i scházet v užším kruhu ke komornějším debatám, staršina po jednání s Radikem byl ochotnej se té komůrky se dvěma železnými postelemi za nějakou mírnou kompenzací vzdát, což se tedy teď Radik pokoušel na kapitánovi Kalinčákovi vydundat, a to kupodivu s úspěchem, ani prý se nemusel zas tak moc namáhat velitele roty přesvědčovat, aktivizovat své verbální a rétorický předpoklady, dokonce prý měl pocit, že Kalinčák je přímo těhotný ochotou jim nějakou podobnou úlitbu po tom průseru s nočním bojovým poplachem poskytnout.

Jak se dalo čekat, Radikova prestiž v našich očích i u ostatních vzrostla, o což mu při jeho jisté ješitnosti určitě šlo, přičemž bych ho tím nechtěl shodit, určitě usiloval i o to najít komfortnější prostor pro naše diskuse a zároveň i pomoci Rozinovi, ačkoli taky to nebylo úplně nezištné, Rosenzweig mu dávno slíbil, že ho jako prototyp k portrétu Beethovena vymodeluje, ale jak se u těchto uměleckých duší musí předpokládat, Rozina v poslední chvíli

zahořel a chtěl nejdřív dělat jiného kluka, ale to i já jsem trochu nad jeho rozhodnutím žasl, co na něm viděl, byl to člověk s tuctovým obličejem, připomínal něco mezi nějakým německým filozofem a rakousko-uherským byrokratem, i když to jinak byl fajn kámoš, ale jak člověk může vidět do duše začínajícího sochaře, i když výsledek nebyl opravdu zrovna moc, jen se mu tím podařilo popudit Radika, který sice tu jistou potupu na sobě nenechal znát, ale určitě měl pocit nevděčnosti, což asi Rozina vycítil a hned se do jeho portrétu pustil.

Brzy jsme však začali mít z toho nečekaného Radikova úspěchu obavy, možnost věnovat se ve výrazně příznivějších podmínkách svému koníčku a jak se později ukázalo i budoucímu povolání nebo spíš údělu, Rozinu nekorigovatelně posedla, úplně se ho zmocnila a uchvátila tak, že nejen ztratil povědomí o času, často pracoval až do rána, ale jako kdyby začínal zapomínat i na základní hygienická pravidla, přestal se mýt, vypadal pomalu jako tulák z Vančurova Luku královny Dorotky, takže jsme ho museli hlídat, abychom se nedostali do dalšího maléru a o tu lehce vybojovanou cimru jsme nepřišli.

Stejně jako Rozina byl v podobné euforii i Radik, který jako kdyby byl svými odbojnými a mesiášskými úspěchy na koni, hledal příležitost jak se znovu proslavit, začal dokonce bojovat za pomalu každou blbost, třeba na začátku zimního topného období, kdy jsme dostali nádherná kamna na koks, ale bohužel už ne právě tohle vysoce kalorické topivo, se v okruhovém časopise Dukla objevil Radikův stručný fejeton nazvaný *Kamna aneb proč je nám stále zima:*

Přivezli nám je krásná, nová – radost pohledět. Už v duchu jsme se jako malé děti těšili na to, jak na učebně bude sálající teplo, neboť jsme tu už od podzimu začali mrznout. No, tak je tady máme. Mají krásný moderní tvar, prostě pravá koksová kamna, ale schází nám do nich jen jedno - a to je ten koks, nebo by stačilo pouhé černé uhlí, o antracitu nemluvě. Bohužel sehnat tyhle komodity není v našich silách. Hnědé uhlí přitom prohřeje osmicentimetrovou vrstvu šamotu asi tak za dvě hodiny, a tak ačkoli topíme již od čtyř hodin ráno, přesto je nám zima.

Tak se tahle krásná koksová kamna stala přímo klasickým ztělesněním naší bezmocnosti, bídy a zimy. O přestávce, promrzlí na kost, se okolo nich bez vyzvání srocujeme, podupáváme zkřehlýma nohama o zem a nadáváme. A toužíme po docela malém, ale výkonném bubínku nebo třeba jen prachsprostém piliňáku.

Když jsem tenhle Radikův výtvar na stránkách toho vojenského plátku, který nám rozdávali zadarmo, jen letmo přečetl, bylo to tak na přátelské pousmání, ale jen to bohužel dokumentovalo, jak jsem stále ještě tomu specifickému vojenskému mechanismu dostatečně neporozuměl, neboť Radik se díky tomuto svému polopublicistickému a pololiterárnímu pokusu dostal až na pověstný rudý kobereček k samotnému náčelníkovi politického oddělení učiliště majoru Berounskému, sotva sedmadvacetiletému důstojníkovi, který tedy na svá léta dělal poměrně slušnou kariéru, jinak tak rychle dosažitelnou leda na frontě, což tedy signalizovalo, že jde opravdu o malér.

My jsme samozřejmě nemohli vědět, že dlouho před parlamentními volbami pojal tenhle neuvěřitelně úspěšný důstojník myšlenku stát se poslancem Národního shromáždění, což mu stranické a armádní kruhy i místní stranické orgány zrovna v tu dobu přikleply, učiliště mělo slušné výsledky, takže určitě neměl zájem, aby se nějaké problémy o naši škole přetřásaly třeba jen v tak obskurním týdeníku jako byla Dukla, naštěstí vycházející v Bratislavě a většinou ve slovenštině, a tak v ještě neskončeném boji proti slovenskému nacionalismu neměla sice takovou váhu, ale přesto major Berounský věděl, že náhoda je blbec, a proto hasil každé sebenicotnější nebezpečí v úplném zárodku.

- Nemyslíte si, soudruhu svobodníku, začal major Berounský podle Radikova pozdějšího vyprávění přímo, stručně a rozhodně, - že je vždycky lepší si vyřídit všechny problémy doma, netahat je dokonce do novin? měl před sebou vystřižený Radikův článek dokonce na některých místech červeně podtržený. – Ano, soudruhu majore, já si to také jako vy myslím! souhlasil Radik. Major nad jeho slovy jen zakroutil hlavou: - Potom se mi zdá trochu

protismyslné, když přesto do těch novin píšete! myslel si major, že je dost rychle na koni. – Nepsal bych tam za předpokladu, soudruhu majore, kdyby ten koks skutečně někdo objednal! nechtěl Radik zůstat u obecné diskuse. – A co v tom bránilo? jak byl major rozhodný, najednou jako by ztrácel smysl pro realitu. – Ale to byste mi měl asi říct vy, já neodpovídám za teplo v budovách, hrál Radik zase vabank. – Já naštěstí také ne! odsekl major.

Radik prý raději mlčel, jako by chtěl dát majorovi příležitost, aby mu došlo, co si myslel i Radik, že on vlastně jako druhý nejvyšší funkcionář školy odpovídá za celý její chod, minimálně politicky, když je v učilišti náčelníkem politického oddělení. – Proč najednou mlčíte? zarazilo majora, že Radik na jeho slova nereaguje. – Nevím, co bych řekl, když tvrdíte, že za to neodpovídáte... teď se Radik snažil mluvit pokud možno co nejpokorněji. – Nechcete mi snad tím dát najevo, že vám není jasné, proč jsem si vás zavolal? měl major vztek, a to nejspíš už i na sebe, že rozhovor s nějakým svobodníkem nezvládá, proto reflexivně sáhl po telefonu: - Spojte mi zástupce náčelníka školy pro týl! štěkl na spojaře. *No, těbůch!* říkal si Radik v duchu, jak plukovník Sekerka bude zuřit.

– Četl jste, soudruhu plukovníku, ten článek v Dukle?... No ten o nedostatku koksu v naší škole! bylo jasné, že Sekerka se nenamáhá, aby četl nějaké okruhové sračky. – Já že bych se o ten koks měl postarat? zdvihla nějaká Sekerkova poznámka majora dokonce ze židle. – Víte co, soudruhu plukovníku, přijďte okamžitě za mnou! vyštěkl major na plukovníka pomalu stejně jako před chvílí na spojaře. – Že k vám mám stejně daleko? dalo se z průběhu toho telefonického rozhovoru usoudit, že si Sekerka z náčelníka politického oddělení zas takovou hlavu nedělal. – To si tedy vyřídíme někde jinde! praštil major telefonem do vidlice, že málem od toho nárazu praskla.

- No to jsem tedy nezažil! začal major kmitat po kanceláři a po několika vteřinách se někam rozběhl, jako by už vůbec neregistroval, že v jeho kanceláři ještě dál sedí jeden frekventant.

Teprve když major odešel, začal Radik tušit, že může spadnout do pěkného maléru, už moc dobře věděl, že dostanou-li se do sporu dva papaláši, odnese to někdo třetí a naprosto nevinný.

- Slyšel jsi to, soudruhu? začal prý najednou major Radikovi tykat, když se konečně po půlhodině vrátil, v níž se asi nejen stačil do krve chytit se Sekerkou, ale si i zjistit, kdo Radik vůbec je, jak si vede ve škole a že je dokonce jako jeden z mála žižkovců kandidátem strany. – On mě fakt přesvědčoval o tom, měl na mysli plukovníka Sekerku, - že ke koxu se dostaneme jen za pomoci politických orgánů... měl už major i zvláštní stranický slovník. - A nejspíš to bude pravda... jako by teď přesvědčoval sám sebe. – No, něco s tím budeme muset udělat...

- A co jinak? sedl si teď major blíž k Radikovi. – Vy ze žižkárny tady moc spokojený nejste, co? ptal se major Berounský jako kdyby zrovna objevoval Ameriku. – Samozřejmě, že si musíme zvyknout, že jsme v jiném typu školy, začal Radik raději mírnou sebekritikou, - ale dost dobře nechápeme, že se tu poměrně těžko dá rozvíjet kulturně-výchovná činnost, říkal si Radik, proč nevyužít příležitosti, která se mu už možná nikdy nenaskytne. – Tohle mi, soudruhu, neříkej ani v legraci, málem ta Radikova slova zvedla majora ze židle jako před hodinou počínající konflikt se Sekyrkou. – Víš co, soudruhu, podíval se major najednou na hodinky, - přijď sem s těmi, kdo se zajímají o kulturu! Sekretářka ti řekne termín! bylo vidět, že už se cítí vysokým funkcionářem, program mu plánoval sekretariát, ale faktem bylo, že se prý major skutečně rychle zvedl, vzal si plášť a topobrašnu a skutečně odešel.

- Tys ho pěkně nažhavlil, řekla Radikovi sekretářka, když za majorem zapadly dveře. Radik si teprve nyní pozorněji všiml, že je to docela pěkná holka, tak v jeho letech, nanejvýš o rok dva starší, na což už byl pomalu zvyklý, ačkoli Miladiny kvality rozhodně nedosahovala, byla i mírně při těle, ale za to měla nádherné d'olíčky na červené tváři, jako by zrovna přišla z dvacetistupňového mrazu. – Co se na mě tak díváš? nevydržela jeho pohled. – Že jsem si tě

v tom fofru ani nevšiml! přiznal se. – Byl jsi taky pěkně vyděšený! zasmála se. – Z tebe bych byl rozhodně víc! začal ji pokoušet. – Jenže já jsem, chlapečku, zadaná! jako kdyby ho tím chtěla varovat. – A co má být? nepřipadalo mu to jako nějaká překážka. – Že jsem zadaná! opakovala. – Ale mě ten druhý nevadí! zjevně se Radik přetvařoval. – Pěkně kecáš! prohlédla jeho přetvářku. – Už jsem takovýho jednoho zažila a nakonec byl ochotnej se kvůli mě i střílet! Chlapi ještě nestačili strávit ani feudalismus! kupodivu byla podle Radikova názoru i chytrá. – To máš asi pravdu, já se cítím nejlíp tak někde na přelomu osmnáctýho a devatenáctýho století. – To jsi tedy u mně zabodoval, jsi první, který se netváříš, že je sto let před dobou, ocenila ho. – Ty jsi docela vtipná, pochválil on i ji. – Ale já už jsem ti řekla, že jsem zadaná, podívala se na něho v rozporu se svým opakovaným tvrzením s náznakem vyzývavosti. – No tak dobře, říkal si Radik, že se nebude lísat. – Řekni mi, kdy máme přijít za šéfem? zeptal se věcně – Nejsi zrovna velký bojovník! provokovala ho.

Radik měl chuť říct, že urputnost boje závisí na kvalitě dobývaného objektu, ale raději si tu invektivu rozmyslel. – Nestojím ti za to, co? začala sekretářka listovat v náčelníkově diáři. – Já jsem slyšela, že jsi pěkněj vejtaha! byla vzácně otevřená. – Ty ses o mně dokonce zajímala, šel pomalu až k ní, - i když jsi zadaná? – Kššš! odháněla ho od se sebe. – V pondělí v 17,30! napsala mu datum dokonce na termínovaný lístek. – To je cosi jako povinnost! zeptal se ji. – Jak jinak? nemusela ani předstírat překvapení. – Věřila bys tomu, že mě docela mrzí, že jsi zadaná? držel se pokud jde o ženy vždycky zásady, že naděje umírá naposled. – Kdybych se s ním do pondělí rozešla, tak ti dám vědět! Ahoj! rozloučila se, protože ji zrovna v tom okamžiku zazvonil telefon.

Když Radik odcházel z kanceláře zástupce velitele učiliště pro věci politické, tak si říkal, že konečně se k němu štěstí obrací taky jinou stranou než zády, ale takovou útěchou se živit neměl, kolem zrovna krácel plukovník Sekerka: - Mám takovej pocit, že už se, svobodníku, vidíme potřetí! netvářil se zrovna přívětivě. Radik nevěděl co říct, a tak se jen postavil do

pozoru: - Svobodník Vorel, soudruhu plukovníku! – Jo, i to jméno mi něco říká... A obávám se, že budeš první žák týhle prokletý školy, kterýho si budu pamatovat nejen podle vidění, ale nakonec i podle jména. – Já jsem vám snad něco špatného provedl, soudruhu plukovníku? – Kdyby ses byl, vole, teď nepředstavil, tak mě ani nenapadlo, že jsi napsal tu srágoru do tý slovenský vojenský žumpy, a to ti ty blbci dokonce zařadili jako fejeton! – Já jsem to ale, soudruhu plukovníku, psal jako fejeton, pokoušel se Radik přesvědčit plukovníka. – Myslíš, že kvůli tomu budu ještě na starý kolena studovat novinářský žánry? – Nerad bych vám, soudruhu plukovníku, něco zatloukal. – No... vlastně se na tebe ani tak nezlobím, změnil plukovník strohý tón rozhovoru, - alespoň ten koks dostaneme, a navíc někdo pochopí, že bez politiky pomalu nevyfasujeme ani hajzlpapír! Grísgot! pokračoval Sekerka velebným krokem dlouhatánskou chodbou dál ke své kanceláři.

- Jak jste uspěli? zeptal jsem se Pepíka Rolla, když se v pondělí večer dost pozdě vrátili od náčelníka politického oddělení. – S Radikem není kloudnější řeč, zdůvodnil jsem Rollovi, proč se ptám zrovna jeho, když věděl, že nejvíc kamarádím právě s Vorlem. – Je na mě zbytečně naštvanej, bylo zřejmé, že Rollo je zároveň dost nahněvaný i na něho. – Co jste si tam provedli? byl jsem zvědavý. – Tam nic, tam jsme dopadli kupodivu dobře, ale začal tam balit sekretářku Berounského, tak jsem mu, blbec, zbytečně vyslepičil, co se o ní povídá, byl Josef vzácně sebekritický. – Co se o ní povídá? nebyl jsem ani tak zvědavý na to, jakou má pověst sekretářka našeho nejvyššího politruka, ale kvůli čemu se Radik naštvál. – Když jsme šli z velitelský budovy zpátky, tak jsem mu o ní řekl, co o ní koluje, že s každým amantem stahuje kalhotky až příliš brzo a dokonce někdy až předčasně. – Tos ho asi opravdu jako romantika musel pěkně dožrat! nemohl jsem nekonstatovat. - Co si o něm vůbec myslíš? využil jsem té možná vzácné chvílky jeho chuti se vypovídat.

Rollo se na mě podíval tak trochu z podhledu, jestli si vůbec zasloužím, aby mi řekl něco důvěrnějšího: - Jo a ty to hned zatepla vykvákáš i jemu a on se na mě naštve podruhý... váhal

mi něco říct. - Máš takovej pocit, že jsem ukecanej? byl jsem si jistý, že jsem tady nikomu nic nepříjemného a natožpak ohrožujícího nevyžvanil. – Ale když myslíš... dal jsem mu najevo, že má právo mi nedůvěřovat a že zase tak na jeho názor nejsem zvědavý.

- Možná mě Radik naštvál už jen tím, jak tam přišel pečlivě vypulírovaný, on totiž na svůj zevnějšek nikdy nebyl a ani teď není zvlášť puntičkářský, nezačal Pepík svou charakteristiku Radika naštěstí jako obligátní kádrový posudek, ale jak se na něj díval pomalu jako estét, - spíš mu to dosud bylo jedno... Je si asi dobře vědomej toho, že jako vášnivý čtenář něco ví, a proto někdy zasahuje do rozhovorů až moc znalecky, z čehož mají ostatní pocit méněcennosti, přešel hned k vážnějším věcem. - Nemyslím si ale, že by se vytahoval nebo povyšoval nad ostatní, nebyl k němu zas tak příliš příkrý. - Taky možná dává hodně najevo svou naruživost k ženám, ačkoli já mám pocit, že jeho názory jsou tak trochu nahrávané, mluví taky o nich rádoby dost zkušeně a na můj vkus i trochu oplzle, ale za tohle slovo se omlouvám, protože mu ten postoj jistě není vlastní, jak rychle se Rollo rozpovídal, tak se po pár větách najednou na chvíli odmlčel.

- Teď se mu některé věci docela slušně daří, pokračoval po jistém zamyšlení Rollo dál, - ale zase si dost dobře nedovedu odpovědět na otázku, jestli je opravdu průbojný, nevím totiž, jestli by se rád rval, spíš zkouší provokovat, přemýšlel spíš nahlas. - I ke kolegům se chová dost ironicky, i když bych netvrdil, že vždycky, je ale urážlivé, když pohrdá někým způsobem, že mu dává znát svou intelektuální převahu, i když není ve vnějších věcech jako je pořádek a frajeřina puntičkář, jak už jsem řekl, vrátil se zase ke svému estetickému pohledu. – tak se mi nezdá, že by mu byla čistota snad odporná, asi Josefa dost tížilo, jak v tohle směru upadal Rozina a tak i z tohoto hlediska asi teď hodnotil ostatní. – Jinak ale musím říct, že Radik je zatím nějaký čas důsledný, zvlášť pokud jde o studium, jak si třeba ze všeho píše výpisky, čímž ovšem myslím jeho osobní studijní zájmy, kterým vždycky dával přednost před školní výukou, ačkoli to ke konci každého školního ročníku i při maturitě vždycky dotáhl na

vyznamenání... Neřekl bych ale, že se nějak přepjatě vychloubá, navíc jeho převaha je podložena znalostmi, nanejvýš snad o nějakém svém výtvoru lehce řekne, že to napsal před třemi čtyřmi roky, aby bylo zřejmé, jak už byl tenkrát chytrej, rozhodně mu ale líp svědčí lepší nálada, při které je přístupnější... měl i zajímavý psychologický postřeh. - Často se však nadchne pro nějakou věc, ale po rozmluvě s někým jiným jeho zájem rychle upadne, takže buď nemá větší odvalu za tou věcí důsledněji jít a uhájit jí, nebo je tak sebekritický, že dokáže odhadnout své síly a nepokračovat dál, měl jsem tedy v pár minutách další Radikův portrét.

6

- Máš ale bohužel smůlu, Rost'o, řekla mi Soňa, když jsem přijel na Vánoce domů a dal jí už na nádraží najevo, jak se na ni těším, - prostě jsi přijel pozdě! vyčetla mi, jako kdybych se o tu radost z milování připravil sám a ne zároveň společně i jí, když jsem přijel kvůli Radikovi o několik hodin později, což jsem jí ovšem předem napsal, takže mě v tu vteřinu napadlo jí zlomyslně říct, že ona by jistě hned krátce po poledni, jak jsem měl původně přijet, se mnou okamžitě vlezla do postele.

Možná jsem však opravdu byl blázen, když jsem na pár dní podlehl Radikovu ztřeštěnému nápadu, že bychom ve druhém ročníku učiliště mohli zkusit začít dálkově studovat fakultu zahraničních vztahů právnické fakulty Univerzity Karlovy, a proto jsme se tam hned z Hlavního nádraží v Praze vydali pro nějaké základní informace, a zatímco Radik pro tohle studium horoval dál, já už jsem přímo na děkanátu ochládal, už třeba jen proto, že požadovali povolení ministerstva národní obrany, což Radik jako kdyby vůbec ani nevnímal, možná jsem byl méně nadšený a tím i skeptičtější proto, že Radik přece jen kromě medicíny o tomhle oboru vážněji uvažoval, a to nejenže se snažil zvládat trochu líp ruštinu a angličtinu, ale

se dvěma dalšími spolužáky měli i kroužek Dějin diplomacie, ačkoli se podle zlých jazyků, představovaných v mém případě opět Pepíkem Rollem, v příslušné třídní sovětské učebnici nedostali dál než k Chammurapiho dioritové stéle, jak přesně pravil.

Připadal jsem si po těch Soniných přímo demoralizujících slovech psychicky tak trochu jako brigádníci z Nové huti Klementa Gottwalda v Ostravě, kteří cestovali na Vánoce ve vlaku s námi, notně už přiopilí, jak dokázali lehce rozhazovat někdy i těžce vydělané peníze, ale hlavně jako já nadřzení, že proklínali každé sebemenší zpoždění rychlíku, když někdy šlo i o hodiny, jeden tam dokonce přes celý vagón hulákal na jakési imaginární mašinfíry: - Kurva, jed'te, bejci, než jako posledně dostane moje stará krámy!

Jely tam společně s nimi i nějaké mladé brigádnice, které se s námi daly v té narvané chodbice do řeči, šlo přesně o ten typ svazaček jaké jsme viděli ve filmu *Zítř se bude tančit všude!* podle scénáře Pavla Kohouta, s nepřehlédnutelně pěknými kozami a zpočátku i s budovatelskými řečmi a s jakýmsi postulovanými mravními zásadami, což Radikovi zprvu dost imponovalo, jak jsem na jeho zaujetí mohl pozorovat, i když nevím, jestli ho především zaujaly ty jejich ideové řeči nebo spíš jiné jejich přednosti napínající jim vpředu blůzy, než nám po pár hodinách prozradily, jaký je tam na téměř každém staveništi všude bordel, asi jako prý na vojně v tanku, což pravděpodobně pochytily od jiných vojáků, prý tam vládne neskutečná organizace práce, neustále chybí nějaký materiál a lidi sehnaní ze všech koutů země, hlavně z Východního Slovenska a s tmavší pletí mají děsivou morálku, s morálním profilem těch brigádnic to taky nakonec nebylo moc slavné, možná mít k dispozici ještě pár hodin, daly by se zatáhnout třeba i do záchodku, i když pořád mluvily o tom, jak se těší na své milence, možná by to nakonec braly jako rozehřívací kolo nebo trénink, i když už mé úvahy spíš ovlivňovala po měsíční odluce od Soni moje první signální soustava, vysoká míra apetence mi prostě už zatemňovala mozek.

Jenže očekávat od Soni nějaké náhradní řešení bylo jako čekat na Sahaře rozpustilý déšť, byla milá, laskavá, milovala se ráda, tohle se nedá nahrát, ale nikdy se neodchýlila od tradiční české misionářské polohy, o nějakých jiných praktikách jako by vůbec ani nevěděla, což možná byla i moje chyba, nikdy jsme o tom spolu ani nemluvili, i já jsem se styděl o tom vůbec zavést a vést nějakou řeč, Soňa byla tak nádherně konzervativní, že už kvůli tomu jsem ji musel zbožňovat, zvláště když měla tělo přímo stvořené pro lásku, jak i poznamenal Rozina, když jsem mu jednou ukázal Soninu fotografii v plavkách, byl jsem proto málem vyrovnaný s tím, že s ní žádným uvedeným směrem nepohnu ani píd', přesně tenhle výraz jsem musel volit, budu mít doma světici, všechno ostatní si budu muset jen představovat, hledat v tomhle smyslu náhradu jinde mě nikdy ani nenapadlo, prostě budu se muset pokud jde o nějakou variabilitu milování spolehnout na vlastní imaginaci, jako ji nakonec měla v opačném gardu i Soňa, když mě druhý den dopoledne po mém příjezdu poslala bloumat po čtvrti s Veronikou v kočárku a odpoledne ji při pohledu z okna napadlo, že bych si mohl jít na zamrzlou tůň pod matčinou vilou, v níž jsme zatím žili, svátečně zabruslit, abych asi přišel na jiné myšlenky, trochu se unavil, jako nejspíš v dobré víře uvažovali představení v kláštěrech, že se to nemravné z noviců při fyzické námaze nějak i vypoť.

V té změti bruslicích jsem jako první spatřil Editu, která se ke mně hned horlivě hnala: - Jak to, žes tu sám, Rost'o? postrádala zjevně Soňu, od které jsem se v posledních letech nikdy nevzdaloval, lidi mě obvykle viděli jen s ní. - Asi má nějaké problémy s Vánoci, odpověděl jsem jí dost neohrabaně a možná v podvědomí v té formulaci ovlivněný Freudem, jak jsem zápasil s pokušením jí cosi jen nepatrného naznačit o Soniných fyziologických problémech, což by ta bestie mohla pochopit jako výzvu, ale proč ne, v duchu jsem s tou myšlenkou koketoval, proč si také nepohrát s Editou, něčím mě totiž dřív lákala i zároveň odpuzovala, byla hezká, měla nádherně sportem vymodelované tělo, ale byla úplně plochoprsá, jako ty příslovečné německé Brunhildy, ani teď se na jejím profilu ani uměle nic nezměnilo, ačkoli

mě tím zároveň lákala, v tomhle momentě dokonce dvojnásobně, jak jsem měl splašené hormony a při pohledu na ni navíc pedofilní pocity, ačkoli musím přiznat, jakkoli mi byla Edita sympatická, nikdy jsem neměl odvalu si s ní začít, v tom jsem byl vlastně sketa, že by o mě říkali, že chodím s tou, co nemá žádný kozy, teď by mi i s tímhle nedostatkem mohla být dobrá, když jsem neodešel v uplynulé noci, určitě mě nevyhnutelná poluce čeká v téhle.

Podobně asi jako Pepík Čechura poutavě vyprávěl jeden ze svých nezapomenutelných zážitků, který se pro změnu neodehrál v Praze, ale kdesi na jakémisi instrukčně-metodickém zaměstnání v Košicích, taky si tam nabalil jakousi plochoprsou a podle jejího přiznání málem už rozvedenou dívku, vlastně tedy mladou dámu, a když se s ní u jejího domu loučil, automaticky ji sáhl na místa, kde domněle tušil prsa, aby někde začal, na což se ona okamžitě a rezolutně ozvala: - Čo ma urážáte!

Josef prý zprvu nevěděl, jestli se naštvála kvůli tomu, že si k ní stále ještě vdané ženě vůbec něco intimnějšího dovolil nebo sáhl právě na to ambivalentně choulostivé místo, a protože ho příčina té záhady gnoseologicky vzrušovala, odvážil se jí nestydatě sáhnout i mezi nohy, což prý nejen statečně vydržela, ale v jistém očekávání jako by i přivítala, svůj klín rozhodně za handicap nepovažovala, o co jí příroda připravila nahoře, to jí prý nahradila jako medvědicí dole, i když bylo známé, že Čechura při vyprávění svých story přinejmenším přeháněl, pokud si je přímo pro pobavení publika nevymýšlel.

Jenže jak jsme tak s Editou bezstarostně kroužili po kouzelně praskajícím ledě, zapomněli jsme, že už dávno nejsme v tercii, a navzdory tomu a manželským svazkům se pohybovali stále k sobě blíž a blíž, postrkávali se jako malé děti, přestali vnímat okolí, až to hrozilo intimitou, že jsem dokonce proti svým dosavadním zásadám přemýšlel o tom někam ji zatáhnout, nejlíp do vrbovým proutím zarostlých zátočin té nekonečně dlouhé tůně podél řeky, zopakovat ten Čechurův košický rituál a zbavit se zároveň i vlastního napětí, když se na břehu jako s uděláním objevila s kočárkem Soňa, které sice zatím mírně chyběla jistá sexuální

inteligence v chápání psychiky chlapa, nemluvě vojáka, ale rozhodně nepostrádala jako strážkyně rodinného krbu cit pro ženskou ostražitost, Edita ji pro navlas totožnou vlastnost ovšem zpozorovala u tůně dřív než já, a aniž mi její neočekávanou přítomnost dala najevo, udělala ten poslední provokativní krok, chytila mě za ruku a s vítězně sebevědomým úsměvem mě dotáhla k vlastní manželce, navíc s nepříliš chytrou poznámkou: - Tady ti ho, Soňo, naprosto nepoškozeného a nezneuctěného vracím, ale je nějak na tý vojně pěkně neukojenej! nemohla asi v touze po originalitě říct větší blbost, jako bych jí evidentně něco vykládal o momentálních Soniných ženských problémech, že bych býval Editě opravdu nejradši jednu vrazil nebo ji skutečně zatáhl mezi pobřežní husté keře a masíroval ji na tom jejím přírodou ochuzeném místě tak dlouho, až by mi pod rukama něco i vyrostlo, takový se v tom okamžiku ze mě stal cynik.

Soňa pravděpodobně musela vynaložit hodně vůle, aby se po Editině tak krutě nezamýšlené provokaci ovládla a okamžitě od tůně neodešla, dokonce něco ostřejšího jí neřekla nebo nevyčetla z minulosti, co o ní jistě věděla, chtěla však zachovat dekorum, v tom byla po matce, společně vždycky hájily jakousi pomyslnou ženskou čest a hrdost, kdykoli měly pocit, že se setkaly s nějakou obmyslností, proto mi po Sonině odchodu nezbývalo nic jiného, než za chvíli z kluziště odejít, krátká euforie z náhodného setkání s Editou tak byla nenávratně pryč, jen jsem si tu potenciální možnost, co se slastně nabízela s ní prožít, kdybych se nedržel svých zásad a možná už nebyl i zbabělec, mohl přehrát ve své představě krátce před tím než usnu, ačkoli se vůči Soně nechovám zrovna džentlmentsky, jak vždycky po mě požadoval jeden z mých dědů, prostě taky bych už měl rozumně akceptovat, že druhé pohlaví má jisté a ničím neovlivnitelné a neoddlitelné problémy a Soňa své představy o sexuálním životě, odpovídající její mentalitě a osobnosti vůbec, mohl jsem je předpokládat a nemusel ji přivést do jiného stavu a vzít si ji, naštěstí v krizových okamžicích a situacích jsem vždycky hledal chybu spíš v sobě než u jiných.

Než jsem se ale po příchodu domů stačil Soně omluvit, trochu jako stále ještě vztekem nevychládlá fúrie se do mě dřív a zlostně navezla ona: - Já nevím, proč musíš o něčem tak pro ženskou na první pohled choulostivém vyprávět zrovna té plochodrážní čůze! určitě tuhle větu měla Soňa předem připravenou včetně záměru, aby Editu v mých očích zároveň nelítostně deklasovala, nemělo proto smysl Soně cokoli vyvracet, odporovat ji nebo přesvědčovat, že jsem Editě nic nevyprávěl, šlo o banální náhodu, a už vůbec bych se za téhle atmosféry neodvážil se třeba ohradit poznámkou, že i taková dětská prsa mohou být pro chlapa něčím přitažlivá.

Jestli totiž Soňa něco přímo ostentativně nesnášela, tak znevažování čehokoli, co souviselo se vzájemnými vztahy mezi mužem a ženou, v tomhle směru jsem měl pocit, jako by prošla puritánskou výchovou toho nejpřísnějšího viktoriánského stříhu, i když ne asi matčinou, což byla ovšem samostatná kapitola, daleko víc bych předpokládal jen Soninu vlastní sebevýchovu a kdybych ji jednou chtěl skutečně naštvat, tak bych ji srovnal s tou klášterní, katolickou, ačkoli se nedalo říct, že by byla věřící, ale musel bych jí tuhle invektivu říct ještě dřív, než jsme před půlnocí vlezli do postele, pro změnu totiž Soňa nevydržela, že jsem o ni neprojevil ani ten málem společenský zájem, nepolíbil ji před spánkem, takže po několika minutách pro ni jistě trýznivého váhání se ke mně přitiskla, alespoň jsme se tak vášnivě líbali, že jsem nemusel prožít předpokládanou poluční noc a už vůbec ne si v duchu přivolávat Editu, aby mi ji urychlila a dokonce i snad zkrášlila slastným vědomím necudnosti, ačkoli tuhle možnost bych asi psychicky snesl líp, nemusel bych usínat s pocitem vyčítavé deplece, *jež jako popel chutná*, takže jsem zároveň si na vlastní kůži protrpěl jeden z Březinových veršů, který mi dosud připadal abstraktní.

Příčiny Sonina rozčarování jsem pochopil ještě o těch vánočních svátcích, dost často ji navštěvovaly naše bývalé spolužačky, především ty, které studovaly na různých vysokých školách, chodily sice prý hlavně obdivovat Verunku, nosily jí hračky a byly samé to ťuťuťu

ňuňuňu, jak to umějí všechny ženské na světě už od dětských střevíčků, jako by zdánlivě a možná i fakticky ji naši dceru záviděly, ale jejich časté návštěvy nemohly nemít i jiný efekt, že holky dál studovaly a Soňa jako třídní premiantka přebalovala Veroniku a prala její podělané plínky, protože její matce se do téhle práce moc nechtělo, přímo Soně řekla, že ona už má tuhle životní etapu za sebou a právě s ní, asi jí nemohla dát flagrantněji najevo, že své manželství a mateřství přinejmenším nesmyslně uspíšila, pokud se vůbec nezmylíla ve výběru partnera, i když se dříve ke mně nechovala s takovou averzí jako od začátku Sonina těhotenství.

Tuhle hypotézu mi potvrdila i nenadálá návštěva Radika Vorla, který by asi nemohl dost dobře spát, kdyby si se mnou alespoň pár minut nepopovídal o té naší společné možnosti dálkově studovat, ale co mě přitom daleko víc překvapilo, jak se o něj od prvních vteřin, kdy se objevil ve dveřích, začala až demonstrativně pečlivě starat Sonina matka, hned někde vyšašila zrnkovou kávu, nabízela mu kde co a nosila i přes jeho odmítání na stůl, že Radik až zíral a mylně se domníval, že je to důsledek mého prestižního postavení v domě, jak si mě nejen Soňa, ale i její matka váží, zatímco ta tím spíš dávala najevo, že je jí přitažlivější kdokoli mužského pohlaví, kdo se tu i náhodně objeví, než já, i když byl Radik o rok mladší než Soňa, ale tahle maličkost v tchynině taktice nehrála prazádnou roli, ačkoli možná jsem už byl ze všeho nějak zneurotizovaný, že jsem všechno začal posuzovat jen tímhle falešným pohledem, měl bych si asi zvyknout, že sexualita, manželský život a všechno co s tím souvisí jsou zároveň i trýzní.

Tak ta má jinak zastíraná špatná nálada poznamenala i můj rozhovor s Radikem, některé jeho zájmy jsem dost nechápal, připadaly mi z vojenského hlediska odtažitě, jakkoli mohly být pro něho třeba i důležité, když jsme na chvíli osaměli, tak se mě zeptal: - Slyšel jsi v rádiu nebo četl v novinách, jak dopadl Berija?

Neovládl jsem se, abych se sarkasticky nezasmál, mě ani ve snu nenapadlo si kupovat a číst ještě i o Vánocích jakékoli noviny nebo poslouchat rozhlasové zprávy, přece jen jsem byl přesvědčený, že toho mála volného času mohu doma využít účelněji, a tak jsem hned pro jistotu zareagoval co nejobecněji a zároveň nejkonkrétněji: - Já nevím, jestli jsi to, Radiku, zaregistroval a dostatečně pochopil, ale já jsem šel na vojnu, ztišil jsem přece jen trochu hlas, ale zato jsem svá slova řekl rozhodněji, - abych se mohl osamostatnit, dostal v některé posádce byt a odstěhoval se tam s rodinou, protože jinou šanci než armádu jsem nejspíš neměl. – Ale to snad neznamena, že se nebudeš zajímat o politiku... asi mě dost nechápal, protože přede mne překvapivě položil noviny, které měl v deskách s ještě s nějakými dalšími papíry, a ukázal mi na zprávu zaškrtnutou červenou tužkou:

Moskva, 24. prosince (TASS)

Dne 23. prosince byl vykonán rozsudek mimořádného soudního tribunálu Nejvyššího soudu SSSR nad L. P. Berijou, V. N. Merkulovem, V. G. Děkanozovem, B. Z. Kobukovem. S. A. Golidzem, P- J. Mešikem a L. J. Volodzimirskim, odsouzeným k nejvyššímu trestu – k trestu smrti.

Vzpomněl jsem si na jeden rozhovor mezi čtyřma očima s mým učitelem ruštiny na gymnáziu, někdejším ruským emigrantem Myronem Lubineckým, který mi v jakési podobné souvislosti na tohle téma něco velmi opatrně řekl, takže teď jsem proto i váhal, jestli se s tím mám Radikovi svěřit, ale nakonec jsem se pro to rozhodl, aniž bych mu sdělil zdroj té nebezpečné myšlenky: - Někde prostě se vlády běžně mění po svobodných demokratických volbách, jinde ty po násilné revoluci se uchopivší moci naopak ty své předcházející pro jistotu postřílejí!

Teprve po hezké chvíli jsem se dozvěděl ten pravý důvod, proč se mi vlastně Radik o prvním razantním kroku nového sovětského šéfa Nikity Chruščova zmínil: - Já jsem ti pravděpodobně neřekl, že mám v kádrovém posudku kromě asi pravdivé zmínky o mé nesebekritičnosti jen

jednu další negativní zmínku, která se stále se mnou už několik let vleče, a sice že jsem prý nepochopil důvody, proč je třeba o Vánocích nahradit uctívání katolického Ježíška ruským pravoslavným Dědou Mrázem... nedokázal jsem Radika nepřerušit smíchem, jak se mi ta epizoda zdála směšná až idiotská.

– Dostala se mi tam zásluhou našeho učitele ruštiny... musel jsem ho podruhé přerušit smíchem, jehož motiv a souvislosti nemohl pochopit, takže se na mě zprvu nechápavě a poté vyčítavě podíval. - Když loni umřel Stalin, pokračoval Radik dál, - tak tenhle kantor nám tvrdil, že smrt sovětského vůdce je sice těžká, ale sovětští soudruzi mají mezi sebou znamenité politiky a jako prvního jmenoval právě Beriju! – A ty si myslíš, že když teď toho Beriju popravili, jeho jméno mi totiž vůbec nic neříkalo, - že by ti teď tu zmínku o Dědovi Mrázovi mohli z kádrových materiálů vymazat? málokdy jsem se pokoušel o černý humor, ale teď jsem si jej i přes Radikovo osobní zaujetí neodpustil.

Když Radik odešel, poprvé mi ho bylo trochu líto a vůbec i jeho kamarádů, kteří se dali na vojnu v patnácti letech, oni totiž když něco organizovali, tak ne snad jen proto, že by je určitá činnost bavila, chtěli jí pobavit sebe i ostatní a rozšířit třeba jejich znalosti, ale většina z nich tu aktivitu intuitivně a někteří vědomě rozvíjeli hlavně proto, že zároveň tím chtěli něco změnit, pokud možno celý svět s veškerým lidstvem, v duchu jedné ideologie, a já, i když jsem si myslel, že za jistých okolností nemusí být špatná, rozhodně jsem ji nepovažoval za jedinou, proto jsem také v pěchotním učilišti poprvé narazil, když mi nabízeli, abych si udělal Fučíkův odznak, nejdřív jsem se proto vymlouval, že jsem ho už kdysi dělal na jedenáctiletce, ale doma rodiče ne a ne najít jak ten odznak, tak ani legitimaci, takže jsem s tím musel začít koketovat, seznámit se znovu s předepsanou povinnou a výběrovou literaturou, a když jsem tam četl stále stejná a obecně známá jména Gottwalda, Lenina, Stalina, Jiráska, Gorkého, Ostrovského, Fučíka, Olbrachta, Zápotockého, Majerové, Jilemnického, Fadějeva, Polevého, Kazakeviče, Ažajeva či Šolochova, tak jsem jim řekl, že jsem mnohé z těch knih už četl, a

proto bych se k nim nerad znovu vracel, mám už přece jen jiné čtenářské zájmy, a proto mě mrzí, že ani mezi výběrovou literaturou nenacházím takové spisovatele jako byl Čapek, Hašek a Vančura nebo básníky Šrámka, Seiferta, Holana či i něco jiného než je Nezvalův Zpěv míru, a že už nejsem ani moc zvědavý na nejrůznější výběry z díla jinak dobrých básníků, což jsem ovšem říct neměl, protože jakýsi předseda komise pro Masové rozšíření Fučíkova odznaku mezi mládeží, jak se ta skupina žáků učiliště jmenovala, mi hned dost výmluvně řekl: - Soudruzi na Svazu mládeže vědí, koho tam dát a koho ne! což mě mírně řečeno namíchlo, takže jsem tomu klukovi, který sem přišel po absolvování jednoročního maturitního kursu ve Škole důstojnického dorostu, bez obalu namítl: - Jen tak mimochodem Vladislav Vančura byl komunista a za heydrichiády ho za ilegální činnost proti nacistům popravili! A protože mu asi Vančurovo jméno nic neříkalo, nechtěl vypadal v čele podle něho takové významné komise jako pitomec, tak mě raději nechali na pokoji.

Ale ta Radikova nenadálá návštěva mi do konce naší vánoční dovolené nešla z hlavy, ne snad pro tu celkem banální záležitost s Berijou, ale co s mým nejbližším přítelem a spolužákem udělaly tři roky izolace od normálního civilního života, občanského prostředí, jejich jisté splendid isolation, jak sami měli pocit, kdy se cítili jakousi vojenskou elitou, zároveň ve většině ochotní se za existující systém i obětovat, kdyby tu oběť někdo od nich požadoval, naštěstí k tomu nedošlo, možná zatím, jen museli trpět za nějaký ministerský byrokratický šlendrián, že někdo něco špatně naplánoval nebo nenaplánoval vůbec, zapoměli získat potřebné kontingenty žáků do některých učilišť, takže je v kritickém momentu všechny šmahem poslali tam, kde potřebovali zaplácat nějakou díru.

A k dovršení toho všeho po jejich odchodu do těchto Žižkových škol nastoupili nejen noví patnáctiletí, ale dokonce i jedenáctiletí kluci po prvním stupni základní školy, tedy přímo z dřívější páté obecné, s nimiž si tam velitelé mohli nanejvýš tak hrát na vojáky nebo ještě spíš kuličky, bylo to podle sovětského vzoru, ale tam to možná bylo přece jen trochu

pochopitelnější, smysluplnější, nevěděli si po válce se statisíci nebo možná milióny sirotků rady, takže tohle byla jedna z možností, co s nimi udělat, aby neskončili všichni v děcácních nebo dokonce na ulici, a tak jsem se děsil, jestli se i přes poměrně vysokou intelektuální úroveň řady žižkovců nakonec i ze mně po pár letech služby v armádě jednou taky nestane v určitém slova smyslu zelený mozek.

7

Ačkoli se po Štědrém dnu přece jen naše mírně rozhárané vztahy se Soňou na dva na tři dny urovnaly a napětí mezi námi po rozdání dárků zklidnilo, z vánočních svátků jsem přesto odjížděl přinejmenším rozčarovaný a roztrpčený. Silvestr jsme slavili společně s několika spolužáky a spolužačkami, a to u jedné z nich, která měla k dispozici byt, její rodiče byli momentálně nepřítomní, někde v diplomatických službách v zahraničí, i když jsem tu spolužačku obdivoval, jak riskuje jeho eventuální mírnou demolicí, jakkoli jsme zas tak divoká školní třída nikdy nebyli, možná jsem se ale já měl přece jen víc ovládnout, trochu jsme pili, jak jinak, se Soňou jsme po odchodu ostatních u té naší spolužačky a Soniny nejlepší kamarádky zůstali, Veroniku si kupodivu z vlastní iniciativy vzala na starost její matka, prý se pro nás jednou obětuje, jak si neodpustila dodat, mě tohle řešení vyhovovalo, ačkoliv jsem nevěděl, jestli to byl Sonin nápad nejít v noci domů nebo se k němu nechala přemluvit kamarádkou, u které tu také zůstal jeden náš bývalý spolužák, i když jsme měli k dispozici samostatný pokoj, hostitelka se svým přítelem spali v ložnici jejích rodičů, Soňa se zuby nehty bránila se tam se mnou milovat, možná si už zvykla spát se mnou doma, ve svém kdysi dětském pokoji přebudovaném na náš společný, pokud se za tak krátkou dobu manželství nebo mileneckého vztahu může mluvit o zvyku, když jsem ji nakonec zpola uprosil a zpola donutil, na jedné straně s pocitem sexuálního loudila a na druhé zoufalého

násilníka, měl jsem zase ten Březinův pocit *žití, jež jako popel chutná*, navíc ne a ne se odbavit, což jsem ještě nezažil, přisuzoval jsem ten zatím pro mne zvláštní úkaz alkoholu, měl z něho sice podvědomou radost, co jako chlap vydržím, za to jsem cítil, jak Soňa začíná být neklidná až nervózní, možná měla strach, aby do pokoje náhodně nevstoupila její kamarádka, i ona jako ostatní měla upito, takže jí podobná hloupost mohla napadnout, konečně kvůli tomu se Silvestr taky slaví.

- Někdo sem může přijít! skutečně se Soňa pokusila se mně tímhle trapným způsobem zbavit, když jsme klidně mohli zamknout dveře pokoje. – Proč by sem měl někdo chodit? cítil jsem, jak se mnou začíná cloumat dosud neznámý vztek odvrhovaného samce. – Co si myslíš, že asi Eva s Bedřichem dělá? zasmál jsem se přitom asi dost cynicky, měl jsem proto co dělat Soňu udržet. – A co by se stalo, prosím tě, kdyby sem někdo přišel? neměl jsem určitě říkat, musel jsem ji dál držet silou, byl jsem předem nešťastný, tušil jsem, že ta noc nemůže skončit jinak než špatně, začne mě nenávidět nebo se jí dokonce budu hnsit, ale zároveň jsem v sobě nedokázal zarazit odhodlání ji mít až do samotného konce.

Ráno jsme se vrátili domů poprvé jako ze skutečného flámu, oba s kruhy pod očima, téměř se mi nepodařilo usnout, prostě i já jsem byl asi pod obraz, ačkoli jsem se v učilišti jako většina ostatních frekventantů už naučil a musel naučit spát kdykoli a za jakýchkoli podmínek, navíc málo, jinak bych těžko ten náročný režim sovětského výcviku pod dohledem podplukovníka Blochina zvládl, teď jsem se vracel se Soňou ze silvestrovského oslavování s předsevzetím, že už na ni z vlastní iniciativy nesáhnu, i kdybych se nakonec musel o sebe jakkoli ponižujícím způsobem postarat sám nebo si někoho nabalit, pozoroval jsem, že si Soňa všimla, jakou mám morbidní náladu, nikdy mě v takovém stavu určitě nezažila, vždycky jsem se snažil ovládat se a být i za cenu vypětí vůle nad věcí, abych si ji udržel, teď bych ji byl nejraději neviděl, navíc nás oba dorazila tchyně, když nás totiž spatřila, jak vypadáme, a že jsme přišli až úplně ráno, tak si neodpustila poznámku: - Kdybych to byla věděla, v jakém stavu se vrátíte, tak jsem

raději nechala doma vás a šla ke svým přátelům, dávala najevo, že se po ovdovění nedostala do izolace. - Verunka je v pořádku, spala celou noc, já jdu vařit oběd, doufám, že jste někde snídali, ještě tchyně vychrlila na Soňu a na mě se už ani jednou třeba jen letmo či jejím charakteristickým úkosem nepodívala, ačkoli dívat se na někoho spatra patřilo do její výbavy, i když jsem možná už přeháněl, jak jsem byl totálně naštvaný, asi se budu muset naučit pořádně flámovat a hlavně se decentněji chovat ke své ženě.

- Já se půjdu na chvilku podívat k našim, jak oslavovali a přežili Silvestr! rozhodl jsem se po tom tchynině přelaskavém přivítání raději z domu odejít. – A zůstanu tam i na oběd! říkal jsem si, když obě společně chtějí tichou válku, tak ji tedy budou mít, a zůstal jsem u svých rodičů i na večeři, aniž bych o tom Soně předem řekl, což sice bylo ode mne nerozumné, ale na jinou odplatu a možná už i vlastně trapnou pomstu jsem nepřišel, pokud bych na sebe nechtěl úplně plivnout.

A když jsem se večer od svých rodičů vrátil, byl jsem rád, že je Veronika ještě vzhůru a věnoval jsem se jen jí, než v mém náručí usnula. – Čekali jsme s tebou na večeři, maminka se zlobí, budeš se jí muset omluvit, vařila jen kvůli tobě, když jsi teď odkázaný na vojenskou stravu! vyčetla mi Soňa a zároveň jako kdyby byla najednou plná ohledů, na jejím výrazu a tónu řeči bylo vidět, že si začíná uvědomovat, že nejspíš včera přestřelila, chovala se nemožně nebo přinejmenším v té mírně euforické silvestrovské náladě nevstřícně, nedokázala se ani trochu uvolnit, byla vůbec celý večer upjatá, jako kdyby snad byla povinná se jako jediná vdaná chovat jinak než ostatní holky.

V koupelně jsem se ráchal, jak nejdéle jsem mohl, dokonce jsem se vzhledem k mému dalšímu trucovitému záměru absurdně i oholil a postříkal kolínskou, po návratu jsem totiž hned zalehl do postele a chtěl předstírat, že spím, ale po několika minutách, kdy se i Soňa neobvykle rychle po umytí vrátila a lehla si vedle mne, jsem opravdu po té téměř probdělé noci i tvrdě usnul, což už jsem jí asi nemohl udělat nic horšího a víc ponižujícího, stejně tak

ráno, když jsem se chystal co nejrychleji vylézt z postele, když už byla vzhůru, aniž bych se ji dotkl, takže jí nakonec nezbyvalo nic jiného, než mě sama stáhnout za ruku zpátky, což ještě nikdy neudělala, na takové počínání byla až příliš hrdá, aby se dočkala přesně jen toho povinně neochotného opakování rituálu, jaký mi vlastně ani nebyla schopná předvést uplynulé noci.

Ani Radik se nevracel zpátky do učiliště s nějakou radostnou povánoční euforií, většinu večerů prý strávil s kapelou, kde hrál jeho brácha na bicí, navíc byl Radik nejspíš bez zjevnějších úspěchů u druhého pohlaví, s nimiž by se určitě po cestě pochlubil, jen se musel spokojit s pár flirty s bývalými láskami, s nimiž nechtěl obnovovat vážnější vztah a netoužily po tom zjevně ani ony, jen se taky pobavit, vlastně tu kromě Dáši ani nějakou vážnější lásku neměl a o té se sám nezmínil vůbec, dokud jsem se na ni nezeptal, abych se dozvěděl, že ji Radik sice viděl na nějaké povánoční zábavě, dívala se prý po něm, ale při náhodném rozhovoru jakoby zájem o něho náhle pohasl, byl z toho proto přinejmenším zasmušilý.

- O to víc se můžeš těšit na Milenu! už jak jsem to její jméno vyřkl, tak jsem toho litoval, že jsem Radikovi tuhle jeho pravděpodobně nevyzpytatelnou milenku ze hřbitova italských zajatců připomněl a tím zároveň i povinnost, že mu budu muset v nastávající dost kruté zimě zase dělat zeď. – Jestli si ovšem po kouzelných rodinných Vánocích nepředsevzala jako novoroční úlitbu manželovi hodit mě přes palubu, sice ironicky, ale přece s jistou nepopíratelnou obavou v hlasu zapochyboval Radik. – Tomu nevěřím, že by tě nechala! pokusil jsem se ho v podobně nepřilíš dobré náladě, jakou jsem měl i já, přece jen povzbudit, ačkoliv bych byl raději, kdyby měl pravdu.

– Proč si myslíš, že Milena bude chtít se mnou dál pokračovat, nepošle mě jako novoroční předsevzetí k vodě? zaskočil mě Radik nenadálou otázkou. – Pochop, Radiku, kdo by nechal tak pěkného kluka? raději jsem se seriózní odpovědi vyhnul. – Ale v každém případě bych si ji trochu prověřil, jak to s tebou opravdu myslí! vzpomněl jsem si na svou zkušenost se

Soňou, i když jsem už pár minut po našem rozloučení na nádraží, když se na mě podívala s trochou smutku v očích, svého příkrého chování k ní litoval. – Co si můžu prověřovat? Mám s ní po neděli dohodnutou schůzku, a buďto přijde, nebo nepřijde! zase tak Radik před nějakým vážnějším dilematem nebyl. – Já jsem myslel, že se na setkáních dohadujete navzájem... – Jako bys, Rost'o, nevěděl, že my se můžeme ve své lásce řídit jen plánem bojové a politické přípravy! rozesmál mě.

Kdyby nás totiž teď někdo poslouchal, tak by si o nás nemohl myslet nic tristnějšího, že jsme se asi přinejmenším pomátli, ačkoli jako u všech těch podivuhodností života byla tahle příčina naprosto reálná, jejich láska závisela jen na tom, kdy její manžel bude ve výcvikovém prostoru na večerních nebo nočních střelbách.

- A co ty? nemohl jsem pochybovat, že se mě Radik nezeptá, jak jsem prožil Vánoce, minimálně ze slušnosti. – Verunka je absolutně nejroztomilejší dítě na světě! sahal jsem již do náprsní tašky, abych mu ukázal její nejnovější fotografie. – Jen Verunka? asi jsem podcenil Radikovu inteligenci a schopnost rozpoznat, když se někdo snaží odvést jeho pozornost, takže se má ruka zastavila někde uprostřed vzdušné dráhy, jak jsem ten pojem zachytil v naší protiletadlové přípravě, ke kapse uniformy. – Jistě, i Soňa, soukal jsem ze sebe přesně v duchu toho idiotského přísloví jako z chlupaté deky, - s dospělými, zvláště se ženskými, oddaloval jsem odpověď, jak jsem mohl, - je to vždycky složitější... Jen si to vezmi - dítě v devatenácti, proti vůli tchyně, nemožnost dál studovat, naše odloučení, vyjmenoval jsem ty asi nejvážnější příčiny, i když už jsem si začal myslet, že existují i daleko hlubší, těžko postižitelné a tím i zároveň nesnadno překonatelné.

- Ty dva roky uběhnou jako voda! byl najednou Radik plný optimismu, jako by mě chtěl, stejně jako před chvílí pošetile já, nějak povzbudit. – Jako přece i mě uběhly ty tři roky v žižkárně, připomněl, - vždyť už vlastně máme čtvrtinu školy za sebou. – Pokud dobře počítám, tak čtvrt roku, tedy osminu! jako bych si momentálně potrpěl na absolutní přesnost,

ačkoli blíž pravdě byl Radik, kdyby totiž výuka v našem učilišti byla organizována jako na vysoké škole, tak přesně za měsíc by nám skončil první semestr.

– Takhle to přece nemůžeš brát! logicky se ozval Radik a já se mu vůbec nedivil, kam by on zas tak spěchal, nač by se těšil, leda na dvě lajtnantské hvězdičky, stejně dál zůstane ve vojenském prostředí, jen možná bude ve svém rozhodování o něco svobodnější, jak se totiž zdálo, o peníze mu vůbec nešlo, nikdy jsem od něj neslyšel, že by se zajímal o to, kolik bude jako poručík a třeba velitel čety brát peněz, služné prostě bral jen jako určitou kompenzaci nebo nevím co, těžko jsem pro to hledal výraz nebo se pokoušel jeho vztah k penězům definovat, jistě by asi byl rád, kdyby bral víc, ale nehrálo to u něho nějakou vážnější roli, hlavní bylo, že se o něho armáda nějak postarala, a teď když jsem se s tím konfrontoval, tak jsem najednou zjistil, že jsem se svým způsobem pomalu také těšil zpátky do kasáren, mezi už známé kluky, jako kdybych s tím vojenským prostředím už nějak bytostně srostl, a co ještě strašnějšího, považoval jej za své pomalu přirozené prostředí, asi jako v tom banálním přísloví, že si člověk v krajním případě zvykne i na šibenici.

- Máš se Soňou nějaké problémy? ptal se Radik dál, když pozoroval, jak nad něčím usilovně přemýšlím, mé argumenty o příčinách jistých komplikací našeho vzájemného vztahu ho asi dostatečně nepřesvědčily, konečně ani mne. - Ty jsi někdy aspoň trochu rozuměl ženským? vrátil jsem Radikovi okamžitě jeho otázku, když jsem si vzpomněl, co mi o něm říkal Pepík Rollo, jak se o nich někdy dokonce vyjadřuje i cynicky. – Nejspíš ne... kupodivu se Radik přiznal k opaku. - Asi počínaje vlastní matkou, která pro mě jistě udělala všechno, co považovala za nejlepší, ale zároveň mi mnohdy až neuvěřitelně komplikovala život, dokázala totiž a nejspíš taky v dobré vůli, aby mi pomohla nebo mě od něčeho odvrátila, zdramatizovat i tu sebebanálnější situaci...

- A když jsme u těch lásek, pokračoval Radik po krátkém odmlčení, když jsem nebyl schopný ani ochotný mu na jeho názor o vlastní matce něco říct, - tak Eva mě děsila svým ničím

nezviklatelným přesvědčením, že by nedokázala žít jinak než v okázalém přepychu... S Dášou jsem prožil nejhezčí dětskou lásku, ale nevěděl si rady s její nerozhodností, kdybych hledal nějaký bizarní výraz, tak s jakousi krásnou zkamenělou cudností... Magda byla v těch hezčích chvílích nádherně nostalgická a sentimentální, ale zkažená příležitostmi, které ve vztazích s kluky měla... Se Zinou to bylo fajn, ale s ní nikdy člověk nevěděl nejen co udělá zítra, ale za pár dalších vteřin... A Milada? Chvilí se Radik zarazil. - O té jsem toho po dvou letech věděl pomalu stejně jako na úplném začátku, a pokud nedostanu odvalu se s ní znovu sejít nebo si s ní alespoň začít psát, tak pro mě zůstane záhadou na celý život... Takže vlastně zůstává jen ta Helena, poddajná jako vosk, rozhodně ne Helena Trojská, s tou mou bych určitě nemohl očekávat nějaké březnové idy, ale možná byla a stále je ideální do rodiny...

- Co ale s takhle pasivní ženskou mimo domov, třeba někde na veřejnosti, ve společnosti, ať už třeba je jak chce hezká? začal si Radik sám klást i pro mě zajímavou obecnější otázku. – Jak jsem se teď s bráchou a s tím orchestrem Honzy Karneta potuloval po těch nejrůznějších vánočních a silvestrovských zábavách, tak jsem tam narazil na všelijaká individua, která se mi v podnapilém stavu svěřovala se svými trably, já jsem bohužel někdy takové trpělivé ucho, politoval se zbytečně teatrálně sám, - že jsem je vytrpěl poslouchat někdy dokonce i dlouhé hodiny, použil zvláštní výraz, - jeden mi tam vyprávěl o své životní lásce, se kterou si ale absolutně neví rady, dostává ho prý do málem nezvládnutelných situací, že by ji v tom momentě na místě i zabil, většinou v banálních záležitostech, jak jsem ho pochopil, asi ženská přímo ideálně stvořená do postele, ale s jistým intelektuálním deficitem, jak prý už to někdy s krasavicemi bývá, takhle přesně mi to i řekl, zároveň v těch nejvypjatějších situacích prý pochopil jakési arabské přísloví, že *správný muž má každé ráno dát své ženě facku – ona dobře ví proč...*

– To by si pak mohl přímo nad manželskou postel pověsit bejkovec, jak se to prý dosud traduje na některých rakouských venkovských usedlostech, vzpomněl jsem si, co jsem

nedávno někde četl v novinách nebo v nějaké knize. – Ale sem jsme se, Radiku, asi nechtěli dostat, isn't it? chtěl jsem tím anglickým dovětkem změnit téma. – Asi o lásce skutečně jen kecáme! připomněl Radik již po několikáté v našich rozhovorech prezidenta Zápotockého, který mu z neznámých důvodů utkvěl v paměti, ačkoli on sám, myslím Radik, přes mnoho jeho dalších zájmů, se o ženských s vysokou mírou pravděpodobnosti bavil nejraději, těžko bych hledal pro něho atraktivnější téma.

- Ty jsi vyjmenoval všechny tvé minulé holky nebo ženské, nebo aspoň většinu, byl jsem přesvědčený, že některé zatlouká, nechce se s nimi vůbec chlubit, protože možná některé znám, - ale na Milenu jsi asi záměrně zapomněl! místo toho, abychom skutečně začali mluvit o něčem jiném, tak jsem sám dal podnět k tomu dál v rozhovoru o druhém pohlaví pokračovat. – Co říct o vztahu, který vede a jinak ani nemůže vést než odněkud nikam? nedělal si tedy Radik o téhle nebezpečné a eticky pofiderní lásce větší iluze. – Tak proč s ní neskonečíš, když nikam nevede? oddechl bych si, kdybych mu nemusel poskytovat stejně riskantní služby. – Když mi, Rost'o, promineš, že se teď vyjádřím jako cynik, tak proč by všechno mělo někam vést? – Ani mě tak, Radiku, nepřekvapuješ tímhle vztahem k Mileně, jako tím obecným soudem, opravdu jsem takové konstatování od něho nečekal. – Máš pocit, že se teď projevuje jako nihilista? zeptal se mě. – Nejen pocit! říkal jsem si, proč ho, v dobrém slova smyslu parchanta, nějak šetřit. – Mě s ní zajímá jediná věc, a to *proč?* dala se tahle příčina čekat. – Dost málo ve srovnání s tím rizikem! nemohl jsem nenamítnout. – Pokud ovšem není pro tebe nejdůležitější právě jen poznání! neskrýval jsem ironii. – A proč třeba ne? ani on teď nezareagoval vážně. – Já si myslím, v tom okamžiku jsem však opravdu zvážněl, - že otázka *proč* začíná být oprávněná a rozhodující teprve v okamžiku, když se z nějakého vztahu nemůžeš jen tak lehce vyvázat. – Teď by mi snad mělo jít jen o to si co nejvíc užít, ne? pochopil mě Radik po svém, ale nejspíš správně, těžko hledat jinou motivaci.

- Ty snad máš, Rost'ο, opravdu doma nějaký vážný problémy? sraštil Radik čelo a přece jen si vydedukoval z mé myšlenky i příčinu, proč jsem k takovému poznání dospěl. – Ten zlom ve vzájemném vztahu asi ženská prožívá jinak... Já jsem v manželství začal cítit větší odpovědnost za to, jak se v budoucnosti postarám o rodinu, ona si asi při každodenním pohledu na dítě mučivěji uvědomuje, co se zásadnějšího stalo, k jaké vlastně podstatné změně mezi námi došlo... – V tom ti těžko pomůžu, přiznal Radik, - a nerad bych vyslovoval hraběcí rady... Ale támhle vidím pěknou holku, kývl hlavou proti směru jízdy, kde asi u třetího okénka od nás stála opravdu hezká dívka, - takže se chvíli můžeme dál bavit o Soně a Mileně, ale jakmile se na mě potřetí podívá... – Tak se mohu jít prospat? předešel jsem ho, co by mi nepochybně řekl.

- Ale co si chtěl říct o Mileně? vrátil jsem se k tomu, co sám navrhoval, než odejde za vyhlídnutou dívkou. – Já jsem chtěl něco říct o Mileně? zatvářil se, jako kdybych ho tou otázkou zaskočil. – Ty jsi, Radiku, fakt neskutečnej dacan! zakroutil jsem nevěřičně hlavou. – Asi jo, má mě ve své moci! přiznal. – Že se až nemůžeš vyvléknout? zkoušel jsem ho. – Možná ani nechci! Ona totiž trpí nějakým emocionálním syndromem... – Nebo si ho namlouvá... zapochyboval jsem o tomhle jejím důvodu nevěry. – Nemyslím si... popřel tu možnost. – Třeba ho kvůli tobě i předstírá, abys neměl výčitky svědomí...

- A Soňa je přesvědčená o tom, že se ji snažíš citově uspokojit? nikdy v životě mě Radik nezaskočil nenadálejší otázkou. – Už se ta holka sem podívala podruhé! zasáhl mě neskutečně citlivě, ale zároveň nepřestal sledovat paradoxně svůj záměr. – Ty jsi měl, Radiku, pocit, když jsi byl u nás na návštěvě, že snad Soňa citově trpí? – Ne, nepotvrdil mou domněnku, - ale jen jsem hledal příčinu, proč je Milena svému jinak bezvadnému chlapovi nevěrná... tedy platonicky, nezapomněl dodat, což jsem mu i docela věřil, ačkoli se tím nic na nebezpečnosti jeho počínání nezměnilo. – Ale teď, Rost'ο, promiň, dotkl se omluvně mé ruky, - ta moje budoucí láska se směrem k nám podívala potřetí! určitě teď Radik nepostrádal smysl pro

situační komiku a jako by si zároveň nebyl vědom, že mě svými jakoby letnými poznámkami docela hluboko zasáhl, že jsem měl až do Lipníku o čem přemýšlet a přes únavu přesto neusnul.

8

Naštěstí mě stále protichůdnější poměry a život v učilišti upoutávaly tak, že jsem si zase tak úkorně komplikace vlastního manželství nepřipouštěl, spoléhal jsem, že máme se Soňou krásné dítě a na její odpovědnost, o níž jsem nikdy nepochyboval, když jsem naopak měl trochu pochybnosti o jejím vztahu ke mně. Jediné, co mě přece jen ve škole psychicky iritovalo a rozčarovanost z vánočních svátků připomínalo, byla trvající kamarádská povinnost, že jsem minimálně jednou týdně musel ohlídat jako osobní strážce Radikovy schůzky s Milenou. Soňa by nejspíš takovou pomoc při svých záletech nepotřebovala, jí by stačila krýt matka, ale hledání podobných souvislostí bych měl považovat za nedůstojné, kdybych ovšem podobných situací nebyl svědkem.

Ve skutečnosti jsem ani nevěděl, co tak zajímavého mohli Radik s Milenou na hřbitově italských zajatců podnikat, řádily tady teď v lednu opravdu až neskutečně kruté mrazy, už jen ta představa, kdyby spolu něco měli vážnějšího, že by si Radik musel stáhnout kalhoty, asociovala zmrzlý stalaktit, který by si poté mohl vlastní neopatrností o nějaký hřbitovní kříž lehce ucvrknout, i já jsem si totiž připadal jako třesoucí se ratlík, protože jsem nevydržel po tom nekonečném oválu čtyřstovky na stadiónu za tak třesutých meteorologických podmínek dlouho běžet.

- Vy ze mě s Radikem velmi brzo uděláte úspěšného maratónského běžce nebo ještě spíš budu perfektně připravený jít pěšky na některý z pólů naší zeměkoule, řekl jsem Mileně, když mi jako vždy přišla za hlídání slušně poděkovat, teď dokonce využila, že jsem se i v dvojích

teplácích třepal zimou, aby mě objala, jako kdyby mě chtěla za odměnu zahřát, což ovšem mělo nečekaný sekundární efekt, okamžitě jsem zavrhl tu nabízející se představu, jak by Radik mohl se svou mužskou výbavou tragicky skončit, cítil jsem, jak mně Milena přes několik vrstev nejrůznějších tkanin vzrušila ještě dřív, než se ke mně symbolicky přitiskla, možná ženy ze svého těla vysílají už na dálku nějaké zvláštní fluidum, těžko se mnou mohl tak zamávat jen pohled na ni, ačkoli možná stačilo, že dřív než se ona přiblížila ke mně, předběhl jí její parfém, naštěstí určitě ne ruský, na jejich *duchy* jsem už byl přímo alergický, když se někdy ke mně na počích přiblížil podplukovník Blochin nebo jeho rozsochatá paní.

- Milena byla pěkně rozrajcovaná! nedokázal jsem se nerozdělit o svůj pocit, když zcela bezpečně zmizela ve tmě a z daleko hlubší té hřbitovní se vynořil Radik. – Tohle ona ovládá perfektně, připustil Radik nevrle, - dovede vybudit nejen mě, ale i sebe, a zvláště vášnivě, když ví, že mám na sobě dvě vrstvy jégrova prádla! přiznal se. co všechno má na sobě. - Ty sis tady, Rost'ο, mohl alespoň pěkně zaběhat! nemohl mě tím dovětkem potěšit víc. –

Přihlásím se na Dukelský závod branné zdatnosti! zareagoval jsem ještě nevrleji. – A určitě v něm zvítězím! byl jsem v tom momentu o tom přesvědčený. – Vidíš, budeš z toho mít nakonec větší užitek než já! nahrál mi. – Tak proč s ní nepřestaneš, proč by z toho měl mít větší prospěch někdo úplně jiný? – Víš přece dobře, jaký jsem altruista, pochválil se Radik. – Jo, toho jsem si všiml! vzpomněl jsem si, jak mi dal přečíst zápisník jeho nejoblíbenějších básníků a jejich vybraných básní, kde na první straně jako jakési moto měl citát z Kalinina: *Člověk musí milovat lidi. Bude-li milovat lidi, bude se mu krásně žít, bude život radostnější, neboť ve světě "nikdo nežije tak špatně jako misantrop – člověk nenávídící lidi."*

Vrátili jsme se k rotě krátce před prověrkou, nemohli jsme si dovolit přijít později, tehle čas jsme si ostražitě hlídali, i když kontrolu přítomnosti dělal třeba jen staršina, nikdy člověk nevěděl, kdo se tam náhodou nenachomýtně, pak by bylo pro Radika lepší, kdyby za Milenou šel až po večerce, těch nenadálých bojových poplachů zas tak moc nebylo.

Ještě před jedenáctou jsme se sešli v pěti u Roziny na cimře, kterou mu pro jeho sochařinu vyšalil Radik, ten zrovna předkládal návrh, čemu bychom se v našem volném čase měli věnovat, jak jinak, preferoval klasiky, Rozentalovu Marxistickou dialektickou metodu, samozřejmě vzhledem k našemu záměru studovat dálkově na fakultě mezinárodních vztahů i Dějiny diplomacie a Dějiny filozofie, překvapivě také logiku, psychologii, pedagogiku a historii a geografii s hlavním zaměřením na staré Řecko a Řím, Československo a velmoci. Já jsem namítl, že mi ten nápad připadá *od Šumavy k Tatrám*, k čemuž Rozina ještě razantněji dodal *od prdele k játrám* a preferoval astronomii, fyziku, mechaniku, atomistiku, chemii, vyšší matematiku, chemii, Darwina, biologii, zvláště vyšší nervový systém, a když už dialektiku, tak přímo od klasiků, Engelsovu dialektiku přírody a ne nějaké neumětelské sovětské apologety, jak přímo řekl, k čemuž se připojil i Fero Goll s poznámkou, že bychom se měli věnovat jen vědám co nejexaktnějším, na spekulace není on a ani snad nikdo z nás zvědavý.

Toho opět využil Radik a navrhl, že bychom tedy mohli bez ohledu na nějaké vědní disciplíny diskutovat přímo o některých problémech a hned ze sebe vychrlil: *Proč po kvetoucí antice přišel temný středověk? Je myšlení skutečně nejvyšší formou hmoty? Je člověkem ukončena živočišná vývojová řada? Je hmota dělitelná jen do určité hranice nebo dělitelná nekonečně? Existuje rychlejší záření než světlo? Může vzniknout nějaký živý organismus v podmínkách diametrálně odlišných od našich? Existuje pohyb hmoty při absolutní nule? Je možné přeměnit pohyb jedné formy hmoty v druhou uvnitř jednotlivého izolovaného tělesa? Má nějaké racionální jádro determinismus, spiritismus a mesmerismus, tedy živočišný magnetismus?*

Tohle už nevydržel Pepík Rollo, který dosud do polemiky nezasahoval, a Radika nekompromisně přerušil: - Nevím, proč bych měl diskutovat o nějakém mesmerismu nebo magorismu, když vůbec nevím, co to je, nejdřív se takticky pokusil nás rozesmát, aby nás líp

přesvědčil o svém záměru, - máme tady teď možnost uspořádat něco i pro jiné, tak proč se toho nechopit? mluvil málem vyčítavě. – Ale v tom nám zároveň přece nic nebrání! neodpustil mu Radik, že mu Josef skočil do řeči. – Měli bychom oddělit, co budeme dělat sami, tady nás pár nebo si k tomu přizveme i další, a co budeme organizovat v učilišti... – Tak dobře, souhlasil mírně uraženě Rollo, protože na tomhle metodickém rozdělení něco racionálního skutečně bylo.

I přes počáteční ostřejší polemiku jsme se nakonec dohodli celkem smírně, s kompromisem, aby si každý četl a studoval, co chce, kdo se chce s někým k nějaké problematice, vědní disciplíně či prostudování vědecké práce spojit, ať se spojí, kdokoli poté může přijít s tématem, které ho zaujalo a myslí si, že by mohlo něco říct i ostatním, je dostatečně provokativní a inspirativní, abychom si o něm popovídali, a pokud bude třeba, téma oznámit s dostatečným časovým předstihem, aby se na něj i ostatní mohli dobře připravit a třeba si k tomu i něco přečíst.

Tahle vzájemná dohoda sice připomínala píseň, kterou zpívali ve zrovna promítaném dvoudílném Werichově filmu o císařovi a pekařovi *Ten dělá to a ten zas tohle*, ale nabídnuté příležitosti hned na místě využil jedině Rozina, který navrhl téma *Anatomie lidského těla a jeho odraz v umění*, což by ovšem zaujalo všechny, i kdyby se okruhu jejich zájmů přímo netýkalo, těžko se nemohlo nezaobírat tělem ženským.

Možná tahle shovívavá až vlídná atmosféra poznamenala už málem k půlnoci následující dohadování o tom, co udělat pro ostatní, shodli jsme se totiž hned na základním východisku, že bychom neměli vybírat zpočátku témata, které by naše učilištní papaláše s naprostou jistotou popudily, se kterými bychom tudíž narazili a mohli po prvním programu skončit definitivně.

Rozina přišel s poměrně slušným kompromisním návrhem, který měl u načalstva naději na úspěch a zároveň bychom se za něj nemuseli stydět, že bychom mohli uspořádat večer

ruských realistických malířů devatenáctého století, na němž by promítl nejhezčí reprodukce obrazů Repina, Kramského, Šiškina, Surikova, Levitana a dalších, a moc by si přál, aby k tomu Pepík Rollo vybral odpovídající hudbu, určitě Čajkovského *Italské capriccio*, Josef k tomu hned doplnil *Patetickou symfonii*, *Melancholickou serenádu* a *Houslový koncert B dur V kostele*, ale že bychom neměli zůstat jen u Čajkovského a navrhl alespoň zařadit *Preludium cis-mol* Rachmaninova.

Předběžně jsme se také shodli, že v dalších večerech bychom mohli zařadit Máchův Máj s hudbou romantiků a Mikoláše Alše se Smetanovou hudbou, než jsme ale připravili první večer, překvapil nás náčelník Posádkového klubu armády tím, že pozval do kinosálu nějaké pražské umělce, a teprve když jsme tam šli, tak jsme se dozvěděli jejich jména. – Ty vole! málem zařval Radik, jako by kopíroval Pepíka Čechuru, když na plakátě viděl jména jakési mě neznámé zpěvačky Bety Tolarové. – Tu nabalil za války po jejím představení můj fotr, když byl v rámci nějaký Heydrichovy akce na dovolený v hotelu Štekl v Českém ráji. – Tvůj táta měl něco s Heydrichem? divil se Rozina. – Tyhle rekreační pobyty si za války vymysleli Němci, aby získali český dělníky pro vyšší pracovní výkon, vysvětloval Radik. – Terazky má ona získat nás? zeptal se nebezpečně Fero Goll. – Uvidíš! zasmál se Radik a teprve poté jsem pochopil, že dokonce i zná její repertoár, když tam totiž nějaký zpěvák s kytarou zpíval *Conchita pláče, Pedro se zítra žení...*, tak to jsme ještě vydrželi, zvláště už proto, že Radik provokativně zpíval s ním, a to falešně, což je u dobrého zpěváka s prezentovaným absolutním sluchem určitě umění, a to už v souvislosti s dalším pokračováním té písni... *právě že ona po jeho boku není. Vrátil jí růži, kterou mu z lásky dala, a dal jí radu, aby se taky vdala.*

Už jen kvůli tomuhle Radikovu falešnému zpěvu jsme si vysloužili varovnou pozornost několika důstojníků, z nichž někteří navíc věděli, že Radik zpívá dobře, dokonce v našem pěveckém souboru i jako sólista, a to ještě než začala zpívat zmíněná Bety Tolarová, která

poté, kdy se dala do šlágru *Ach, kde jsou ty chvíle, Véno, Véno, kdy jsi míval vlasy, Véno, Véno...* a zašla mezi diváky, aby si vyhlídla jednoho holohlavého kapitána a pohladila ho po hlavě, tak se nás opravdu spontánně několik najednou zvedlo a odešli jsme provokativně ze sálu.

- To jste to, volové, zase pěkně posrali! vyčetl všem po návratu na světlici našeho družstva Pepík Čechura, který jako jediný z nás na představení zůstal až do konce. – Každý přece nemusí mít, Josefe, takovej vkus jako ty! s kamennou tváří řekl Čechurovi Rozina. – Kdo si myslíš, že by nás za to popotahoval? vysmál se mu i druhý Pepík, tedy Rollo, - budou po tom debaklu rádi, že se o tom nikde nebude mluvit.

A měl pravdu!

Jenže náčelník klubu vojskového tělesna, jak se ta funkce honosně jmenovala, se postaral o to, aby se nám o možnosti uspořádat náš připravovaný program v prostorách klubu jen zdálo, takže jsme se mohli sejít jen na místnosti naší čty. A zatímco on svým programem naplnil celý kinosál, nás se u roty sešlo sotva dvacet.

Kluci z literárního kroužku vojenských autorů byli konformnější, a tak se jim první večer poezie podařilo uspořádat alespoň v Síni bojových tradic toho Klubu vojskového tělesa. Nejdřív zařadili několik známých básní Jiřího Wolкера, Štěpána Ščipačeva a Pavla Kohouta a v druhé části recitovali své vlastní. Až na jednoho jsme většinu z nich neznali. Jakýsi Ladislav Kulíšek tam za klavírního doprovodu recitoval básně *Věřím, že se vrátí* a *Domov*, bývalý žižkovec Vláďa Hovorka *Za tebe, milá, Letní větrík* a *Podzimní večer*, což Radika jediné zaujalo, protože dívku, které ty verše byly určeny, dobře znal, a tak to šlo dál, už názvy prozrazovaly téměř vše, *Nemocné milé, Vzpomínka, Večer, Na první dovolence, Ne, to není ještě jaro, Vám na pozdrav, Přítel nejvřelejší, Sen a skutečnost, Já básník strápatý*, témata vojenské poezie byla vzácně jednotvárná, mě se moc nelíbila, ale Pepík Rollo při odchodu

nakonec řekl: - Díky aspoň za to! Pepík Čechura ale měl jiný názor: - Měl jsem pocit, že ve vzduchu všude kolem létaly spermie!

Radik ovšem nedal pokoj a remcal i na besedě, na kterou náčelník klubu pozval známého mladého básníka Stanislava Neumanna, autora známého verše ... *na levé straně, kde mi srdce leží, v kabátě nosím členský průkaz strany*, který nám zarecitoval několik svých nejnovějších básní včetně zmíněné a popovídal zároveň o kulturním životě v Praze, už jsem viděl, jak se Radik ošívá a následně trpí, když se Neumann několikrát nehezky otřel o Jaroslava Seiferta, kterého měl Radik rád, zvláště jeho sentimentální sbírku Maminka, i když se o vlastní matce někdy vyslovoval trochu drsněji, možná právě proto, takže se nebylo co divit, když to Neumannovo dorážení na oblíbeného básníka Radik nevydržel a přímo se ho zeptal: - Co pořád máte, soudruhu, proti Jaroslavu Seifertovi? jen to jeho použité příslovce *pořád* hrozilo konfliktem.

Už jsem viděl, jak se náčelník klubu rozhlíží po sále, kdo tu všechno je, jaké nemilé důsledky díky svým akcím může zase očekávat, když se Stanislav Neumann otevřeně přiznal: - Jednou soudruh Štoll řekl, že mu verše některých francouzských básníků připadají, jako když při nich zároveň zvracejí, a Jaroslav Seifert na to bohužel reagoval naprosto nepřijatelnými slovy, že je raději, když jeden francouzský básník zvrací, než tisíc sovětských zpívá... Bylo na první pohled zřejmé, že ta jeho odpověď Radika mírně vykolejila, měl rád jak francouzské, tak sovětské básníky, takže ho nenapadal důvod vidět mezi jejich tvorbou nějaké diametrální rozdíly.

- Takže si, volové, budeme muset asi nechat zajít chuť uspořádat večer s verši Rimbauda, Verlaina, Préverta, Apollinaira... konstatoval po návratu skepticky Pepík Rollo. – Proč ne? nesouhlasil Rozina. – Uspořádat si můžeme přece všechno, co chceme, rozhodil pomalu rukama do stran, - i když pozvat můžeme jen někoho, musel zároveň připustit, ale hned začal recitovat Rimbauda: *Už byla velmi odstrojena, a velký nediskrétní sad/ jí hodil oknem na*

kolena/ růžový šat, růžový šat.... Radik se hned připojil: Když líbal jsem ji na košilku,/ tu zazněl její lstivý smích/ a rozsypal se v tisíc trylků/ jak zmrzlý sníh, jak zmrzlý sníh... což mě ovšem nemohlo nerozesmát, když jsem za něj v lednovém mrazu tak častokrát trpěl.

Krátce poté jsem si ale všiml, že se dost často spolu osamoceně scházejí jen Radik, Rozina a Fero, a když jsem se k nim někdy přiblížil, tak ztichli nebo najednou začali povídat o něčem úplně jiném a nepřesvědčivém, až mi jejich chování bylo nápadné, takže jsem své znechucení jednou dal i grimasou obličeje nelibě najevo, čehož si naštěstí všiml jen Radik, který se asi zastyděl, že přede mnou něco tají, a tak mi jednou po návratu z jedné z následujících schůzek s Milenou prozradil, že přemýšlejí o tom, jak se bez větších následků dostat z pěchotního učiliště do civilu.

- Ty taky? okamžitě jsem se zeptal. – Já ne... zavrtěl hlavou, ale takovým zvláštním způsobem, že jsem se raději neptal dál, buďto jim jen radí nebo spíš to bude právě on, který najde cestu a pomůže jim dostat se odtud.

Úplně jiné plány měl Pepík Rollo, který usiloval naprosto veřejně a legálně o to, aby mohl na Akademii múzických umění studovat divadelní režii.

9

Myslel jsem si, že po základním výcviku jednotlivce, který pár týdnů pokračoval jako taneční prodloužená, stejně jako po každém nadšení nebo snaze všechno vykonávat náročně, nastane zákonitý útlum, ale mýlil jsem se tak, že už jsem začal litovat, proč jsem se nechal od Radika v podstatě přemluvit, abych nešel do 2 A ročníku, protože bych za pár měsíců skončil a byl vyřazený z učiliště jako poručík, když tady budu dva roky, tak dopadnu stejně, mohl jsem být o rok vpředu.

Nezdálo se mi taky, že ti, kdo tam z Radikových kamarádů šli, byli obzvláštní vyčůranci, jak tvrdil on, ačkoli někteří jistě. Obsahově výuka v učilišti nebyla zas tak náročná, aby se za rok nedala zvládnout, nejhorší byla fyzická a psychická náročnost. Předmětů bylo pár, přesně jedenáct – marxisticko-leninská příprava, vojenské řády, ruská vojenská terminologie, topografie a taktická, střelecká, protichemická, ženijní, spojovací, tělesná a pořadová příprava. V jediné věci měl pravděpodobně Radik pravdu, že některé návyky vojenského života a výcviku je vždycky třeba nějak strávit a zažít, možná bych po roce nastoupil k útvaru jako velitel čety a byl mezi ostatními důstojníky a před vojáky v základní službě dost nejistý v kramflecích. Teprve teď v pololetí jsme začali výcvik pro výkon funkce velitele družstva, když ve 2. A ročníku jej už měli za sebou a připravovali se na funkci velitele čety.

Nejstrašnější bylo, že výcvik stále častěji probíhal v terénu, kdy v únoru byl ve výcvikovém prostoru krutý mráz, k tomu posilovaný ledovým severním větrem, který sem táhl Moravskou bránou. Měli jsme sice celkem slušné zimní vybavení, hlavně boty a jégrovo prádlo, ale nechávali nás často dlouhé hodiny stát jen v lodičkách na hlavě, dokonce velitel jednoho školního praporu tuhle praxi považoval za součást náročného zimního výcviku, dokud několika klukům nenamrzly uši.

Tuhle kalvárii jsem přežil, občas jsem riskoval a alespoň na pár vteřin si promnul zatím našťěstí jen červené uši, které jsem měl stejně jako ostatní jako ten pověstný rak, ale zato jsem odnesl revmatismem dlouhé vylehávání v nástupním prostoru před útokem, nebo když jsme se museli v hlubokém sněhu a zmrzlé půdě zakopávat. Nic jiného nám nezbývalo, než pracovat tvrdě, hrozili nám, že přes naše zákopy mohou za pár hodin přejíždět tanky. Toho jsme se našťěstí té zimy nedožili, ale už jen ta představa, kterou jsme znali z válečných filmů, že se přes člověka valí několik desítek tun a třeba se tank z plezíru nad zákopem otočí o tři sta šedesát stupňů, byla dostatečně děsivá.

K našemu výcviku navíc přibyla příprava na spartakiádu, kdy už si asi vojenští tělocvikáři nevěděli rady, co si vymyslet v tradičních prostných, tak nakonec přišli na sice pro budoucí diváky efektivní, ale pro cvičence děsivé cvičení na bradlech, kdy jsme se ani tak neobávali třeba i akrobatických prvků, protože mezi námi bylo několik kluků, kteří pomalu mohli reprezentovat armádu a možná celou republiku a desítky těch, kteří byli málem stejně tak dobří, ale nejhorší bylo stále ta bradla tahat, a to nejen v tělocvičně, ale i na mrazu, nemluvě o tom, že jsme je museli zvedat i při samotném cvičení, protože především závěr skladby se odehrával s cvičencem na zvednutých bradlech.

Já jsem se svými zkušenostmi na tělocvičném nářadí mohl ta bradla společně s dalšími kluky, kteří přišli do učiliště přímo z civilu, tak nanejvýš nosit a k těm nejtriviálnějším cvikům se některé další naučit, především ty, které jsme měli předepsány k závěrečným zkouškám prvního ročníku jako byl výmyk, vzepření v podkolení z kmihu a vzepření tahem spolu s následnými toči, kmihy a zákmihy zakončenými nejrůznějšími seskoky, a jediné, co mě přitom trochu konsternovalo, že v normách pro závěrečné zkoušky zásadně psali *výmik*, což bylo pro český sokolský národ dost deprimující.

Obdivoval jsem proto kluky, zvláště žižkovce, kteří i za téhle situace se snažili dělat i něco víc, než ukládaly školní osnovy, Radík s Rollem se dokonce znovu pustili do jakési zpěvohry na text Jiráskovy Kolébky, měli už nejen konečnou verzi synopse, ale dokonce si už některé písně té hry se zpěvy a tanci zpívali tak nakažlivě, že jsem se k nim občas připojil i já: *Řekni mi pentličko bílá,/ zdali mě milý má rád! Řekni mi pentličko modrá,/ zda večer mám mluvit s ním... nebo Andílku můj milovaný,/ nade vše převýborný,/ mému srdci zvolený.// Ty jsi kvítek všem převýborný,/ tobě toužím beze vsí proměny,/ já tvůj sluha jediný.*

Pokoušeli se tedy uchovat ve verších určitý dobový ráz, ale Pepík Rollo udělal osudnou chybu, která je pro další pokračování bohužel demotivovala – napsal totiž dopis o tomhle

záměru jednomu známému herci Národního divadla, myslím Bedřichu Prokošovi, a ten jim odpověděl stručně a téměř vojensky stroze: *Nechte Jiráska na pokoji!*

Radik se nezajímal jen o Milenu, ta ho pouze mohla z pochopitelných důvodů přitahovat, ale nemohl a s vysokou mírou pravděpodobnosti ani nechtěl si s ní dělat nějaké naděje a plány do budoucna, byla přece vdaná, a podle mě i Radika dobře, jen nevěděla, co roupama, jak by řekla moje matka, obdobně Radik dopadal, když občas zašel za sekretářkou zástupce náčelníka učiliště pro politické věci a zároveň náčelníka politického oddělení učiliště, která si dokonce dovolila pro Radika poslat dozorčího, když věděla, že major Berounský se v kanceláři neobjeví, ale brzo se potvrdilo, co o ní tvrdil Pepík Rollo, kdyby měl Radik odvalu a chuť, souložila by s ním i na náčelníkově gauči, takže se choval obezřetně, navíc především měl svou ideální představu dívky jako asi nějakou syntézu těch, které dosud poznal a o nichž se dočetl v romantických knihách, zároveň ale netrpěl iluzí, že se jednou s takovou setká, jen si ale ten obraz uchovával v podvědomí, naštěstí dokázal zahořet i pro méně dokonalé kopie, jako asi váhal až háral, co si počít s dívkou, se kterou se tak narychlo seznámil při našem návratu z vánoční dovolené v rychlíku.

Jak jsem pochopil, ta dívka studovala vysokou pedagogickou a zrovna byla na zkušené na jakési jednotřídce dost daleko od nás, takže se tam načerno nedalo dojet a o vycházce mimo ubytovací prostor se Radikovi mohlo jenom zdát. Viděl jsem na něm, jak ho potěšilo, když mu poslala odtamtud pohled, který opětoval také pohledem z našeho města, a poté váhal, jestli jí má napsat, zahlédl jsem, že má pro ni dokonce několikastránkový koncept dopisu, což jsem u něj ještě nezažil, všechny podobné texty psal vždycky hned načisto, teď zkoušel dopis té budoucí učitelce skutečně i napsat, ale jak bylo patrné, tak si to nejspíš nakonec rozmyslel, protože z roztržitosti mi na druhé straně toho nedopsaného dopisu napsal nějaký vzkaz, takže jsem si mohl přečíst alespoň začátek toho psaní:

Vím, že je netaktní a mírně výstřední si dovolit Vám napsat, ale přesto jsem se pro ten krok rozhodl. Asi v duchu, že bez rizika není úspěchu, jak řekl kdosi neznámý – a toho jsem se při rozhodování držel. Slušnost hovořila proti, romantika však pro, výsledek je před Vámi. Nepociťuji ale výčitku, že jsem dal přednost romantice před slušností. Je to snad proto, že jsem si nemohl odpustit vzít pero do ruky a psát. Snažím se v sobě ututlat myšlenku, že mě tenhle čin stejně bude brzy mrzet, konečně i v té porážce by byl kus úspěchu, alespoň jsem si dokázal, že mám tu odvalu a chuť riskovat a jsem připraven nést porážku...

Při mé nepřilíš silné zvědavosti mě přesto mrzelo, že dopis po pár řádcích končil, mohl jsem si přečíst jen jeho začátek, protože jsem věděl, že má další dlouhé pokračování, ale nenašel jsem v sobě odvalu i o něj Radikovi říct, možná by i mé přání odmítl, v tom textu se prezentoval až moc pokorně, ty první věty mi připomínaly přinejmenším dva texty, na jedné straně příbuzné, na druhé hodně vzdálené, přinejmenším časově a historicky, v prvním případě naivně silácký veršovaný dopis Pavla Kohouta *Dívce, jež byla „přilíš sama“*, ve druhém pak daleko silněji neskonale hlubší verše Alexandra Sergejeviče Puškina hraběnce N. L. Sollogubové, které Radik také dobře znal – *Ne, ne, už nemohu, už nesmím povolit/ a věčně podléhat té lásce pošetilé...* Určitě mu ty verše utkvěly někde hluboko v podvědomí a asociativně se promítly do obsahu i stylu dopisu neznámé dívce.

Ta epizoda s Radikovým nejspíš neodeslaným dopisem mi připadala v souvislosti s jinými texty tristní, zvlášť v okamžiku, kdy jsem na pár minut zaskočil na zkoušku pěveckého souboru, který vedl Pepík Rollo, kde se zrovna učili text nové písně: *Soudruzi rád mám ty Leninské hory,/ tam s milou vítat chodím nový den,/ na Moskvu drahou hledět do údolí,/ zem sovětská, jak kvete kolkolem.*

Měl jsem pocit neskutečného mišmaše, a tak jsem si říkal, jak asi mnohé věci prožívají kluci, kteří několik let žili ve své splendid isolations a teď prožívají izolaci, mírně řečeno, poněkud drsnější, ale přesto jako kdyby to některým nebralo chuť stále něco podnikat.

Krutý mráz našťestí neměl jen zničující důsledky, tedy v tomhle případě jsem se z toho opaku víceméně těšil jen já, Radikovi totiž Milena dvakrát na schůzku nepřišla, a dost mě překvapilo, že se ho ta její absence viditelně dotkla, dokonce v obou případech po půlhodině společného vyčkávání na mrazu riskoval a málem se doplížil až k ošetřovně, aby alespoň něco o ní zjistil: - Jsou určitě doma, svítí se tam! řekl mi, když se vrátil.

Nemohl jsem Radikovi dát najevo svou radost, že mě její nepřítomnost přinejmenším těší, dokonce bych přivítal, kdyby už spolu definitivně skončili a já se téhle dobrodružné povinnosti zbavil, jenže jsem se příliš dlouho neradoval, Milena nemohla přijít, protože pro mrazy byly zrušeny noční střelby a tak její manžel zůstal doma, potřetí ovšem opět poslušně naklusala, aby si s požitkem vychutnala svou týdenní dávku nevěry spojené s mírným dobrodružstvím v pochmurné hřbitovní kulise, a když se vracela od Radika, byla zjevně spokojená, možná už také proto, že ten den mráz přece jen trochu povolil, dokonce mě letmo políbila, spíše se tak jen o mě otřela tváří a možná jsem si už jen domýšlel vlhkost jejích rtů, i tak jsme s Radikem dopadli jako chlapi stejně špatně nebo dobře, nedokážu to věrohodně zhodnotit, tak o třetí k ránu jsme se probudili a společně sešli na umývárnu, abychom se umyli a hlavně sami sobě se vysmáli, zvláště Radik mě, že mé tělo nemělo důvod na Milenu reagovat tak jako organismus jeho, ale v té rozespalosti jsme se sami navzájem pochválili, že nejsme líní se v takovém případě zvednout z postele, jen jsem si ještě pár vteřin před tím, než jsem znovu usnul, vyčítal, proč jsem Radikovi neřekl, že nechápu, jak může být víc než hodinu se ženskou a v noci ho trýzní poluce, co je Milena vůbec zač, ačkoli cosi podobného bych mohl vyčítat i Soně..

Tahle epizoda se dvěma chlapy s rukou pod pyžamem mířícím ke kohoutkům se studenou vodou by byla vlastně docela úsměvná, kdyby se nestala z pátku na sobotu, kdy jsem zrovna měl jet domů, takže zatímco ostravští brigádníci byli už v Lipníku jako vždy notně opilí a dávali najevo svou sexuální nedočkavost, stejně tak jako brigádnice se navzdory podobným

zájmům a očekáváním přesto rozhlížely po vlaku, koho ještě ulovit, takže jim tu zjevně chyběl Radik, bez kterého jsem se s nimi do hovoru nedal, tak já v rozporu se všemi spolucestujícími jsem trnul hrůzou, jestli vůbec doma budu po té poluční noci vůbec něčeho schopný a nebude-li mě Soňa poprvé v životě třeba jen v duchu podezřívát z nevěry, stejně jako Radika, jak jsem jí hlupák na Vánoce neprozřetelně vyprávěl o Mileně, aniž bych si uvědomil, že jí může napadnout, proč se zrovna tak nechovám i já.

Teprve na téhle třetí cestě za manželkou po mém nástupu do učiliště jsem si poprvé uvědomil, že mám proti sobě silnou alianci tří ženských, které určitě táhnou a potáhnou pospolu proti mě, Veronika naštěstí jen potenciálně, takže všechno závisí na Soně, jak bude vzdorovat stále víc demonstrováné nepřizní vlastní matky, kdy čas hrál měsíc od měsíce proti mě a našemu manželství, měl jsem při tom pocit, jak se stále kamsi vzdalují a vzdalují, už nejsem někde uprostřed severu Moravy, ale nejspíš na hranici se Slovenskem a brzo možná budu symbolicky i za jeho hranicemi kdesi na Podkarpatské Rusi, tedy Zakarpatské Ukrajině. Soňa mě sice čekala s Veronikou v kočárku na nádraží, ale první její slova mě zdeptala ještě víc: - Nepřibližuj se ke mně, mám strašnou rýmu, odrazovala mě pohybem ruky od těla, měla opravdu do červena odřený nos od kapesníku, takže vypadala jako jeden ze Sněhurčinych trpaslíků, jenže v tu trapnou vteřinu jsem si nevzpomněl který, jen jsem byl rozpačitý, co se vlastně bude dít při mé návštěvě mezi námi dvěma dál.

Na jedné straně jsem se mohl utěšovat z toho, že mi nehrozí nebezpečí selhání, na druhé mě zákonitě musí napadnout, proč jsem vlastně přijel domů, ačkoli pro tohle moje uvažování byl cynismus jen slabým odvarem, už budu pomalu jako ti ostravští brigádníci nebo se v mém způsobu myšlení definitivně usadilo přesvědčení, že marná sláva, jezdím domu na přípušťák, ale tak hluboko bych klesnout tedy nemusel.

Budu si asi muset večer vzít roušku přes obličej, naklonila se Soňa k mému uchu, když jsme vyšli z nádraží, - jako to dělají ti Japonci, když mají záněty horních cest dýchacích, jak jsem

to někde viděla na obrázku v novinách, zasmála se mi do ucha. – K Veronice se taky tak musím přibližovat, aby tu děsivou rýmu ode mně nedostala! podívala se mi nepatrně vyzývavě do očí a já blbec teprve teď pochopil, proč mi tuhle vlastně intimní zprávu říká a nejradši bych ji i přes tu její rýmu vzal do náručí a roztočil ji v parčíku u nádraží několikrát kolem sebe, kdybych neměl strach, že se mi ta noc s ní zrovna nemusí vydařit podle mé představy.

10

Konečně začalo dlouho očekávané jaro, ze kterého se radoval nejen Radik, ale především já, on ale měl alespoň důvod, proč v té zimě na hřbitově italských zajatců trpět a něco si zároveň i s Milenou užil, kdežto já jsem tak nanejvýš dál mučil své už tak dost vojnou znavené tělo, ačkoli jsem nepochopil, o čem si ti dva mohli pořád v takových mrazech povídat, pravděpodobně se Radik překonával, aby byl co nejzajímavější, a ona v té své učilištní samotě mohla být oddanou posluchačkou.

Jak ale začalo být tepleji, o to větší jsem měl strach, pokud jsem totiž dosud mohl Radikovi věřit, že s Milenou nic vážnějšího neměl a nemá, tak bych si asi těžko mohl myslet, že se na nich jaro podstatněji nepodepíše, Amor je nezasáhne hlouběji pod kůži, jinak bych si musel myslet, že nejsou úplně normální, ale tím bychom se ovšem oba dostali do daleko svízelnější situace, i když nevím, jestli by Milenina manželka v prvních chvílích nepřičetného vzteku, jak jsme ho znali, když někdo udělal na střelnici nějakou vyloženou hloupost, vůbec zajímalo, jak se jeho žena baví, kam až se dostala s jedním z frekventantů, který tu navíc byl stále známější, a to nejen vždycky a ve všem v kladném slova smyslu, ale trochu i jako věčný rebel.

Kdybych si z toho Radikova dobrodružného vztahu s Milenou měl odvodit nějaký kladný poznatek, tak určitě ten, že se nesmím nikdy svému vojenskému povolání oddat tak obětavě

jako kapitán Střelec, být neustále od rána do noci na střelnici, a to dokonce i v době, kdy tam zcela zjevně podle školního plánu politické a bojové přípravy nemusel být, on se totiž kromě služebních povinností nejen věnoval zároveň i střelbě ze sportovní pistole, ale rozšiřoval si svoji odbornost i na další zbraně, ve střelecké přípravě nejdříve učil a řídil střelby pistolí, puškou a samopalem, v poslední době začal i s lehkým a těžkým kulometem a už se i zajímal o střelbu z pancéřovky a z tarasnice, což by snad mělo být všechno, těžko by přešel i na ty menší protitankové a protiletdecké kanóny, ačkoli já jsem se tomuhle jeho širokému záběru tak úplně nedivil, i my budeme muset vojáky v základní službě vycvičit se zbraněmi až po tu tarasnici, přinejmenším s těmi, kteří budou chtít získat další odbornost.

Zatím jsem naštěstí pro vojenské povolání nezahořel tak, abych mu zcela propadl, ačkoli bych nemoh říct, že by mě třeba i ta střelba z pěchotních zbraní nebavila, dokonce jsem se těšil, jestli nepřijdeme o příležitost střílet i z minometů, protitankových i protiletdeckých kanónů, protože v druhém ročníku byli minomeťáci samostatnou odborností, kterým jsem ale na druhé straně moc nezáviděl, když jsme sami pochodovali s minomety, všechny ty součásti jsou strašně těžký, nejtěžší je ložiště, hlaveň zase pro změnu při běhu tluče do zátylku a tahat minometné střelivo to je tak pro lidoopy, člověk má přitom ruce málem až u země, ale minomety prý ve druhé světové válce způsobily polovinu lidských ztrát, náboje z nich padají přímo shůry i do zákopů, i podplukovník Blochin podle jeho vyprávění začal jako minomeťák, jednou jsme si s ním povídali v takovém malém hloučku, on měl trochu upito, takže už nebyl tak jako obvykle upjatý, ale mírně sdílnější, že nám i vyprávěl, jak konkrétně velel své nejdříve minometné četě a poté rotě, jak se zastřelovali a on korigoval přesnost střelby, že jsem si zapamatoval i jeden z jeho povelů: *Vlévo pjat', job tvoju mat', agoň!*

Tohle mi zrovna probíhalo hlavou, když jsem si dal při pobíhání po oválu stadiónu krátkou přestávku, doufal jsem, že mi Soňa nikdy nebude provádět cokoli podobného, co dělá Milena svému muži, musí mít dost dobrodružnou povahu, syna jí hlídá – kdo jiný – než její sousedka

paní Blochinová, Milena jí prý podle Radikových slov tvrdí, že chodí cvičit do tělocvičny, což je sice zčásti pravda, jednou tam totiž jde a podruhé za Radikem, možná jednou spolu budou cvičit opravdu, i když s jiným náradím, teď si cvičný úbor musí asi ukrýt někde ve křoví, nikdy jsem neviděl, že by něco tahala sebou, jednou jsem Milenu v tělocvičně i zahlédl, měla celočervený úbor, který mi cosi už dávno zapomenutého matně připomínal, než jsem si po pár dnech vzpomněl, že podobné triko a trenýrky měly mladší dorostenky ještě na prvním poválečném sokolském sletu, takže jsem pochopil, proč mě v tom dresu dráždila víc než normálně, i Soňa měla podobně vzrušivé roucho, jen v jiné barvě, ne tak agresivní jako je rudá, některé ženy tam dokonce měly označení místa odkud byla jejich domovská sokolská jednota, nejvíc se prý tyhle sokolské úborečky podle zlých jazyků vyjímalý na vyzrálých ženách, jejichž rodným městem byla Napajedla.

Asi mě tyhle erotické asociace napadly v souvislosti s tím, že Rozina začal po dvou portrétech svých kamarádů nejen pracovat na svém Beethovenovi, ale také začal se svým tématem *Anatomie lidského těla a jeho odraz v umění*, které jsme ovšem probírali v dost bizarním prostředí, v jeho kumbálu, kde to bylo pomalu jako v nějakém hliništi, ne ovšem s cihlářskou, ale sochařkou hlínou, kterou Rozina sháněl kdo ví kde a která tady byla všude, takže jsme ji z té naší špeluňky roznášeli po celém učilišti, a to nejvíc právě na kalhotách.

Pepík Rollo vyčítal Rozinovi, že nás tím svým věčným nepořádkem jednou do té hlíny nakonec i dostane, čímž myslel do hrobu, Fero Goll naopak namítal, že jsme sami jako hlína, takže by nám nějaké to menší ušpinění nemělo bytostně vadit, konečně prý i náš stát je na hliněných nohou, jak prý podle Radikových slov Fero tvrdil už od měnové reformy v loňském roce, kdy přišel o dost peněz, a to nejen těch, které zrovna měl, ale i po mrtvých rodičích na takzvaných vázaných vkladech po podobné reformě v roce 1946, co měla připravit o peníze získané z černého trhu keřasy a jiné zbohatlíky, ale ve skutečnosti stejně jako tahle o ně obrala chudé, ti bohatí si své peníze dávno uložili v nemovitostech, starožitnostech a ve zlatě.

Takže jsme se v téhle jílovitě mazlavé a na některých místech už zaschlé hlíně bavili o lidském těle a jeho krásách, hlavně tedy té ženské, ačkoli první Venuše, třeba ta slavná z Lespugue či mentonská, o té naší Věstonické ani nemluvě, nás tedy zas tak moc svou kyprostí nenadchly, mě připomínaly naše selky za okupace, ale už určitě na nás zapůsobila manželka onského vojevůdce a kněze Rahotepa Nofreta, stejně i přitažlivá paní Tei a ještě víc královna Nefertiti, o nádherném těle Práxitelovy Afroditě by už asi bylo zbytečné se zmiňovat, kdyby právě nad její fotografií se Pepík Rollo proti nám všem ostatním nevzbouřil, jestli se tedy chceme bavit jen o obrazech a sochách ženských, že on tedy může odejít, našťvali jsme ho prý už v okamžiku, když při prohlížení reprodukcí nikdo neocení postavu Amenhotepa IV., načež mu Pepík Čechura, který se k nám v tom momentě zrovna přifařil, dvojznačně řekl, aby ho zprvu potěšil, že se mu tenhle starověkej pohlavár taky líbí, ale asi proto, že si zprvu při pohledu do jeho obličeje myslel, že je to ženská, alespoň mu tak připadala, navíc mu vadilo, že je nejen s dítětem v náručí, ale hlavně při pohledu dolů, že má uražené přirození, jak ho asi tahali odněkud z potopené lodi, takže co s takovým chlapem bez té nejpodstatnější části těla, což se Rolla dotklo a zachránili jsme to teprve obdivem k soše boha Herma a hlavně Michelangelova Davida.

Radik se jakoby probral teprve v okamžiku, kdy jsme se dívali na obraz Sandra Botticelliho Zrození Venuše, která jako by se právě před našima očima vylíhla z lůna lastury, ale jak jsem se podíval do její tváře, bylo mi jasné, že je trochu podobná Mileně, přesněji řečeno je její hodně vylepšenou kopií, hned mě napadlo, což se ukázalo jako můj dobrý odhad, že Radikovi se líbily hlavně ty ženské obrazy a sochy, které se čímsi podobaly některé z jeho dívek, hned jsem si to potvrdil, když jsme se dívali na Rafaelovy Tři Grácie, prostřední z nich byla až dojemně podobná jedné dívce z našeho města, se kterou možná Radik chodil nebo se ji alespoň snažil nabalit, bylo jasné, že jde hlavně po blondýnkách, měl podle jeho slov pocit, že jsou již od přírody něžné, černovlasé holky ho sice jako kluka se širokým srdcem taky

přitahovaly, ale zároveň prý děsily jakousi svou atavistickou pudovostí, i když v prvním případě u blondýnek takovou zkušenost mohl mít, u druhého typu už dost těžko, z takových holek měl určitě panický strach.

Středověké baculky jsme decentně přešli, hlavně kvůli Rozinovi, který asi jako jediný z nás nepřistupoval k umění s nějakou příliš zjevnou emocionální předpojatostí, i když jsem měl někdy pocit, že dost dá na obecné mínění, tedy kdo byl a je uznáván jako velký umělec, byl i takovým pro něho, ale křivdil bych mu, kdybych ho zároveň podezříval, že se tak dívá na umělce, kteří jsou aktuálně považováni za geniální, dokázal rozpoznat, když se do umění neodbytně vplížila ideologie a politika.

Trochu mě přitom překvapilo, že opět s výjimkou Roziny, se nikomu z nás nezdálo, že třeba z obrazů Vinciho Mony Lisy nebo Goyovy Nahé Maji nemluvě Oblečené Maji, vyzařuje nebo je spíš patrné jakési enigma, tedy záhadnost, tajuplnost a nevyzpytatelnost úsměvu přecházející až v mystičnost, za což jsme to od Roziny schytali, že bychom se měli na každý obraz nebo sochu dívat přece jen déle, naštěstí ale počínaje Renoirovými Koupajícími se ženami jsme se na artefaktech moderního umění shodli, kdybych se měl přiznat, tak mě nejvíc zaimponovaly obrazy Chagallovy manželky.

V jedné věci mě ale neuvěřitelně překvapil Radik, přiznal se totiž, že si nikdy neuvědomil, že by ženy měly jinak formované boky než muži, zprvu jsem se tomu jeho přiznání zasmál a ještě víc Rozina, že si z nás dělá legraci, ale hned jsem se zase styděl, protože Radik tu nevědomost ani poté nepopřel, připadalo mi zvláštní, že si toho nikdy nevšiml, nejvíc Radika asi přesvědčil Pepík Čechura, když mu řekl: - Ty vole, jak by asi ty ženský rodily, kdyby neměly širší pánev, ale hlavně si představ, jak by tě dokázaly obejmout stehny, kdyby je měly blízko u sebe? což byl tedy argument, který jsem nikdy neslyšel ani by mě nenapadl, připadal mi taky dost scestný.

Pepík Čechura si vůbec počínal s drsnou přirozeností, jakési Jednotné zemědělské družstvo poblíž naší školy si totiž vymyslelo, a to ne jako vrtošivý nápad nebo rozmarné přání, ale pravděpodobně sebezáchovný akt, pozvat nás po těch krutých mrazech na velkolepou prasečí zabíječku, aby asi něco udělalo pro ty své nejmladší členky, které prý ne a ne sehnat nějaké solidnější partnery, takže nás chtěli zlákat právě tou rozmařilou mastnou žranicí spojenou navíc s pijatikou domácí slivovice.

Do tohoto osamělého družstevního dvorce, který byl málem dokonale kolem dokola obklopený řekou a rybníky, jsme se dopravovali nejen naším školním autobusem, ale museli jsme i využít služeb místního převozníka, který svým zanedbaným vzezřením a originálním způsobem vyjadřování nutkavě připomínal bytosti z třicetileté války, bydlel tu na břehu v jakési bizarní chatrči na bolševníkem zarostlém břehu, z loďky musel stále vylívat plechovkou od konzervy vodu, jak byla děravá, strašně na ty místní jezeďáky nadával, že mu Pepík Čechura mohl jeho slovník závidět, jací jsou ti nenažraní nenažranci prý chamtiví a lakomí, že od nich nikdy nic nedostal, pomalu by mu někdy ani nezaplatili za přívoz, takže jsem v podtextu cítil, že na něho místní kašlou a zvou si sem raději cizáky, mluvil o nich stále jako o kolchoznicích a že si tam vytvořili komunu a mají snad společné ženy i děti.

Jediným zamýšleným výsledkem téhle spanilé jízdy pravděpodobně bylo, že tu Pepík Čechura přefíkl jednu jejich mladou členku družstva nebo dceru nějakého toho kolchozníka, jak pravil převozník, Pepík se s ní vrátil odkudsi ze stodoly plný osin a plev na uniformě i ve vlasech, ale holka jako by po tom spanilém návratu vykvetla, neviděl jsem nikdy spokojenější ženskou, asi byla hodně dlouho odpočínutá, jak poznamenal Rozina, který si tu holku dokonce nakreslil, a tak pěkně, že tu skicu ta holka od něho nakonec vydundala, a kdo ví, co by mu byla ochotná za ten obrázek nabídnout, kdyby litoval, mě a hlavně Radikovi z toho zvláštního představení bylo nanic, oni si nás v dobré víře pozvou, hostí nás a my se takhle parádně předvedeme, ačkoli třeba i v tomhle byl jejich záměr, možná cosi podobného

očekávali i od nás ostatních, kteří jsme je vlastně svým slušným chováním zklamali, protože těch možná ještě povolnější holek než ta Čechurova tam bylo víc.

Kdo ví, jestli se tu ještě mezi nimi nechovaly některé prastaré zbytky jakási keltské kultury, ačkoli ta se spíš orientovala na chlapy, Keltové podle Roziny spali se svými ženami jedině v případě, což znalecky potvrdil i Pepík Rollo, když potřebovali doplnit řady bojovníků, jinak si mezi sebou vystačili, své ženské klidně přenechávali zajatcům, aby se s nimi nemuseli namáhat, bůhví, co máme ještě někde hluboko v genech, ten převozník při našem návratu opět hudral, abychom mu proto zacpali hubu, dali jsem mu část výslužky, kterou nás ti hostitelé až nesmyslně bohatě vybavili na cestu zpátky, takže jsme přes všechny rozpaky odjížděli z toho výletu s těžko vyvratitelným přesvědčením, že naše Jednotná zemědělská družstva a vůbec celé naše socialistické zemědělství prosperují neuvěřitelně úspěšně.

Měl jsem tedy při nejbližším květnovém opuštění Soně o čem vyprávět, ale zase jsem pro jistotu některé události a příběhy nelíčil příliš barvitě, některé dokonce raději opatrně zamlčel, zvlášť erotické a sexuální úspěchy a podivuhodná dobrodružství mých nových vojenských přátel, Soňa by se mě zcela zákonitě mohla zeptat, co já jako voják a ženské, spíš mi však při návratu domů utkvěly v podvědomí naše málem nekonečné diskuse o lidském těle a jeho odrazu v umění, už na nádraží jsem si instinktivně Soňu prohlížel, její zženštilou postavu, zvláště boky, které se jí po porodu rozpoznatelně rozšířily, i když zase ne tak moc, ale rozhodně byly přitažlivější, což asi můj pohled i prozrazoval, takže se mě Soňa po pár takových pohledech zákonitě zeptala: - Co si mě tak pečlivě prohlížíš?

Z téhle její logické otázky jsem ještě vybruslil a navíc jsem si u ní i šplhnul: - Co já můžu za to, že se na tebe nemohu vynadávat? Horší už bylo, když jsem si ji tak prohlížel v posteli, stále byla stydlivá, vždycky hned se přikrýt, a to nejradši až po bradu, nejviditelněji se taky až červenala studem, když jsem měl spatřit, čím by se měla pyšnit, víc snášela mé doteky než mé pohledy, kdyby si pomyslně měla vybrat, raději by si i pravděpodobně odhalila svůj klín,

málem abych neustále zápasil o každý kousek její garderoby, ačkoli jsme se znali pomalu od kolíčky, když jsem se tak na ni díval na bělostném prostěradle, tak mě napadlo, že by mohla sedět jako model Rodinovi k jeho Milencům, tu sochu doslova miloval Radik, měl její fotografii v zápisníku, často si ji pozorně prohlížel, asi taky ta její ženská část patřila k vizuálním pramenům, z něhož se rodil jeho ideální obraz dívky nebo ženy.

- Připadáš mi jako hladový vlčák! vyčetla mi Soňa, když jsem ji chtěl ráno zabránit, aby si na sebe znovu navlékla pyžamo. – Ale já jsem vyhladovělý dokonce jako vlk! Vlčák je málo... přiznal jsem, ale to by nesměla být Soňa, aby toho hned pohotově nevyužila a nevstala, dokonce nahá: - Vidiš, jaká já jsem manželka! poprvé asi tak o sobě mluvila. – Povaluju se tady v posteli, zatímco bych ti měla uvařit snídani! Vysloužila si ovšem, co mohla očekávat, že jsem ji znovu strhl k sobě, taková taktika už málem po roce vojny na mě v žádném případě neplatila.

Když jsem se vrátil z návštěvy rodiny, byla naděje, že se alespoň načas zbavíme toho prokletí bavit se o našich tématech v zahliněné Rozinově špeluňce, ten víkend se mu totiž podařilo k jeho na první pohled viditelné spokojenosti dokončit Beethovenovu bustu, její odlévání do sádry se o další neděli poté bez přehánění podobalo vojenské operaci, do níž se musel zapojit i širší okruh lidí, zvláště vyložených siláků, odlitek totiž nebylo možné realizovat na místě, hliněný model jsme nejdříve museli opatrně vynést z kasárenské budovy až ke stájím, tedy na místo, které pečlivě vyhlédl Rozina, abychom se kvůli rozlité sádře a dalšímu nepořádku nedostali do konfliktu s náčelníkem správy budov a správcem zmíněného objektu.

Ta Rozinova pečlivá příprava se však vyplatila, po několika hodinách usilovné práce sehrané party kluků se ze sádrové formy vyloupila nádherná alabastrová busta Ludwiga van Beethovena.

Museli jsme s Radikem přiznat, že jsme nikdy nic takového nezažili, všichni co tu byli, odměnili Rozinu a taky trochu sami sebe potleskem, nikdy jsem taky neviděl Rozinu tak

znachovět, ale ta jeho radost nad čtvrtou a teď jeho životní skulpturou trvala jen pár vteřin, než se ve dveřích stáje objevil jeden z vojáků základní služby starajících se tu v učilišti o koně, který se postavil před Rozinovu sochu, chvíli si ji se zájmem prohlížel a poté se Roziny bezelstně zeptal: - Co je to za čuráka?

Už potřetí v souvislosti s odlévání sochy nejslavnějšího hudebního skladatele všech dob musím přiznat, že jsem nikdy neviděl Rozinu a vůbec žádného člověka v životě v takovém doslova amoku, kdyby tu s námi nebyli právě ti naši pečlivě vybraní siláci, kteří hned na Rozinu preventivně skočili a pevně ho drželi, tak by snad toho koňáka na místě něčím přizabil nebo ho těmi svými sochařinou vytrénovanými pažemi rozsápal.

Od sochařské hlíny jsme však neměli pokoj pouze načas, ale bohužel nadobro, definitivně se přestali i tajemně scházet Radik, Rozina a Fero, dva poslední totiž spolu ještě s pěti dalšími frekventanty prvního ročníku byli z 1. pěchotního učiliště, jak se přesně ta naše vojenská škola jmenovala, doslova exkomunikováni, tenhle propouštěcí akt se bohužel neobešel bez potupného ceremoniálu, ke kterému museli nastoupit všichni příslušníci školy, přečetli tu rozkaz náčelníka pěchotního učiliště o jejich vyloučení z učiliště a zároveň i degradaci, promluvil k nám náčelník politického oddělení a všech těch sedm samurajů muselo vystoupit před nastoupené jednotky, aby jim tu pro výstrahu, jak se zachází se zrádci, strhli nárameníky s vojenskými hodnostmi, a k tomu se nepropůjčil nikdo jiný, než jeden z ještě prvorepublikových důstojníků, který v armádě dosud sloužil, takže i Radik přišel o poslední z iluzí, které o nich měl, a to možná byl i důvod, proč jako jediný z možná tisícovky vojáků a občanských zaměstnanců, kteří ten akt museli sledovat, měl odvahu jít za těmi kluky, kteří po rozchodu učiliště tu nechali stát jako na pranýři, a klidně se s nimi bavil.

- Dneska jsi, Radiku, zcela zbytečně zariskoval! řekl jsem večer svému kamarádovi záměrně zcela nevyčítavým tónem. – Představ si, že přesně tohle mi řekla před chvílí i sekretářka

Berounského... Možná mohu očekávat sankce, připustil Radik, - ale asi poprvé v životě jsem cítil, že nemohu jednat jinak, ani jeho slova mi nezněla nadneseně.

K našemu vzájemnému překvapení se však nikdo po Radikovi bezprostředně nesvezl, konečně i tak to tu měl v poslední době nahnuté, ačkoli mi nebylo stále dostatečně jasné, proč mu nakonec nejen povolili udělat přijímací zkoušky na dálkové studium fakulty mezinárodních vztahů na právnické fakultě, čemuž jsem se možná neuváženě vyhnul, nenechal se Radikem přesvědčit a nechal ho vlastně ve štychu, ale stejně tak jsem ani dostatečně nepochopil, jak se sice za urážlivých okolností, ale přece jen bez větších následných sankcí podařilo ty kluky ze školy propustit a museli dosloužit jen pár zbývajících měsíců v základní službě u nejrůznějších útvarů.

Když jsem se na ty konkrétnější okolnosti jejich vyloučení jednou Radika přímo zeptal, tak se dost nevlídně a zároveň s jistou převahou usmál: - Nemusíš přece, Rost'ó, vědět naprosto všechno, odbyl mě, - i když ty máš před ostatními tu výhodu, že se to ode mne stejně za nějakou dobu dozvíš! dával mi velkoryse naději.

Po těch klucích, zvláště nám nejbližších, zůstala už těžko zacelitelná díra, museli odjet k novým útvarům ještě ten nešťastný večer, takže jsme se ani nestačili pořádně s nimi rozloučit a Rozina ani nemohl vyklidit svůj azylový a hlínou zasviněný kumbál, a proto na dveře a na papír Radikovi napsal:

Prosím, aby v případě stěhování bylo se všemi věcmi nakládáno odpovědně, zvláště se zabaleným rozpracovaným modelem, aby bylo zacházeno nanejvýš opatrně. Neboť je určen do armádní soutěže tvořivosti. Prosím, aby ho nikdo nerozbaloval.

Svob. Rosenzweig

Zvyk je asi i na vojně železná košile, Rozina se ještě podepsal se svou vojenskou hodností, ačkoliv byl ten den už degradován.

Spoléhal jsem na poměrně zaběhnutý úzus, že se jako ženatý a navíc s dítětem dostanu přinejmenším jednou měsíčně domů, ale mýlil jsem se stejně zpozdile jako před rokem Radik a ostatní maturující žižkovci, že si budou moci po absolvování VŠJŽ vybrat typ vojenské školy, který bude odpovídat jejich zájmům, i když jde možná o málo srovnatelné věci, ale vždycky jak pro koho. Sotva jsme totiž složili zkoušky z prvního ročníku učiliště a rozdělili nás do nové organizační struktury podle jednotlivých odborností pozemního vojska, kdy jsme se s Radikem jeho vinou a hlavně kvůli Mileně nedostali k průzkumákům do Ružomberoku, museli jsme odjet na měsíc do vojenského výcvikového prostoru, kde jsme navíc cvičili na těch už proradných bradlech, kdy jsme sice měli bedny, tedy postavu a svaly, jako kdysi sokolové, ale byli jsme naprosto demotivováni, už jsme věděli, že na spartakiádě cvičit nebudeme, bude se konat až po našem vyřazení a jako s důstojníky s námi učiliště nemohlo disponovat, i když bylo jasné, že kdyby velení chtělo, tak si tu cestičku na ministerstvu národní obrany vyšlapalo, ale proč by si naši bafuňáři přidělávali starosti, když za rok se budou schopni připravit naši nástupci z prvního ročníku, a tak nám další nácvik taky zdůvodnili, abychom novým frekventantům ukázali celou sestavu a pomáhali jim při nácviku, ti nejlepší dokonce jako instruktoři.

Nejlegračnejší v téhle souvislosti bylo, že jsme při závěrečných zkouškách z tělesné přípravy prvního ročníku učiliště právě na těch bradlech po hlavu, což znamenalo se žerděmi v naší tělesné výšce, museli předvést osnovami předepsané cviky, a to za prvé vzpor vzklopmo do výsedu roznožmo s kotoulem napřed vysazeně a s dohmatem na konec bradel s následujícím mezikmihem a roznožkou na konci bradel, za druhé opět vzpor vzklopmo do výsedu roznožmo, ale se sesedem a přednožkou vpravo a nakonec za třetí náskok do podporu o

pažích se vzporem u zákmitu a stojem na ramenou ze zdvihem a seskokem do strany, což po několik měsících naší přípravy na spartakiádu bylo pro každého naprosto triviální záležitostí. Méně triviální už byl ale měsíční vojenský výcvik, kdy po kruté zimě byla pro změnu děsivá vedra, a my jsme v pomalu afrických podmínkách se třeba zakopávali nejen do polohy ležícího, ale i klečícího střelce a jednou dokonce budovali regulérní zákopy a dočkali se i té pověstné zkoušky každého pěšáka, kdy přes nás přejížděly tanky, vlastně ještě německé pásáky, naštěstí dost decentně, nejen my, ale i všichni ostatní měli strach, takže nějaké ty hokus pokusy otáčet se nad námi si nikdo nedovolil, ačkoli buzerace tu bylo víc než dost, zvlášť se na nás dokázal vyřadit náš učitel taktické přípravy, jehož koníčkem byl ukázkově oholený voják, asi někdy četl Clausewitze, jak na adresu takového chování prohodil Radik, že voják musí být uvědomělý, ale hlavně oholený, protože se to líp pozná. Radik naštěstí s holením příliš problémy neměl, zatím mu vousy jako blondákovi moc nerostly, zvlášť ve srovnání s některými černovlasými kluky, kterým byla zdánlivá strniska vidět i v případě, kdy se vyholovali několikrát málem do krve a přesto se museli jít ještě jednou do stanů oholit, někdy i několik stovek metrů od tábora, kdy jim ten blbec nařídil, že musí být do tří minut zpátky, což byl čas, za který se tam pomalu nedalo ani zaběhnout.

Tenhle kapitán byl vůbec neskutečněj frajer, už ho dostatečně charakterizovalo, že si často půjčoval některého ze školních koní a jezdil s ním dokonce až na lipnické náměstí a vznešeně posazen v sedle se odtud byl schopný bavit s místními dívkami a ženami.

Ve srovnání se mnou měl Radik větší štěstí, alespoň jsem si to zprvu myslel, v polovině toho našeho měsíčního vojenského výcviku ho totiž vybrali na jakousi stáž k pěšímu pluku dislokovanému ve výcvikovém prostoru kdesi pro změnu na Šumavě, a když se vrátil, tak jsem neviděl udivenějšího člověka, co nás v blízké budoucnosti čeká, všechny bojové jednotky totiž prý tráví pět měsíců právě v takových výcvikových prostorech, navíc si nějaká hlava na ministerstvu národní obrany nebo kdo ví ještě výš vymyslela, že by si měli odsloužit

dvouletou vojenskou službu v československé armádě i ti Němci, kteří nebyli odsunuti a za války bojovali třeba s Wehrmachtem na frontě, on tam také dostal takového triatřiceti až pětatřicetiletého vojáka, který sotva Radik převzal funkci velitele čety, tak za ním přišel se žádostí, kterou přednesl jako perfektní profesionální voják přímo předpisově: - Soudruhu svobodníku, žádám o povolení k opuštění ubytovacího prostoru, narodil se mi druhý syn!

Radik, jak byl zvyklý z jednání ve školách, zvláště v té Žižkově, tak mu zprvu málem domlouval: - Soudruhu vojine, já sice mohu vaši žádost veliteli roty doporučit, ale obávám se, že vám těžko vyhoví, moc dobře víte, jaká je stále těžká situace v Koreji... – Tak mě, soudruhu svobodníku, přerušil ho s naprostým klidem ten voják, - doved'te k veliteli roty! Ten chudák, jak ho prý Radik podle vlastního vyprávění pozoroval, si nejspíš mohl myslet, že je Radik s velitelem roty domluvený, ten mu totiž taky jen rozprávěl o tom, jaká je těžká doba, aby chápal vážnou mezinárodní situaci. – Tak mě, soudruhu poručíku, doved'te k veliteli praporu! nenechal se ten Němec jen tak lehce odbýt.

A tak prý všichni tři společně odpochovali k veliteli praporu. – Ale to přece nemyslíte, soudruhu vojine, vážně, ještě razantněji odmítl Němcovu žádost velitel praporu, - přece nechcete, abych vás podezřívával, že jako bývalý německý voják nechápete složitost mezinárodní situace! ještě mu málem vyhrožoval, načež se tenhle frontový voják nadechl a málem otcovsky svému nadřízenému kapitánovi namítl: - Soudruhu kapitáne, já jsem za války bojoval u Stalingradu, a když se mi narodil ten první syn, tak mi sám generál polní maršál von Paulus udělil týdenní dovolenou, a to musíte uznat, že to tenkrát byla taky setsakramentsky těžká doba! zdůraznil ten voják poslední slova tak, že všichni prý oněměli, až se jako první probral velitel praporu: - Dejte sem tu dovolenku, já vám ji tedy podepíšu!

Takže jako vojáky z povolání nás žádné slastné životní vyhlídky nečekaly, už jsem tu krutost podmínek vojenské služby v lidové armádě zažíval tady ve škole, jak jsme skončili vlastní výcvik, hned nás na začátku srpna hnali pro změnu na stáže k nejrůznějším bojovým útvarům,

Radik někde zařídil, aby nás oba dva poslali do výcvikového prostoru nazvaného Turecký vrch kdesi severně od Bratislavy, tam zrovna bojové jednotky dislokovány nebyly, ale pokud jde o jiné záležitosti, zase jsem ostrouhal, domů jsem se nedostal ani na pár hodin, naposledy jsem byl za rodinou v květnu, což přinejlepším bude znamenat, že Soňu s Veronikou uvidím až za čtvrt roku, Soňa mě určitě prokleje, už z dopisů se z podtextu daly vyčíst její výčitky, že si nedokážu zařídit ani takové triviální věci, abych se s ní viděl, pozvat ji za mnou do školy jsem se ani neodvážil, hlavně kvůli tchyni, nebyl jsem si však ani jistý, jestli by na takový návrh Soňa reflektovala, takže jsem se přistihl při tom, že týden po týdnu mě stále víc zajímají nebo spíš vzrušují i jiné ženské, a stejně tak jsem snižoval nároky na jejich přitažlivost nebo jak to nazvat, ale nemohl jsem se sám sobě divit, o ženském klínu se mi dokonce už i zdálo.

Bylo jasné, že na Tureckém vrchu se nám o druhém pohlaví taky může jen zdát, byly tady nejen snad stovky, ale tisíce vojáků, zejména tu měli výcvik vysokoškoláci z právě zřízených vojenských kateder, my jsme se na nástupišti dozvěděli, že jsme zařazeni do roty jakéhosi poručíka Kučery, a ten když zjistil, že právě Radik má nastoupit k němu, řval na něj už z dálky: - Polez sem s tím tvým komplicem, myslel nejspíš mně, - už se tě nemohu dočkat, aby tu rotu ode mne konečně někdo převzal! dával asi Radikovi jako svobodníkovi přede mnou přednost, protože já jsem se za rok školy nezmohl ani na tuhle jednu z hlediska vojenské důstojnické kariéry bezvýznamnou frčku.

Jakmile si však poručík Kučera všiml dost překvapeného Radikova obličejce, hned dodal vlídněji: - Jsem už, kamaráde, skoro rok ženatej, a za tu dobu jsem byl doma jen třikrát! A to je po korejskej válce! chvíli se odmlčel, tak jsem si pomyslel, že tohle bych si tedy taky nechal od něho vyprávět, možná ještě mohl dodat, že Stalin je rok po smrti a Gottwald taky, a že teď vládne Tonda Zápotonda, ale on už raději mlčel, když viděl, jak na něho zíráme.

Radik se probral první, postavil se do předpisového pozoru, ještě předpisověji zasalutoval a chtěl se tomu poručíkovi představit, ale ten jen mávl benevolentně rukou: - Jsem přece

zaslech tvý jméno, Vorle! nevyjadřoval se tedy zrovna příliš uctivě, vyslovil Radikovo příjmení podobně, jako kdyby v něm chybělo to středové *r*. - Nemluvě o tom, že si na vopičky před těmi vysokoškoláky moc nepotrpím! což mi při pohledu na něho připadalo trochu paradoxní, byl samá kost a šlacha, důstojník jaký má asi být, každá jeho věta taky končila charakteristickým vykřičníkem. - Beru si měsíc dovolenou! oznámil nám konečně důvod svého až neurotického spěchu i euforické radosti, že jsme se tu objevili a měli tady být na stáži přesně celý ten měsíc.

Když jsme vešli do jeho kanceláře velitele roty, hodil poručík Kučera Radikovi na stůl klíče od trezoru a shýbl se pro svůj připravený vulkánfibrový kufr, Radik ale byl stále zmatený, o co vlastně jde, a proto se na něho hned znovu překvapivě podíval. - Jo, nechám ti hned nastoupit rotu, svobodníku! Staršina tě představí mančaftu už sám! Devadesát stomatologů... Stomatologové jsou zubaři, svobodníku! A kdybys něco nevěděl, tak se zeptej podřízených, jen blbej se informuje někde nahoře! rozdával rady jako perly. - Já snad mám převzít celou rotu? konečně se zmátořil Radik. - A co sis myslel? položil poručík svůj vulkánfibrový kufr znovu na zem. - Já se mám přece cvičit jako velitel družstva! už i Radik začal mluvit s vykřičníky. - A teď jsem byl na Šumavě a tam mě taky hned dali četu, i když se pro tuhle funkci budeme připravovat až v druhém ročníku! snažil se Radik poručíkovi vysvětlit. - Tak vidíš, svobodníku, jak to na vojně funguje, rozesmál se poručík. - Mě před rokem taky nikdo nic neřekl! ospravedlňoval svůj postup.

A odešel.

Radik se probral teprve v okamžiku, když slyšel na chodbě budovy povely k nástupu, vzal jen tak instinktivně do ruky klíče a chtěl zkusit, jestli vůbec umí trezor otevřít, což by byl ovšem problém i pro mě, naštěstí nebyl zamčený, ale nebylo v něm naprosto nic, jen nahoře byla ještě jakási malá uzamčená schránka, kterou Radik otevřel menším klíčem a našel v ní několik krabiček prezervativů, takže okamžitě běžel k oknu, jestli ještě poručíka zastihne, ten

už se ale blížil k bráně a tak Radik zůstal uprostřed nyní už vlastní kanceláře, jak konečně pochopil své nové zařazení, rozpačitě stát s prezervativy v ruce:

- Nebudu na něho přece rvát nebo za ním běžet, že si tu nechal prcgumy, zdůvodňoval si Radik svou pasivitu, - prostě až přijede domů, tak si buď nezašoustá nebo bude muset riskovat, že přivede manželku do jinýho stavu, promluvil už zase málem jako kdovíjaký znalec, jako kdyby nevěděl, že si o jeho sexuálních zkušenostech myslím své. – Aspoň se český národ víc rozmnoží! Jako by si zvykl na Kučerovy vykřičníky.

Zatím Radik hodil svou a mou plnou polní s našimi samopaly do trezoru a nejspíš čekal, až přijde staršina roty, aby ho slavnostně uvedl před jeho a tedy i mou jednotku, jenže po krátkém a nepřilíš razantním zaklepaní se přece jen rázněji otevřely dveře a v nich se objevil urostlý plukovník, takže jsme se oba postavili okamžitě do pozoru, jak jsme byli v učilišti vydrezírování, Radik si pravděpodobně v duchu říkal, že to se může stát jen jemu, aby sotva někam přijde, měl hned na krku kontrolu s tak vysokou hodností.

- Súdruh slobodník, já som plukovník doktor Darvaš! k našemu překvapení se nám ten vysoký důstojník představil dříve sám. - Priniesol som k podpisu mesačný plán bojovej prípravy... Na Radikovi bylo vidět, že měl nejspíš pocit vesmírného neskutečna, snad si z něho tenhle už dost starý a solidně vypadající člověk nepřišel dělat legraci, nebo jsme se stali součástí nějaké zvláštní hry, ale v téhle armádě se sice nějaké hry určitě hrají, říkal jsem si v duchu i já, ale se svobodníkem a vojínem pěchotního učiliště snad zatím proboha ne... Nebo že by si z nás někdo chtěl vystřelit? Ale kdo?

Plukovník po chvíli postřehl Radikovy rozpaky: - Súdruh slobodník a súdruh vojín, nepřehlédln plukovník ani mě a začal nám vysvětlovat, - ja som náčelníkom učobnej skupiny zdravotnickej taktiky, ktorá je podriadená vašejrote, súdruh slobodník, znovu opakoval, ale jen Radikovu hodnost, jako kdyby měl Radik kdo ví jakou šarži. - Mojím zástupcom, súdruh

slobodník, je generálmajor doktor Megiska, ještě nás ten plukovník dorazil touhle přímo fantasmagorickou informací.

Radik si překvapením sedl, jako kdyby téhle přízračné zprávě na okamžik uvěřil, ale znovu se zase z té židle vztyčil, stále si uvědomoval, že má před sebou plukovníka a navíc doktora, ten mu však bez dalších slov položil složku s plánem na stůl, takže Radik musel znovu na té židli skončit: - Sedněte si, soudruhu plukovníku! ukázal Radik na pohovku a snažil se plán číst, jako by si nezvykle rychle na svou novou roli zvykl, ale podle mého názoru a jak jsem ho dobře znal, měl spíš před očima jen mlhu, nikdy nic podobného neviděl a tím spíš nějaký takový plánovací dokument schvalovat a podepisovat, taky bylo vidět, že dlouho hledá, kam se má vlastně podepsat a při podpisu se mu třásla ruka, čemuž bych se asi nevyhnul taky.

Do toho všeho přišel ještě do kanceláře staršina: - Soudruhu svobodníku! Staršina roty posluchačů stomatologie posluchač Helich! Rota je nastoupená na váš rozkaz! - Soudruhu posluchači, vy snad nevidíte soudruha plukovníka? už byl Radik naprosto suverénně ve své nové roli, ale bohužel ji ještě úplně tak bravurně nezvládal. - My jsme predsa obaja vaši podriadený, súdruh slobodník! vyváděl Radika z omylu plukovník Darvaš, asi už si na tyhle revoluční improvizace lidové armády zvykl.

Radik, jak se mi ještě ten večer přiznal, si už při tom rozhovoru s podřízeným plukovníkem prý v podvědomí koncipoval, co napíše domů:

Milý dědo! Máš sice za sebou první světovou válku, Přemyšl a Zborov, takže bys mohl být i na leccos zvyklý. Ale jako vždy mi určitě nebudeš věřit, že mně, obyčejnému devatenáctiletému frajtrovi, jsou tu podřízeni nejen nějací o dost starší vysokoškoláci, budoucí zubaři, ale i jeden plukovník a dokonce i jeden generál. Takže tahle armáda je, dědo, betelně lidová.

Ke všemu navíc, jak se brzo ukázalo, se ze staršiny roty vyklubal kluk, který vážně chodil s jednou dívkou z Libčic, kterou Radik jako asi mnoho dalších tajně miloval, takže měl hned o iluzi méně, protože prý měli s tím budoucím zubařem před svatbou.

Večer nás právě tihle nastávající stomatologové zatahli do jakési hospody v Lozornu, takové putyky přímo stvořené pro vojáky a Cikány, i tihle nám podřízení vojáci byli takoví, jací mají být, alespoň mě tak na první pohled připadali, byli to totiž takoví polocivilisti, jak jsem se i já v duchu pořád cítil, po cestě domů jsme se s Radikem snažili je držet pohromadě, v opilosti se nám totiž neustále trhali na drobné skupiny, běhali jsme proto střídavě dopředu, aby ti na špici nešli tak rychle, a hned zase švihali dozadu, aby ti zpozdilí dohnali ty rychlejší, a tak jsme s Radikem tu cestu k vůli našim podřízeným obětavě absolvovali přinejmenším třikrát, ačkoli by bylo lepší, kdyby jeden šel s těmi vpředu a druhý zůstal s těmi posledními, ale na to jsme, blbci, přišli pozdě.

Radik už v některých kritických okamžicích začal proklínat svůj příslovečný liberalismus, nemůže se prý divit, že je už dva roky jen svobodníkem, začal si vyčítat, i když prý jej nepovyšují nejspíš proto, že měl někdy vlastní názory, ačkoli dobře věděl, že armáda není instituce na vlastní názory svých příslušníků zrovna příliš zvyklá, chrlil ze sebe v mírné opilosti, ale neztratil přitom pocit odpovědnosti, a proto znovu kmital od prvních k posledním a od posledních k prvním, aby přes bránu šli společně, tak byla alespoň trochu šance, že nebudeme mít hned první den malér, ale za to měl od každého budoucího stomatologa slib, že kdykoli bude chtít, udělají mu zuby perfektně a zadarmo, raději je však nechtěl, dostal se zrovna před nástupem do rukou jednomu takovému polododělanému zubaři v uniformě, který mu vytrhl zub a dušoval se, že je první, přičemž samozřejmě nebyl, což Radika vždycky prý ničilo, když se stalo něco naprosto nenapravitelného, třetí zuby lidem nerostou nebo jen nějakým omylem pomýlené přírody.

Teprve čtvrtý den jsme se setkali s dalšími spolužáky z našeho učiliště, kteří tu byli na stáži s námi, všichni byli zařazeni jako velitelé družstev, jen Radik jako velitel roty a já jako jeho zástupce a velitel čety, tedy o dva stupně vojenské organizační hierarchie výš a navíc jsme byli ubytováni ve zděné budově, kdežto oni ve stanech, čemuž všemu nikdo nechtěl věřit, stejně jako my jejich čerstvým příhodám.

Pepík Čechura už prý stačil navštívit Malacky a když se odtud vracel, naskočil na korbu nákladního auta nějakého JRD, z něhož během cesty dokázal vyházet mezi školní mládež a vojáky celý náklad melounů, jak aspoň srdnatě tvrdil, ještě neuvěřitelnější byla jeho story, že se tu potkal se spolužačkou, se kterou v deseti letech souložil pod překlopenými neckami a která si tady teď nedávno vzala evangelického faráře, ale zaboha už s Pepíkem nechtěla nic mít, chovala se prý neuvěřitelně cudně jako nějaká světice, určitě podle něho jednou bude beatifikována.

Zato Pepík Rollo byl prý v jakémsi Makově u českých hranic za nějakou slovenskou učitelkou a byl prý po jediné noci s ní jako s bigotní katoličkou tak zdisgustovaný, že o tom ani nechtěl mluvit, ale ženských prý má na dlouhý léta plný zuby.

Momentálně ovšem všichni měli v hlavě úplně něco jiného, poblíž vojenského prostoru byla prý hájovna a v té hájovně žila jakási podivuhodná mladá žena, podle Čechurova vyprávění minimálně nymfomanka, jejíž muž ležel v nemocnici, prý po celkovém specifickém vyčerpání, jak překvapivě slušně pravil, teď se tam v té hájovně na ní prý střídal jeden voják za druhým, začala se tu prostě rodit legenda.

- Jsem rád, že to vím, řekl Radik, - můj předchůdce mi nechal plnej trezor prezervativů, jako obvykle v těhle věcech příslušně zveličoval. - Ty vůbec, vole, v tomhle případě nepotřebuješ, poučil ho přesvědčivě Pepík Čechura, - ta hajná je bezpečně sterilní, ale pokud ti, vole, budou ty prezervativy v jejím případě nanic, jako že bych při tvý romantický povaze řekl málem jistotně, tak bych o ně měl vážnej zájem kvůli úplně jinému případu, vole, ta ženská, o kterou

jde, už má tři děti a byla na sedmi potratech, poslal jsem si pro ně dozorčího roty, vole, myslel tedy prezervativy, - a ten blbec s vysokoškolským vzděláním řval na celou armu, že chce vstupenky do lesa pro svého velitele družstva, vole! To volování Čechuru neopustilo ani na Slovensku, dokonce se po něm Slováci začali opičít, měl toho vola v krvi, jako každý, kdo byl ze Žižkova a navíc měl za sebou ještě tu Žižkovu školu.

Vrátili jsme se z té sleziny se spolužáky zpátky k rotě a Radikovi ta hajná nešla asi z hlavy, jak se mi večer svěřil, zároveň se svou milostnou rekapitulací, mezi dosavadní úspěchy si mohl nanejvýš přičíst, že se s pár holkami nejdřív vodil za ruku, pak jich asi tak sedm několikrát políbil, se dvěma ležel na trávě a přes šaty se dotýkal jejich nader, s jednou byl přes noc, vlastně do půlnoci, když od ní odešel její přítel, jak se brzy dozvěděl, takže s ním pro jakési zvrácené mravní zásady nechtěla nic mít, a pokud šlo o Milenu, tak prý se úspěchy s ní daly sumárně shrnout jen v jakousi syntézu všech těch zkušeností s ostatními, ale ani prý o krok dále.

Než jsme zalehli, Radik si našel na vojenské speciálce, kde ta hájovna přesně leží, byla od nás tak čtyři pět kilometrů, a i když věděl, že jde o totální nesmysl, podle vyprávění totiž ta pověst byla tak rozkecaná, že tam teď určitě za tou nemravopočestnou hajnou potáhne procesí jako k falešné panence, a jak jsem ho znal, nerad se ocital v jakémkoli zástupu, už mu teď psychicky vadilo, když musel pochodovat v útvaru spolu s jinými vojáky nebo spolužáky, a za ty čtyři roky se toho už nepochodoval, že by si mohl na tuhle základní součást vojenského života pomalu zvyknout, stejně jako v učilišti ve společném tvaru klusat.

Radik ale především potřeboval dostat se ve vztahu k ženám o podstatný kus dál, překročit ten pověstný práh nebo hranici, a pokud možno anonymně, ta hajná byla k uskutečnění takového pozhnaného posláni pro něho přímo ideální, dokázal si ji prý i konkrétně představit, jak před usnutím pravil, nebo si ji už dokonce představoval, jaká by asi měla být, mírně nakynutá jako zrající vesnická paňmáma, zažil prý kdysi takovou, když byl u kamaráda

pomáhat na žních, tedy jeho matku, takovou maminu, která má pochopení, neuvěřitelně Radik žvatlal, proto taky ve zlomku vteřiny tu pošetilou představu primicie s rustikální bytostí překvapivě zamítl, měl by začít s tou, která je mu osudově předurčena, nebo alespoň s takovou, kterou by si mohl jednou vzít, kdyby musel, ale tahle by si ho přece nechtěla vzít, chce jen chlapa, protože je jí třeba dlouhá chvíle, také být na chlapy a samotná v opuštěné hájovně vzdálené civilizaci, to tedy byl pro ni od osudu přímo faul!

Radik si přesto ten výlet za tou náruživou hajnou neodpustil, byl rád, že je na místě velitele roty a mohl tam proto bez problémů vyrazit kdykoli, měl daleko větší možnosti odejít, než kdyby byl jen velitelem družstva, a navíc u roty všechno klapalo, zubaři kupodivu měli rozum, když už tu museli ten měsíc být, stejně jako oni jim nechtěli ztrpčovat život nějakou buzerací.

Radik se v přípravné fázi svého záměru, který pomalu pojal jako vojenskou operaci, na poslední chvíli od jednoho občanského zaměstnance dozvěděl, že muž té hajné není v nemocnici, ale zavřený kdesi na Ilavě, co prý totiž viděl v lese běžet, lítat nebo i stát, tak střelil a střelil, tedy zvěř zastřelil a dřevo prodal, kdo ví, jestli se do lesa vůbec ještě vrátí, a ona se prý kurví jen proto, že má kvůli tomu na něho vztek, v lese je jí tak dobře, že jinde žít ani nemůže, tak si Radik řekl hop nebo trop, vyrazil za ní jednoho dopoledne, kdy perfektně věděl, že všichni ve výcvikovém prostoru jsou na nejrůznějších vojenských zaměstnáních, už ráno bylo nádherně, polovina srpna, slunce páliло jak zběsilé, když už o to přijít, vyprávěl mi, aby ten den bylo krásně, přesto se prý stále ohlížel, jestli za ním nikdo nejde, chvílemi se i zastavil, šel hlouběji do lesa, jestli někdo nepřejde kolem, prostě ho přepadl panickéj panickéj strach, že jsme se tomu kouzlu češtiny museli společně zasmát.

Všude kolem v lese prý byl klid a mír, Radik měl sebou topograšnu a na krku zavěšenou mapu v celuloidovém obalu, chtěl se v případě nutnosti tvářit, vlastně už se prý tvářil, jako kdyby připravoval nějaké významné vojenské cvičení nebo přesun jednotky, v každém

případě by se na něco podobného vymlouval, kdyby tu někoho potkal, třebaže by asi vypadal a sám sobě si připadal neskonale trapně, když každý ví, že se sem chodí za něčím úplně jiným, ale co by tu dělal někdo jiný? Stejně by tu byl jen kvůli tomu, proč sem jde on, a budou-li se proto oba chovat normálně, musí se tomu jen společně zasmát, že se tady nenáhodně potkali.

Radik byl prý z toho očekávání neskutečně napjatý, začal mít strach, že jakmile se jí dotkne, tak odejde, prý se to poprvé stává každému chlapovi, on ale věřil, že si s ním bude vědět rady, od té doby dvakrát potkal Pepíka Čechuru, který se ho vždycky zeptal: - Tak už jsi tam za tou šoustavou hajnou byl? Jako kdyby měl Radik napsáno ve tváři, že do té hájovny chce za každou cenu jít, i ostatní kluci se téhle příležitosti k mystifikaci chytli, dokonce někteří nadšeně tvrdili, jak je v posteli a ještě víc ve stodole na seně nádherná, předstírali, že je skvostná, vůbec prý nevypadá jako děvka, ale jen jako ženská, která to má ráda.

Radik si podle jeho vlastního vyprávění něco takového ve svém dětství připouštěl jen v případě, aby měli s budoucí manželkou děti, nikdy si prý nespojoval milování se slastí, dokonce i teď jako by u něho převládala především zvědavost, touha po poznání a zvláště potřeba mít tu tak trochu už zpropadenou věc vzhledem k adolescentnímu věku za sebou, proniknout tou tajemnou branou, za níž je neznámé tajemství, ať už s kýmkoli, voják je konečně zrozen pro to s kýmkoli, tedy spíš s jakoukoli, stejně jako námořníci, sám se tím utěšoval a tímto způsobem si to sofistikoval nebo racionalizoval, což by mě tedy nikdy nenapadlo ani ve snu.

Konečně se prý přiblížil k hájovně, bylo tady opravdu kouzelně, daly by se tu točit ty nejhezčí pohádky, a když už byl blízko, slyšel kdákání slepic, kejhání hus a sem tam štěkl pes, měli asi i krávu nebo ovce, protože něco jako by zabučelo, jen tedy mít odvalu a jít, ale co jí proboha říct? Mohla byste mi, mladá paní, podat trochu vody? Blbě, co? Nebo jít přímo na věc: Jsem sice jako poleno, ale co kdybyste to se mnou zkusila? Měl by mluvit česky, nebo se

pokusit s ní hovořit slovensky? Tohle si tedy taky předem nepromyslel, někteří Slováci prý Čechy nemají rádi, ale na tuhle eventualitu by ho ve spojitosti s ní Čechura určitě upozornil. Kdyby se prý alespoň v ten osudový moment ukázala před hájovnou, sice dveře domu byly otevřené a všechna okna dokořán, ale co když se její muž zrovna vrátil z nemocnice nebo vlastně z věznice, pustili ho na pár dní domů pro vzorné chování? A teď možná spolu v posteli dohánějí, co za tu dobu zameškali, a on mu zrovna padne do rukou a odnese to za všechny ty odvážnější kurevníky! Nebo vůbec, že ho při tom vyrušil! Slováci jsou strašně vzteklí a žárliví, zvláště když jde o ženský, hlavně ovšem ty vlastní, tenhle navíc střílí všechno, co se pohybuje po zemi a létá ve vzduchu, a proto i Radík se pomalu obracel zpátky, sice nerad, ale ten erotický Rubikon se mu nepodařilo ani v tomhle případě překročit, prý snad až někdy jindy, takže tahle skončilo jeho dobrodružství na Tureckém vrchu a naše stáž na témže místě.

12

Nikdy jsem necestoval domů s takovým rozechvěním jako koncem toho nekonečného srpna na Tureckém vrchu a před tím července na Libavé a ještě před tím června v Lipníku, kdy jsme se připravovali na závěrečné zkoušky z výuky prvního ročníku a velitel roty si nedovolil někoho pustit domů, pokud nedoložil třeba úmrtí v rodině, aby ho při špatných výsledcích někdo neobvinil z benevolentnosti, takže můj psychický stav byl dostatečně objektivně podmíněný, taky nebýt čtvrt roku doma!

Verunka za tu dobu neuvěřitelně vyrostla a zkrásněla, měla nakadeřené zlatavé vlasy, pomalu jsem ji nemohl ani poznat, ale ani ona mne, podezřívavě si mě prohlížela a trochu pobrekávala, když se podívala na mou brigádýrku, naštěstí se uklidnila, když jsem si ji sňal, dokonce se mi hned na peronu nádraží předvedla, jak už umí obstojně capat po zemi a žvatlat

některá slova, takže jsem nevěděl, jestli se mám věnovat dceři nebo Soně, která se sice chovala přívětivě, neustále se usmívala, i když trochu hraně, ve výrazu její tváře jsem totiž nemohl nepostřehnout jisté napětí, do jehož pozadí jsem logicky nedokázal v tu chvíli proniknout, jen jej s obavami zaregistrovat, byl bych proto šťastný, kdybych jej mohl identifikovat třeba jako nedočkavost, že se snad dokonce na mě po tak dlouhé době těšila.

Na Soně přesto bylo především vidět, jak je hrdá až pyšná, že se Veronika má k světu, je přesvědčivým důkazem, jak se o ni Soňa stará, každý se po Veronice díval a ještě i ohlížel, byla roztomilá, že jsem ani nechtěl věřit, že mám na její existenci nějaký dokazatelný podíl, naštěstí mi byla tak zjevně podobná, že bych své otcovství rozhodně nemohl popřít, což mě nikdy ani nenapadlo, naopak jsem se k němu rád hlásil, protože jsem si jej přál.

Nejistoty jsem se nemohl zbavit ani po cestě domů, Soňa se sice znovu ke mně chovala ve srovnání s mými předchozími návštěvami až překvapivě mile, ale zároveň se na druhé straně tvářila stále neproniknutelněji, jako by se k něčemu rozhodujícímu, překvapivému a možná pokud jde o naše vzájemné vztahy osudovému chystala, jen se vždycky na okamžik jako by toho vnitřního napětí zbavila, když jsme potkali někoho známého, který samozřejmě neopomněl obdivovat Veroniku.

Měl jsem důvod mít pocit, že jsme vlastně šťastná rodina, náhodní známí nás tak určitě vnímali, kdybych se dokázal zbavit toho zvláštního rozechvění, které jsem nikdy v takové míře nezažil, nemohl jsem se jej zbavit ani při společném obědě, kdy Sonina matka se snad poprvé za našeho manželství i ke mně chovala přívětivě, což ovšem ještě víc zvyšovalo moje znepokojení, že se něco vážného chystá a nejspíš proti mě.

Byl bych býval šťastný, kdyby tchynina nepříslovečná vlídnost byla třeba jen následkem toho, že si někoho našla, možná se i zamilovala, překonala trauma svého ještě nejspíš dost živého vdovství, její o dvanáct let starší muž, tedy můj tchán, zemřel před třemi roky, Sonina matka měla nakonec na další společný život s nějakým jiným mužem právo, bylo jí jen málo

přes čtyřicet a vypadala na svá léta ve srovnání s jejími vrstevnicemi neuvěřitelně dobře, měla Soňu dost brzo, stejně jako Soňa Veroniku, takže její matka neměla zas tak právo jí něco vyčítat, jen snad to, že si měla dítě a sňatek nechat po vysoké škole, na kterou ona prý nikdy neaspirovala, spokojovala se s jakousi odbornou školou pro ženská povolání, které se tady v hantýrce říkalo *knedlíkárna*.

Věřil jsem, že pokud jde o vnější zjev, bude Soňa po matce, především si uchová její postavu, rád bych se byl docela poddal podobným vizím, kdybych ovšem spíš nepropadal podezření, že je tchyně ke mě milá jen proto, že Soňa někoho má, rozhodla se ode mne odejít nebo přesněji se mě kvůli tomu definitivně zbavit, a já blbec jsem k tomu přispěl tím, že jsem se doma tak dlouho neobjevil, a tahle příčina se mi neustále motala v hlavě, jako by tenhle charakteristický úkaz začal signalizovat začátek stresu.

Mé podezření se začalo měnit v naprostou jistotu, když tchyně neobvykle rychle za Soniny pomoci sklidila se stolu nádobí, že se ještě půjdou s Veronikou projít k řece, když je údajně tak krásně, možná naposled v tom už pomalu končícím létě, které jsem já musel prožít na nejrůznějších kotárech, jinak se ta místa vojenských výcvikových prostorů nedala nazvat, i když jsem měl být raději doma s rodinou, takže se nebudu moci příliš divit, když se teď dozvím něco neskonale nepříjemného, což Soňa dávala najevo už tím, že se mě po matčině odchodu s Veronikou zeptala, jestli si s ní nedám skleničku, což nikdy nedělala, abych snad tu blížící se katastrofu lépe přežil, nepoložil se hned při jejím vyslovení, líp ji s kapkou alkoholu v krvi snášel, přitom se Soňa ještě od příborníku na mě podívala a dorazila mě nejspíš předem připravenou větou: - Ráda bych si s tebou, když je maminka pryč, vážně promluvila, Rost'o... byla ta tušená nepříjemnost neodvratitelně tady.

Už jsem měl chuť předem takový rozhovor odmítnout, cosi se ve mně sebezáchovně vzpříčilo, nechtěl jsem se v tuhle chvíli naprosto nic od Soni dozvědět, nemáme přece prázdný objektivní důvod spolu o čemkoli vážněji promlouvat, všechno je podle mého

názoru v naprostém pořádku, nanejvýš jsem nedokázal přijet častěji domů, měl jsem jít razantněji za svým právem ženatého vojáka s dítětem a třeba přijet i načerno, nechat se za nedovolené opuštění ubytovacího prostoru i na pár dní zavřít, naplnit tak jednu z těch trapných vojenských pravd, že *kdo není alespoň jednou zavřenej, není opravdovej voják*, ale nenašel jsem v sobě k ničemu takovému odvalu, dokonce ani teď k jakémukoli razantnějšímu odporu, jen pravděpodobně bylo vidět, že mě tím svým přáním pořádně vyvedla z míry, jako by se i jí samotné moc do toho rozhovoru se mnou nechtělo, když totiž položila dvě skleničky s červeným vínem na stolek, usmála se a dotkla se prsty mé ruky, jako by mě předem chlácholila nebo připravovala s jakousi soucitnou pietou na poslední ránu z milosti, že jsem si musel připadat jako někdo, koho zrovna odvázejí na vážnou operaci nebo dokonce vedou na popravu.

- Tak co máš? přece jen jsem se na poslední chvíli vzbouřil k netaktní a tím zároveň netaktické otázce, když si Soňa sedla proti mě do křesla a zvedla ruku se skleničkou k těžko předvídatelné příčině přípitku, ale v tu chvíli jsem byl ochotný přijmout jakýkoli ortel, a proto jsem se zeptal tak naprosto věcně, s velkou pravděpodobností i nepřívětivě, abych nedal najevo, že jsem napřed jejím předpokládaným přáním nebo sdělením konsternován nebo dokonce emocionálně zničený.

- Možná bych ti tohle, Rost'o, měla říct v nějaké příhodnější situaci, jako by Soňa stále váhala mi dát tu ránu z milosti, ačkoli se stále usmívala. - ale nějak už ti to povědět musím, dokonce se usmála ještě mileji, - ale myslím si, že by bylo z mnoha důvodů dobré, než skočíš tu vojenskou školu, kdybychom si pořídili další dítě...

Musím se přiznat, že jsem tím rokem života v pěchotním učilišti už dostatečně zhrubnul nebo dokonce v jistém směru a v určitých záležitostech i pravděpodobně zcyničtil, ale najednou jsem cítil nezadržitelný tlak kolem nosu a očí a zároveň jsem nevěděl, co mám dělat, že se Soňou moje reakce a slzy v očích asi zabloumaly ještě víc než se mnou, protože si ke mně

najednou klekla a dívala se mi zaskočeně do očí: - Proboha, snad tě to tak, Rost'o, nevzalo? Kdybys mě přece měl rád, tak bys měl mít spíš radost, ne? teď trochu vypadla z role i ona, těžko taky mohla pochopit můj psychický stav i mé reakce, když jsem měl strach, že se dozvím něco diametrálně jiného.

- Ale mám radost, proč bych neměl mít, konečně jsem se zmátořil, málem jsem však koktal, - ale já jsem si spíš myslel, že jsi na mě naštvaná, že jsem nebyl tak dlouho doma, a navíc tys tu celou věc tak zdramatizovala... neodpustil jsem jí, že zvolila zrovna takovou neočekávanou formu, ačkoli spíš já jsem si vsugeroval, že jsem v defenzivní situaci, kdybych nebyl, tak bych ten trochu slavnostněji připravený okamžik přijal sice také emotivně, ale ne jako náhle osvobozený odsouzenec k trestu smrti, jinak bych ani rozchod se Soňou a ztrátu Veroniky nemohl přijmout.

- Myslela jsem si, Rost'o, že příští dítě bychom měli mít jako chtěné s plnou parádou, ne? dokonce se trochu rozpustila zasmála, tušil jsem, co mi tím chce říct, ale zrovna k tomu možná nenacházela asi ta nejpřesnější slova. – Veronika snad byla nechtěná? hned jak jsem jí tuhle nepříjemnou otázku položil, která ale tížila především mě, tak jsem svých slov litoval. – Ale, Rost'o! zvedla se Soňa z kolenou. – Proč hned všechno kazíš? našťestí použila jenom nedokonavé sloveso. – Snad si nemyslíš, že sis vzal úplně hloupou holku! – Ale já mám radost, zachraňoval jsem situaci, přitáhl si Soňu k sobě zpátky, aby mi nezačala vyčítat, že jsem ji přivedl do jiného stavu schválně, abych si ji udržel, - jsem připravený třeba hned! pokoušel jsem se odvést její pozornost, ale narazil jsem, navíc se při mých slovech i začervenala.

- A ví o tom vůbec maminka? zareagoval jsem na známku jejího studu a zároveň chtěl sprovodit ze světa její podezření, že jsem ji poprvé přivedl do jiného stavu vědomě, ale udělal jsem jen další vážnou chybu, Soňa si totiž ke mně znovu klekla a řekla mi sice klidně, ale zároveň s důrazem, který nepřipouštěl o tomhle tématu jakoukoli další diskusi: - Ale vždyť to

přece bude *naše* dítě, Rost'ó! Stejně jako je Veronika *naše* dítě! nemusela mě po tom opakovaném důrazu na jedno slovo dál o čemkoli přesvědčovat, ačkoli jsem si byl poměrně dost jistý, že pokud o budoucím našem dítěti s matkou hovořila, a byl jsem přesvědčený, že ano, tak jejich rozhovor nebyl nejspíš pro Soňu dvakrát příjemný, ale stejně jako si teď právě se mnou dostatečně přesně vymezila nijak neimaginární hranice, ještě rozhodněji si je nejspíš vykolíkovala s vlastní matkou, a jak se v tu chvíli zdálo, stejně jako u mně si i u ní posílila svou autoritu.

- Člověče, Rost'ó, ty se vůbec neobjevíš na veřejnosti, jako bys byl někde absolutně dokonale zašitéj! vyčetl mi Radik, když jsme se jednou ráno náhodou potkali u trafiky, abychom si koupili noviny, k čemuž mě navíc donutil svými neustálými diskusemi o politické situaci on.

– Když tě vidím, tak vždycky se Soňou... pokračoval ve svých levitech dál. - Jako kdyby si tě k sobě navěky připoutala! – Já doufám, že navěky! přiznal jsem docela rád. – Že ale nemá čas ani na kamarády! jako kdyby nechtěl s výčitkami nikdy skončit. – Neviděli jsme se spolu, Radiku, náhodou celý rok až tak často, že jsem si mohli jít i na nervy, nemluvě o Tureckém vrchu? narážel jsem hlavně na to, že jsme celý srpen pomalu od rána do večera žili vedle sebe. – Já nemyslím přece sebe... nebo jen sebe, opravil se.

- Potřebuješ snad něco? pochopil jsem tak podtext jeho výčitek. – Nepotřebuju nic, ale tak mi to přišlo nějak divný, že o sobě nedáš vůbec vědět, už zřejmě ustupoval. – Musím přece nějak Soně vynahradit, že jsem nebyl čtvrt roku doma! – Spíš odměnit sebe, ne? zase by to nebyl on, aby si takhle do mě jízlivě nezarápal. – A proč ne? přiznal jsem se. – Ty se přece taky těšíš na Milenu, ne, když ji vlastně celé dva měsíce neuvidíš? říkal jsem si, proč jako on nebýt ironický, neoplácet mu stejnou zbraní. – Pokud se, Rost'ó, jako můj osobní strážce těšíš na mé příkladné hlídání ty, tak proč bych se neměl těšit i já? častovali jsme se těmi ironickými pozornostmi dál, když Radik náhle zvažněl: - Je ovšem hezký se na něco těšit, ale taky schizofrenický, když konkrétně s Milenou všechno vede odnikud nikam...

- A co bys, Radiku, chtěl? zeptal jsem se stejně vážně. - Kam by měl ten váš vztah vést a kam bys ho chtěl vlastně dovést? podvědomě se mi pravděpodobně do rozhovoru promítala moje vlastní rodinná situace. – Teď vidíš, Rost'ó, že mi jako vždycky v týchle záležitostech dáváš jen hamletovské otázky... Jenže nejsme na Elsinoru! jen tak zřejmě střelil od boku, jak to někdy dělal, když ho okamžitě nenapadlo něco logicky přiměřenějšího. – Jenže i Elsinor i Lipník mají svoje... jen jsem ho v té vágnosti pokračujícího rozhovoru napodobil. – My jsme vlastně, Radiku, tam na tom hřbitově italských zajatců, stejně jako v Hamletovi, jediní dva hrobníci, napadlo mě trochu fantasmagoricky, když se mi v paměti při Radikově poznámce asociativně vybavila nejdrastičtější scéna z tohoto Shakespearova dramatu, v níž jeden z hrobníků medituje nad lebkou královského šaška: *Ubohý Yooricku!*

- Doufám, že nás jednou někdo za trest nedonutí ty zapomenuté kostry zmrzačených Italů vykopávat, aby se pěchotní učiliště mohlo dál rozšířit, napadaly Radika ještě apokalyptičtější představy. – Máme přece k podobnému hrobnickému kopání dostatečnou kvalifikaci, připomněl jsem, co jsme se v létě ve výcvikovém prostoru nakopali, byly by to tedy pěkné kopce hlíny a hlavně kamení.

- Asi bychom měli začít s něčím veselejším nebo jít radši domů, i Radik už měl té stále morbidnější rozpravy dost. – Co ale ty? zeptal se mě najednou. - Ty jsi asi na tom o hodně líp než já s Milenou... nezačal opět zrovna nejšťastněji. – Jenže já, Radiku, pokud sis toho ještě dostatečně nevšiml, jsem ve srovnání s tebou ženatý! dal jsem mu najevo ten signifikantní rozdíl mezi námi. – Milena je taky přece vdaná! neztrácel zjevně Radik smysl pro černý humor. – Pravda, vdaná sice s někým jiným, sám si ironicky poopravil, - ale to je snad jen taková menší kosmetická vada na kráse, už zase jen improvizoval. – Takže jsme zase tam, kde už jsme jednou byli, co? byl jsem už opravdu zralý jít raději domů. – Já jsem taky s Milenou pokaždé znovu tam, kde už jsem s ní byl, dával opět viditelně najevo, že se k té pověstné posteli ještě nedostali, i když by ji teď musel asi nahradit jeden z trávou zarostlých rovů. –

Bud' rád, že se váš vztah takhle vleče, nebo od něj ona sama nečeká víc, co by sis s ní v opačném případě počal... nedokázal jsem si nikdy na jejich vztah vytvořit nějaký pevnější názor, na jedné straně jsem Radika jako člověka nevyhýbajícího se nebo dokonce hledajícího dobrodružství chápal, na druhé straně mi z něho zároveň bylo trochu nanic, zvláště když jsem do něho byl dost vážně zatažený a od Sonina rozhodnutí si víc vážil každého rodinného zázemí.

- Já nevím, jak se tyhle naše rozhovory vlastně vyvíjejí, Rost'o, jako by samy od sebe, nějakou vlastní vnitřní a racionálně neuchopitelnou logikou... už se zase začal uchylovat ke své občasné abstraktní hatmatilce. - Já se ptám na tebe, ale nakonec stejně skončíme u mě... – A co by ses chtěl ode mne. Radiku, dozvědět? Nechceš nás třeba v té naší nádherné samotě navštívit? napadlo mě a málem jsem i trochu kopíroval způsob jeho vyjadřování, ale možná opravdu ode mne nevhodné, že jsem se vůbec nezajímal, co dělá na dovolené on. – Jenom bych vás připravoval o čas a potěšení, zase začal se svými typickými poznámkami. – Mě tedy, Radiku, o potěšení nepřipravíš ani náhodou! měl jsem důvod k takové euforii. – Tak povídej! měl zase Radik na tenhle tón snad šestý smysl, vycítil, když měl někdo třeba jen nepatrnou tendenci se s něčím někomu blízkému svěřovat.

Chvilku jsem se zamyslel, jestli se o přání nebo rozhodnutí Soni s Radikem podělit, o něm jsem toho pokud jde o vztahy k druhému pohlaví věděl pomalu všechno, ačkoli každý si přece jenom něco nechává naprosto jen pro sebe, zvláště toho nepříjemného a zneuct'ujícího, nemohl bych také Radika podezřívát, že se lehce dál dělí o cizí tajemství, vůbec je na vojně dost naučili držet jazyk za zuby, někdy na můj vkus až přehnaně, že by byli dokonce ochotní zamlčet, že vůbec mají v kasárnách nebo ve škole nějaké zbraně, ale byl bych nerad, kdyby Radik dal Soně třeba jen náznakem najevo, že dobře zná náš záměr mít ještě před mým absolvováním a vyřazením z učiliště druhé dítě, ale zase ten Sonin záměr mě zaskočil tak, že bych si jej nenechal rád jen pro sebe:

- Umíš mlčet, Radiku? měl jsem tušit, že už jen tou otázkou ho popudím. – Hele, Rost'ó, mohl jsem předpokládat, co řekne dál, - když mi nevěříš, tak nic ani nenakusuj! postupoval vůči mě asi stejně, jako bych reagoval i já. – Pokoušíme se doma o kluka... usmál jsem se rozpačitě, jako kdyby mě někdo přichytil při nějakém ne zrovna nejucudnějším aktu. – O jakýho kluka? vzácně mě na svou inteligenci Radik nepochopil. – Kluka do páru k Veronice, nevím sám, proč jsem v tu chvíli nedokázal říct přímo, že se pokoušíme o další dítě.

- To je fantastický! zareagoval Radik nadšeně a zároveň tak hlasitě, že se k nám několik kolemjdoucích lidí ohlédlo a trafikantka dokonce zvědavě vyhlédla z okénka svého stánku, co se v jejím okolí děje, čímž mi Radik udělal strašnou radost, ale zároveň jsem se musel usmát, jako kdybychom se doma chystali k něčemu, co už třeba Radik má dávno za sebou, že jsem byl dokonce blízko tomu ho ironicky požádat, jestli by mi v budoucnosti nemohl pomoci, kdybych na tu roli nestačil. – Alespoň budete mít všechno hned za sebou, spíš opět sděloval zkušenost z druhé ruky, - naši to taky vzali hned po dvou, připomněl, že je z dvojčat, i když ještě měli s bráchou starší sestru.

- Teď aspoň konkrétně vím, co je plánovaný rodičovství, poznamenal po chvíli Radik, který byl zvyklý každou událost zařazovat do nějakého širšího kontextu, což mi někdy připadalo i legrační. – Doufám, že já se Soňou nedopadnu jako naše národní hospodářství! poznamenal jsem skepticky, v tu dobu už nebylo žádným velkým tajemstvím, že první pětiletka se musela několikrát předělávat, v prvních verzích měli plánovači velký oči. – Věci, který se dělají s láskou, Rost'ó, dopadnou vždycky dobře! už zas byl jízlivý, ale bylo na něm vidět, že si s tím, co jsem mu řekl, neví dost rady. – Já si asi počkám, až dostuduju, neznělo jeho předsevzetí příliš přesvědčivě, už měl podle mého názoru za ty čtyři roky kasárenského života plný zuby.

Když jsem přišel s čerstvými novinami domů, jako jakési bezpříčinné pokračování Radikova záměru oženit se až po dokončení vysokoškolského studia mi Soňa mi připravila jedno další

překvapení, zatajila mi totiž, že už měla za sebou dva semestry dálkového studia pedagogiky, přiznala se mi teprve poté, kdy měla úspěšně za sebou všechny zkoušky, bála se prý, že v opačném případě by se byla nerada přede mnou shodila, o její zdárné studium se na prvním místě zasloužily dvě její teď nejbližší kamarádky, které na stejné fakultě studovaly v denním studiu a pravidelně za ní chodily, takže měla možnost číst i jejich poznámky z vysokoškolských přednášek a dostala se i k potřebné základní literatuře, proto asi se Soňa rozhodla mít druhé dítě až tehdy, kdy si stoprocentně ověřila, že i při dětech může za matčiny pomoci studovat.

Když se mi Soňa s tímhle svým tajemstvím svěřila, poprvé jsem začal skutečně litovat, že jsem se nepokusil jako Radik dostat se s ním na tu fakultu mezinárodních vztahů, a proto jsem si raději nějakou dobu tuhle zprávu nechal jen pro sebe, neřekl o ní ani Radikovi, i když zdaleka nebyla tak intimní jako naše přání mít druhé dítě

Bylo zajímavé, že ačkoli jsem už jednou otcem byl, nikdy bych si byl nepomyslel, že společné rozhodnutí mít další dítě bude těžko vyjádřitelným způsobem ovlivňovat mou psychiku, možná v tom hrálo roli i to, že s tím přišla Soňa sama a právě v okamžiku, kdy jsem naopak měl zlé tušení, že se mi nejen vzdaluje, ale dokonce ji ztrácím, přestal jsem věřit, pokud jsem si něco takového vůbec myslel nebo dokonce namlouval, že ke mně má hlubší vztah, než jsem si dokázal připustit, určitě nebyla z těch, kdo se jen vyrovnávají s nastalou situací, na to byla až příliš suverénní, aby se podřizovala komukoli a čemukoli, o čem by nebyla přesvědčená nebo to nechtěla, zároveň jsem si však musel přiznat, že jsem za ten rok v pěchotním učilišti ztratil kus vlastního sebevědomí, ačkoli jsem už tušil, že si nikdy nebudu moci myslet, že do toho druhého včetně vlastní manželky budu vidět jako do nějaké průzračné studánky.

Ale to září bylo nejkrásnějším měsícem v mém životě a možná už zůstane navždycky, nechtěl jsem a neměl bych si dělat iluze, že nejhezčí teprve přijde, byl jsem na vrcholu

jakéhosi dosud nepoznaného blaženství, byli jsme spolu se Soňou třicet tři dní od rána do večera a každou noc, tohle číslo se mi zdálo něčím symbolické, prochodili jsem s Veronikou v sedačkovém kočárku kilometry kolem Vltavy, po městě, kolem místního sportovního letiště, prošli většinu lesů v okolí, navštívili plno známých, abychom noci vzájemně strávili co nejvíce bezstarostně.

Obdivoval jsem Soňu, že se skutečně na druhé těhotenství svědomitě připravovala, kdeco prostudovala, ačkoli jsem se někdy musel ovládat, abych se třeba jen náznakem neusmál, když pravidelně po každém našem pokusu několik minut poctivě zůstala nohama zdviženými nahore kolmo ke stropu, jak se někde dočetla, aby měla větší jistotu, že opravdu otěhotní, připadala mi přitom až dojemná, sama se mi svěřila, že chvílemi prožívá jakési dokonce slavnostní okamžiky, o kterých jsem se jí zmínil i já, zároveň i přichází na chuť milování, ze kterého měla zatím spíš jen strach, právě pro možné další nečekané těhotenství, ale i přes ten kouzelný zářijový měsíc Soňa přesto neotěhotněla, nepodařilo se nám to ani říjnu, ani v listopadu, teprve Vánoce k nám byly milosrdné, takže jsme dítě mohli očekávat až teprve po mém vyřazení z učiliště, ale naši radost tohle opoždění nijak nezmenšilo.

13

Radik vzal dálkové studium na fakultě mezinárodních vztahů právnické fakulty vážně, celou cestu zpátky do učiliště se učil, studoval jakási skripta, úvod do studia oboru mezinárodní politiky, stačil ještě koncem dovolené absolvovat první konzultaci, takže byl nejen plný dojmů, ale i studijní euforie, znovu jsem proto ještě víc litoval, že jsem se jím nenechal tehdy taky zlákat, samozřejmě mě nezapomněl vyzpovídat, jak jsme daleko se Soňou.

V té době jsem si myslel, že jsme stále v naději, abych se o týden později ze Sonina dopisu dozvěděl, že se náš první pokus bohužel nepodařil, což mě strašně zklamalo, a bez ohledu na

skutečnost, jaký ten měsíc se Soňou byl krásný, zase jsem cítil jakési vnitřní znepokojení, jestli s ní vůbec uspějí a začal jsem o ni mít opět strach, spíš však mě znovu začala rychle vyčerpávat stále náročnější výuka a výcvik v učilišti, především nejnovější organizační změny, které se tu udály.

Museli jsme nejen oželeť odchod Roziny a Fero Golla i dalších nejbližších kamarádů a počítali s tím, že se ve druhém ročníku rozdělíme do různých odborností pozemních vojsk, my s Radíkem jsme si po dobrovolné rezignaci na zařazení k průzkumníkům vybrali vševojskovou přípravu, velení školy však nejspíš záměrně rozmetalo i dosavadní kolektivy, že nezůstal kámen na kameni, pravděpodobně v duchu toho latinského *divide et impera*, z našeho družstva jsem zůstali spolu jen my dva, a to jsem se ještě nedozvěděl, jakým možná krkolomným způsobem nebo dokonce úskokem tohle Radík zařídil, zase se tak trochu tvářil jako sfinga, měl jsem dokonce pocit, jako kdyby mě vyreklamoval z nějakého transportu do vyhlazovacího tábora, ačkoli sám byl dost překvapený, když se stal velitelem družstva.

Příčina téhle nenadálé události však byla dost jednoduchá, do té funkce Radíka vlastně snad nezáměrně navrhl náš velitel čety v prvním ročníku poručík Myšák, který nás ovšem tím svým nápadem překvapil, dokonce nám všem dal přečíst posudky, které na nás za ten první rok vypracoval, aby si někdo z nás snad nemyslel, že někoho potopil, což bylo něco nebývalého, udělal tohle jako jediný velitel čety prvního ročníku, ačkoli jeho posudky měly zajímavou strukturu, v jedné třetině popisoval, jak jsme zvládli cvičení na náradí, v druhé pořadovou přípravu a třetí mu vystačila na všechno ostatní, která většinou ale byla svým obsahem nejbanálnější.

Jak se ale ukázalo, veliteli roty kapitánovi Krejcarovi a velitelům čet, v našem případě nadporučíku Hrochovi, nezbývalo nic jiného než minimálně na začátku nového školního roku tyto posudky respektovat, takže Radík se stal velitelem družstva jen proto, že často remcal proti tomu, jak si jako velitel družstva počínal Pepík Rollo, nejvíc nás totiž štvalo, že nebyl

moc solidární s ostatními, využíval toho, že třeba i tihle nejnižší velitelé měli jistá privilegia, nemuseli třeba dělat rajony, tedy uklízet společné prostory, takže my jsme často v sobotu šušovali až do noci a on se sebral a šel s dalším příslušníkem družstva, jakýmsi slovenským hošíkem s knížecím jménem Pribina, do sprch, a tak nás navíc připravil o jednu pracovní sílu a na práci pomalu zůstali jen vyložení intelektuálové, což jak pravil Rozina je naprosto správné, protože i v Praze ti nejnvdělanější vojáci stavěli železniční most, který se i proto nazývá *mostem intelligence*.

A protože proti Rollovu počínání otevřeně rebeloval jen Radik a dokonce i před Myšákem, vysloužil si do posudku kouzelnou větu, že se *nerad podřizuje, kritizuje svého velitele družstva, ale kdyby byl do této funkce jmenován on, vykonával by ji velmi dobře a náročně*, museli jsme tedy uznat, že Myšák byl *kofr*, ačkoli jsme s Radikem dlouho nevěděli, co tohle slovo znamená, ale na Myšáka nám intuitivně sedělo, než jsem se náhodou od jednoho učilištního básníka dozvěděl, že *kofr* se říká nějakému znamenitému člověku, což Myšák ovšem byl pouze v případě těch jeho nehynoucích posudků, a Radik na jmenování velitelem družstva ocenil jedině to, že dostával ke služnému příplatek tři sta korun, což pro nás po měnoví reformě byly velké peníze.

Aniž bych se chtěl někoho z nových kamarádů dotknout, naše družstvo ale bylo podivným slepencem, z deseti maníků tu byli jen tři žižkovci – Radik, jeho velmi dobrý kamarád desátník Pavel Rezek a Slovák Pavol Poliak, na němž bylo zajímavé jedině to, že když se opil, měl velmi plačtivou opici, v níž ho nedokázal rozesmát ani Pepík Čechura.

Ostatní kluci z našeho družstva přišli do učiliště stejně jako já přímo z jedenáctiletky, po vyučení nebo jako rychlokvašky ze Školy důstojnického dorostu, kde stačili udělat maturitu za rok, ostatně i Radik ji musel stačit za tři roky jen s krátkým šestinedělním prázdninovým kurzem, což podle někdejších Rozinových slov signalizovalo, že bude-li prý pokračovat

nedostatek pracovních sil v národním hospodářství a podle toho se připravovat i další školní reformy, dopadnou tak na středních školách jako ti z ŠDD všichni, odmaturoují za rok.

Rozina ovšem, i když už byl kdesi za horami v Českém Krumlově, nám bohužel dělal starosti dál, napsal totiž dopis našemu novému veliteli roty, aby promptně zařídil odtransportování všech jeho věcí, navíc tam byl přiložen lístek jeho velitele pluku, že busta Beethovena je přihlášena do Armádní soutěže tvořivosti, takže na ní existuje jistý státní zájem, z čehož byl kapitán Krejcar tak rozběsněný, že až bělel, a to ne ani kvůli tomu, že musel něco zařadit, i když taky, ale že Rozinův dopis začínal oslovením *Pane kapitáne!* což velitel roty považoval málem za politickou provokaci.

Takže tenhle až příliš vzorově vypadající důstojník byl docela rád, když se Radik dobrovolně přihlásil, že tu záležitost okamžitě, pohotově a bez problémů vyřídí, když ho Krejcar pustí na víkend za Rozinou, ale že s ním budu muset jet i já, protože ten Beethoven je jako každý klasik pěkně těžký, nemluvě o dalších Rozinových věcech, s čímž Krejcar samozřejmě vřele souhlasil a vystavil se tak stejně jako v prvním ročníku kapitán Kalinčák nebezpečí, že si ho Radik mírně obtočí kolem prstu, k čemuž můj nejlepší kamarád v učilišti udělal už i další krok, začal pro Krejcara připravovat politické informace, na které byl kapitán levý nebo líný, což jsou ovšem na vojně synonyma.

Zatímco tedy náš velitel roty v prvním ročníku učiliště byl borec na život v ratejnách včetně sexuálního koloritu, tenhle frajer v ročníku druhém chodil perfektně ohozený a s vyleštěnými botami jako manekýn a jediné co opravdu uměl, tak nazpaměť základní vojenské řády, což si myslel, že k tomu dovede rychle i nás, než ho Radik za pomoci desátníka Pavla Rezka pomalu a jistě přesvědčili, že některé pasáže a fakta je třeba přesně znát, ale rozhodující je pochopit duch a smysl řádů, což se Krejcarovi zalíbilo natolik, že tuhle myšlenku nejen přijal, ale jako věrozvěst ji i šířil po celém učilišti.

Ale my s Radikem jsme zatím sehnali od zbrojařů dvě velké bedny od dělostřeleckých nábojů, do jedné z nich jsme spolu s metrákem pilin narvali Ludwiga van Beethovena a do druhé ostatní Rozinovy sochařské svršky, takže nás všichni obdivovali, jak tyhle málem kraknsy do Českého Krumlova bezpečně dopravíme, museli jsme si na ně k přepravě na lipnické nádraží půjčit ze správy budov káru a pomáhalo nám je přepravit celé naše družstvo, ale musel jsem ocenit Radika, protože jako syn železničáře měl režijní průkazku, k ní několik volných jízdenek a bedny mohl poslat zdarma jako spoluzavazadlo, takže Rozinovi ušetřil náklady, že by nám totiž vojenská správa na tu cestu vydala cestovní příkaz se kapitán Krejcar neodvážil ani zeptat, nejvíc se asi bál, že by někomu musel ukázat ten Rozinův dopis, takže by se Krejcarovi nadřízení mohli divit, že se vůbec takovým individuem zabývá.

- Už vidím, řekl Radik, když jsme konečně nastoupili do rychlíku a pohodlně se usadili, - jak nějaká komise Armádní soutěže tvořivosti bude na toho Beethovena zírat. – Asi jako ten koňák, když ta socha spatřila světlo světa, vzpomněl jsem si na nezapomenutelnou příhodu u stáji, která Rozinovi málem přivodila předčasnou a zároveň i hrdinnou smrt obětovanou na oltář umění. – Myslím, že Rozinu ještě víc rozesmějeme, jak málem Krejcara ranila mrtvice z toho jeho oslovení *Pane kapitáne!* – Pokud ovšem nezhebneme my, až ty bedny budeme z českokrumlovského nádraží dopravovat Rozinovi do kasáren, dělal jsem si předem starosti. – Prohnout se můžeme leda tak my s Rozinou, protože ty tam nebudeš! chystal mi Radik překvapení. – Jak to? ještě jsem nic nechápal. – Proč myslíš, že jsem tuhle rasovinu na sebe kromě lásky k Rozinovi vzal? podíval se mi Radik do očí. – Jak tě znám, tak na prvním místě z přirozené touhy po dobrodružství.

- Ne, ne, kamaráde! odmítl tuhle příčinu Radik. – Ty pěkně pojeděš domů, abys napravil tu svou měsíční fušerskou práci! už ode mne věděl, že jsme se Soňou neuspěli a teď se na mě pěkně pásl, když věděl, že mu nemůžu být nic jiného než vděčný. – Ale vyhrazuji si právo, když budu mít na jeho narození jisté zásluhy, jít tomu klukovi za kmotra! kasal se a zároveň

mě i vydíral. – Za kmotra? podivil jsem se. – Ono se ještě chodí za kmotra? A kde, prosím tě? kladl jsem si vlastně otázku i sám sobě, nikoho už nenapadlo, aby chtěl být Verunce kmotrou nebo kmotrem. – Myslel jsem si samozřejmě jen symbolicky, opravil se Radik, - ani v našem rodinném okruhu se nic takového nikdy nedržel. – Nikdy ti to i tak, Radiku, nezapomenu! pokusil jsem se parodovat toho nejvděčnějšího člověka pod sluncem. – Budu na tebe při tom myslet, to ti slibuju, Radiku! alespoň jsem mu slíbil. – Tak to ti opravdu můžou nejlíp ujet nohy! asi nemohl přijít na nic paradoxnějšího.

Jenže když se stačil druhý den Radik vrátit z Českého Krumlova na pár hodin do našeho města, při pohledu na něho jsem se zhrozil, měl celý krk i dolní část tváře oblepený obdélníčky leukoplasti: - Co se ti, prosím tě, Radiku, stalo? sice jsem se ptal málem ohromeně, i když jsem předem intuitivně tušil cosi zjevně nechutného. – Pro všechny ostatní, Rost'o, jsem se poprvé v životě popral v hospodě, zavázal si mě mlčením. – Musela to bejt pěkná idiotka, když tě takhle ta kráva zrasovala, nedokázal jsem si odpustit, - doufám, že není tvójí novou láskou? – Idiot jsem především já sám, přiznal se Radik, a to nejen proto, že jsem si něco tak odporného nechal líbit, ale já blbec jsem ani nevěděl, že je něco takovýho děsnýho vůbec nejen prakticky, ale i teoreticky možný, takovej jsem ignorant! častoval se nejhrubšími nadávkami.

- Jo, vzpomněl jsem si najednou, abych Radika snad utěšil nebo alespoň rozptýlil, že se mohou stát ještě horší věci, než se stala jemu, - znal jsi toho profesora Donáta, co učil v Praze na jakési vysoké etiku? Říkali jsme mu Vohnout... zeptal jsem se jen formálně, ani jsem proto nečekal na Radikův souhlas, protože mi připadal, že je díky tomu svému vsutku nespánému dobrodružství trochu mimo obraz. - Jeho manželce prý jakýsi kolega z jeho vlastní školy provedl cosi podobného, co ti ta bestie snad udělala jenom na tváři, jenže on jí to ten kanec vylíbal v rozkroku... podíval jsem se na Radika, jak zareaguje.

– Já blbec, snad Radik ani ten analogický příběh a mé rýpnutí do něho nevnímám, - jsem hned po příjezdu do Prahy musel hledat lékárnu, abych někde sehnal nějakou náplast a zamaskoval alespoň ta nejkrvavější místa... Představ si, najednou se Radik k mému překvapení rozesmál, - že já jsem na to vůbec nepřišel, jenom mi bylo divný, jak se na mě lidi ve vlaku stále dívali, myslel jsem si, že se jim snad líbím nebo co, hlavně ženským, kdyby se některé potměšile neusmívaly a jiným nebyl na tváři vidět dokonce odpor, přišel jsem na tu její sviňárnu teprve v momentě, když jsem si zašel v rychlíku na záchod a podíval se na tu svou zkurvenou vizáž.... Přilepila se na mě na zábavě, nedodržel ve svém vyprávění jakoukoli časovou chronologii, - kam mě pozval Rozina, když jsme ty dvě bedny šťastně dopravili do těch jeho kasáren... Byla taková mrňavá, ale jela po mně neuvěřitelným způsobem, že jsem měl co dělat, abych se jí zbavil a utekl zbaběle na první ranní vlak do Prahy. – Moc rychle jsi asi neutíkal, Radiku... – Udělala mi to na nějakém mostě, když jsem odmítl s ní jít k ní domů, aby mě tím snad přesvědčila, lemra, bylo vidět, že je Radik z jejího chování rozladěný. – Jako vždycky platím podobný zkušenosti dost krutě, sám se politoval.

- Jsem zvědavěj, co tomu řekne Milena, asi jsem Radika tou poznámkou moc nepotěšil. – Myslíš si, že se mi to do čtvrtka neztratí? začal mít skutečně kvůli ní obavy. – Byl bych nerad, aby mě viděla s takovým ksichtem! - Tak tohle tedy, Radiku, fakt nevím, já jsem nikdy s podobnými pizulemi nic společného neměl, mohl jsem se Radika dotknout víc, než jsem chtěl. - Ale dost o tom pochybuju, že za čtyři dny na tobě nebude nic vidět, cucfleky, jak jsem je viděl na některých holkách v gymplu, jsou pěkný svinstvo. Ale pokud si dobře pamatuju, tak v tomhle případě všechny spolužačky vesměs nosily roláky... – Jenže kde vzít rolák? zaujala Radika ta možnost. – Ty takovej svetr nemáš? zeptal jsem se s mírným podivem. – Já kromě kalhot, košile a jedny bundy nemám civilního nic... přiznal se.

- Ty jsi tedy, Radiku, voják opravdu každým coulem, raději jsem moc nedával najevo svou ironii, mohl jsem být rád, že jsem se dostal díky jemu mimořádně domů. – Já doma nějakéj

rolák mám, tak ti ho půjčím... začal jsem si to u něho raději žehlit. - Když ti to zůstane na tváři, tak se můžeš Mileně vymluvit, že ses třeba řízl při holení nebo odřel při nácvičku na spartakiádu o bradla, přemýšlel jsem úslužně o eventuálních výmluvách Mileně už za něho. – Pokud si tě tedy Milena na každý schůzce nepohlíží pozorněji... už jsem sarkasmus moc nezakrýval. – Ještě toho tak trochu... odmítl takovou představu Radik. – Já jsem slyšel, pracovala podivuhodně má paměť, - že někteří manželé si dost pečlivě prohlížejí manželky, když se třeba vrací z práce.

– A co asi tak mohou zjistit? zapochyboval Radik o takové nejspíš podle něho nesmyslné představě. – Například že má jejich manželka spodní kalhotky naruby, i když při odchodu do práce je měla oblečené úplně normálně. – Tak to je nána, když na takovouhle zásadní eventualitu zapomene. – Co ty víš, jak se takové rychlovky v zaměstnání nebo ve škole odbývají a co s jejich aktéry udělají, cítil jsem, že se dostáváme do stále trapnější polohy našeho rozhovoru, - někdy ženská může být ráda, když si ty kalhotky v tom kalupu dokáže vůbec na sebe navléknout a někde v práci si je nezapomene vůbec.

- Ty taky Soňu kontroluješ? nemohl jsem za téhle situace čekat od něho jinou než cynickou otázku. – Myslím, že bych si něco takového u ní dovil jen jednou... přiznal jsem pro změnu a pro jistotu já. – A potom? byl Radik zvědavý. – Měl bych kufr za dveřma... Stejně toho u Soni víc nemám, dával jsem tím Radikovi zároveň najevo, že jsem u ní pořád spíš jako podnájemník.

- To se tedy při mé prostořekosti a ještě blbějších nápadech v eventuálním manželství mám na co těšit, byl Radik vzácně upřímný. – Spíš lituju tvou budoucí manželku, protože si s tebou určitě užije! zase jsem do něj ryl víc, než si zasloužil. – Možná by tě ukočírovala jenom ta Milada, o který jsi mi vyprávěl... Milena asi těžko... přemýšlel jsem o něm za něj. – S Miladou už nemám odvalu se sejít, a to jen proto, že se bojím, že je pozdě a je taky starší... S Milenou už pak vůbec ne, stále častěji mám dojem, že jí nahrazuju kocoura nebo nějaký

podomní psisko, protože se v poslední době ze mně snaží udělat právě jakéhosi domácího mazlíčka... – Abys náhodou nechtěl být chlapem? přerušil jsem ho. – Něco na ten způsob, souhlasil Radik, nejspíš jsem přesně vystihl stav jeho vztahu s Milenou.

- A co ty? vzchopil se najednou Radik, aby došlo i na mě. – Zapsali jsme si se Soňou tři pokusy... – To jsi tedy za čtyřadvacet hodin docela dobře, ocenil můj výkon málem zkušeně Radik, - a hlavně oceňuju Soňu, že ti něco takového v tak častý frekvenci dovoluje... – A vy si ty vaše pokusy zapisujete? zaregistroval můj nezvyklý výrok. – Myslím to jen symbolicky... raději jsem se s ním nepouštěl do polemiky, co mi Soňa dovoluje a co ne. – Doufám ale, že výsledek už konečně nebude jen jako dosud symbolický... už preventivně si Radik jako při boxu chránil tvář, čekal ode mne pravděpodobně ránu, která by ale jeho tvář zdemolovala definitivně, takže jsem ho raději nechal na pokoji.

14

Kdybych se tak důvěrně nepřátelil s Radikem, čekala mě v druhém ročníku obvykle náročná a únavná učilištní nuda, zřádně navíc lipnickým podzimem, což není všechno paradox, ale pokus o co nejexaktnější vyjádření situace, kterou mi teď můj nejbližší přítel zpestřoval zoufalým úsilím, jak zakrýt před Milenou neuvědomované sadomasochistické pozůstatky jiné příslušnice něžného pohlaví, nereflektované u ní především pokud jde o použitý odborný a zároveň odporný výraz, jinak výsledky svého usilování jistě musela vědomě předpokládat, jak si vlastně svou oběť poznamenávala, podobně asi jako potulní i domestikovaní psi očurávají patníky, což jsem se ovšem Radikovi neodvážil ani co nejdecentněji poznamenat, byl tímhle jejím neočekávaným barbarským činem pěkně vykolejený a znechucený, už stačilo na něm vidět, s jakým nadějným očekáváním si navlékal můj černý rolák, který mohl ovšem zakrýt

jen část té zkázy na jeho krku, takže jsme museli dál přemýšlet o tom, co udělat se stále ještě viditelnými stopami na tváři.

Jistou nečekanou nadějí bylo, pokud ty krvavé otisky nezmizí za čtyři nadcházející dny samy od sebe nebo se nám je nepodaří za pomoci Pepíka Rolla jako jediného kvazi odborníka kosmeticky zakamuflovat, že Radik může před Milenou poměrně možná přesvědčivě předstírat, že se zúčastnil víkendové bitky v restauraci U kříže, známé mezi námi spíš pod přezdívkou *Kreuzbar*, kvůli které sice frekventanti školy neměli zakázány vycházky absolutně, ale jen navštěvovat všechny místní hostince, což byla známá vojenská praxe typu *někde vyhořela kvůli nevyprnutému vařiči vojenská svobodárna, tak se okamžitě ve všech vojenských ubytovacích zařízení ozbrojených sil zakazuje používat jakékoli typy vařičů.*

Ta Radikova spásná možnost vylhat se z utržených milostných šrámů měla bohužel své slabiny, Milena se mohla od někoho zcela náhodou dozvědět, že jsme v tu rvačkou poznamenanou sobotu s Radikem byli, respektive fakticky tam odjel jen on, za Rozinou v Českém Krumlově, ale hlavně Radik poměrně dost nerad lhal, pokud vyloženě objektivně nemusel, už prý ze zcela pragmatických důvodů, že by si musel pamatovat, co kdy komu lhal, což by ho mohlo zbytečně intelektuálně zatěžovat, tedy jeho mozkovou kapacitu, ale nejspíš intuitivně podléhal vlivu Pavla Rezka, se kterým se Radik na začátku druhého ročníku začal přátelit pravděpodobně víc než se mnou, považoval ho totiž za člověka, který se vždycky a naprosto přirozeně choval ke každému a za všech okolností slušně, byl prostě pro něho charakter, kdežto Radik si sám zbytečně vyčítal, že většinu svých kroků a způsobů chování předem promýšlí, nechová se tedy bezprostředně jako nějaký přírodní živel, což mně osobně život nekomplikovalo, rozhodující pro mě vždycky bylo, jak se kdo choval fakticky, motivy či taktika jeho počínání byly pro mne vedlejší.

Když jsem přemýšlel, proč ta tristní epizoda s jakousi Blaženou nebo Boženou Radíka tak deprimovala, nemohl jsem nemyslet na ostatní žižkovce, které jsem za tu dobu jednoho roku

díky především jemu důkladněji poznal, tak kdybych kromě jejich předností měl charakterizovat jejich vady nebo spíš nedostatky, tak přes péči, které jim velení téhle školy i okolí jistě jako elitní škole věnovaly, i tak trpěli jakousi citovou nedostačivostí, nebo jak jsem stačil pochytit v psychologii emocionální deprivací nebo spíš desuficiencí, jejíž hlavní příčinou bylo nejen to, že předčasně odešli z rodiny, ale vypadli v podstatě vůbec z jakési běžné občanské společnosti dosavadních sousedů, známých, kamarádů, spolužáků, lásek... Bylo mi stále jasnější, že ta českokrumlovská kunetka Radika vyšínula nejen pro ty cucfleky na krku a na tváři, ale s kým se vůbec ocitl *face to face*, jak i sám co by angličtinář často říkal, že po těch nejslušnějších a převážně atraktivních dívkách může třeba jednou definitivně skončit u takhle zdivočelých holek, jakési pouliční směšky, jako voják bude tedy jen sbírat jakýsi odpad, i když třeba té jeho náhodné lásce křivdím, dělá takové věci jen z pitomosti a já sám se pasuji do role jakéhosi etického arbitra, ale v téhle chvíli jsem se sám sobě musel hezky vysmát, jak i já v jedné věci - kromě mnoha jiných - podléhám Radikovi, začínám mít sklon zcela zbytečně používat cizí slova.

O prázdninách jsem se kvůli tomu jeho zlovyku s Radikem i chytil, že si tím možná od sebe odpuzuje řadu jinak slušných a příjemných lidí, kteří v něm vidí nějakého elitáře, povyšuje se tím slovníkem nad ostatní nebo se přinejmenším předvádí, a on, jak jinak, se hned urputně bránil: - Cizí slovo většinou přesněji vyjadřuje, co jsem zrovna měl na mysli. – Pro většinu cizích slov však najdeš odpovídající český ekvivalent! oponoval jsem mu. – Jo? zahrál mi hned komickou roli překvapeného. – Tak mi řekni český ekvivalent cizího slova ekvivalent! smál se předem. – No... hledal jsem usilovně v paměti vhodnou odpověď, - asi co je stejné, vyrovná se něčemu jinému... začal jsem mírně blábolit.

- Nevysvětluj mi obsah toho pojmu, ale řekni mi příslušný český výraz! znovu mi nepříjemně dával najevo svou převahu. – Tak dejme tomu rovnocennost, rovnoplatnost... přece jen mě něco smysluplnějšího napadlo. – Tak si představ, Rost'ó, nasadil jako snad dosud nikdy

rádoby dobromyslný tón, - že já se tě zeptám, abys mi řekl rovnoplatnost slova ekvivalent, už dováděl naši polemiku ad absurdum, zase jsem se ani v duchu nevyhnul cizímu slovu, jak už jsem byl za ten rok od něho tím nešvarem nakažený. – Nemluvě o tom, že s největší pravděpodobností rovnoplatnost není spisovné slovo! řekl způsobem jako kdyby vynášel poslední zničující trumf.

– Já bych se tě tak nikdy ani nezeptal! odporoval jsem už naštvane Radikovi dál. – Tak jak? zjevně se pouštěl se mnou do lingvistické diskuse, čímž mi mimoděk připomněl naše nekonečné debaty i o jiných věcech v prvním ročníku, než se těm parchantům podařilo ty nejlepší kluky vyrazit a zbytek rozmetat po všech koutech učiliště. – Abys mi třeba řekl rovnocenné nebo rovnoplatné slovo pojmu ekvivalent, pokusil jsem se mu odpovědět. – Rovnocenné ano, zase chtěl mít jako poslední pravdu, - ale ani rovnoplatné není spisovné přídavné jméno. – Tak si, ty koni, mluv jak chceš, raději jsem další polemiku s tím beranem vzdal, - mluv si na nás třeba latinsky! otočil jsem se a šel jsem od něho v dobré víře, že potřebuje on mne a ne já jeho, což byla ovšem pro změnu moje iluze.

Ačkoli jsem si s tou myšlenkou osamostatnit se definitivně od něho pohrával, že dává-li tedy přednost Pavlovi Rezkovi, ať tedy mu hraje i tu roli Věrného Džulbarse, jak se jmenoval právě v učilišti běžící sovětský film, ať Pavel vezme na sebe i ty osobní strážní povinnosti na hřbitově italských zajatců, ale o takové možnosti nechtěl Radik ani vteřinu uvažovat, což mě naštvalo ještě víc, dával mi tím implicitně, kurva, tedy nepřímou najevo, že Pavel se pro takovou roli z jakéhosi *vyššího principu mravního* nehodí, kdežto já jako osvědčený komplic pravděpodobně ano, i když mi klidně mohl říct, že by byl nerad, aby o těch jeho pletkách s Milenou věděl ještě někdo jiný, ale to by mi dal explicitně, do prdele, tedy výslovně najevo, že mi důvěruje víc než komukoli jinému, má tedy větší důvěru ve mně než v Pavla.

Jenže ten parchant Radik jako vždycky měl z pekla štěstí, když se mu totiž něco ošklivého stalo, tak mu ten malér pomohl dostat se z ještě většího nebo nepříjemnějšího průšvihů – při

nácviku na spartakiádu se nám v našem družstvu totiž po tvrdém dvouhodinovém nácviku bradla vysmekla, spadla na jednu stranu a hrana spodní části odřela Radika právě na těch viditelných místech na tváři, takže se Milena nejen na něho nenaštvala, že jí zahýbá s nějakou flundrou, ale málem celou hodinu se mu prý jeho poctivé spartakiádní úsilí snažila svou laskavostí a hlavně přístupností vynahradit, dokonce mu konečně dovolila dostat se jeho šmátravýma rukama nejen pod svetr.

V té chvíli jsem ovšem netušil, že se díky Radikově následné euforii dožiju dalšího nebezpečného dobrodružství, jak asi ten úspěch po roce jejího dobývání na něho psychicky a logicky zároveň avanturisticky zapůsobil, jak jinak, Milena podle všeho se svým atraktivním tělem zacházela podobně rafinovaně jako Šeherezáda se svým donekonečna prodlužovaným vyprávěním, nejspíš mu proto pravděpodobně intuitivně dovolila proniknout právě do těch dosud hájených prostor, kvůli nimž si ho tu podržela, když se v létě jen tak v záludně rajcovném tričku a s nejmodernější podprsenkou pod ním objevila u našeho hloučku zájemců o výcvik u průzkumníků a Radik při pohledu na její kozy se symbolicky nedotkl traverze na konci lana, což nás připravilo o dost spornou prestiž doklusat až do pobočky pěchotního učiliště v Ružomberoku.

Radik si po tom nevídaném a podle mě hodně přeceněném úspěchu s Milenou nejspíš myslel, že od téhle chvíle si může vlastně dovolit všechno, a tak se přes výslovný zákaz náčelníka učiliště i varování kluků přesto rozhodl jít do *Kreuzbaru*, kde zrovna byla taneční zábava a nejspíš poslední v tomhle roce v zahradě, bylo totiž až neskutečně hezky, málem poslední záchvěv indiánského léta, pod již opadávajícími kaštany sedělo plno holek a žádný voják, už věděly, že máme *zaracha*, takže se všechny okamžitě podívaly k východu, když jsme se tam s Radikem objevili, já jsem si stále myslel, že si dělá jen legraci, ale ten projevovaný zájem o naši již pouhou existenci a napjaté očekávání budeme-li mít odvalu tam skutečně vejít, Radika jen v jeho sebevražedném úmyslu utvrdil, já jsem samozřejmě zaváhal, protože jsme

se po téhle klukovině mohli s učilištěm pomalu i rozloučit a slušně řečeno dva roky studia by byly v prdeli, a třeba už mám další dítě na cestě, dělali jsme pro to s Milenou čtyřicet hodin opravdu, co jsme mohli.

- Hele, Radiku, neblbni! snažil jsem se ho od jeho už teď ani tak dobrodružného, jako spíš slabomyslného záměru odradit, ačkoli jsem dobře věděl, že je stejně jako jeho táta přece jen trochu *hogo fogo*, tedy haur. – Ty se fakt bojíš, Rost'ó? dával mi tou otázkou flagrantně najevo, že jsem přízemní zbabělec. – Nezapomeň, že jsem ženatý a nechtěl bych celý život bydlet u tchyně! snažil jsem se na něho zapůsobit i emocionálně. – A sám jsi mi teď umožnil mít konečně dalšího potomka! dál jsem apel na jeho odpovědnost stupňoval. – Přece se kvůli těm hajzlům nepoděláme! myslel si o podobných kolektivních trestech své., což bych mu i těžko vyvracel

– Hlavou proti zdi? zkoušel jsem teď na něj působit už trochu podpásově, protože si zrovna od Roziny přivezl jako dárek za odvezení jeho učilištní pozůstalosti Drnákův román *Hlavou proti zdi* o Vincentu van Goghovi, kterého Rozina bezmezně zbožňoval. – My jsme tady přece, Rost'ó, když se tu kluci minulou neděli mezi sebou porvali, evidentně nebyli! pokoušel se mě přesvědčit i zdánlivě logickým argumentem. – Na to ti, vole, tak někdo skočí! už jsem začal reagovat neuroticky.

Radik se mi chvíli zpytavě díval do očí a pak se hluboce nadechl: - Hop anebo trop, Rost'ó! bylo mi nad slunce jasné, že ten povážlivý krok považuje za jakousi zásadní zkoušku svého charakteru se konečně vážněji postavit proti tomu absurdnímu počínání vojenské instituce. – Já tě ale vzhledem k tvé rodinné situaci k ničemu nenutím! dával mi příležitost k čestnému ústupu.

Ale v tom okamžiku jako kdyby i ve mně nečekaně vzklíčil zatím těžko přesněji identifikovatelný odpor, že bychom přece jen už dál neměli nikomu dovolit s námi tak svévolně manipulovat, takže vlastně jsem ten spouštěcí mechanismus potenciální katastrofy

uvedl do sebevražedného pohybu já, když jsem se v zápětí vzchopil a rozhodně řekl: - Tak tedy, Radiku, jdeme!

Jak jsme asi ale byli upoutáni naším vlastním rozhovorem, tak jsme netušili, že nás všichni na té zahradě stále pozorují, jak se rozhodneme, dokonce i hudebníci, protože když jsme skutečně vyrazili k jednomu volnému stolu, tak se ozval nejen potlesk, ale i fanfára, bylo vidět, že s námi všichni solidarizují, považují ten zákaz kvůli jedné pitomé rvačce za stejnou pitomost, a po fanfáře hudba hned začala hrát, číšník nám přinesl pivo a že je zadarmo, já jsem se hned napil, jak mi tím vypětím vyschlo v hrdle, ale ve srovnání se mnou Radik přece jen preferoval jiné hodnoty a vyrazil za nejhezčí holkou, ke které se několikrát marně snažil dostat na minulých zábavách.

Když jsme se pak spolu vraceli zpátky do kasáren, samozřejmě jsme v *Kreuzbaru* nevydrželi zas tak příliš dlouho, aby nás tu čapla lítačka, tak jsem byl rád, že pro změnu signál k odchodu dal Radik, určitě s nelehkým srdcem, viděl jsem, jak ta krásná holka byla k němu při tanci přiléhavě přilepená, že už ta blízkost mu jistě dávala pocítit rozkoš, ale bohužel mozková centra řídící erotické a sexuální emoce a aktivity s vysokou mírou pravděpodobnosti nejspíš sousedí s těmi signalizujícími hrozící nebezpečí, takže i tu sebesladší slast brzy může převážít strach, což asi sebezáchovně zabrzdilo i Radika a radilo odejít, i když se vymluvil velmi svérázně, že mu ta dívka několikrát sjela stehnem do rozkroku, že by nerad poprvé v životě odešel přímo a při tanci v tanečním sále.

Naštěstí tenhle náš šílený nápad skončil dobře, nikdo se nic nedozvěděl, nikdo ten uličnický kousek na nás nepráskl, ačkoli následující týden byl pro Radika nejspíš jedním z nejhorších v jeho životě, dozvěděl se totiž, že ho i přes jeho výtečný prospěch nebudou na konzultace do Prahy pouštět, a ať se náš velitel roty opravdu snažil, jak mohl, aby se nám revanšoval, jak jsme mu pomohli v konfliktu s Rozinou a Radik mu dál připravoval týdenní politické informace, byl v souboji s učilištní byrokratickou hydrou naprosto neúspěšný, a já jsem jen

proto s hrůzou očekával, co tenhle další debakl s Radikem v nejbližších dnech udělá, byl jsem přesvědčený, že se studia nevzdá, konečně mu jej taky nikdo přímo nezakázal, jen mu nepovolil jezdit na příslušné konzultace, což ovšem zase byla stále systémovější vojenská praktika.

15

Už od začátku druhého ročníku pěchotního učiliště jsme začali s výcvikem čety, někdy v říjnu nebo v listopadu zrovna útočili na nějakou bezejmennou kótu ve vojenském výcvikovém prostoru a střídali se ve velení, přšelo jako z konve, což se dá vydržet v jarním nebo v letním počasí, ale ne bezprostředně před zimou, kdy déšť je stejně studený a dokonce studenější nebo spíš vlezlejší než sníh a kroupy, pro našeho učitele taktické přípravy ovšem tohle psí počasí bylo opět příležitostí, jak nám dát zabrat, cvičit nás za všech možných a hlavně nemožných meteorologických podmínek.

Už ve výchozím postavení jsme byli mokří na kůži, ale nejhorší nás ještě čekalo v jakési muldě nebo proláclině, kde nás ten idiot nechal zalehnout v deseticentimetrové vodě, která byla pomalu na utopení, a když se někdo zvedl, hned na něj řval, že nic nevydrží, měl zároveň agitační připomínky, co museli vydržet vojáci za druhé světové války nebo u partyzánů, někteří kluci z čety si alespoň dovolili lehnout si na bok, aby si uchovali v suchu přinejmenším svůj nejcennější vercajk, my poslušní blbci jsme samozřejmě leželi na břiše dál, takže jsme bohužel neskončili jen s obyčejným nachlazením, ale se zánětem močovodů nebo čeho všeho, co jsme ještě v tu chvíli přesně nevěděli.

A tak jsme hned druhý den ráno v dost hojném zástupu napochodovali na ošetřovnu, cítili jsme stále řezavější bolest v podbřišku a trápil nás jakýsi hustý, žlutě zbarvený a zároveň nepříjemně páchnoucí výtok, zrovna tam ale žádný vojenský lékař nebyl, jenom nějakí

lapiduší a právě upečení dva noví doktoři v základní službě, kteří nás pro jistotu jako správní vojenští alibisté hned poslali do vojenské nemocnice v Olomouci, a jako s uděláním tu na urologii byla sice vojenská doktorka, jak jsme se dozvěděli později, ale taky jen bezprostředně po absolvování Vojenské lékařské akademie v Hradci Králové, kde Radik chtěl po maturitě studovat, a hned ti první, co před ní tu známou švancparádu z příslušného vlezdoprdelismu absolvovali, tedy kteří se všude cpou dopředu a chtějí být všude první, nám se stále větším obdivem hlásili, že tak krásnou ženskou v životě neviděli, takže jsme se s Radikem rozhodli jít za ní z celé té naší skupiny až úplně poslední, ačkoli nás kluci zároveň varovali, že se k vojákům chová neskutečně odměřeně.

– Větší studenej čumák jsem v životě neviděl, řekl Pepík Rollo, který sice s námi na té pověstné podmáčené kóťě necvičil, byl teď v jiné čtětě než já s Radikem, také nastydl úplně jinde a jinak, ale zrovna v tu osudnou dobu byl na naší ošetřovně, když jsme tam byli my, a tak ho poslali úplně zbytečně s námi, ačkoli na něho pokud jde o hodnocení ženských jsme nikdy nemohli moc dát.

Kdybych měl přiznat své motivy k nesmyslnému časovému odsouvání prohlídky, tak se mi tam nechtělo jít vůbec, měl jsem obavy, co mi vlastně zjistí a jaké může mít to nedecentní prochlazení i jiné následky, zvláště chceme-li mít se Soňou druhé dítě, Radik se možná dokonce styděl se před tou ženskou svléknout, všichni tam ale podle pravidelně předávaných informací museli z otevřené kabinky před ordinací napochodovávat nazí, a tak jsme se raději taky hned po vstupu začali poslušně svlékat, aby nás nebuzerovala, aniž jsme se stačili na ten její předem signalizovaný líbezný zjev podívat.

- Doufám, že jste poslední! psala ta již předem pro svou krásu do nebe vynášená doktorka cosi u stolu, ani se na nás nepodívala, byli jsme pro ni vosk, i z tónu jejího hlasu bylo možné tušit, že má ten den ordinování v tomhle obskurním lékařském oboru právě dost. - Vám snad někdo říkal, abyste se hned svlékali? hned nás zarazila svou dost řízně vyslovenou otázkou,

když se na nás konečně milostivě podívala. – No, to nám řekli kluci před námi, že se tu musíme svléknout donaha... zmohl jsem se nesměle na odpověď a hned poté jsem se zařekl, že už neřeknu ani slovo, pokud se mne ta jen o něco starší a opravdu ale líbezná luketka přímo nezeptá. – Jacípak kluci, vytkla mi stejně ostře, - já znám na vojně jen a jen vojáky, trochu mi tím názorem připomínala našeho sovětského vojenského poradce v učilišti podplukovníka Blochina, - a budete se tady chovat podle toho, co řeknu já, připomínala zase svým způsobem uvažování většinu důstojníků v našem učilišti.

- Mě vždycky každé zkazí jakoukoli i sebemenší radost, řekl Radik s nepatrně lítostivým tónem, k mému překvapení se místo předpokládaného studu začal chovat ostražitě a znovu si nespokojeně natahoval kalhoty. – Ty se snad rád svlékáš? kupodivu to Radikovo komické postesknutí doktorku zaujalo.

Radik si přestal oblékat kalhoty, podíval se na ni, co že mu tyká, takže jsem měl strach, jestli ji nezačne tykat taky nebo se přidrzle nezeptá *My si snad tykáme?* ale on se raději takticky přímému oslovení vyhnul a klidně jí odpověděl: – Jak kde, slečno nebo paní doktorko... pokračoval v rouhavém tónu Radik dál a i přes jeho kultivovanou formu jsem začal mít strach, že jsem zase kvůli němu na začátku nějakého pošetilého dobrodružství.

– Soudružko nadporučice, když už, soudruhu svobodníku! zase v ní při jejím neobvyklém představování, s kým máme tu čest a co jsme my, zaduněl podplukovník Blochin. - Promiňte! omluvil se Radik, ale tou hodností ji neoslovil a jak jsem ho znal, nejradši by jí v téhle chvíli nejspíš řekl: *Promiňte, Vaše veličenstvo nebo vaše blahorodí!* nebo možná ještě jinak - *Izvinitě,, pažalusta, Vaše Prevaschaditělstvo!*

- Jak kde se tedy rád svlékáš? kupodivu si doktorka dost přesně zapamatovala Radikovu odpověď na její otázku. – Ty si snad myslíš, že je to pro mě nějaká radost dívat se celý den na stejný instrument? naštěstí Radikovi umožnila vyhnout se odpovědi na první všetečnou

otázku, se kterou by asi měl dost nepříjemné problémy. – Tak proč jste potom šla na urologii? bylo mi jasné, že katastrofa je blízko.

Jenomže ta opravdová kráska s nádhernými černými vlasy a s ještě krásnějšíma černýma očima a zřejmě při své štíhlosti i přes bílý pracovní plášť i jinak dobře vyvinutá se pobaveně zasmála: - Samá voda, svobodníku! ve srovnání s dosavadními reakcemi na Radikovo oslovení její Výsosti se k němu obrátila přece jen důvěrněji. - Dělán tady na urologii jenom kolečko! – Nevšiml jsem si nějakého krouživého pohybu... buď Radik nevěděl, oč v její lékařské zkušební praxi jde, že absolvuje postupně pobyt na všech odděleních nemocnice, nebo té možnosti pohotově využil, což bylo pro něho typičtější.

– Nejsi snad trochu drzej? už se ta doktorka nehledě na obsah toho, co povídala, smála tak, že se jí sympaticky zalesklo v očích, zvedla se ze židle a šla k Radikovi, který stále ještě držel v obou rukou kalhoty. – Tak se tedy svlíkni, když ti to tak schází! už se dokonce pobaveně řehkala. – Jedině na váš rozkaz! smál se podobně Radik jako kdyby šlo o předem domluvenou scénu, dávno se společně znali, jen se mi tak tam jako dva komici předváděli. – Tak si ty kalhoty konečně natáhni, nepředváděj se a sedněte si! ukázala na křesla v ordinaci, vzala si naše zdravotní knížky a začala do nich psát.

- Nač byste se svlékali ještě i vy, sedla na první pohled překvapivě milostivě k nám, - všichni máte zánět močového měchýře, jinak bych vás poslala na venerologii. – Proč na venerologii? zděsil se Radik. – Podobný výtok je i při kapavce! řekla jako by se nechumelilo. – A jsem ráda, jak se dá z vašeho výrazu tušit, že to z vlastní zkušenosti nevíte! zjevně se na náš účet bavila, a proto se Radik zatvářil dost nelibě, i když totiž vtipkoval na nejrůznější témata, na podobná rozhodně ne. – Promiňte! omluvila se. – Umíte si představit, co to pro mě znamená tu celý den trčet, koukat se na tu určitě vaši nejcennější výbavu a starším důstojníkům hmatem přes konečník zkoumat, jestli nemají zvětšenou prostatu, jakože ji většina takovou má? začal

jsem mít pocit, že se k nám chová až zhůvěřile, a zároveň mi dělalo potíže, že aktérem tohoto málem obskurního rozhovoru je až neskutečně krásná ženská.

- A co nám vůbec je? zeptal se i k mému překvapení znovu Radik. – Už jsem vám tu diagnózu přece řekla! Vy jste neposlouchali? byla už zase odměřená. – Já jsem myslel, jak je to onemocnění nebezpečný... ptal se Radik zmateně dál. – Spíš nepříjemný, protože se někdy pěkně vleče, mluvila opět vážně. - Kdybyste měli kapavku, tak ji máte za pár dnů spolehlivě vyléčenou. – Kde bychom přišli ke kapavce... už zacházel Radik zbytečně daleko, doktorka ale jeho poznámku decentně přešla: - Ale já si myslím, že se z toho dostanete poměrně rychle, když vás někdo tak hloupě nenechá někde ležet ve vodě, asi jí někdo prozradil, jak k našemu prochlazení došlo, - předepsala jsem vám desurol, mírně se přitom zasmála, - takže nebudte překvapení, když budete močit modře... – Vy si snad z nás děláte legraci, přerušil jí Radik, zatímco já jsem v souladu se svým předsevzetím mlčel a pozoroval je, ona stejně věnovala svou pozornost spíš Radikovi. – Jak bych si z vás mohla dělat legraci? ohradila se. – V tom léku je skalice modrá, vysvětlila nám důvod.

– Vy byste nám mohla dělat zdravotnickou osvětu, využil Radik její stále větší vstřícnosti. – Když mě někam pozvete... podívala se teď pozorně na Radika s mírně pootevřenými rty a znovu se bavila tím, jak zrozpačitel. – Ty snad máš ze mně strach? už trochu hrála podivenou. – No, nemám, přece jen Radik ztratil na chvíli jistotu, - jde jen o to kam... Když nám ostatní kluci utekli... mluvil Radik stále pomaleji, s většími pauzami, ale stále se jí díval do očí – A co s tím mají společného vaši spolužáci? divila se. – Třeba jen aby nás založili, už se teď Radik pravděpodobně při své upřímnosti styděl. – Takže snad vás mám pozvat já? – Už jsem řekl... Podle toho kam... neviděl jsem Radika vyjevenějšího, jak ho její nápad zaskočil.

- Takže mezi sebou uzavřeme takovou gentleman agreement, řekla ta doktorka po chvíli, - já doplatím částku, na kterou už nebudete stačit, ano? podívala se konečně blahosklonně i na mě. - Já jsem taky ještě před pár měsíci studovala, dotkla se teď dokonce Radikovy ruky. – Yes,

my lady! souhlasil Radik s již větší sebejistotou. – Tak na mě počkejte v čekárně, já se jen převléknu! – Jenže my se ale musíme hned vrátit do školy! nezapomněl i při svém ohromení přemýšlet Radik. – Vy nejste kvůli mě ochotní ani přetáhnout? divila se zjevně předstíraně, ale zároveň i trochu zrozpačitěla. – A vy nemáte odvahu nám napsat nějaký glejt, že jsme tu museli být přes noc třeba hospitalizováni? připravoval se možná Radik o příležitost se s ní seznámit.

Po Radikově nápadu byla doktorka ještě rozpačitější, asi jí nebylo dostatečně jasné, co si tu ve vojenské nemocnici jako stále jen stážující doktorka může dovolit: - Možná bych vám mohla napsat, že jste museli čekat do pozdních večerních hodin na laboratorní výsledky, přemýšlela před námi nahlas. – Jo, to bych mohla udělat, sama sebe přesvědčovala. – Já vám to hned napíšu, vzala si znovu naše zdravotní knížky, sedla si opravdu ke stolu, něco do nich psala a hned poté nám knížky vrátila.

- Ty bláho! konstatoval Radik ohromeně, když jsme vypadli z ordinace. – Taky si připadám jako v Jiříkově vidění, musel jsem přiznat i já. – I když mě to cosi připomíná, narážel Radik nejspíš na svou dvouletou známost s o něco starší dívkou, která si ho podle všeho podobným způsobem nabalila. – Já mám ale tušení, začal být Radik skeptický, - že se tady za chvíli objeví a vysměje se nám jako malejm klukům, vždyť po tak krásný ženský tu musí pást přinejmenším půl nemocnice!

– Jenže pozor, kamaráde, přece jen jsem o tom něco nejen slyšel, ale i zažil, - na takový opravdu krásný ženský si totiž málokdo troufne a tys ji možná přece jen dost ohromil tím, že jsi před jejím půvabem zrovna hned neklesl do kolen... Stejně jako před Milenou, nezapomněl jsem mu hned připomenout, - prostě po tobě starší holky z neznámých důvodů jedou... začal mě zájem o něho dokonce bavit. – Snad mi nechceš říct, Rost'o, že jim připadám jako chlapeček přímo zrozený ke zneužití? mírně se naštvál Radik. – To jsi řekl ty! hned jsem mu tu jeho impertinenci vrátil. – A já nevidím do ženský duše! dodal jsem. – Já snad jo? zeptal se

mě. – Tak tohle nemohu při své duševní i skutečny monogamii vědět, ale ty určitě do ní dost kvalifikovaně začínáš nahlížet, málem jsem nedořekl, protože se ve dveřích objevila naše doktorka znovu: - Vpadl tam do ordinace najednou primář a chce, abych na chvíli za ním zašla, měl tedy Radik dobré tušení, - takže jděte na chvíli do Army a já si vás tam vyzvednu... A vezměte si ten desurool, abyste zbytečně netrpěli, ještě nás stačila upozornit. – Ona je tu někde lékárna? zeptal se Radik. – Asi už bude zavřená, podívala se na hodinky. – Počkejte, vrátila se do ordinace a znovu se objevila se dvěma krabičkami léků.

- Člověče, kroutil hlavou Radik, když doktorka znovu zmizela, ona snad to své pozvání myslí vážně, vyrazili jsme do bufetu. - Koukám, že ti pěkně zamotala hlavu! řekl jsem Radikovi, když jsme si koupili limonádu a sedli si v Armě ke stolku. – Tobě snad ne? vrátil mi mou otázku. – Mě se přece tahle záležitost netýká, bylo nejen jasné, že dává přednost Radikovi, ale já jsem nikdy neměl zájem se pouštět do nějakého dobrodružství, i když tahle doktorka by v každém případě stála nejen za hřích.

– Právě přemýšlím, jestli ještě nemám dohnat kluky na nádraží, abych ti nekalil vodu! opravdu jsem o tomhle kroku přemýšlel. – Nemohl bys mi udělat nic horšího! bylo jasné, že na ní má až příliš eminentní zájem. – Určitě by si myslela, že jsem tě předem vyřadil ze hry! namítl logicky, ale zároveň se předem kryl, jako kdyby ode mne očekával ránu. – Nerad někomu dělám křena! hledal jsem další možnost, jak z téhle situace vybruslit, ačkoli jsem by zvědavý, jak se situace bude dál vyvíjet.

- Moc rád bych věděl, jakou s námi hraje hru... jako vždycky v souvislosti se ženskými hledal Radik motivy. – Prosím tě, nemohl jsem jako téměř vždycky málem nevybuchnout, - přestaň už jednou přemýšlet nad tím, proč ženské některé věci dělají! – Chceš snad říct, že se chovají iracionálně? znovu začal s problémem, o kterém jsme spolu diskutovali přinejmenším stokrát. – Jednají tak, jak jednají! nenašel jsem jako vždycky jinou odpověď, o které jsem byl navíc dost přesvědčený.

– To jsem se toho tedy od tebe zas dozvěděl! nemohl jsem od něho čekat jinou repliku. – Tak se příště zeptej někoho jinýho! byl opravdu blízko toho mě naštvat. – Možná ji rozvášnilo, co dneska viděla! raději jsem prozatímní vývoj událostí ironizoval. – A tak se po tom defilé nechává od dvou protagonistů toho smutnýho představení pozvat na skleničku. – Mluvíš pomalu jako Pepík Čechura, moje reakce Radika zjevně neuspokojily. – Pepík Čechura by asi mluvil opravdu jinak... namítl jsem. – Jak jinak? už byl Radik v souvislosti s touhle doktorkou asi zvědavý na jakýkoli i sebetrapnější argument. – Třeba, nahnul jsem se důvěrně k Radikovi, - že jí tolik učilištních čuráků rozdráždilo natolik, že touží hned po dvou najednou. – Netušil jsem, Rosťo, že jsi takovej dobytek! ani čtyři roky v armádě nestačily pokud šlo o používání sprostých slov zcela zlikvidovat jeho pětiletou skautskou výchovu. - Nezdá se, že byste se připravovali na nějaký velkolepý flám! podívala se doktorka na stůl, co pijeme, nemluvě o tom, že jsme zaujati vlastní rozhovorem nezpozorovali, že vešla do Army a přiblížila se k nám. – Dáte si také? rozpačité jí nabídl Radik a zvedl se ze židle. – Tyhle bublinky? zeptala se doktorka. – Když už, tak je mám ráda v jiné formě! odmítla Radikovu nabídku a ten zůstal rozpačité stát. – On, totiž, soudružko nadporučice, za ta léta na vojně nestačil poznat, co jsou to jiné bublinky! podařilo se mi Radika parádně shodit. – Já jsem zjistila, nahnula se nyní doktorka k nám stejně důvěrně jako před chvílí já k Radikovu uchu, - jak si chtěl váš kolega, podívala se na mne, - u mně v ordinaci stáhnout kalhoty způsobem, jako kdyby už spolu s nimi z něj chtěl každou chvíli spadnout dlouho schraňovaný pel... připadala mi ta její poznámka podvědomě nějak předem připravená, takže jsem se zarazil, nerad bych se stal jejím spoluhráčem proti Radikovi. – Ženatým se samozřejmě cosi podobného stát nemůže! podívala se mi do očí a tím konstatováním mě zároveň i diskvalifikovala jako možného partnera, určitě si v mé zdravotní knížce všimla, že jsem víc než rok ženatý.

– Tak to bychom tedy měli! nemohl jsem za téhle demaskující situace říct asi nic příhodnějšího, takže jsem opravdu měl důvod nějakým inteligentním způsobem zmizet, ale zároveň jsem z kolegiálních důvodů v téhle stále nepřehledné situaci nechtěl nechat Radika samotného, ačkoli jsem si mohl vykoledovat možná ještě něco horšího, než bylo střežení Radikových schůzek s Milenou na hřbitově italských zajatců.

- Hodláte tu takhle vysedávat dál? podívala se doktorka znovu na mě, protože mírně konsternovaný Radik si už znovu nesedl, já jsem proto také povstal, ale od té chvíle jsem se nemohl zbavit neodbytného pocitu, že za jejím rádoby rázným, rozhodným a zároveň něžně i drsně ironickým chováním je daleko hlubší nejistota, jen jí prostě těmito protikladnými mimikry maskovala. – Znam tady poblíž malou hospůdku, kde mají roudnického müllera, tvářila se jako kdovíjaká znalkyně vína.

- Já piju víno potřetí v životě, přiznal se Radik. – Tak tenhle pel bych už nepředpokládala vůbec, zjevně si začala hrát svou hru s Radikem. – I když bych docela ráda jako každá zvědavá ženská věděla, na chvíli se zarazila, - které byly ty dvě přede mnou. – Jaké dvě? zarazila Radika její alogická poznánka. – Se kterými jste to víno pil, zjevně se o něm chtěla dozvědět víc. - Poprvé v životě jsem si dal dvě deci červeného po poslední měnové reformě, nereagoval na její zároveň i provokativní otázku, - což bylo přesně loni třicátého května, vzpoměl si Radik, - když mě pozval jeden kamarád, který měl pár stovek navíc a nechtěl je ze vzteku měnit jedna ku padesáti. – A podruhé? podívala se doktorka Radikovi do očí jako kdyby si chtěla přesvědčivěji zajistit, že mluví pravdu. – Taky s jedním kamarádem, zdůraznil Radik, - když jsme byli s naším pěveckým souborem na Armádní soutěži tvořivosti v Trenčíně. A taky dvě deci červeného... – Moc jste tedy tomu alkoholu nedal, začala Radikovi najednou vykat, takže jsem měl znovu o čem přemýšlet, co má změna jejího chování znamenat, i když se možná jen přeřekla.

Restaurace, kam nás doktorka dovedla, byla opravdu jen hospůdkou, ale útulnou a hlavně čistou, navíc tu nikdo v téhle pozdní odpolední hodině nebyl. – Tak sem si vodíte ty své oběti? přece jen se Radik ze svého ohromení vzpamatoval, když jsme si sedli a pokusil se jí odvést její vyzývavé otázky. – Je zajímavé, ale jsem tu také jen potřetí... přiznala se, - a posledně jsem se zařekla, že už sem nikdy nepůjdu sama! postupně jako kdybychom se s Radikem dozvídali, proč nás vlastně pozvala.

– Proč? nemohla čekat od Radika jinou otázku. – Vy se snad rád opijíte sám? dál mu vykala. – Ze dvou deci se těžko někdo někdy opije... A vy už jste se opila úplně sama? podíval se jí Radik do očí podobně jako ona před chvílí jemu a já jsem znovu měl pocit jakési blížící se katastrofy nebo alespoň problémů. – Není, Radime, na nějaké intimnější přiznávání příliš brzo? začala ho oslovovat křestním jménem a já jako kdybych tu už s nimi nebyl. – Říkají mi Radiku... hned toho pohotově využil. – Já jsem Eva, představila se a podala Radikovi ruku, ale mě znovu ve svém zaujetí Radikem ignorovala.

Radik se po jejím představení usmál a já jsem hned pochopil proč, tak se jmenovala jeho první láska, kterou ale zapíral, chtěl za svou první lásku považovat jinou dívku. – Proč jste se usmál? zeptala se okamžitě. – Mrzí mě, že nejsem Adam... pohotově se vyvlékl Radik. – Dneska jste Adamem přece mohl být! rozesmála se a rozhodila rukama tak, že málem vyrazila právě se blížícímu číšníkovi tác se třemi skleničkami vína.

Já jsem se pobaveně rozesmál ještě víc než ona, nejspíš proto si mě i konečně zase všimla a podala mi také ruku: - Eva! – Rost'á! představil jsem se i já, ale zjevně jako kdyby mé křestní jméno ani nezaregistrovala, jak byla už vyloženě upnutá na mého kamaráda.

- Někdy jsem opravdu měla chuť se sama opít, vrátila se Eva k Radikově otázce, jako kdyby se chtěla zpovídat, když jsme si přitukli na seznámení, - ale nikdy jsem k tomu nenašla odvahu. – K opití je třeba odvaha? zeptal se Radik a já jsem si hned uvědomil, že od té chvíle, bude-li mít Eva zájem se s Radikem dál přátelit, bude si muset zvykat na jeho stále zvědavější

otázky pídící se navíc po hlubších příčinách a motivech jednání a chování. - Možná jsem se nevyjádřila přesně, asi musí člověk být v hlubší krizi, aby se k něčemu tak deprimujícímu odhodlal...

Na Radikovi bylo vidět, že by se rád ptal dál, ale váhal, jestli by nepřekročil hranice, kdy by si mohla myslet, že je už vlezlý. – Jen se klidně zeptejte! bylo jasné, že je i trochu psycholožka. – Ale ne... odmítal váhavě její nabídku, možná už taky proto, že jsem byl s nimi a nebyl by rád, kdybych o ni něco osobnějšího věděl. - Já jsem si vždycky myslel, že podobný stavy jsou charakterističtější pro muže... začal Radik raději zdánlivě o něčem jiném. -

Alespoň, jak jsem se někde dočetl v literatuře... V Goethově Utrpení mladého Wertera... – Nepamatuju se, že by se zrovna Werther upíjel, ten pro jistotu hned spáchal sebevraždu! zasáhl jsem pravděpodobně nešťastně do jejich rozhovoru.

Myslel jsem si, že tou svou netaktností naštvu Radika, ale ze zcela neznámého důvodu zbledla Eva. – Stalo se něco? předběhl jsem Radikovu nejspíš stejnou otázku. – Ne, ne... Nic se nestalo! bylo jasné, že ji moje poznámka něco připomněla, ale pravděpodobně to bylo cosi tak vážného, že o tom nechtěla mluvit. – Naštěstí v dnešní době by už těžko mohlo dojít k takovým psychózám jako po Wertherově sebevraždě, snažil jsem se nepozorovaně odvést pozornost někam jinam, než kam jsem ji sám zavedl. – Myslíte? konečně Eva po chvílce zamyšlení začala věnovat milostivou pozornost i mě. – Nevěřím, že kdyby teď někdo spáchal sebevraždu, mohla by následovat série dalších, začal jsem se zaplétat do možná nebezpečné diskuse. – Musí jít vždycky jen o psychózu kvůli nešťastným láskám? asi jsem hrubě podcenil její inteligenci. – A mají k ní tendenci jen mladí? ani tak se mě neptala, jako spíš pokládala jako někdy Radik takové jakoby řečnické otázky. – Nevím, co máte na mysli... už jak jsem tohle řekl, tak jsem litoval, že jsem raději nemlčel. – Nedůvěřivost snad psychózou není? řekla sice co nejobecněji, ale v kontextu našeho rozhovoru bylo jasné, že má na mysli

společenskou situaci. – Možná bychom našli nějaké zajímavější téma... dal jsem se radši na ústup.

- Kolik máte dětí? zeptala se mě po chvíli Eva zdánlivě neutrálně. – Jedno, ale chtěli bychom mít další, těžko bych mohl někomu vysvětlovat, proč se jí s tím svěřuji, Radik se také na mě hned podíval, určitě se mu v té chvíli vybavilo, že jsem ho pokud jde o mé usilování se Soňou zavázal mlčenlivostí. Chvíli se proto rozhostilo ticho, než Eva zvedla svou skleničku a napila se: - Pochybujete o tom, co jsem řekla, nebo jste jen opatrný? – Descartes kdysi pravil *dubium est initium sapientiae* - pochybování je začátek moudrosti, nevydržel naštěstí mlčet Radik, možná mi tím chtěl i pomoci, přinejmenším mě na chvíli zbavil povinnosti nebo spíš jen slušnosti na Evinu otázku odpovědět. – Ty umíš latinsky? okamžitě se zeptala Eva a začala Radikovi opět tykat. – Trochu jsem se latinu učil na žižkárně, chtěl jsem taky jít na medicínu do Hradce, snažil se co nejskromněji odpovědět Radik, - bohudík mi vojenská správa tuhle pošetilost znemožnila, možná chtěl, aby ho kvůli té nevěli armády Eva politovala. – Měl bys za to vojenským byrokratům poděkovat, k našemu obapolnímu překvapení řekla Eva.

- Vy snad nejste ráda, že jste se stala vojenskou lékařkou? nechtěl jsem Evě věřit. – Ale ano, kývla zároveň hlavou, ale nepříliš přesvědčivě, - ale raději bych teď dělala něco takového jako jsou zahraniční vztahy... Pro změnu jsme se teď zasmáli společně s Radikem. – Co je? zaskočil ji náš smích. – On totiž dálkově studuje fakultu mezinárodních vztahů, kývl jsem směrem k Radikovi, čímž jsem asi definitivně přispěl k tomu, aby se zajímala jen o něho. – Jenže bohužel... chtěl Radik pravděpodobně naznačit, jaké má se svým dálkovým studiem problémy, když zrovna přišel číšník: - Máte nějaké přání? Eva se podívala na naše téměř netknuté skleničky: - Zatím ne, děkujeme!

A když číšník odešel, Eva nerozhodně zvedla ramena: - Proč nepijete? – Už Cicero strašně dávno řekl *non enim paranda nobis solum, sed fruenda, sapientia sit* - nemůžeme moudrost

stále jenom sbírat, musíme ji také uplatňovat, hned pro jistotu ten citát pro mě i přeložil. – Nikdy bych si nepomyslela, že se na urologii setkám s latiníky a navíc ve vojenské uniformě, nebylo z tónu její řeči možné vyčíst, jestli to měla být pochvala nebo zděšení, a proto Radik znovu zareagoval citátem: - Saepe est etiam sub palliolo sordido sapientia - i pod hrubou halenou je často skryta moudrost, už automaticky ty své latinské citáty pro mě stále překládal. – Neznáte náhodou celého Cicera nazpaměť? už zase Radikovi vykala. – Náš latinář nás na každé hodině donutil naučit se tak dva tři latinské citáty, takže za tři roky jich může být tak tři stovky... – A vy si je pamatujete? – Některé... už zase mluvili jen mezi sebou. – Jenže bohužel, pokračovala opatrně, - infelix, nulli cuius sapientia prodest!

Podíval jsem se na Radika a ten mi její větu hned pohotově přeložil: – Nešťastný ten, jehož moudrost nikomu neprospěje. – Jestli chcete soutěžit v latinských výrociích o moudrosti, tak můžeme, začal Radik na Evu chrlit a zároveň mi citáty překládal: - Iuvenalis - Numquam aliud natura aliud sapientia dicit - Příroda neříká nikdy nic jiného, než říká moudrost. Omni thesauro sapientia praestat et auro – Moudrost je lepší než zlato a všechny poklady světa... Eva ho však netrpělivě a hlavně se zvláštní soutěživostí přerušila: - Quanti est sapere? jak se ptal Terentius. - Jak velkou cenu má moudrost? přeložil mi Radik a hned chrlil dál. - Rara datur longo prudentia temporis usu - Vzácnou moudrost dá ti hlavně tvá zkušenost dlouhá. Rebus in adversis sapientia vera probatur – V nepřízni osudu teprv se projeví ta pravá moudrost. Stultitiam simulare loco sapientia summa est - Předstírat na správném místě hloupost je velice moudré. Victrix fortunae sapientia - Nad osudem vítězí moudrost... – Ne, ne! Vzdávám se! zvedla Eva ruce nad hlavu.

– Já už bych taky těžko něco z paměti vydoloval, zase si Radik začal hrát na skromného, ale mě bylo nad slunce jasnější, že si ji získal, měl prostě štěstí, jak jsem se později dočetl v jeho latinské učebnici, kde byl i další Ciceronův citát:

Vitam regit fortuna, non sapientia - Život řídí Štěstěna, nikoli moudrost. A to ještě v tu chvíli Eva nezažila, kdyby na ni Radik vychrlil milostné básně, kterých znal z paměti možná ještě víc.

Za jiné situace by mi tohle náhodné setkání nepřipadalo až tak neskutečné, kdybychom za sebou neměli dlouhé měsíce tvrdého výcviku a zároveň i jakési intelektuální nudy, i Eva se k čemusi podobnému přiznala, i když v docela jiných podmínkách, ale z podtextu jejich reakcí bylo patrné, že život ve specificky vojenských podmínkách ji jako ženu čímsi vážně ochuzuje, co jí v ten okamžik Radik nahrazoval, jakýsi odlesk dávných světů a zároveň klimatu, který nám v polovině dvacátého století někdy nevědomě a u části lidí i vědomě chyběl.

Ani jsem se proto nedivil, když do hospůdky přišla skupina jejích kolegů z vojenské nemocnice, že nás brzy přemluvila, abychom buď *vyměnili lokál*, jak se přesně vyjádřila, nebo *jestli se neurazíme, může nás pozvat k sobě domů*. Sice zaregistrovala naši rozpačitost, ale na nic se nevyptávala, jen čekala, jak se rozhodneme, musela si asi dost vytrpět s naší váhavostí, u mě dost logickou, Radik asi takové pozvání nikdy nezažil, alespoň se tak tvářil a já si nepamatoval, že by mi o něčem takovém kdy vyprávěl, teď asi ta časová prodleva trvala příliš dlouho, že se přece jen ozvala: - Samozřejmě to není povinné! podařilo se jí tím jistým komickým výrokem zlomit naši nerozhodnost.

– My si strašně vašeho pozvání vážíme, ale neradi bychom vám komplikovali život, snažil se Radik diplomaticky ospravedlnit naši nejistotu. – Proč byste mi měli komplikovat život? jako už jednou zvedla zvláště ramena. – Mám doma stejné víno jako tady! byla v té chvíli rozpačitá i ona, protože jinak by nás takhle nepředstavitelně nelákala, neměla důvod podobným způsobem postupovat, ale tím víc jsem přemýšlel, proč se zrovna takhle chová, díval jsem se proto na ni, jestli mě nešálí zrak, ale zdála se mi stále krásnější, ale tím mi mé pochybnosti rozhodně nerozptylovala.

Ale jak se ukázalo, vůbec o nic nešlo, už jsem asi a ještě víc Radik byli zdecimováni vojenskou službou, Eva měla na tranzitce, kam jsme i my při delší návštěvě Olomouce chodili spát, malou garsoniéru, omlouvala se, že ji ještě nemá zařízenou podle svého vkusu, ačkoli bych jí i teď mohl těžko něco vytknout, dívali jsme se s Radikem po sobě, stále ještě vyvalení, když se omluvila, že se musí převléknout, vrátila se v domácích kimonových šatech, v tu chvíli bych asi byl ochotný zradit i Soňu, ale ke své smůle nebo spíš naštěstí jsem nebyl ve hře, už dokonce v méně vzrušené diskusi jsme pokračovali dál, já pil nejméně, Radik také jen tak usrkával, nevypili jsme dohromady ani jednu láhev, měli jsme spíš hlad, protože Eva měla doma jen nějaké preclíky, takže se omlouvala, ale jinak ta návštěva byla milá.

- Tady se ale každému musí líbit, rozhlédl se Radik po Evině garsoniéře. – Tady se, Radiku, líbí jen mě! nenechávala ho Eva na pochybách. – Zatím... provokoval ten hajzlík dál. – Leda by se zázraky děly jen jednou, vzpomněl si na název jednoho poválečného amerického filmu. – Kdo ale nečeká na zázrak? položil si sám sobě otázku, a proto se ani na nikoho z nás nepodíval. – Proboha, snad zase nepropadáš nostalgii? nezareagoval jsem příliš adekvátně. – Jen ho nech, Rost'ó, začala tykat i mě a oslovila mě křestním jménem, - mě se takhle Radik líbí nejvíc! asi jsem jí v ten okamžik nedokázal z mužské ješitnosti a možná už i z určité žárlivosti pochopit, i když jsem Radika považoval za svého nejlepšího kamaráda, měl jsem ho rád a přál jsem mu ji, stejně jako Milenu, i když jsem si v obou případech uvědomoval nebezpečí, které mu z podobných vztahů hrozí, ačkoli ohrožení zároveň dost odlišné.

- Víš, co se mi, Evo, na tobě nejvíc líbí? začal jsem jí tykat dřív než Radik, využil jsem toho, že mi taky zatykala a myslel jsem si, že jako o rok starší než Radik a navíc ženatý mám na to jisté přednostní právo. – Co se ti asi tak na mě může líbit? jen těžko člověk mohl pochopit její otázku a zvlášť způsob, jak ji vyslovila, když na ni jen pohlédl. – Ty o Radikovi mluvíš jako kdyby byl prvním klukem, kterého jsi poznala... asi jsem teď mému kamarádovi dělal medvědí službu. – A proč by nemohl být? překvapila mě. – Proč by nemohl být třeba jen

v něčem první? trochu slevila, ale ta její otázka musela Radikovi, jak jsem ho znal, nesmírně konvenovat. – Promiň ale, Radiku, že se bavíme na tvůj účet, omluvila se za mě. – Když jsem přišla do Hradce, tak jsem si řekla, že budu především studovat, a tak mě proto rychle začala provázet pověst netykavky, která se sice zúčastňuje všech studentských alotrií, ale je lepší si ji nevšímat, jako kdyby mi Eva chtěla potvrdit mou hypotézu. – A protože jsem se přátelila především s jednou spolužačkou, tak dokonce o mně a ní kolovaly nechutný pomluvy, proč by potom Radik neměl být první? znovu jako kdyby se sama chtěla utvrdit v té pravdě a já se mimoděk podíval na Radika, který nás pomalu směšně pozoroval s pootvřenými ústy, jako kdyby některé věci vůbec nechápal.

S Evou jsme se rozloučili na nádraží krátce před půlnocí, mě políbila na tvář, Radika na ústa, jako by tím chtěla předznamenat odlišnost našich potenciálních budoucích vztahů.

– Nevím, proč zrovna já mám pech na takový zvláštní ženský! řekl Radik, když jsme si ve vlaku sedli, jako kdyby si tím chtěl postěžovat, ačkoli měl daleko větší důvod se chlubit a určitě si toho byl vědom. – Všechny ženský jsou zvláštní, Radiku! chtěl jsem zakrýt svou jistou porážku a demonstrovat nad ním alespoň v tomhle převahu. – Čtyři roky jsem chodil s holkama do gymplu a každá byla zvláštní, ne divná, ale každá byla nějak svá... Nesetkal jsem se s holkama, který by byly do tuctu, uvědomil jsem si tu zkušenost až v okamžiku, kdy jsem se o tom s Radikem začal bavit. - Možná bys třeba sobě podobné našel někde na vesnici, ale ani tomu nevěřím! Vůbec si ale nesmíš myslet, že jen ty se setkáváš s výjimečnými, Eva ale výjimečná je, minimálně tou svou krásou... musel jsem připustit, ale už jsem mu zároveň nepřiznal, že jsem si dokonce Evu představoval i jinak, než jsme ji mohli vidět, její husté černé vlasy určitě skýtaly i jiný přitažlivý pohled jinde.

A zatímco Radik k mému překvapení brzo usnul, já jsem došel k závěru, že on se sice rád baví s podobným typem žen, ale hledá úplně jiný, stejný jako já, holku nebo ženskou do rodiny, s Evou by pro něj sice byl život zajímavý, ale neustále by s ní musel soutěžit o prestiž,

žít s ní v konfliktu, on ale toužil po tom nepříjemném vojenském povolání alespoň doma po klidu, měl v sobě asi taky zafixovaný typ soužití, jaký pravděpodobně prožíval doma, u rodičů, mohl snášet podobně Evy, bavit se s nimi, možná jednou v blízké či vzdálenější budoucnosti se s nimi občas i vyspat, žít se s nimi však možná dokonce bál, ačkoliv, když jsem se tak na něho teď díval, jak spokojeně oddechuje, mohl jsem se mýlit, a to už jen proto, že mu dopsala do zdravotní knížky kontrolu, místo toho spolu ale pojedou do Prahy, a ona se pokusí dál studovat na stejné vysoké škole, aby jí i odpustili první ročník a mohli studovat společně.

Možná jsem se ale ve svém úsudku mohl splést, myslím tím, že po těch únavných pěti letech vojenských škol Radik zakormidluje stejně jako já do nějakého mateřského přístavu, bylo v něm těch charakterových a estetických poloh nesporně víc, třeba jen jak ve všem chtěl dospět k nějakému dokonalému tvaru či stavu, což bylo paradoxně úděsné, ve výtvarném umění proto těžko mohl zbožňovat něco jiného než Rodinovi Milence, ještě tak pro fantastičnost akceptoval Chagalla nebo abstraktnost Miróa, ale ztěží už Piccasa, který mu rozbíjel jeho ideální svět, a když se obrátíme hluboko do středověku, tak Bosch, který ho děsil.

16

O Radikovi jsem sice byl přesvědčený, že může vnímat a možná i respektovat Piccasa, ale těžko ho zbožňovat, ale jak se v tom našem údolí na konci Moravské brány měnila zima v jaro, měl jsem také podobný pocit rozbitosti, učilištní svět se mi tříštil na kusy jako právě nejjobrazněji v Piccasově Guernice, měl i podobu časové roztrhanosti, nejspíš bych proto v té výcvikové setrvačnosti trpěl nudou, kdyby mi ji Radik nerozptyloval svými eskapádami na

pokraji katastrof, paradoxně blízkých naturelu toho španělského malíře, ani u Radika jsem totiž neměl jistotu, co v nejbližším okamžiku provede.

- Lidé si už všimli, že politici dělají kariéru jen kvůli nim samým, řekl na přednášce náš učitel marxismu-leninismu, který patřil spíš k těm slušnějším, tohle pravil o amerických občanech a způsobu jejich voleb, takže jsme si mohli v jakémsi druhém plánu myslet, že je tomu podobně všude na světě, možná to ten náš kantor v propůjčené poručické hodnosti i zamýšlel, Radik se však k jeho překvapení zamyslel nad obsahem této věty spíš ze sémantického nebo logického hlediska: - Dělají tedy v Americe politici kariéru kvůli lidem, nebo kvůli vlastnímu prospěchu? Vlastně reálně nešlo o nic podstatně jiného, než jak to vnímala většina ostatních.

Ve své umanuté touze po jakési sevřenosti dokonalého pohledu na svět tedy Radik fakticky na tom kantorovi chtěl, aby se k tomuto problému vyslovil explicitně, což byla tak trochu rána pod pás, a to i v případě kdyby kantor formulaci té věty nedomyslel, ačkoli podle mne se její závěr dost jasně vztahoval k nejbližšímu podstatnému jménu, tedy k politikům, ale zároveň jsem musel uznat, že mohlo být něco pravdy i na tom, že vazba na podstatné jméno před ním, tedy první, vztahující se k lidem, byla docela myslitelná.

Zatímco si Radik myslel, že poručíkovi mírně zaváří, ten ho dost parádně převezl, dokonce k uštěření té rány došel až k němu a zeptal se ho: - Ty opravdu pochybuješ o tom, že američtí politici dělají kariéru jen pro svůj vlastní prospěch, ne ve prospěch amerických občanů? čímž Radika nejen zatlačil do kouta, ale posílil alespoň v některých z nás přinejmenším chuť se nad tím zamyslet.

Bylo zajímavé, že se Radik takhle trapně nechal nachytat, ačkoli v mnoha případech dokázal až nebezpečně využít některá tvrzení nebo kanonizované teze, když třeba našemu veliteli čtyři při vyhlášení dalšího omezení našich vycházek do města zacitoval jednu z nich: - I za stolypinské reakce všechna represivní opatření zevšedněla!

Velitel čety Radika okamžitě setřel: - Nepřipomínej tady nějaké reakční myšlenky! nenapadlo ho nic debilnějšího. – Ty reakční myšlenky, soudruhu nadporučíku, jsou z Dějin VKS/b/, nedokázal Radik skrýt sarkastický tón, čímž si z velitele čety udělal nepřítele číslo jedna, ten okamžitě ze vzteku, ale i z nejistoty dal četě rozchod a šel do učilištního Kabinetu Dějin VKS/b/ tu inkriminovanou větu skutečně hledat, aby se tím jenom víc znemožnil, když zjistil, že Radik měl pravdu, ale naštěstí mu vůbec nedošlo, že defakto Radik srovnává situaci v učilišti s carským režimem.

I tak ovšem Radik mohl zákonitě čekat, že při nejbližší příležitosti se mu nadporučík Hroch sveze pěkně po kůži, což nebylo na vojně a navíc v Radikově případě nic tak těžkého, stačilo jen, aby ještě v ten týden jako velitel družstva při běžné tělovýchově a při zcela triviálním cviku na bradlech z nich legračně spadl, aby snad tím dal i najevo, že přece jen z nácviku na spartakiádu známe o hodně víc, zároveň tou klukovinou podvědomě prozrazoval svou averzi, že je vlastně blbost, když nás velitel čety nutí cvičit něco tak banálního, jenže ten ho pro svou mlhu v očích a vůbec s minimálním smyslem pro humor hned zbavil velení našemu družstvu, aniž by si uvědomil, že takový krok není vůbec v jeho kompetenci.

V učilišti totiž všechny personální pravomoci měl v konečné instanci jeho náčelník, ten také ustavování do funkcí zařazoval do svého rozkazu, takže se Hroch tou pitomostí ocitnul v nezáviděníhodné situaci, aby totiž svůj krok mohl nějak legalizovat, musel by zažádat o Radikovo sesazení služebním postupem našeho generála, což pro Hrocha nebylo zrovna nejschůdnější, Radik byl pro známé protislužby oblíbencem velitele roty, velitel praporu by zase namítl, že není zrovna vhodné degradovat frekventanta s výtečným prospěchem a i pro jinak nepřilíš přívětivého náčelníka školy by byl komický pád z bradel jako důvod zbavení funkce velitele družstva spíš negativní vizitkou velitele čety.

Takže jsme se dožili pěkně kuriózní situace, kdy Hroch jako ješita na svém rozhodnutí trval, místo Radika jmenoval velitelem družstva *per huba* desátníka Nemce, obzvláště neoblíbeného

pro ty své plačtivé opice, který teď navíc měl další důvod k pláči, když Radik každého patnáctého při výplatách nadále dostával se služným i tři sta korun navíc za výkon funkce velitele družstva a vůbec se samozřejmě nenamáhal novému veliteli družstva je předat, ale naopak, aby přece jen udělal nějaké gesto, ačkoli ty peníze teď kvůli Evě mimořádně potřeboval, tak je po výplatě hned investoval do nákupu alkoholu, a to s jednou podmínkou, že jej nesmí konzumovat formálně neustanovený velitel družstva, údajně prý komicky proto, aby kvůli tomu nakonec nebyl odvolán z funkce i on a nedosadili nám tam někoho jiného z čtyry nebo roty, koho jsme třeba vůbec neznali a mohl nám komplikovat život.

Já jsem tyhle Radikovy kroky chápal na první pohled odtažitě už jako derivace jeho komplikovaného vztahu s Evou, ona ten krkolomný záměr povolat Radika do nemocnice, aby mohl odjet na konzultace do Prahy a pokračovat v dálkovém studiu, nejen uskutečnila, ale opravdu tam s ním odjela i sama, podařilo se jí přitom jak dodatečně složit přijímací zkoušky, tak i studovat s Radikem v jednom ročníku, ačkoli její hlavní cíl, pro který všechno tohle riskovala, byl úplně jiný, což jsem ovšem z Radika dolovoal delší dobu, on totiž na jedné straně potřeboval někoho, komu by se svěřil, na druhé straně se však vypovídat o nejintimnějších záležitostech styděl.

- Její chování byla jenom taková maska, přiznal nakonec Radik v souvislosti s jakousi jinou a bezvýznamnou záležitostí. – Já jsem si vždycky, Radiku, myslel, že Eva je jiná, rozhodnost a sebejistotu jen předstírá, o jejích životních zkušenostech už ani nemluví, asi jsem ho tím soudem překvapil, nejspíš se mi právě s tímhle poznáním chtěl svěřit. – Představ si, že mě hned v tu sobotu Eva pozvala na oběd. aby mě představila svým rodičům, ti asi měli ukrutnou radost, když si jejich dcera - doktorka s hodností nadporučíka - přivede domů nějakého umolousaného svobodníka! čímž nejspíš narážel na naše uniformy připomínající spíš pytlovinu, což mu po krásných modrých uniformách žižkovců muselo připadat jako trestanecký nebo galejnický oděv.

– Ale nejen ty svý rodiče pokořila takovou sansculotskou podívanou, pokračoval v líčení dál a jako málokdy měl také jako Eva sebemrškačské tendence, - ona je dokonce decentně vystrnadila na jejich chatu kamsi na Sázavě, aby mi sama připravila večeři, i když si myslím, že jí spíš jen ohřála, když mi navrhla, abych si prohlédl její knihovnu, jídlo uvařila spíš její matka, za to určitě byl její nápad večeřet pod sedmiramenným svícnem, který potom přenesla i do svého pokoje, takže katastrofa se jen blížila...

Radik se najednou v půli věty odmlčel, jako kdyby už překračoval onu pověstnou hranici, za kterou nebyl ochoten jít, a tak jsem mu chtěl nějak pomoci a jen jsem tak vstřícně hlesl: - Už mi nemusíš nic dál vyprávět, bylo mi jasné, jak na tom Eva byla, ale ten pokus mu hodit jakési záchranné lano měl úplně opačný účinek, Radik se rozpovídal dál: - Když jsem viděl tu krev na damaškových povlacích, jak ji její matka seřve ale kvůli něčemu jinému, Eva se snažila ta nezatajitelná stigmata v koupelně zaprat, ale ne s nějakou zoufalostí, což mě totiž nejvíc zaskočilo, ona byla šťastná, ne se tak tvářila, ale skutečně byla, jako kdyby se něčeho nepříjemného zbavila, přestali ji třeba vyslychat, zprostiti před soudem obvinění, propustili z vězení, hledal nějaké výstižnější nebo spíš co nejoriginálnější přirovnání.

– Chápeš to? sice se mě Radik ptal, ale pokračoval dál. – A já tam trčel, jako kdybych nevěděl, co se vlastně stalo, byl jsem úplně perplex, měl jsem horší pocit, než s tou holkou v Českém Krumlově, kde jsem se styděl, co mi ta bestie ještě bestiálnějšího provedla, jak si mě poznamenala, kdežto tady mi bylo nanic ze mě samotného, jak jsem úplně k ničemu, směšný, a ona mi hned poté dávala najevo, co pro ni znamenám, udělal jsem pro ni, jak mě miluje... Umíš si vůbec něco takovýho představit? asi se stále nedokázal zbavit podle mě naprosto zbytečného traumatu a přitom se mi stále díval do očí, jako kdyby na tuhle další otázku chtěl opravdu odpovědět.

- Představ si, Radiku, že si něco takového dokážu představit a představuju až neskutečně velmi dobře! viděl jsem na jeho výrazu, že mi ale moc nevěří, takže jsem nutně musel

pokračovat osobněji. - Myslíš si snad, že jsme se Soňou začínali jinak a líp? usmál jsem se, chtěl jsem ho přesvědčit na vlastním příkladu, i když v jiném případě bych o mých začátcích se Soňou nikdy nemluvil. - Nechtěj, abych ti vyprávěl podobný detaily jako ty mě! dal jsem mu najevo, že o takových podrobnostech je lepší mlčet. – A to jsme se na to nejen dlouho těšili, aspoň tedy já, usmál jsem se znovu, a taky připravovali... Ty sis myslel, že jako netrénovaný atlet ve skoku hned skočíš dva metry do výšky? rozesmál jsem se trochu trapně nad vlastním přirovnáním, i když jsem jím Radika nechtěl zesměšnit.

– Kdyby tak mohla naše paláska někdy vyprávět! vrátil jsem se raději znovu k sobě a kdyby nás někdo v té chvíli poslouchal, těžko by našemu rozhovoru porozuměl, *paláska* v našem místním slovníku rozhodně nebyla nepravá láska, tak se u nás říkalo hustému nízkému prouti podél řeky, které měl pronajaté místní košíkář pan Veselý, s láskou však měla paláska hodně společného, tady začala svůj intimní život snad polovina mladých lidí v naší čtvrti, ten obrovský prostor pomalu jako džungle lákal svou neproniknutelností, bohužel stejně jako netrpělivé milence i nejrůznější slídily, i my jako kluci jsme sem chodili milenecké páry špehovat, Radik se také při zmínce o těch našich *stínadlech* mládí usmál, nejspíš už tam se naučil dobře plížit, což mu teď na vojně přišlo vhod, trochu jsme se tím v úspěšných případech poučili i jinak, co to je milovat se i fyzicky, abychom za pár let byli i stopování mladšími a předávali vlastně tu optickou milostnou štafetu dál.

– Jestli někdo za něco může, pouštěl jsem se dál a lehkovážněji na stále tenčí led, - tak určitě Milena! uhýbal jsem předem, abych od Radika nechytíl ránu pěstí, nepředpokládal jsem, že by nepochopil, na co narážím, on ovšem na můj vkus zareagoval svérázně, navíc tu svou poznámku myslel zjevně vážně, i když ji v rozporu s použitými výrazy vyslovil dost něžně: - Konečně by to, ludra, mohla ještě napravit...

Bezprostředně poté se ale stalo něco úplně jiného, neskonale komičtějšího, ze soboty na neděli jsme totiž spolu byli ve stráži, Radik měl po půlnoci stojku právě u plotu dělicího

železniční trať od hřbitova italských zajatců, když se v díře drátěného plotu, kudy občas kluci chodili načerno na vycházku, objevila k jeho překvapení ne vojensky tmavá, ale jakási bílá postava, Radikovi podle vojenských řádů tedy nezbývalo než zařvat: - Stůj! Kdo tam?

Ta postava ovšem místo toho, aby zdrhala zpátky a zmizela za železniční tratí, tak se naopak rozeběhla směrem k ošetřovně, že Radikovi nezbývalo než znovu řvát: - Stůj, nebo střelím! ačkoli byl možná vystrašenější než ta neznámá osoba vnikající amatérsky do vojenského prostoru, Radik už dokonce automaticky, jak to pro nás bylo po těch dlouhých měsících výcviku se zbraněmi stereotypem, natahoval závěr samopalu, chystal se zakřičet znovu a střílet, když se u díry objevila další už méně viditelná silueta a mužský hlas směrem k Radikovi zoufale řval: - Neblbni, je to ženská! čímž Radika vyděsil ještě víc, naštěstí se ale v kritický moment ovládl a zůstal pasivně stát na místě, když slyšel další zařvání: - Mileno, kurva, zastav se, nebo to do tebe napálí! takže Radikovi bylo jasno.

Jak se ukázalo, Milena se na sobotní posádkové zábavě ve městě z jakýchsi malicherných důvodů pohádala se svým mužem, prchlivě odtud utekla a jak byla v mírně podnapilém stavu, nenapadlo ji nic poštějšího, než aby totiž zdlouhavě obcházela téměř celá kasárna až k hlavnímu vchodu, rozhodla se raději prolézt dírou v plotě, o níž věděla právě od Radika, k čemu slouží a proč ji tam někdo prostříhal, protože odkud měla pár kroků domů.

V té přímo komediantské scéně měla Milena z pekla štěstí, že její muž na ni zakřičel křestním jménem a Radik okamžitě pochopil, o koho jde a už proto pokojně šel ke kapitánovi Střelcovi.

Střelec stál dál u díry z druhé strany a z vnitřní se k němu vracela vyděšená Milena. – Ty jsi tak pitomá, Mileno! neovládl se kapitán, aby ji před Radikem neseřval. – To jsi ty, Vorle? poznal Střelec přicházejícího Radika. – To jsem si oddech, že tady nebyl nějaký horlivej nebo podělanej blbec! dobře Střelec věděl, co se mohlo v krajním případě stát a těžko mohl v té chvíli tušit, proč Radik zachoval chladnou hlavu. – To tedy máme kliku, že jsi mě poznal po

hlasu! vysvětlil si Střelec Radikovo zdrženlivé chování po svém, takže se Radik nemusel obávat, až ta epizoda bude kapitánovi zákonitě mnohokrát procházet hlavou, že přijde na pravou příčinu.

- To tedy máme kliku! vzápětí z opilosti nebo pokračujícího vzteku na manžela Milena tu jistotu přeměnila v pochybnost. – Padej okamžitě domů! neovládl se Střelec. – Nebo ti ji tady opravdu jednu vyšiju! nebyl opravdu daleko od toho ji zfackovat, což pochopila i Milena a poslušně se proto odloudala směrem k ošetřovně.

- Tady vidíš, co dokáže jinak normální ženská, když přestane myslet hlavou, protože se na tebe trochu vyzývavěji usměje její přítelkyně! byl Střelec na svou manželku pěkně našťvaný. – Takže kdybys byl omezenec, tak by tady došlo k pěknému masakru a tebe by určitě velitel učiliště odměnil vyfotografováním před vojenskou zástavou, neřekl to příliš vznešeně, spíš sarkasticky, - a mě by dal po manželčině pohřbu deset dní ostrého vězení, že jsem ji nepoučil nebo tomu nezabránil, ještě dodal. - Ale že jsi inteligent, pokračoval dál, - tak bys sice zasluhoval vyznamenání, který ale nedostaneš, protože něco takového ve vojenských řádech nenajdeš! kupodivu i v tak překérní situaci i s jistou dávkou alkoholu v krvi nemluvil kapitán Střelec zrovna z cesty. – Takže doufám, že budeš nezištně mlčet! chtěl se ubezpečit. – Proč bych měl něco vyprávět, když se vlastně nic nestalo... asi sám v tu chvíli Radik nevěřil svým uším, co povídá. Střelec ho přátelsky praštil po rameni a odloudal se za ženou domů, takže bylo jasné, že bude-li Radik mlčet, má to u něho do konce učiliště dobré, i když Radik do konce dvouhodinové stráže si ve fantazii dost barvitě představoval, jak Střelec doma svou manželku rovná do latě, aby si nakonec svou vinu odsloužila v posteli co nejvstřícnějším milováním.

- Ty vole, řekl jsem Radikovi, když mi to ještě na strážnici dovyprávěl, - jestli ti teď Milena nedá zašoustat, když jsi jí vlastně zachránil život, tak jí asi už nikdy v životě nedojde, co je to lidskej vděk! řekl jsem to spíš z plezíru, ale Radik ve srovnání se mnou o tom uvažoval docela

vážně, a to jen z jednoho prostého důvodu, potřeboval ji jako jakousi předpřípravu, aby před Evou nevypadal znovu jako zastydlej a vyděšeněj puberták, byl ochotnej se třeba ztrapnit u Mileny, aby byl o to úspěšnější u Evy.

Jenže – právě kdyby v životě, zvláště na vojně a eminentně v Radikově případě neexistovaly tyhle *jenže* – situace se vyvíjela v podstatě jinak, ještě dřív než se Milena mohla tím žensky nejcenějším a pro muže nejhodnotnějším Radikovi vykoupit za záchranu svého života, vzpomněla si Soňa, že by mě alespoň jednou za dobu mého vojákování mohla navštívit v Lipníku, nebyla si totiž dostatečně jistá, jestli při mém vyrazení, kdy bude v sedmém měsíci, dokáže možná už v parném létě tu cestu absolvovat, navíc její kamarádka zrovna cestovala do Ostravy, takže na ni mohla dohlédnout, čekal jsem proto Soňu na lipnickém nádraží a ještě než přijel rychlík z Prahy, zastavil tu vlak od Olomouce a z něho vystoupila – Eva.

- Jak ses, Rost'ó, mohl dozvědět, že přijedu? chystala Eva tu cestu jako překvapení i pro Radika, možná i jako nečekaný přepad, takže jí moje přítomnost na nádraží musela asi připadat podivně. – A proč tu nečeká Radik? zeptala se nelogicky. – Já nevím, jak jste domluvili... Radik vůbec dneska vycházku nemá, ani o ni raději nežádal, vzpomněl jsem si a začal být z toho zmatený. – Mě teď přijede manželka, byl jsem ještě zmatenější, protože Sonin vlak právě přijížděl, oba rychlíky se tu křižovaly, takže bych byl rád, kdyby Eva v té krásné nové modré letecké uniformě, nevím kolik dalších přídavných jmen k ní přidat, raději ode mne zmizela, netušil jsem, jak na její přítomnost zareaguje Soňa, ačkoli byla iluze, že by Eva decentně odešla, určitě bude chtít, abych ji doprovodil do kasáren, když jsem jí řekl, že Radik nemá vycházku, teď mi tedy nezbývalo nic jiného než zůstat stát co nejnetečněji vedle Evy a vyhlížet Soňu, abych jí mohl vyběhnout v nejvhodnější okamžik vstříc, přivítat ji a pomoci z vlaku se zavazadlem, naštěstí mě v tom předešla její přítelkyně, která s ní obětavě vystoupila i z vagónu.

- Jak se ti jelo? zeptal jsem se hned ze slušnosti Soni. – Celkem bezvadně! přejela si bezděčně rukou po břicho. – Moc a moc ti děkuju, Evžo! loučila se s kamarádkou. – Hlavně mi drž místo a mávej! domlouvala si cestu zpátky a sotva Evžena znovu zmizela ve vlaku, Soňa se na mě málem vyčítavě podívala, že jsem Evženě nepoděkoval, musel jsem jí i Soně připadat bezradně, pokud ne přímo chaoticky, protože jsem stále myslel na to, jak své těhotné ženě teď představit Evu, když tu Radik není, i když o ní z mého vyprávění přece jen něco málo věděla:

- Za Radikem zrovna přijela i Eva, předem jsem proto Soňu upozorňoval, než jsme došli k peronu, - Radikovi to ale vůbec nenapsala! dával jsem Soně najevo určité roztrpčení. – Tamhle stojí v té modré důstojnické uniformě! raději jsem chtěl upoutat Soninu pozornost, aby se mě zbytečně na něco nepříjemného nevyptávala. – To je tedy opravdu ženská, jak má být! stačila ještě Soňa obdivně říct, než jsme k Evě došli.

- Vy asi půjdete taky nejdřív do hotelu, že? zeptala se Eva po vzájemném představení. – Doufám, že tam budou mít alespoň ještě jeden pokoj volný! bylo zřejmé, že tu Eva chce zůstat přes noc, stále se přitom dívala po Soně, stejně jako Soňa po ní, takže jsem si v ten moment připadal zbytečný jako jakýsi trubec, který oboustranně splnil svoji roli, Evu Soňa určitě musela zajímat, byla mladší než ona a už čekala druhé dítě, což Evě muselo připadat přinejmenším zvláštní, když se na mou manželku podívala, musela v ní přirozeně vidět sotva odrostlou maturantku, což byla i pravda, určitě si proto jako první kladla otázku, proč třeba nejdřív nedostudovala vysokou školu, než se vdala a začala chovat, ale to by se spíš měla Eva zeptat mě.

- Co ale teď? podívala se na mě Eva, když si zajistila v hotelu nocleh. – Já bych se nejdřív na chvíli natáhla... pomohla mi Soňa vyřešit komplikovanou situaci, ačkoli se netvářila zas tak vstřícně, že by se chtěla s Evou zas nějak blíž spřátelit. – Jen mi řekni, kudy se tam jde a já za vámi přijdu za chvíli na bránu, přesto se Soňa dál snažila Evě nějak vyhovět. – Moc vám

děkuju! pochopila Eva, že jí tím umožňuje, abych ji doprovodil do kasáren, ale nedošlo jí, že naopak mě připravuje o vzácný čas být s manželkou, s čímž nejspíš počítala Soňa, ale přepočítala se, takže si teď mohla vyčítat, že mě vlastně takhle vydala Evě všanc.

- Jak to, že nemá Radik vycházku? zeptala se s jistým podivením Eva, když jsme vyrazili dost svižným krokem ke kasárnám, měl jsem proto chuť jí říct, že od té doby, co se oni dva spolu znají, že nikam nechodí, ale takové žertování se někdy nevyplácí, takže jsem radši řekl pravdu: – Já nevím, co jsi ty, Evo, zažívala ve vaší akademii, ale tady se o vycházku žádá, nemusíš jí mít nejen z vojensky logického důvodu, že jí máš jako trest zakázanou, ale i z daleko prozaičtější příčiny, že ji prostě nemáš povolenou... snažil jsem se jí vysvětlit absurditu režimu v pěchotním učilišti.

- Tak si o ni snad, Rost'o, může ještě dodatečně zažádat, ne? uvažovala Eva stále v jiných myšlenkových světech, než jsme žili my, asi jako si dodatečně na právnické fakultě vydundala možnost dostat se do prvního ročníku dálkového studia, který už pomalu končil. – Teoreticky ano... – Snad mi nechceš říct, že s ním ani nebudu moci mluvit? zčistajasna vybuchla. – Obávám se, že by se ti to mohlo stát i v případě, kdybys mu napsala, že přijedeš! – Jak to? On mi snad Radik lhal, že studuje s výtečným prospěchem? – Nelhal, vyvrátil jsem jí její pochybnost klidně, - jenže je mírně na kordy s velitelem čety! – Tak dobře... podle výhružného tónu v Evě klíčilo pro mě zatím těžko identifikovatelné odhodlání, možná jsme se nakonec oba s Radikem přece jen zmýlili, že je pouze na první pohled rozhodná a energická, možná naopak právě v kritických okamžicích dokázala i vycenit zuby.

- Můžete mi zavolat svobodníka Vorla? zeptala se nebo spíš málem přikázala Eva *dévěťákovi*, kterým byl jak tady většinou o sobotách, nedělích a svátcích bylo zvykem jeden ze svobodných poručíků, kteří tu po absolvování našeho učiliště a jmenování do důstojnické hodnosti ve škole zůstali. – Provedu, soudružko nadporučice! vzal ten blbec její přání opravdu

jako rozkaz, byl buď fascinován Evinou krásou, její hodnotí a nádhernou modrou uniformou nebo nejpravděpodobněji vším dohromady.

Já jsem radši zůstal stát trochu v povzdálí, kdyby se situace nějak nepříjemně zvrhla, pár neděl před koncem učiliště a vyřazením jsem rozhodně netoužil po tom dostat se do jakéhokoli sebemenšího maléru, byl jsem prostě až nechutně opatrný, i když jsem se teď ze slušnosti přece jen musel k Evě přiblížit, aby u vchodu do kasáren nestála osamoceně jako kůl v plotě, navíc jsem byl zvědavý, jak bude Radik vyvalený, až vedle mě uvidí Evu, určitě si bude myslet, že jsem tu její návštěvě zinscenoval, aby měl další příležitost se s ní jako milenc ukázat přece jen v nějakém příznivějším světle.

- Soudružko nadporučice, hlásil se ten v mých očích už pabl, doufám, že nikdy v budoucnosti se nebudu chovat tak vlezle, - přivedl jsem vám svobodníka Vorla! ukázal na konsternovaného Radika za ním, protože nejen jemu, ale i mě připadlo, že ten *děváták* snad přivedl Radika přímo z basy.

Ale než se stačil Radik rozhlédnout a uklidnit, už mu Eva visela na krku a líbala ho. Sice decentně, ale o to déle, že se řada kluků kolem zastavovala a mnozí ten výjev už pozorovali i z oken, takže nejen ten den, ale i hezky nadlouho měl Radik šanci stát se v učilišti hrdinou nebo přinejmenším člověkem, o kterém se mluví.

– Jak je možný, Radiku, že nemáš vycházku? znovu se už málem nejapně Eva zeptala, když Radika dolíbala. – Nejsem Sibyla, abych třeba jen tušil, že se tady objevíš, už Radik zase nabyl duševní rovnováhu a choval se svrchovaněji. – Ty nemáš radost, že jsem přijela? nezdálo se Evě Radikovo přivítání pravděpodobně nejnadšenější, Evin hlas proto zazněl nezaslouženě nejen jako výčitka, ale daleko silněji jako její zklamání, nedokázala se vžít do Radikovy situace.

– Jistě jsem strašně rád... ani teď bych Radikovy pocity jako nadšené tak necharakterizoval. – Tak se převleč a pojď s námi! všimla si, že má Radik na sobě cvičnou uniformu. – Mám tady

zamluvený hotel! chtěla ho tím asi nejspíš nalákat. – Teď s tebou nanejvýš mohu posedět v návštěvní místnosti! uzemnil Radík Evu učilištní realitou, navíc měla ještě štěstí, že tuhle místnost tu teprve nedávno se slávou zřídili a Radík o ní dokonce jako svůj první článek napsal do našeho obskurního vojenského okruhového časopisu a za ten několikařádkový štek dostal čtyři koruny osmdesát haléřů, což ovšem bylo na tři krabičky partyzánek nebo dokonce téměř pět balíčků slovenských bystric, v nichž ovšem místo tabáku byly většinou jen větve, které při dotyku cigaretový papír trhaly.

- Soudruhu poručíku! obrátila se najednou Eva na stále na ni okouzleně civícího *dévětáka*. – Můžete tady soudruhovi svobodníkovi zařídit vycházku do rána? nechovala se tedy Eva vůbec jako nějaký troškař. – To bych sice velmi rád, soudružko nadporučice, nejspíš by jí ten poručík snesl i modré z nebe, - ale na tohle nemám gebír! zaskočila ho Eva svou žádostí, že začal používat slangové výrazy nebo už se taky k ní začal chovat oраženěji, když stojí o nějakého svobodníka.

- Takže navrhuje te co? bylo už opravdu jasné, že jsem Evu v jistém smyslu podcenil, přece jen na vojně jisté oficírské návyky pochytila. – Velitel roty tu není, ale velitel jeho čtyři ano! podíval se poručík na Radíka. – Tak mě k němu laskavě doved'te! vzala Eva dost dobrodružně iniciativu do svých rukou, že Radík nestačil ani zasáhnout, protože poručík už úslužně ukázal dovnitř kasáren směrem k důstojnické svobodárně: – Prosím, soudružko nadporučice! sám se rozhodl ji doprovázet, ačkoli s ní mohl poslat svého pomocníka.

O dalším průběhu Eviny nečekané návštěvy jsme se s Radíkem dozvěděli následně jen z vyprávění, které i zakolovalo v učilišti, nadporučík Hroch totiž vyhlédl ze svého pokoje v pyžamu a ještě rozespálý, jak někde v pátek večer pařili, takže než se rozkoukal, tak už Radíkovi podepsal vycházkovou knížku až do nedělní půlnoci, ačkoli na to, jak ten výraz použil *dévěták*, neměl ani on gebír, povolování vycházek bylo v pravomoci velitele roty a on ho v tom momentě ani nezastupoval.

Zatím všechno mohlo působit jako dost hezký sen, než totiž se Radik převlékl do vycházkové uniformy, došla k bráně i Soňa, na které už z dálky bylo vidět, jak je pěkně do kopečka, takže jsem mohl doufat, že opravdu budeme mít kluka, jak se takhle povídalo, hlavně jsem se ale mohl pyšnit, že její vzrušivé zakulacování je moje dílo, šli jsme tedy bezstarostně ve čtyřech zpátky do města něco pojíst, když někde na půli cesty jsme potkali najednou Milenu, na které jsem už z dálky viděl zděšení, když viděla těhotnou Soňu a vedle ní Radika, který se s ní zrovna v tu chvíli bavil asi o našem domovu, a tak jsem v půli slova rychle přestal mluvit s Evou a vzal Soňu pod paži, aby bylo jasné, že patří ke mně, Milena věděla, že jsem ženatý a mám dítě, ale touhle rychlou reakcí jsem vůbec nic nevyřešil, když k nám totiž Milena došla, tak ne aby i ve vlastním zájmu nás decentně přešla, maximálně jsme se mohli slušně pozdravit a my jsme s Radikem našim partnerkám mohli říct, že to je manželka jednoho z našich důstojníků, což byla sice pravda, ale zároveň i to, že je jakousi Radikovou pseudomilenkou ze hřbitova italských zajatců, nevím, jak jinak jejich vzájemný vztah nazvat, kam se vůbec ve vzájemných intimnostech dostali, Milena se totiž s námi zastavila a oslovila se ženskou zlomyslností Radika a dívala se přitom na Evu:

- To jsem ráda, Radiku, řekla Milena tónem, který dával najevo, že k sobě mají nějak blízko,
- že mohu poznat tvoji sestru! chtěla tím demonstrovat, že si přece Radik vzhledem k jistým vztahům nemůže dovolit jít s někým jiným, což zasáhlo nejen Radika, ale především Evu, která přesto neztratila glanc a jen se mírně uklonila: - Já jsem také ráda, že vás poznávám, mladá paní! šla Eva klidně směrem k městu dál, takže nám nezbývalo, než ji následovat a tím Milenu odsoudit k tomu, aby zůstala na chodníku sama, musela pokračovat v cestě domů a určitě už vymýšlela nějakou pomstu.

I po té nepříjemné příhodě se Eva nadále ovládala, zůstali jsme v restauraci až do večera, než se Soňa cítila unavená, a proto jsme spolu odešli na pokoj, nedlouho za námi i Radik s Evou, neměl moc velkou chuť se mi svěřovat, co se mezi nimi dělo, jen za pár dní jako by mimoděk

prohodil: - Mám takový pocit, že mě odepsaly obě! – Naděje, Radiku, umírá naposled!
nezmohl jsem se na víc než na jakousi téměř bezcennou hraběcí útěchu. – Byl bych docela rád, kdybys měl pravdu! přece jen neviděl ten další vývoj svých vztahů k druhému pohlaví tak katastrofálně. – Ale svěřila se mi s jednou nepříjemnou věcí, které mnohé z jejího chování a vlastně celého života vysvětluje... na chvíli se Radik zarazil a já jsem nechtěl z něho něco mámit. – Pamatuješ si, Rost'o, jak zbledla, když jsme při návštěvě u ní narazili v souvislosti s Wertherem na téma sebevraždy? nemusel se ani na tenhle nepříjemný okamžik ptát. – Tak kvůli ní ještě v gymnáziu, protože s ním nechtěla chodit, spáchal jeden spolužák sebevraždu...

17

Jenže ten optimističtější poznatek byl asi jen mým falešným dojmem, poprvé totiž co jsem Radika znal, začal ženy málem nenávidět, vyjadřoval se o nich stále vulgárněji, poslední zbytky skautské výchovy jako kdyby v tomhle směru vzaly definitivně za své, na druhé straně o to víc se vracel k ideálnímu obrazu ženy, k jakési romantické směsi představ nebo spíš přeludů básníků, sochařů a malířů devatenáctého století, v to jaro jako kdyby se mu ztělesnila v postavě Kerstin v jakémisi sentimentálním švédském filmu *Tančila jedno léto*, v němž tu hlavní roli hrála Ulla Jakobsenová, už ten slovník - *Kvítečku, proč jsi uvadl, kvetl jsi jen jedno léto*, měl soudného člověka preventivně odradit, nebo se jím mohl nechat oblouznit jen po dobu promítání filmu a nanejvýš po cestě domů, jenže Radika se držel neuvěřitelně houževnatě a v mých očích až křečovitě, nerad bych pro srovnání použil nějaké razantnější nebo spíš expresivnější české přísloví nebo přirovnání, až mě nakonec přemluvil znovu na ten film jít, když jej zrovna dávali v Týně nad Bečvou, což byla vesnice za stejnojmennou řekou naproti našim kasárnám a známým hradem Helfštýnem nad ní. Hloupý bylo, že jsme zase kvůli nějaké pitomosti měli všichni zakázané vycházky, takže jsme s Radikem museli prolézt

tou Mileninou dírou, jak se v tu dobu se stále větší oblibou o tom otvoru v drátěném plotu za hřbitovem italských zajatců Radik vyjadřoval, jistě s příslušným expresivním obrazem ve své představě.

Měli jsme však navíc další už příslovečnou smůlu, přes město a most na cestě do Týna jsme z bezpečnostních důvodů nemohli jít a Bečva byla po jarních deštích v horách nad námi pěkně rozvodněná, ale Radik chtěl ten film vidět za každou cenu, byl ochotný riskovat snad i utopení, tak jsme se museli svléknout donaha, své svršky jsme si uvázali na hlavu a brodili se bok po boku a se vzájemnou pomocí na druhou stranu, zpočátku to šlo v té nejmělkčí části zátočiny dobře, ale jak jsme se přibližovali k vymletějšímu úseku koryta, Radik přede mnou uklouzl, ztratil rovnováhu, ještě sice stačil hodit svou uniformu na břeh, ale mě se ji naopak podařilo potopit, hlavně košili a trenýrky, takže jsem si musel stejnokroj obléci na holé tělo.

Paradoxní bylo, že i přes tu mou už málem pověstnou opatrnost jsem tomu Radikovu dobrodružství přece jen přišel mírně na chuť, měli jsme před začátkem představení řůru času a tak jsme v hospodě do sebe společně nalili litr vína, čímž se naše nálada pozdvihla ještě víc, dokonce jsem pozoroval, že i ten film se mi zdál docela zajímavý, když jsem si odmyslel tu jeho sentimentalitu, ale jak skončil, už jsme v sobě nenašli odvahu jít znovu přes Bečvu, večer a s půllitrem alkoholu v těle bychom skutečně mohli skončit v rozvodněné řece někde na dně, navíc večer jsme zas tak nemuseli mít strach, že nás sbalí nějaká litačka, ale ani z toho jsme v té euforii neměli zrovna uděláno.

Tak jsme si to štrádovali pomalu jako Švejk k Českým Budějovicům, když jsme v posledním domě té podhradní vesnice zaregistrovali děsivej bugr, jak jsme následně zaklepáním na jedno z oken zjistili, zrovna tam probíhala nějaká vesnická svatební hostina nebo spíš pitka, tam snad kromě jednoho staříka nebyl nikdo jen trochu střízlivější, spíš už všichni byli ožralí, takže se nám věnoval jen ten děda, který nám chtěl nalít, co jsme si přáli, ale nejdříve se potřeboval vypovídat, jaké má problémy s vlastní ženou, když je potřeba něco udělat na

chalupě, zahrádce nebo záhumenku, tak je v jejích očích jura, ale před postelí ho varuje, proč by se měl na starý kolena huntovat, což ho k smrti rozčilovalo, zvláště když prý vidí tolik krásných holek, co se tu ve vsi na svatbě sešlo, takže než se stačil vybrečet na zcela nesprávném hrobě, předešel ho samotný ženich, který měl obrovskou radost, že jsme tam přišli, měl totiž zrovna ten rok nastoupit do vojenské základní služby, strašně dlouho mu však trvalo, než vůbec našel nějaké čisté skleničky, takže tu svou snahu nakonec vzdal a sáhl do kredence pro jakési kafáky, do nichž nám oběma nalil přímo z demižónu koňskou dávku domácí přepalované slivovice a trval na tom, že ten hrnec musíme vypít ex nebo nás na místě zabije, že nepřejeme jeho manželství štěstí, a když jsme tu hrůzu absolvovali, zatahl nás na zahradu mezi své a manželčiny kamarádky, jejich kluci totiž zrovna byli na vojně, konečně jsme ještě částečně střízliví mohli na vlastní oči vidět, co je to Sodoma a Gomora, holky nám začaly nalévat znovu a krmit nás vším možným od smažených řízků přes jelítka a jaternice k máslovým dortům, měli jsme tedy z toho v žaludku pěkný mišmaš, Radik si stále ještě nechával nalévat, asi chtěl pořádně spláchnout ty své trable se ženskými, já už se statečně držel v přiměřeném odstupu, pítí víc jen předstíral, což jsem udělal dobře.

Jak totiž zábava nevázla, ale dál kulminovala, jedna docela pěkná holka se snažila Radika odlákat do hustého a ztemnělého křoví u té stále šílící řeky, viděl jsem jak Radik visí očima na jejích bez diskuse výstavních prsou, byla jen v tričku a bez podprsenky, takže se jí při každém pohybu krásně vlnily, už nemluvím, když se rozběhla, jestli jí tak mohlo být sedmnáct, ale mohlo mě to mást, třeba už jí bylo přes dvacet a nebo i sotva patnáct, takže jsem se teď už ani tak neveselil, jako jsem daleko víc Radika střežil, dokonce jsem toho přeslušného staříka přemluvil, aby za nějakou chvíli za námi zašel, že musíme do kasáren, jako stará vojna mě pochopil, jenže jak jsem ten podraz s tím dědou domlouval, tak ta holka už Radika někam zatahla, takže jsem ho musel jít hledat, což se mi naštěstí po několika minutách podařilo, samozřejmě už jí ten dar přírody pustošil, na jednu stranu jsem mu tenhle

zážitek přál, možná ale za dalších pár minut mohl už mít za sebou i tu opravdu poslední zkušenost se ženskými, myslím dokonalejší, aby se nemusel stydět a něco z toho i měl, nemusel milostivě čekat na Milenu, až se jí uráčí, aby se ukázal před Evou, jak v příslušné aktivitě pokročil, co jsme ale mohli v té chvíli vědět o téhle holce, jaký má trable, ať už byla, jak byla pěkná, ale mohla být ještě pod zákonem nebo zbouchnutá od někoho jiného, když tak útočila, což jsem Radikovi v jeho agresivním splínu v žádném případě nepřál, asi mu v tom kritickém momentě ani tak nešlo o tuhle nabízející se holku, jako se spíš ženským jako prokletému a zatracenému lidskému rodu prostřednictvím téhle jedné jeho příslušnice nějakým příkladným způsobem pomstít, zatím jen plenil její prsa, ale když jí sáhl do rozkroku a ona dál náruživě držela, okamžitě jsem k němu šel:

- Radiku, je tady ve vsi lítačka, musíme hned domů! pokusil jsem se ho vystrašit. – Já se na ně vyseru! poprvé asi řekl sprosté slovo před druhým pohlavím, možná mu už zrovna rukou zakrývala ústa, těžko jsem proto i z tohoto důvodu mohl od něho čekat jinou odpověď, takže jsem ho musel od té nadržené holky s přímo ukázkovými dudami a s bradavkami na nich jako knoflíky od zimníku násilím odtrhnout, ačkoli bych si na ni v té chvíli taky rád sáhl, ženatý neženatý, kdybych měl snad jen o jedno deci víc upito a necítil větší odpovědnost za mladšího kamaráda než za ukojení svých potřeb.

Naštěstí ten nejstřízlivější děda dodržel slovo a opakoval Radikovi tu vymyšlenou lež podruhé a dokonce asi i přesvědčivěji, takže na Radika přece jen zapůsobila, navíc měl ten náš záchrance v jedné ruce obrovský papírový pytel se všemi možnými dobrotami a ve druhé láhev vína nebo slivovice, takže jsme se přece jen s tou výslužkou vydali ke kasárnám, zprvu dokonce i s bojovým zpěvem *Jetzt wir fahren gegen England!* který tedy v žádném případě neodpovídal duchu doby, ale přece jen jsme tak mohli pokračovat v něčem zakázaném.

Ztišili jsem se teprve ve chvíli, kdy jsme procházeli kolem důstojnického sídliště, už se nám ale nechtělo obejít celá kasárna, znovu prolézt Mileninou dírou a tak jsme přelezli plot pod

okny naší budovy, ale jak jsme byli opilí, vsugerovali jsme si úplnou hovadinu, že každá místnost má tři okna a jak jsme je poctivě odpočítávali, dostali jsme se přece jen nějak daleko, dokonce tam svítilo světlo, takže jsme divili, proč kluci ještě svítí, když je dávno po večerce, ale přesto jsem vysadil Radika nahoru, ale ten mě okamžitě kopl do hlavy, takže jsem ho zase stáhl dolů.

- Ty vole, oddechl si Radik, když dopadl na zem. - nakoukl jsem zrovna do místnosti *dévěťáka!* takže nám nezbývalo nic jiného než jít zase na začátek naší budovy, než jsme blbci přišli na to, že každá cimra má jen dvě okna a konečně se dostali k vlastní rotě, podplatili kluky a hlavně dozorčího roty svatební kořistí, abychom nemuseli hned zalehnout, jak jsme přišli, a mohli se alespoň trochu umýt a hlavně si vyčistit zuby.

- Tys mi, ty vole, dal! nedokázal jsem v osamělé umývárně nevyčist Radikovi, jaké dilema a vlastně i trauma mi způsobil, abych se po návratu sám zbavil svého vnitřního napětí. – Co jsem ti dal? asi mě Radik v trvajícím rauši moc nepochopil. – Jak si tý holce zajel bezohledně do klína! říkal jsem si, že nemám důvod ho nějak šanovat, i když jsem si koledoval, aby si myslel, že si hraju na mravokárce. – I kdyby, kamaráde! nechtěl si Radik nechat mou výčitku líbit. – Jenže já jsem jí na kundu nesáhl, dál hrubnul jeho slovník. – Tu ruku jsem jí dal za záda... Možná i trochu níž, připustil, - aby mi náhodou neprchnula, stále se totiž při každém dotyku dost cukala, nejspíš si vymýšlel.

- Kecáš! odmítl jsem Radikovu výmluvu. – Proč bych ti, Rost'o, měl kecat? Jaký bych k tomu měl rozumný důvod? šel pomalu ke mně a díval se mi upřeně do očí. – Já bych si něco takového totiž ani nedovolil! snažil se mě z neznámých příčin přesvědčit o svých prazvláštních motivech jednání. – Ještě mi začni tvrdit, že jsi jí nesáhl ani na ty její přepychový kozy! začal jsem být už vzteklý, že bych musel přestat věřit svým očím. – Jenom blbec by si něco tak nádherného nechal ujít! asi tuhle poznámku v té chvíli myslel i na mě. -

Nikdy jsem se něčeho tak dokonalého nedotýkal a možná už mě ani jednou v životě takový náhodný štěstí nepotká! mluvil málem s nábožným zaujetím.

Jak to tak vypadalo, vztek vůči druhému pohlaví se v Radikově vědomí a ještě spíš podvědomí jaksi podivuhodně protnul se silným zážitkem, který možná měl šanci se proměnit i v trvalý, který však jako by s erotikou a se sexem neměl totálně nic společného, což jsem ale Radikovi naprosto nevěřil, on to taky intuitivně vycítil a snažil se proto hledat pro své tvrzení argumenty dál. – Rozina by byl blahem bez sebe, vzpomněl na našeho bývalého kamaráda, - asi by si neodpustil mluvit o podmíněnosti fyzického a estetického, pravděpodobně začal Radik už dokonale střízlivět, rozhodně takhle nemluví opilci. – Aby ses náhodou samou blažeností nerozplynul! začal mě tím filosofováním málem k půlnoci štvát. - Naopak, Rost' o, jestli mě něco mrzí, tak určitě jen má zbabělost, že jsem se k ní choval slušně a nesáhl si na ta její ňadra pod tričkem, ale jen přes něj, kupodivu ve srovnání s předcházejícími slovy rozporně přiznal, co ovšem těžko mohl zapřít, ale aby mě dál mátl, volil zase pro změnu k označení té snad nejkrásnější části ženského těla ten nejpoetičtější výraz.

- A v čem vidíš rozdíl v tom, čeho se dotýkáš? asi jsem Radikovi položil dost pitomou otázku, ale jeho jako by se dotkla úplně jinak: - Je v tom rozdíl... Velký rozdíl, mluvil stále pomaleji a dělil jednotlivé věty, jako kdyby úporně přemýšlel na přesnosti svého vyjádření. - I když těžko vysvětlím proč... Já tohle místo stále považuju za cosi posvátného...

Nevěděl jsem v tu chvíli, jestli mu nemám jednu vrazit, jak se právě *o tomhle místě* snad před minutou vyjadřoval, nebo se nad tím, co říkal, zamyslet, ale v tu chvíli jsem si taky uvědomil, že jsem jako on stále trochu opilý a moudřejší budu snad až ráno.

Po probuzení v následujícím nedělním ránu jsem byl dokonce až řádově rozumnější, než jsem si po noční rozmluvě s Radikem předsevzal, už jsem vůbec neuvažoval o tom, jestli můj nejlepší kamarád v učilišti plundroval pravděpodobně nejkrásnější dudle v prostoru Moravské brány a možná i o kus dál z erotických, sexuálních, estetických nebo dokonce existenciálních důvodů, možná se i mně zdály tak neskonale fascinující, že jsem přece jen dost dlouho nebyl doma, rozhodující ale bylo, že jsem se zařekl nechat se dál od něho zlákat do sebemenšího i sebelákavějšího dobrodružství, a to i za cenu, že bych se stal v jeho očích zbabělcem, musel jsem se s ním pohádat nebo dokonce se s ním jako s kamarádem rozejít.

Konečně ten můj záměr nebyl zas tak nereálný, k jeho splnění jsem měl ty nejlepší předpoklady, bylo jasné, že se za poslední čtvrt roku v učilišti pomalu ani nezastavíme, čekala nás slavnostní vojenská přehlídka na Letenské v Praze, nejspíš o mnoho mohutnější jako vždycky po pěti letech, dál jakési parlamentní volby a několik spartakiádních vystoupení, ačkoli už jsme se vlastní celostátní spartakiády na pražském strahovském stadionu neměli účastnit, zato jich bylo plno místních – ve městě, v okrese, v kraji a já nevím, kde všude je ještě chtěli organizovat, mezi tím nás čekaly samozřejmě i učilištní aktivity – nejrůznější střelby, závěrečné zkoušky a slavnostní vyřazení, takže Radik by nejen těžko v takovém shonu na nějakou novou ptákovinu přišel, ale tím méně by měl možnost uskutečnit.

Podobně asi uvažoval i Radik, ačkoli jeho kroky, jakkoli co nejmírumilovnější, přesto mě překvapily, hned totiž ten nedělní den, asi pod dojmem důsledků náhodného setkání Evy a Mileny, možná i agresivnosti té týnské přírodou obdařené kometky, napsal dopis nějaké své dávné lásce odněkud od Adamova nebo Blanska, která se mu svou pasivitou zdála nejvhodnější do rodiny, takže to vypadalo, jako kdyby měl po pěti letech toho harcování ve vojenských školách všeho plný zuby.

Na druhé straně začal Radik vážně uvažovat, že by kromě fakulty mezinárodních vztahů mohl studovat ještě další vysokou školu, jak to prý za první republiky bylo běžné, v tomhle

případě filozofickou fakultu, což se mi sice ve srovnání s jeho myšlenkou založit rodinu zdálo málem fantasmagorické, ale pravděpodobně v tom hrála roli i možnost, že by se po případném přijetí odpoutal od Evy, která mu i přes první otřesy v jejich vzájemných vztazích začala psát stále milostnější dopisy, takže jsem měl problém se v jejich lásce vůbec vyznat, o vztahu s Milenou raději pomlčet, pro ten záměr dálkově studovat na filozofické fakultě mě však Radik zlákal, přinejmenším jsem se tím chtěl vyrovnat Soně, ačkoli jsme se tím s Radikem pouštěli jen do jiného typu dobrodružství, teď ovšem ospravedlnitelnějšího, hned na začátku jsme však měli štěstí, jeden z bývalých žižkovců v našem učilišti pro nás na poslední chvíli schrastil někde formuláře přihlášek, takže nejvážnější zádrhel byl jen v tom, že k přijetí bylo nutné mít povolení přímo ministerstva národní obrany, což se za pár dnů, které nám do termínu zbývalo, nedalo stihnout v žádném případě.

Radik však byl tou příležitostí studovat filosofii s průvodním oborem psychologie nebo historie tak zaujatý, že mu ta překážka nezatemnila mozek natolik, aby nepřemýšlel, jak ji překonat, nebo ji alespoň nějakým efektivním způsobem podlézt, sám v podobných souvislostech říkal, že se mu možné kroky promýšlejí o to líp, když přestal mít jakékoli výčitky svědomí vůči vojenské správě, která ho podvedla už několikrát, takže se nakonec rozhodl pro neuvěřitelně obskurní krok, napsal jen stručný text: *Souhlasíme s tím, aby X Y dálkově studoval na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze*, pod to napsal Velitel jednotky důstojník Josef Krejcar, k tomu od kamarádky na spisovně orazil červené razítko školy a s tím jsme šli za velitelem roty, který zrovna s někým telefonoval, zdálo se dokonce s nějakou ženou, protože nějak zvláště tokal, takže se na oba dokumenty ani nepodíval a rychle je podepsal, Radikovi stále bezmezně důvěřoval a neměl stejně jako já důvod mu nedůvěřovat dál...

- Ty vole! už jsem téměř ve výrazových prostředcích předstihl Pepíka Čechuru, když jsme radostí málem po prdeli sjížděli od velitele roty z prvního patra do přízemí, kde jsme byli

ubytování, protože jsem ani snad s pravděpodobností jednoho procenta nevěřil, že by náš nablýskaný a uhlazený kapitán něco tak upoceného podepsal. – Hlavně jestli to ale sežerou na té vysoké škole, zapochyboval jsem dál. – Myslíš, že někdo takové byrokratické hlody vůbec čte? měl asi Radik své zkušenosti. – Hlavně že je tam poločitelný podpis a červený razítko! Už jen ta rudá barva je přece na první pohled dostačující! argumentoval podobně jako v Rusku, kde vždycky za všech okolností prý byla rozhodující *bumázka* se štemplem a s co největším počtem podpisů.

Jenže tím naše svízele neskončily, potřebovali jsme ty přihlášky ještě dopravit do Prahy, termín byl třicátého dubna, kdy jsme se zrovna připravovali a odjížděli na vojenskou přehlídku, takže jsme se nedostali ani na poštu a té naší vojenské jsme moc nevěřili, kdo všechno se v dopisech vůbec hrabe, ani jsme nevěděli, jestli neexistuje nějaká vojenská cenzura, tak jsme spoléhali na to, že v Praze bude alespoň jeden z nás mít pár hodin volno a donese to tam osobně, což byl ovšem náš osudný omyl, jako kdybychom už neznali vojenské manýry, ve volném čase jsme Na Vypichu, kde jsme byli ubytování, tak nanejvýš mohli pytlovat vítr, šance se nám naskytlá až poslední den, kdy jsme vrátili z nočního nácviku na Letenské pláni a velitel přehlídky generál Papoušek nás za předvedený výkon pochválil, takže byla naděje, že dostaneme vycházku, kdyby si ovšem po probuzení několik blbců nevzpomnělo a po jednotlivých stanech z euforie nezačalo skandovat nejrůznější hesla, a to čím dál absurdnější, že vyvolala nevyhlášenou soutěž, ke které se infantilně připojil i náš stan, ale nejen to, Radikovi v naději, že se dostaneme s našimi přihláškami na fakultu, začala klíčit až bujet fantazie a podle jeho bláznivých nápadů jsme začali pokřikovat hesla na okraji debility, naposled jsme sborově vyřvávali *Chceme společný hranice s Čínou!* což sice bylo asi nejabsurdnější ze všech dosavadních vyřvávaných hesel, ale našeho zástupce pro politické věci - již poslance a podplukovníka - Berounského vyděsilo a následně rozlítilo tak, že rozběsněně vletěl do našeho stanu a začal na nás řvát:

- To snad chcete odtrhnout mohutný Sovětský svaz a připojit ho k miniaturnímu Československu, abychom mohli mít společné hranice s Čínou? A hned chtěl vědět, kdo si tu krávovinu vymyslel, jako kdyby nevěděl, že se k tomu nikdo nejen nepřizná, ale autor je zákonitě neznámý, jako se nikdy nenašel tvůrce nějakého vtípu.

Po tomhle incidentu jsme proto s dost malou nadějí šli s Radikem za velitelem přehlídkového praporu, aby nás třeba jen na otočku, tedy sotva tak na dvě hodiny pustil, ale ani jsme před ním nestačili naši žádost ze sebe vysoukat a už s námi vyrazil naštěstí jen pomyslné dveře, byl totiž stejně jako my ubytovaný jen ve stanu.

- To se tedy na to vyseru, to je v prdeli! ulevil si Radik, sotva jsme odkráčeli z doslechu velitelského stanu, a lord Baden-Powell, Thomson-Seton, Antonín Benjamin Svojsík i poslední skautský náčelník Antonín Plajner se určitě obraceli nad Radikovým slovníkem v hrobě, pokud ten poslední junácký pohlavár ještě dokonce nežil.

– Co máte, hoši? nevšimli jsme si, že opodál stojí jeden z našich kontrarozvědčků, z těch bystrých oček, které se vždycky nečekaně objeví na místě, kde je člověk čeká nejmíň. – Ale máme dneska poslední možnost předat přihlášku na vysokou školu a velitel přehlídkového praporu se ani nenamáhá nás vyslechnout! byl Radik stále nebezpečně našťvaný, teď zrovna na tupl nesprávném místě, protože mně už stačil pohled toho poručíka, který byl v obličeji černější než cikán a k tomu měl ještě černější kruhy pod očima od nevyspání, jak asi skutečně vážně zajišťoval naši bezpečnost nebo spíš proflámoval noc s nějakou děvkou.

– Dejte to sem, já vám to tam dovezu! bez dalšího vysvětlování vzal od nás dvě obálky a hned šel k nedaleko postavenému autu s řidičem, vsedl do něj a odjeli kamsi směrem do centra. – To se tedy na to vyseru! opakoval jsem pro změnu Radikovu větu já, ale teď z jiného důvodu, v poručíkovy mesiášské skutky jsem zas tak moc nevěřil.

Ale jak se ukázalo, tenhle už jen napohled děs vyvolávající oficír, který by mohl s úspěchem hrát Černého myslivce, tedy známého Viktorčina svůdce z Babičky Boženy Němcové, tam opravdu ty naše přihlášky promptně odvezl a na správné místo předal.

Ještě než jsme se totiž vrátili z pražské vojenské přehlídky, už jsme měli v učilišti pozvání na přijímací zkoušky.

Muselo se asi na nás opravdu už usmát to vrtošivé vojenské štěstí, do poslední chvíle jsem totiž nevěřil, že se na ty zkoušky vůbec dostaneme, nemluvě o tom, že je uděláme, zatímco Radik byl dost slušně nabiflovaný, já jsem všechno nechával na poslední chvíli, k našemu překvapení nás ale v učilišti, snad blahosklonnou zásluhou velitele roty, nevědomého si dostatečně důsledků svého konání, nejen bez problémů na zkoušky pustili, ale my jsme je i udělali, jak nám bezprostředně ještě ten den slavnostně sdělili, což mi připadalo pomalu jako zázrak, že něco ještě ke spokojenosti normálních lidí funguje.

Už jsem se těšil, jak tu radostnou zvěst Soně ještě zatepla řeknu, raději jsem jí totiž náš záměr tajil, abych se v případě neúspěchu neblamoval, ale jako vždycky v tom kulminačním vrcholu naší euforie existovalo stále i to naše již pověstné *jenže*, naštěstí ne zas v tak katastrofické podobě jako jindy, před fakultou na Náměstí krasnoarmějců, nás čekal nejen Rozina, kterému jsme to řekli, ale i Eva, které jsme to neřekli, pokukovali v přízemí na chodbě po sobě, jak se posléze přiznali, protože se ještě neznali, ale neměli odvalu se spolu dát do řeči, ačkoli se k sobě na první pohled dost hodili, ona černá jako kočka, on plavý jako čistý árijec, Rozina byl po vyloučení z učiliště navíc snad v nejskvělejší náladě, v jaké kdy byl, základní služba mu definitivně skončila, a i když se pro špatný kádrový posudek nedostal na Akademii výtvarných umění v Praze, podařilo se mu to na stejné škole v Bratislavě, kde možná ani jeho děsivý posudek nečetli nebo tam přece jen už bylo trochu liberálnější prostředí, pokud je Rozina svým talentem neohromil, jak řekl Radik, když se Rozina se svým úspěchem pochlubil.

S Evou jsme si v tu chvíli nevěděli rady, Rozina nás totiž pozval oslavit naše společné setkání k sobě domů, Eva se k nám ale samozřejmě připojila, Rozina našťástí nenamítal nic, asi proto, že to byla i v jeho kritických očích opravdu pěkná ženská, taky si ji hned detailně prohlížel, že jí musel připadat jako nějaký erotoman, dokud ji Radik v příhodné chvíli neprozradil, že je sochař, mě pro změnu Rozina pošeptal:

- Ty vole, tuhle ženskou bych rád udělal nejen jako tělo, ale i s tím jejím ksichem, ten výraz u něho nebyl urážlivý, snad i patřil ke kumštýrskému slangu, v každém případě to pro Evu byla od Roziny neskutečná pocta, když kvůli ní změnil svůj zatím dost rigorózní názor, že v životě bude dělat jen mužské portréty a torza ženských těl.

Proto jsem se taky dost divil, že přes Rozinovo následné otevřené velebení Evy se Radik k ní dál choval studeně, ale ona místo toho, aby třeba věnovala demonstrativní pozornost Rozinovi a vyvolala tím v Radikovi žárlivost, tak se k němu chovala stále něžněji až servilně, což Radikovi z těžko pochopitelných důvodů způsobovalo jakési těžko definovatelné trauma, takže jsem jen čekal, že dojde k nějakému zbytečnému konfliktu.

Naštěstí se Eva rozumně a rychle spřátelila s Rozinovou matkou, která byla rozvedená, nebylo mi jasné, co si tak mezi sebou tyhle dvě ženské mohou povídat, když jedna mohla být klidně té druhé matkou, ale Eva s Rozinovou maminkou zůstávala v kuchyni stále častěji, a to nejen aby se postaraly o důstojný průběh naší málem už jen pánské jízdy, aby se nakonec uvelebily s kávou za kuchyňským stolem, já jsem se stále nervózněji pod stolem díval na hodinky, Soňa už měla určitě obavy, co se mohlo se mnou stát, kde jsem se zasekl, když jsme se nakonec ocitli na koberci a Rozina nám přehrával své nejoblíbenější desky, pili jsme přitom víno, když se při jedné z Čajkovského symfonií, té nejpodarenější h moll, Radikovi podařilo usnout, což Rozinu rozběsnilo málem tak, jako když tenkrát jeden vojenský čeledín šeredně otituloval jeho portrét Beethovena, že nám teď Rozina vynadal oběma, nedokázal pochopit, co jsme měli před těmi zkouškami na fakultě za sebou, mnohahodinové nácviky na

slavnostní pochod a spartakiádu, k tomu běžný vojenský výcvik v učilišti, biflování na ty zkoušky, a on nás teď častoval urážkami o kulturních barbarech, kdybychom ho neznali, jeho svaté zaujetí uměním, mohlo naše setkání skončit rvačkou, takhle nás jen Rozina z domova vypoklonkoval, abychom se tedy šli domů vyspat, jeho matka i Eva z toho byly vyděšený, co se mohlo mezi námi nejlepšími kamarády stát, tak jsem jen Rozinově matce slušně poděkovali za pohoštění a snažili se nejrychleji z bytu vypadnout, takže jsme ani nezjistili, co se stalo s Evou, jestli tam zůstala nebo nás už nestačila dostihnout, Radik se taky ani ze slušnosti nenamáhal na ni počkat, asi by jí tam nejrady Rozinovi nebo alespoň jeho matce nechal, takže tahle jejich láska byla nejspíš totálně v háji, kdyby ovšem se druhého dne Eva neobjevila v našem městě a jak jinak se nezastavila nejdřív u nás, abych jí umožnil setkat se s Radikem, měla přitom obrovské štěstí, že byl zrovna u nás a Soňa ji znala, takže jsme ji bez problémů mohli k nám pozvat, protože stačilo jen vidět tchynin obličej, když šla k vrátkům otevřít zcela neznámé ženské v modré důstojnické uniformě.

Vraceli jsme se pak na Moravu všichni tři společně, Radik se přece jen k Evě choval přítulněji, kdybych však měl říct důvod, tak především z jakési mužské ješitnosti nebo žárlivosti, ačkoli ani tohle není přesné slovo, začalo mu totiž být dobře z toho, že se Eva k němu má a většina spolupasažérů mohla na ní nechat oči, což vždycky na Radika nějak působilo, teď v kladném slova smyslu, i když jedním z důvodů, proč o Evu nestál, byla cosi obdobného, že se třeba někdo může podívat nad tím, že chodí s holkou s vyšší hodností a vzděláním, která je navíc starší, stejně jako lidem neujde, že partner je třeba jen o pár centimetrů menší než partnerka.

Když jsme se proto na chvíli stavovali u Radikových rodičů, byl jeho otec Evou zcela zjevně unešený, taky byl známý svými milostnými avantýrami, kdežto Radikova matka se na Evu dívala s jistou nedobře zastíranou podezřívavostí, konečně měla pro Radika vybrány některé

místní typy, což podle Radikových slov jako by z legrace dohadovala s jejich matkami, pomalu jako v minulém století, asi podle příkladu Prodané nevěsty.

V jistém smyslu měl Radik kliku, že jsme zase zapadli do té učilištní horečnaté nudy, odjeli jsme na Slovensko odstřílet si protiletadlové střelby na vlečný terč, skončili jsme výtečně, dokonce se nám podařilo cosi nebývalého, nezasáhli jsme jen předepsaným počtem střel ten pytel, ale ustřelili i jeho vlečné lano, což se prý na téhle střelnici nikdy nikomu nepodařilo, ale těžko jsme mohli překonat holky, které střílely po nás, které dokonce zasáhly i to letadlo, naštěstí jen samozřejmě cvičným nábojem, takže starý německý siebel schopný ještě jako jeden z mála letu stačil doletět na mateřské letiště.

Došlo mi, že na vojně se člověk začne bavit jedině v okamžiku, kdy se stane nějaký průser, proto jsme se vraceli v nákladních automobilech do našich kasáren v takové euforii, že někoho z našeho auta napadlo vyhodit při průjezdu vesnicemi několik zbylých dělobuchů, aniž bychom tušili, jaký z toho může být malér, zapomněli jsme totiž, že je zrovna před volbami, ZVP už na bráně na nás řval, že jestli v těch dědinách dopadnou volby špatně a třeba jen jeden člověk bude hlasovat proti kandidátům Národní fronty nebo se jich nezúčastní, už ani nemluvě, že by se vymlouval na naši provokaci, s jmenováním do důstojnických hodností se můžeme rozloučit.

A tak jsem trnuli, jak volby dopadnou, poprvé v životě jsme na nich byli až málem osudově závislí, vesničané však k urnám napochodovali jako obvykle manifestačně, takže ceres čekal jen našeho velitele čety, že jako velitele vozu určil svého zástupce a sám odjel se štábem, a k našemu překvapení byl dále potrestán nejen zástupce velitele čety jako velitel vozu, ale i velitelé družstev a straníci, přičemž trestný čin byl formulován velmi kuriózně že *nezabránili*. K dovršení té nesmyslné epizody potrestali i Radika, ačkoli velitelem družstva defakto už dávno nebyl, což vyděsilo našeho nadporučíka tak, že Radika zase velitelem jmenoval, ačkoli Radik důtku jako trest bez remcání přijal, sám jeden dělobuch vyhodil, ale připomenout tuhle

donebevolající nespravedlnost nadporučíkovi Hrochovi nezapomněl, čímž si z něho udělal nepřítele dokonce už na život a na smrt, takže jsme jen čekali, jak se po něm velitel čety sveze, což pro něho už také ale nebylo zrovna jednoduché, stále existovalo právo komisionálního přezkoušení, když si někdo myslel, že ho vyučující nějak viditelně diskriminuje, takže jediný problém, který Radik u něho mohl mít, kdyby v závěrečných zkouškách nenastřílel.

Ale stalo se cosi úplně jiného, Radik díky pomoci kapitána Střelce nastřílel výtečně, stejně jako já, ale četa v průměru dopadla zle, skončila jako nedostatečná, za což si Hroch vysloužil deset dní vězení po službě.

Radika čekalo ještě jedno dilema, dostal sice dopis od dívky, se kterou spekuloval dokonce žít, ale na pár stranách její odpovědi bylo tolik hrubých chyb, že strnul a jenom mi ho beze slova podal, abych do něho nahlédl, na Radikovi bylo vidět, že by sice měl rád doma milující a obětavou manželku, ale v jeho vědomí klíčilo cosi *odtud až potud...*

Já jsem měl v téhle hektické atmosféře jedno obrovské štěstí, které mi umožnilo přece jen být nad věcí, nedělat si ze všeho těžkou hlavu, ten jakýsi duševní klid byl důsledkem Sonina přání mít druhé dítě, což se nám zatím dařilo, její těhotenství probíhalo stejně jako první bez nějakých vážnějších problémů, i když jsem někdy málem podléhal pověrčivosti a stále častěji svou pohodu zaklepával na pověstné dřevo.

Po závěrečných zkouškách už jsme měli dokonce jasno, kam nastoupíme po vyřazení a měsíční dovolené, nechtěl jsem tomu ani uvěřit, ani jsem netušil, že je vůbec něco takového možné a jaké v tom měl Radik prsty, ale ocitli jsme se mezi dvanácti absolventy, kteří měli nastoupit ne k pozemnímu vojsku, ale k letectvu, vůbec jsem o tom neměl představu a neznal jsem ani dostatečně organizaci letectva, co tam s pěšáky a navíc vševojskového směru mohou dělat, jen k nám doputovala fáma, že naše zařazení je jakýmsi nečekaným výsledkem a následkem neohlášené návštěvy ministra národní obrany armádního generála Alexeje Čepičky

u leteckých útvarů, kde prý zjistil vážné nedostatky, vůbec se říkalo, že *kde končí pořádek, tam začíná letectvo*, a tak samotný ministr prý rozhodl vybrat nejlepší žáky 1. pěchotního učiliště, aby u letectva udělali pořádek, takže se příslušníci téhle elitní branže mají na co těšit, až tam nastoupíme, nebyl jsem si totiž tak úplně jistej, jestli o takové zařazení Radik neusiloval proto, že by se někde u jednoho útvaru setkal s Evou, ona po stáži v nemocnici také čekala na své zařazení u nějakého leteckého útvaru, možná Radik přece jen na ni změnil názor, bůh ví...

Takhle jsem meditoval málem pár hodin před vyřazením, Radik se strachoval, aby nakonec nepřijela jak ta sladce oddaná a českým pravopisem se příliš nepyšnicí Helena, tak i stále přece jen mnohým neznámým tajemná Eva, u které účast na slavnostním vyřazení byla pravděpodobnější, byla vždycky o všem až moc dobře informovaná, já už jsem věděl, že Soňa riskovat nebude, přijedou jen moji a Radikovi rodiče s našimi sourozenci, takže jsme v tom období mezi závěrečnými zkouškami a slavnostním vyřazením likvidovali všemožné resty, dokonce jsme si hodně pošetile za dvě stovky objednali k uniformám ještě bílé sako s bílou brigádýrkou, tedy podobný slavnostní mundúr jako občas v letním období nosil Čepička.

Radik ještě udělal jedno gesto, nad kterým jsem snad byl nejrozpačitější ze všech jeho aktivit, daroval totiž jako jediný z čety našemu nepříliš oblíbenému veliteli knihu s poděkováním, což nadporučíka Hrocha až překvapivě vykolejilo, jenomže já jsem si nebyl úplně jistý, jestli tím Radik opravdu chtěl počínání Hrocha ocenit, dát mu náplast, jak za nás musel někdy i trpět, nebo to byl způsob Radikovy sofistikované pomsty, ale radši jsem se na motiv jeho počínání neptal, nerad bych se dozvěděl, že jím byl ten posledně zmiňovaný.

Už jsem se těšil, jak budu mít konečně všechno za sebou, hlavně na společný měsíc se Soňou a s Veronikou, než nastoupíme s Radikem k letectvu, už jen zbývalo, aby se Radik rozloučil a zároveň definitivně skončil s Milenou, pokračovat s ní nemělo pražádnou šanci, byla to opravdu jen taková učilištní láska, pravděpodobně poloplatonická, a jak říkají Američané,

mohli začít neckingem a skončit pettingem, Zola psal o polopannách, Milena s Radikem třeba ani nechtěli jít dál, důvodů pro to mohli mít dost, Radik v poslední době třeba v souvislosti s Evou.

Vyběhl jsem střežit to poslední Radikovo rande jen ve spartakiádních trenýrkách a v tričku, loučil se tedy s Milenou ve srovnání s jinými schůzkami dost dlouho, jako kdyby chtěli něco ještě i dohnat, v tom pozdním červnovém podvečeru jsem toho po pár prvních kolečkách po okruhu závodní dráhy měl plné zuby, od posledních dnů pravidelného výcviku, poklusování, pochodování a nácviku na spartakiádu jsem dost rychle zlenivěl, dokonce jsem zjistil, že mírně přibírám na váze, takže poprvé za dobu v učilišti možná budu mít i nějaký podkožní tuk, sám jsem se tomu zjištění v duchu zasmál, když se konečně z hustého křoví mezi koncem stadionu za tribunou a hřbitovem italských zajatců Milena vynořila a šla tou stále víc erotičtější chůzí ke mně, s pohupujícími se pružnými ňadry, aby se taky se mnou naposled oficiálně rozloučila.

- Pěkně jsme vás s Radimem potrápili, co, Rost'o? málem se Milena rozplývala jakýmsi prožitým blahem nebo možná i očekáváním, že se přece jen zbaví jakkoli někdy příjemného napětí a nebezpečí. – Měl byste určitě dostat odměnu za oddanost a trpělivost, dostalo se mi konečně i satisfakce, že jsem držel ochrannou ruku nad její manželskou nevěrou. – Jak jinak vás ale mohu odměnit? došla až ke mně, objala mě a začala dost vášnivě líbat, jako kdyby se předem připravovala využít takové mimořádné chvíle, což mi sice připadalo docela příjemné, určitě jsem tímhle nebyl Soně nevěrný, ale Milenina intimní blízkost mě nemohla nevzrušit, zvláště když se, bestie, ke mně zároveň přitiskla tělem, trochu jako kdyby mi dokonce vsunula i koleno mezi nohy, jestli takhle vyváděla s Radikem, nemusel být zrovna dvakrát nespokojený, cítil jsem jak se mi pod tím tlakem vzrušením zdvíhají i trenýrky, takže už jsem měl chuť ji od sebe odtrhnout, stejně asi jako ona chtěla pustit mě, když za jejími zády ozvalo vzteklé:

- Takhle ty se tedy staráš o naše dítě, když jsem z domova! okamžitě jsem v tom už přítmi poznal řízný vojenský hlas jejího manžela a tušil blížící se neodvratnou katastrofu, když se Milena ode mne odtrhla, oběhla manžela a já jsem stál tváří v tvář jen jemu. – S tebou si to ještě vyřídím doma, ty kurvo! zasyčel za svou manželkou a šel dál výhrůžně ke mně.

- To jsi ty, Hlaváčku? už stál kapitán Střelec metr přede mnou. – Tak od tebe bych něco takového nečekal nikdy! byl opravdu mou přítomností překvapený, čekal nejspíš někoho jiného, nějakého vyhlášenějšího učilištního kosa. – Ačkoli kdo jinej by byl ochotnej provést takovou kurvárnou! Jen ten, kdo si zvyknul šoustat pravidelně! měl hned své vysvětlení. – Představ si, že se zrovna takhle tvá žena kurví s někým doma! v jiném případě bych se s ním začal kvůli manželčině cti možná i prát, ale teď jsem před kapitánem Střelcem stál jako zrovna při činu přistižený a strachem konsternovaný kokot. – Kdybych tě teď na místě zastřelil, podíval se směrem ke svému pasu, kde měl skutečně pouzdro s pistolí, - tak bych nanejvýš dostal pár let, že jsem tu vraždu provedl v nějakém těžkém duševním rozpoložení. – Já jsem ale s vaší manželkou, soudruhu kapitáne, opravdu nic neměl! pokusil jsem se bránit a ospravedlnit. – To jsem viděl, ty hajzle, chvíli jsem vás pozoroval, jak jsi s ní nic neměl! jen jsem ho tím popudil, že by skutečně do mě mohl vystřílet celý zásobník, jak byl jako podvedený manžel po právu nasupený. – Ještě řekni slovo a poznáš mě! už jsem cítil jeho dech až v tváři, takže bych ani nemohl přiznat, že jsem jen někomu kryl záda, taky bych těžko mohl Radika takhle zradit, ani by mi ta denunciace za téhle situace nebylo k ničemu, lítal bychom v tom oba. – Máš štěstí, že je zítra vyřazení a všechno už je podepsaný... na chvíli Střelec zaváhal. – Ted' se na tebe, ty sráči, ale vyseru, nenechám se kvůli tobě zavřít, ale půjdu s podplukovníkem Blochinem za náčelníkem školy, aby s tebou exemplárně zatočil! praštil však přece do mě plnou silou, že jsem upadl na škvárové dráze na záda, a on odešel bez ohlednutí pryč.

- Do prdele! přiblížil se ke mně Radik, který byl nejspíš svědkem celé té smutné scény odněkud z křoví, odkud se před pár minutami vynořila i Milena a za ní jen malý kus dál její manžel. – Kurva, kdo mu co mohl vykecat? třásl se Radik studem, vztekem, strachy nebo čím ještě jiným možná dohromady. – Teď se ptej, proč to na poslední den ruplo! nejradši bych Radika na místě zabil jako před malou chvílí Střelec mě. – Třeba ji tady jen náhodou hledal, když ji nenašel doma ani nikde v tělocvičně! meditoval jsem zbytečně i já. - Pojd' pryč, Rosťo! jako vždycky se Radik uměl v krizových situacích rychle rozhodnout, kdyby náhodou kapitána Střelce napadlo vrátit se zpátky.

– Teď nejspíš kvůli tobě richtuje svou ženu! dokázal jsem si představit, jaké možná Milena právě prožívá peklo. – Taky kvůli sobě samotné, ne? ten blbec strašně rychle začal uvažovat střízlivě a hlavně alibisticky. – Jenže to mi tak pomůže... řekl jsem Radikovi, co jsem si myslel. – Asi mi nezbyde nic jiného, než se mu jít přiznat... začal Radik o té možnosti docela vážně uvažovat. – To bys to posral ještě víc! byl jsem o tom jeho kroku hluboce přesvědčený.

- Proč, prosím tě? – Jenom by si mysleli, že ten průser bereš na sebe proto, abys mě zachránil, že jsi v učilišti přece jen známější a neradi by z tebe dělali případ! tohle mě i v té svízelné situaci napadlo, i když to mohlo být spíš naopak, výstražné případy se lépe dělají se známějšími jmény.

Takže s mnoha jinými frekventanty jsem tu noc poprvé za dva roky v učilišti nezahmouřil ani oko, ale zatímco ostatní na oslavu ukončení školy pařili, já jen spekuloval, co se mi všechno může ještě stát, jestli mě opravdu mohou degradovat, když kdesi na velitelství leží ministrův rozkaz o mém povýšení do hodnosti poručíka, ale měl bych radši alespoň na chvíli usnout, ráno a na vyřazení budu vypadat jako mrtvola, jediné nač se budu moci vymlouvat, že jsem jako řada dalších kamarádů chlatal, ještěže tu Soňa nebude, možná by při pohledu na mě potratila, a to už ani nemluví o tom, že by se k ní tenhle můj malér dostal.

Ani Radik vedle mě nemohl usnout, jen se pořád převaloval, několikrát jsme si řekli *Dobrou noc!* ale nikdo z nás ne a ne odejít konečně do limbu, probudili jsme svým neustálým horečnatým šepotem i vedle Radika spícího Pavla Rezka, který nás přemluvil, abychom si s ním šli zapálit, když nemůžeme usnout, asi z našeho rozhovoru něco zaslechl, tak jsme mu řekli, co se stalo, Radik mu věřil přinejmenším stejně tak, jako důvěřoval mě, a bylo zároveň dobré, aby se nad naším průserem a jeho možným východiskem zamyslel i někdo nezaujatý, jenže ani Pavel si s ním moc nevěděl rady, zprvu mi dokonce řekl, že kdybych mu něco takového udělal, tak rozhodně jako Střelec nebude tak velkorysý, že by mi přinejmenším přímo na místě rozbil hubu, ačkoli jsme mu řekli, že s Milenou to málem dva roky táhl Radik.

- Brzo ráno prostě za ním, a nebo i za ní dojdu k nim domů! rozhodl se Radik, co zamýšlel i bezprostředně po tom maléru. – Jestli už šli večer s Blochinem ke generálovi, tak je tvoje oběť na hovno! odporoval jsem dál Radikovi. – A taky nevím, proč tam chce vůbec Střelec sebou táhnout toho Blochina... stále mi to vrtalo hlavou. – Nejspíš aby s tebou generál Boublík zatočil podle sovětského vzoru, když je jeho poradcem, neztrácel Radik humor. – Blbnete a blbnete! napomenul nás Pavel. – Já bych takový jeho výkřiky vůbec nebral vážně! Umíte si představit, jak mu asi tomu Střelcovi bylo, jak ztrácel soudnost, když viděl svou manželku se cucmat s nějakým zasmoleným frekventantem? – Pěkně ti děkuju! trochu mě tím přirovnáním Pavel dojal, ale hned se tu impertinenci snažil napravit tím, že nám nabídl další cigaretu, takže hrozilo, že nejen budeme pořádně nevyspalí, ale bude nás bolet jako jen příležitostné kuřáky i hlava a potáhne z nás jako z trafiky, takže nakonec stejně zůstalo u Radikova rozhodnutí.

Radik měl jako vždycky a ve všem přímo neslýchanou kliku, když jsme totiž šli na snídani, kapitán Střelec zrovna směřoval do velitelské budovy, ale ne s podplukovníkem Blochinem, ale sám, a tak se Radik nepozorovaně vytratil z tvaru, zamířil k ošetřovně a vrátil se ještě než jsme dosnídali, z jeho zdaleka zřetelného úsměvu už bylo zřejmé, že situace nebude tak

tragická, jak se na první chvíli zdálo, taky mě a Pavla Rezka vzal stranou, aby nám jako u něho nejobvykleji vítězoslavně řekl:

- Střelec prý ji pěkně vyfackoval... Ale přiznala se mi, že se moc nebránila, když věděla za co... Měla tedy v obličejí pěkný modřiny, takže ji na vyřazení asi už neuvidíme... Její manžel se prý rozhodl, že si nikam stěžovat nepůjde, byl by prý nerad, aby si celý učiliště myslelo, že si vzal a žije s kurvou! což tedy mělo logiku, stejně tak Radikův náznak, že její nevěra nakonec bouřlivě skončila s vlastním manželem v posteli. – Ale byla z toho nejspíš z toho klácení tak rozjetá a zároveň na manžela naštvaná, že mě málem taky znovu zatáhla do ještě rozestlané postele, zjevně teď už Radik z euforie bájil.

Na naše slavnostní vyřazení nepřišla tedy ani Milena, ani však pokorná Helenka, nepřijely bohužel ani naše rodiny, vlak do Prahy měl takové zpoždění, že rodiče se sourozenci nepokračovali v cestě dál, přijeli by prý stejně až k křížkem po funuse a po našem odjezdu domů, mohli jsme se tak nanejvýš míjet ve vlaku, takže se tu objevila jen a jen právě Eva, vyfiknutá jako ze žurnálu, taky se sebevědomě a sebejistě hned po rozchodu hrnula za Radikem, odjela taky hned s námi do Prahy a zabavila si tu první noc Radika pro sebe, takže jsem ještě z nádraží musel jít k Vorlům, abych se nejen teprve dozvěděl, proč i s našimi na vyřazení nepřijeli, ale jim zároveň oznámil, že jejich syn je v naprostém pořádku, jen už plní jakési nové a zajímavé úkoly z vědomé a sebevědomé vůle příslušné vyšší hodnosti.